

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: «Αστικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη: Η περίπτωση της
Πόλης των Τρικάλων»**

Φοιτητής: Βουΐμας Θεόδωρος

ΑΘΗΝΑ, 2017

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Μητούλα Ρόιδω

**Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας,
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Θεοδωροπούλου Ελένη

**Καθηγήτρια, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας,
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Βαμβακάρη Μαλβίνα

**Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας,
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Ο Βουίμπας Θεόδωρος του Δημητρίου

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1) Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- 2) Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με θέμα «Αστικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη: Η περίπτωση της πόλης των Τρικάλων», διεξήχθη με σκοπό την ολοκλήρωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βιώσιμη Ανάπτυξη» με κατεύθυνση «Διαχείριση Περιβάλλοντος», του τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κ. Μητούλα Ρόιδω για την πολύτιμη βοήθεια, τις παρατηρήσεις, το ενδιαφέρον και τη στήριξη που μου παρείχε κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω εκ βαθέων την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κα Βαμβακάρη Μαλβίνα για τον πολύτιμο χρόνο που διέθεσε για την περάτωση της παρούσας εργασίας. Οι σημαντικές υποδείξεις και συμβουλές της με κατεύθυναν σε ένα σωστό τρόπο σκέψης πάνω από όλα και μου προσέφεραν μια πολύπλευρη και ολοκληρωμένη ματιά στο αντικείμενο μελέτης μου. Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω την Καθηγήτρια κα Θεοδωροπούλου Ελένη για την ουσιαστική στήριξή της καθόλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εν λόγω εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους του καθηγητές του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου και ιδιαίτερα τους καθηγητές του Τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, για τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφεραν σε όλο αυτό το διάστημα που μου δόθηκε η δυνατότητα να πραγματοποιήσω δίπλα τους τις μεταπτυχιακές μου σπουδές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη στα Ελληνικά.....	7-7
Περίληψη στα Αγγλικά	8-8
Κατάλογος Εικόνων	9-9
Κατάλογος Πινάκων	10-10
Κατάλογος Σχημάτων	11-11
Συντομογραφίες	12-12
Εισαγωγή	13-13
ΜΕΡΟΣ 1 ^ο ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	
Κεφάλαιο 1 ^ο Τουρισμός	
1.1. Γενικός Ορισμός Τουρισμού	15-16
1.2. Ιστορική Αναδρομή Τουρισμού	16-17
1.3. Γενικά Χαρακτηριστικά Τουρισμού	17-19
1.4. Η Εξέλιξη του Τουριστικού Προϊόντος	19-22
1.5. Σύγχρονες Μορφές Τουρισμού	22-24
Κεφάλαιο 2 ^ο Βιώσιμη Ανάπτυξη και Αειφορία	
2.1. Αειφορία και Βιώσιμη Ανάπτυξη	25-26
2.2. Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού και Βιώσιμη Ανάπτυξη.....	26-27
2.3. Επιπτώσεις Τουρισμού.....	27-29
2.4. Οικονομία και Τουρισμός.....	29-29
2.4.1. Παγκόσμια Οικονομική Σημασία Τουρισμού.....	30-30
2.4.2. Οικονομική Σημασία Τουρισμού για την Ελλάδα.....	30-34
Κεφάλαιο 3 ^ο Αστικός Τουρισμός	
3.1. Γενικά Στοιχεία.....	35-35
3.2. Αστικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη.....	36-37
3.3. Η ανάδειξη της Πόλης ως Κορυφαίου Τουριστικού Προορισμού.....	38-39

3.4. Βασικά Στοιχεία Αστικού Τουρισμού.....	39-42
Κεφάλαιο 4 ^ο Δήμος Τρικάλων	
4.1. Γεωγραφικός Προσδιορισμός Δήμου Τρικάλων	43-43
4.2. Γεωφυσικός Προσδιορισμός Δήμου Τρικάλων	43-44
4.2.1. Χωροταξία και Χρήσεις Γης.....	44-45
4.2.2 Χρήσεις Γής.....	45-46
4.2.3 Κλίμα.....	46-46
4.2.4 Χλωρίδα – Πανίδα - Βιοποικιλότητα.....	47-51
4.2.5 Φαίες επιφάνειες.....	51-52
4.2. 6 Υδρολογικά Στοιχεία.....	53-55
4.2. 7 Περιβαλ/κά προβλήματα και η διαχείριση τους από το Δήμο	55-61
4.3. Πολιτισμικό Προφίλ Δήμου Τρικάλων	62-62
4.3.1. Η Ιστορία των Τρικάλων	62-63
4.3.2. Ο Πολιτισμός των Τρικάλων	63-67
4.3.3. Προσωπικότητες των Τρικάλων	67-69
4.3.4. Πυκνωτές Φυσιογνωμίας των Τρικάλων	69-73
4.4. Κοινωνικο-Οικονομικό Προφίλ Δήμου Τρικάλων	74-74
4.4.1. Δημογραφικά Στοιχεία Τρικάλων	74-78
4.4.2. Σύνθεση της Απασχόλησης των Τρικάλων	78-82
4.4.3. Οικονομικά Στοιχεία Τρικάλων	82-86
4.5. Τουριστικό Προφίλ Τρικάλων	86-97
4.6. Έργα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. στα Τρίκαλα.....	97-103
4.7. Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Τρικάλων.....	103-105
ΜΕΡΟΣ 2 ^ο : Εμπειρική Προσέγγιση	
Κεφάλαιο 5: Μεθοδολογία Έρευνας.....	
5.1. Στόχοι της έρευνας και ερευνητικές υποθέσεις	107-107
5.2. Επιλογή του δείγματος	108-108

5.3. Το ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο Έρευνας	108-109
5.4. Μεθοδολογική προσέγγιση	109-109
Κεφάλαιο 6: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων Excel	110-125
Κεφάλαιο 7: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων SPSS.....	126-175
Συμπεράσματα	176-179
Βιβλιογραφία	180-182
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	183-187
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	188-297

Περίληψη

Σε μια περίοδο βαθιάς οικονομικής ύφεσης και μειωμένης ανάπτυξης για την Ελλάδα, τα Τρίκαλα αποτελούν την εξαίρεση στον κανόνα που θέλει τη χώρα να βρίσκεται χαμηλά στους δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης και αειφορίας. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την πόλη των Τρικάλων ως παράδειγμα βιωσιμότητας και αειφορίας και να διερευνήσει τις δυνατότητες της πόλης, αλλά και τις απόψεις των κατοίκων της περιοχής, αναφορικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης του αστικού τουρισμού σε ένα ευρύτερο πλαίσιο προώθησης βιώσιμων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η εμπειρική διερεύνηση του ζητήματος αυτού στηρίζεται σε πρωτογενή δεδομένα, τα οποία συλλέχθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου από αντιπροσωπευτικό δείγμα 149 κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής. Οι απαντήσεις επεξεργάστηκαν με τη χρήση του στατιστικού προγράμματος SPSS (IBM) και τα συμπεράσματα τα οποία προέκυψαν είναι ενθαρυντικά ως προς αυτή την κατεύθυνση.

Λέξεις Κλειδιά: Τρίκαλα, Βιώσιμη ανάπτυξη, Εναλλακτικές μορφές τουρισμού, Αστικός τουρισμός, Εμπειρική έρευνα.

Abstract

In a period of deep economic recession and reduced growth in Greece, Trikala is the exception to the rule which depicts the country being low regarding growth and sustainability indicators. The purpose of this paper is to present the city of Trikala as an example of sustainability and explore the views of local residents regarding the sustainable and alternative tourism development potential in the region, especially of urban tourism. The empirical investigation of this issue is based on primary data which were collected by using a questionnaire from a representative sample of 149 local residents and people that have visited the area. The responses were processed using the statistical program SPSS (IBM) and the results that have been generated are encouraging in this aspect.

Keywords: Trikala, Sustainable Development, Sustainable Tourism, Urban Tourism, Empirical Research.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ.1.	Χάρτης πόλεως Τρικάλων.....	σ.46
Εικ.2.	Δημοτικό Λαογραφικό Μουσείο Τρικάλων.....	σ.64
Εικ.3.	Δημοτικό Αθλητικό Μουσείο Τρικάλων.....	σ.65
Εικ.4.	Μύλος Ματσόπουλου, Προσωρινό Μουσείο Τσιτσάνη.....	σ.65
Εικ.5.	Παλιές Φυλακές, Υπό Κατασκευήν Μουσείο Τσιτσάνη.....	σ.65
Εικ.6.	Κέντρο Ιστορίας και Πολιτισμού Εταιρείας "Κλιάφα".....	σ.66
Εικ.7.	Πινακοθήκη Δημήτρη και Λέγκως Κατσικογιάννη.....	σ.66
Εικ.8.	Μουσείο Ιεράς Μητροπόλεως Τρικάλων.....	σ.67
Εικ.9.	Μύλος Ματσόπουλου.....	σ.67
Εικ.10.	Κουρσούμ Τζαμί.....	σ.70
Εικ.11.	Ιστορικό Κάστρο Τρικάλων.....	σ.71
Εικ.12.	Ληθαίος Ποταμός – Κεντρική Πεζογέφυρα.....	σ.72
Εικ.13.	Βαρούσι.....	σ.73
Εικ.14.	Ασκληπείο Τρίκης.....	σ.73

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίν.1.	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	σ.80-80
Πίν.2.	Ύψος παραγόμενου ΑΕΠ.....	σ.82-83
Πίν.3.	Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφέρειας Θεσσαλίας κατά κατηγορία.....	σ.86-87
Πίν.4.	Αφίξεις τουριστών σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου.....	σ.88-89
Πίν.5.	Αφίξεις τουριστών σε campings.....	σ.89-89
Πίν.6.	Διανυκτερεύσεις τουριστών σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου.....	σ.91-92
Πίν.7.	Διανυκτερεύσεις τουριστών σε campings.....	σ.92-92
Πίν.8.	Δράσεις αναβάθμισης τουρισμού στο Δήμο Τρικάλων.....	σ.105-105
Πίν.1-50	Παράρτημα II – Πίνακες SPSS.....	σ.188-297

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχ.1.	Κατά φύλο σύνθεση πληθυσμού Δήμου Τρικκαίων.....	σ.75
Σχ.2.	Κατανομή μόνιμου πληθυσμού σε διάφορες ηλικιακές κλάσεις.....	σ.76
Σχ.3.	Κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων βάσει του επιπέδου εκπαίδευσης.....	σ.78
Σχ.4.	Κατανομή των απασχολούμενων του Δήμου Τρικκαίων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.....	σ.81
Σχ.5.	Διαμόρφωση περιφερειακού ΑΕΠ, έτη 2000 – 2012.....	σ.84
Σχ.6.1	Κατανομή δείγματος ως προς φύλο.....	σ.110
Σχ.6.2	Κατανομή δείγματος ως προς την ηλικία.....	σ.111
Σχ.6.3	Κατανομή δείγματος ως προς την ιδιότητα.....	σ.111
Σχ.6.4	Κατανομή δείγματος ως προς το μορφωτικό επίπεδο.....	σ.112
Σχ.6.5	Κατανομή δείγματος ως προς το επάγγελμα.....	σ.113
Σχ.6.6	Κατανομή δείγματος ως προς το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα.....	σ.114
Σχ.6.7	Κατανομή δείγματος ως προς τον τομέα ανάπτυξης.....	σ.115
Σχ.6.8	Κατανομή δείγματος ως προς την τουριστική ζήτηση.....	σ.115
Σχ.6.9	Κατανομή δείγματος ως προς την τουριστική ζήτηση των αξιοθέατων.....	σ.116
Σχ.6.10	Κατανομή δείγματος ως προς θετικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού.....	σ.117
Σχ.6.11	Κατανομή δείγματος ως προς την αξιολόγηση των αρνητικότερων χαρακτηριστικών.....	σ.118
Σχ.6.12	Κατανομή δείγματος ως προς την βελτίωση της ανάπτυξης.....	σ.120
Σχ.6.13	Κατανομή δείγματος ως προς την αξιολόγηση πλεονεκτημάτων.....	σ.121
Σχ.6.14	Κατανομή δείγματος ως προς την ύπαρξη προϋποθέσεων ανάπτυξης.....	σ.122
Σχ.6.15	Κατανομή δείγματος ως της συμβολή του τουρισμού στην πρόοδο της πόλης.....	σ.123
Σχ.6.16	Κατανομή δείγματος ως προς το θετικότερο χαρακτηριστικό της πόλης.....	σ.124
Σχ.6.17	Κατανομή δείγματος ως προς το αρνητικότερο χαρακτηριστικό της πόλης.....	σ.125

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΠΟΤ	Παγκόσμιος Οργανισμός τουρισμού
WEF	World Economic Forum
ΙΝΣΕΤΕ	Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικού Τουρισμού

Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την πόλη των Τρικάλων ως παράδειγμα βιωσιμότητας και αειφορίας και να διερευνήσει τις δυνατότητες της πόλης και τις απόψεις των κατοίκων της περιοχής αναφορικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης του αστικού τουρισμού σε ένα ευρύτερο πλαίσιο προώθησης αειφόρων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Ο τουρισμός αποτελεί μία από τις σημαντικότερες βιομηχανίες παγκοσμίως και τον ισχυρότερο μοχλό της Ελληνικής οικονομίας, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, συμβάλλοντας στις εξαγωγές, στην εισροή χρημάτων και αποφέροντας σημαντικά και πολλαπλά οφέλη.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, θα πραγματοποιηθεί εισαγωγή στο τουριστικό φαινόμενο και ιστορική αναδρομή, ενώ θα παρουσιαστούν και τα γενικά χαρακτηριστικά του τουρισμού για να καταστεί σαφές, πως από μεμονωμένη δραστηριότητα μιας προνομιούχου ελίτ, διαμόρφωσε το μαζικό, βιομηχανοποιημένο και τυποποιημένο χαρακτήρα, που διατηρεί σε σημαντικό βαθμό μέχρι σήμερα. Αυτά τα χαρακτηριστικά άλλωστε οδήγησαν τον τουρισμό σε κορεσμό, για να προκύψει στη συνέχεια η ανάγκη διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, μέσα από την οποία διαμορφώθηκαν οι σύγχρονες τάσεις του τουρισμού και οι οποίες παρουσιάζονται στο τελευταίο υποκεφάλαιο του πρώτου κεφαλαίου.

Εκτός από την ανάγκης διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος για λόγους μάρκετινγκ, σε μια περίοδο που τα αποτελέσματα των παραδοσιακών τρόπων ανάπτυξης άρχισαν να γίνονται ορατά, προέκυψε αναπόφευκτα η ανάγκη μεταστροφής προς νέες πιο ήπιες μορφές τουρισμού. Το δεύτερο κεφάλαιο σκοπό έχει να εισάγει στις έννοιες της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης και καταστήσει κατανοητό πως αυτές τελικά διαμόρφωσαν τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Στο σημείο αυτό κρίθηκε σημαντικό να παρουσιαστούν οι επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού και η σημασία του τουρισμού για την οικονομία, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο, καθώς η οικονομική διάσταση του τουρισμού, αλλά και οι επιπτώσεις του φαινομένου είναι τέτοιες που δεν υπάρχουν περιθώρια η μία να αποβεί μοιραία για την άλλη.

ΜΕΡΟΣ 1^ο ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Κεφάλαιο 1^ο : Τουρισμός

1.1. Γενικός Ορισμός Τουρισμού

Ο Guyer Feuler εισήγαγε πρώτος τον τουρισμό ως επιστημονικό όρο το 1905, δίνοντας και τον πρώτο ορισμό για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Ο Feuler ως τουρισμό όρισε την προσωρινή, βραχυπρόθεσμη κίνηση ατόμων με προορισμό εκτός των τόπων όπου συνήθως ζουν και εργάζονται, καθώς και τις δραστηριότητές τους κατά τη διάρκεια της παραμονής τους σε κάθε προορισμό, περιλαμβάνοντας ταυτόχρονα τις μετακινήσεις για όλους τους σκοπούς (Ceballos & Lascurain, 1996).

Έκτοτε έχουν δοθεί αρκετοί ορισμοί για να περιγράψουν το φαινόμενο του τουρισμού, χωρίς να υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός. Στις μέρες μας, ο πιο κοινά αποδεκτός ορισμός είναι αυτός που έχει εισάγει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (ΠΟΤ). Σύμφωνα με τον ΠΟΤ¹, ο τουρισμός περιλαμβάνει τις δραστηριότητες των ατόμων που ταξιδεύουν και διαμένουν σε τόπους έξω από το σύννηθες σε αυτούς περιβάλλον, για διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός συνεχόμενου έτους, για λόγους ψυχαγωγικούς, επαγγελματικούς ή για άλλους σκοπούς. Ως σύννηθες περιβάλλον, ορίζεται ο τόπος εργασίας και ο τόπος κατοικίας και χρησιμοποιείται με σκοπό να εξαιρεθούν τα συχνά ή τακτικά ταξίδια εντός των περιοχών της συνηθισμένης διαμονής για λόγους εργασίας ή άλλα ταξίδια ρουτίνας.

Ο ΠΟΤ διευκρινίζει ότι ο τουρισμός είναι κάτι διαφορετικό από το ταξίδι, αποτελεί μια οργανωμένη διαδικασία με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να πληροί μία μετακίνηση και πιο συγκεκριμένα, ορίζει τα τρία κριτήρια που πρέπει να πληρούνται ταυτόχρονα, προκειμένου ένα ταξίδι να αποτελεί τουριστική δραστηριότητα.

- **Περιβάλλον :** Πρόκειται για μια μετατόπιση έξω από το σύννηθες περιβάλλον, δηλαδή έξω από τον τόπο μόνιμης κατοικίας ή εργασίας.
- **Σκοπός:** Ο σκοπός του ταξιδιού πρέπει να είναι οποιοσδήποτε σκοπός, ο οποίος όμως αποκλείει την οικονομική αμοιβή από τον τόπο επίσκεψης.

¹ WHO (ΠΟΤ): Ορισμός Τουρισμού, https://unstats.un.org/unsd/publication/Seriesm/SeriesM_83rev1e.pdf#page=21, Πρόσβαση 30/09/2016.

- **Διάρκεια:** Η διάρκεια του ταξιδιού δεν μπορεί να ξεπερνά τον ένα χρόνο, ενώ ελάχιστη διάρκεια δεν υφίσταται, καθώς δεν απαιτείται ούτε διανυκτέρευση.

1.2. Ιστορική Αναδρομή Τουρισμού

Αν και εισηγητής του τουρισμού ως έννοια είναι ο Guyer Feuler, η λέξη «τουρισμός» εμφανίζεται για πρώτη φορά το 1811 στο αγγλικό λεξικό της Οξφόρδης και η λέξη "τουρίστας" έκανε την εμφάνισή το 1772 εννοώντας «το άτομο που ταξιδεύει για την ευχαρίστηση του ταξιδιού από περιέργεια» (Ceballos & Lascurain, 1996). Ετυμολογικά η λέξη έχει τις ρίζες της στην αρχαία ελληνική γλώσσα και προέρχεται από τη λέξη «τόρνος», μηχανή η οποία περιστρεφόταν για να αλλάξει σχήμα στο μέταλλο ή το ξύλο. Τη λέξη αυτή δανείστηκαν οι Λατίνοι, όχι μόνο για να περιγράψουν τη συγκεκριμένη μηχανή, αλλά χρησιμοποίησαν και ως ρήμα (>*tornare*) το οποίο δήλωνε την περιστροφή, ρήμα το οποίο στη συνέχεια διαφοροποιήθηκε ελαφρώς στην αρχαϊζουσα γαλλική γλώσσα (>*torner*) και το οποίο παραφράστηκε στην αρχαϊζουσα αγγλική γλώσσα (>*turian*) και χρησιμοποιήθηκε αιώνες αργότερα ως ουσιαστικό για να περιγράψει τα άτομα που μετακινούνταν.

Πολύ πριν την εισαγωγή της λέξης και του ορισμού, ο τουρισμός αποτελούσε μία διαδομένη πρακτική. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι δεν γίνεται λόγος για ταξίδια που συνδέονταν με την εξερεύνηση και την ανεύρεση περιοχών με μεγαλύτερα αποθέματα τροφής και δυνατότητες ασφαλέστερης διαβίωσης, καθώς τέτοιου είδους μετακινήσεις μας είναι γνωστές από την εποχή του *homo erectus*. Τα πρώτα οργανωμένα ταξίδια αναψυχής, δηλαδή η πρώτη φορά που αναγνωρίζεται τουριστική δραστηριότητα ακόμη και με τις πιο σύγχρονες διαστάσεις που έχουν δοθεί στο τουριστικό φαινόμενο, απαντώνται ήδη στην Αρχαία Ελλάδα. Ο τουρισμός αυτός είχε κυρίως ιαματικό, θρησκευτικό, αθλητικό αλλά και πολιτιστικό χαρακτήρα (Γαλάνη, 2010). Τα ιαματικά λουτρά συνδεδεμένα με την ευεξία και τη μακροζωία, η συμμετοχή σε θρησκευτικές εκδηλώσεις και μυστήρια, η επίσκεψη ξακουστών μαντείων, η συμμετοχή και η παρακολούθηση αθλητικών αγώνων και θεατρικών δρώμενων μπορεί να μην ήταν προσιτά σε όλους, αλλά δημιουργούσαν μια αξιοσημείωτη για την εποχή τουριστική κίνηση.

Ο τουρισμός στους αιώνες που ακολούθησαν και μέχρι την Αναγέννηση, όχι μόνον δεν άνθισε,

αλλά σταδιακά ακόμη και τέτοιου είδους μετακινήσεις, όπως αναφέρονται παραπάνω, περιορίστηκαν. Μοναδική εξαίρεση αποτέλεσαν ταξίδια τα οποία είχαν θρησκευτικό χαρακτήρα, πρακτική από την οποία προέκυψε και ο όρος holydays (ιερές μέρες), που στη συνέχεια αποτέλεσε για τους αγγλοσάξονες συνώνυμο των διακοπών (Βαρβαρέσος, 2000). Στους αιώνες που ακολούθησαν και παρά το σταδιακό εκσυγχρονισμό των μέσων μεταφοράς, ο τουρισμός ήταν μια πολύ περιορισμένη δραστηριότητα, η οποία απευθυνόταν σε ένα ιδιαίτερα περιορισμένο και προνομιούχο τμήμα της κοινωνίας. Ο τουρισμός άρχισε να αποκτά μαζικό χαρακτήρα για πρώτη φορά μετά τον Β' Π.Π., και ιδιαίτερα κατά την περίοδο 1960-1980, περίοδο κατά την πραγματοποιήθηκαν σημαντικές εξελίξεις στο σχηματισμό του κοινωνικού ιστού αλλά και στον τομέα της τεχνολογίας (Τσάρτας, 2000), οπότε και ο τουρισμός έγινε ένα προϊόν το οποίο πλέον απευθυνόταν σε όλο και περισσότερους.

1.3. Γενικά Χαρακτηριστικά Τουρισμού

Από τη στιγμή που ο τουρισμός άρχισε να αποτελεί μια δραστηριότητα που δεν αφορούσε μόνο λίγους, τα κύρια χαρακτηριστικά που διαμόρφωσαν το προσφερόμενο προϊόν ήταν η μαζικότητα, η βιομηχανοποίηση και η τυποποίηση (Βλασίδης, 2006).

- **Μαζικότητα**

Ο τουρισμός, όπως ήδη αναφέρθηκε άρχισε να αποκτά μαζικό χαρακτήρα για πρώτη φορά μετά τον Β' Π.Π. κάτι το οποίο αποδεικνύει το γεγονός ότι οι τουριστικοί προορισμοί, καθώς και τα τουριστικά ρεύματα άρχισαν σταδιακά να παγιώνονται, δηλαδή να αποκτούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αναφορικά με τους τουριστικούς προορισμούς, σε όλες τις ηπείρους, το μεγαλύτερο μερίδιο μετακινήσεων πραγματοποιείται μεταξύ χωρών της ίδιας ηπείρου, με τα κυριότερα μοτίβα τουριστικών ροών να είναι (Βαλαχής, 1999):

- Ευρωπαϊκά (Intra-Europe)
- Βόρειας Αμερικής (Intra-North America)
- Υπερατλαντικά

Οι μετακινήσεις των τουριστών από χώρα σε χώρα μπορούν να καταταχθούν σε τρία είδη τουριστικών ρευμάτων, ανάλογα με το μέγεθός τους (Βαλαχής, 1999):

- Μεγάλα τουριστικά ρεύματα
- Μικρά τουριστικά ρεύματα
- Περιθωριακά τουριστικά ρεύματα

Αυτού του είδους οι κατηγοριοποιήσεις διευκόλυναν την καλύτερη και πιο εις βάθος κατανόηση των ειδοποιών χαρακτηριστικών, τόσο των τουριστικών προορισμών, όσο και των ίδιων των τουριστικών ρευμάτων και κατά συνέπεια των τουριστών. Πλέον βέβαια, ο τουρισμός ως φαινόμενο έχει λάβει τέτοιες διαστάσεις, που αυτού του είδους οι κατηγοριοποιήσεις, έχουν καταστεί πολύ γενικές. Αρκεί να λάβει κανείς υπόψη, ότι κατά το έτος 2015, σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση του ΠΟΤ², ο διεθνής τουρισμός σημείωσε εντυπωσιακή αύξηση, καθώς οι διεθνείς αφίξεις τουριστών, ανήλθαν 1.2 δισεκατομμύρια παγκοσμίως, αριθμό ρεκόρ που αντιστοιχεί σε αύξηση 4%, ήτοι 50 εκατομμύρια τουρίστες. Εξίσου εντυπωσιακά είναι τα μέχρι τώρα στοιχεία και για το έτος 2016, με τις διεθνείς τουριστικές αφίξεις να σημειώνουν κατά 4% αύξηση σε παγκόσμιο επίπεδο, για το πρώτο εξάμηνο του έτους. Για μια ακόμη χρονιά επιβεβαιώνεται η ισχυρή παρουσία της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας-Ειρηνικού, ως τουριστικών προορισμών, καθώς οι διεθνείς αφίξεις τουριστών στις συγκεκριμένες περιοχές αυξήθηκαν περίπου κατά 5%, στα ίδια με πέρσι επίπεδα.

• Βιομηχανοποίηση

Όπως και κάθε προϊόν ή υπηρεσία που διαμορφώνει τέτοια χαρακτηριστικά, ήταν αναμενόμενο ότι ο Τουρισμός θα αποτελούσε σε μία παγκόσμια βιομηχανία, η οποία όπως αποδεικνύεται, κατά τη διάρκεια των δεκαετιών που ακολούθησαν, γνώρισε συνεχή ανάπτυξη για να εξελιχθεί σε έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους τομείς της οικονομίας παγκοσμίως. Αυτή η δυναμική έχει μετατρέψει τον τουρισμό σε μια βασική κινητήρια δύναμη για την κοινωνικο-οικονομική πρόοδο, ενώ σήμερα, τα οικονομικά μεγέθη των επιχειρήσεων του τουρισμού ισούνται ή ακόμα και ξεπερνούν αυτά των εξαγωγών πετρελαίου, των προϊόντων διατροφής ή αυτοκινήτων. Αυτή η παγκόσμια εξάπλωση του τουρισμού στα βιομηχανικά και αναπτυσσόμενα κράτη έχει οδηγήσει σε πολλαπλά οικονομικά οφέλη, αύξηση της απασχόλησης και ανάπτυξη σε

² WHO (ΠΟΤ): Ετήσια έκθεση ΠΟΤ, 2015, http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/annual_report_2015_lr.pdf , Πρόσβαση 03/10/2016.

πολλούς συναφείς τομείς, ενώ ο τουρισμός έχει εξελιχθεί σε έναν από τους σημαντικότερους παίκτες στο διεθνές εμπόριο και αποτελεί ταυτόχρονα μία από τις κύριες πηγές εισοδήματος για πολλές αναπτυσσόμενες χώρες.

- **Τυποποίηση**

Με τον οικονομικό και εμπορικό όρο τυποποίηση χαρακτηρίζεται γενικά η ανάπτυξη ειδικών προτύπων βάσει των οποίων ακολουθείται στη συνέχεια η παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων προϊόντων. Σύμφωνα με τους Mathieson&Wall (1982), ο τουρισμός συνίσταται σε τρία στοιχεία:

- Το δυναμικό στοιχείο: Το ταξίδι προς τον επιλεγμένο τουριστικό προορισμό.
- Το στατικό στοιχείο: Την παραμονή του στον επιλεγμένο τουριστικό προορισμό
- Το τεχνητό στοιχείο: Αυτό που προκύπτει από τη σύμπραξη των παραπάνω δύο στοιχείων και αφορά τις επιδράσεις που προκύπτουν από τα οικονομικά, κοινωνικά και φυσικά υποσυστήματα με τα οποία ο τουρίστας έρχεται άμεσα σε επαφή.

Αν και ο τουρισμός αποτελεί ένα άυλο προϊόν, περισσότερο μια υπηρεσία, στηρίζεται με μια σειρά υποδομών, υλικών αγαθών, αλλά και υπηρεσιών, τα οποία συνιστούν αυτή τη βιομηχανία. Καθετί μαζικό οφείλει αναπόφευκτα να υπακούει σε κάποια πρότυπα, τα οποία συμβάλλουν στην τυποποίησή του και εξασφαλίζουν την υψηλή ποιότητα και τελικά την αξιοπιστία του τελικού προϊόντος. Ο σύγχρονος τουρισμός είναι στενά συνδεδεμένος με την ανάπτυξη και περιλαμβάνει έναν διευρυνόμενο αριθμό νέων προορισμών, οι οποίοι οφείλουν να πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ως προς και τα ανωτέρω τρία στοιχεία, για να συμβάλλουν σε μία ολοκληρωμένη τουριστική εμπειρία, αλλά και για να καταστούν ανταγωνιστικοί οι τουριστικοί προορισμοί.

1.4. Η Εξέλιξη του Τουριστικού Προϊόντος

Τα κύρια χαρακτηριστικά που διαμόρφωσαν το τουριστικό προϊόν, όπως ήδη αναφέρθηκε, ήταν η μαζικότητα, η βιομηχανοποίηση και η τυποποίηση. Ο τουρισμός πέρα από τις οικονομικές προεκτάσεις που συνεπάγεται κάθε προϊόν που διαμορφώνει τέτοια χαρακτηριστικά, αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο με έντονες κοινωνικές προεκτάσεις, το οποίο δεν θα μπορούσε να

ξεφύγει από τον κανόνα του μάρκετινγκ που θέλει την μαζικότητα να ακολουθείται πάντα από την εξατομίκευση. Αν και ο οργανωμένος μαζικός τουρισμός παραμένει η κύρια μορφή τουριστικής δραστηριότητας παγκοσμίως, τα τελευταία χρόνια ανέκυψαν νέες μορφές τουρισμού, ενώ παρατηρήθηκε μια αλλαγή τόσο στα κίνητρα των τουριστών, όσο και στις πολιτικές των αρμόδιων φορέων (Αϊβατζίδου & Κωστοπούλου, 2005).

Σύμφωνα με τον Πάττα (2009), η ευκολία με την οποία πραγματοποιείται πλέον ένα ταξίδι έχει δημιουργήσει πολυταξιδεμένους και πιο απαιτητικούς τουρίστες οδηγώντας στη μετατόπιση από το ομογενοποιημένο τουριστικό προϊόν των δεκαετιών του '50 έως και του '80, στη σύγχρονη πραγματικότητα των ατομικών επιθυμιών και συμπεριφορών, αλλά και στην αναζήτηση εμπειριών και όχι απλά εικόνων ή αξιοθέατων. Πιο έμπειροι αλλά και πιο απαιτητικοί, οι σύγχρονοι τουρίστες αναζητούν μια πιο προσωποποιημένη και πιο ποιοτική τουριστική εμπειρία και όχι απλά ένα ταξίδι, επιθυμούν μια ενεργητική εμπειρία διακοπών, η οποία θα τους προσφέρει έντονες συγκινήσεις και αναμνήσεις που θα τους συντροφεύουν μια ζωή. Συνέπεια αυτού, είναι η αύξηση της ζήτησης για ανεξάρτητα και εξατομικευμένα ταξίδια, τα οποία δεν στοχεύουν απλώς στην απόδραση από την πραγματικότητα της καθημερινότητας, αλλά στη βίωση μιας άλλης πραγματικότητας έξω από αυτή.

Τα πρόσφατα δεδομένα, έρχονται να υποστηρίξουν την συγκεκριμένη τάση, καθώς αν και παρατηρείται αύξηση τόσο του αριθμού ταξιδιών όσο και της μέσης δαπάνης, παράλληλα μειώνεται η πιστότητα προς συγκεκριμένους προορισμούς. Με άλλα λόγια, ενώ η τουριστική αγορά διευρύνεται οι σύγχρονοι τουρίστες είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν περισσότερα χρήματα προκειμένου να γίνουν πρωταγωνιστές μιας μοναδικής εμπειρίας, η οποία θα διαφοροποιείται από την πραγματικότητά τους, αλλά και από τις μέχρι τότε εμπειρίες τους. Σημείο κλειδί για την επιτυχή μετάβαση και βίωση της άλλης πραγματικότητας είναι η αυθεντικότητα των προσφερόμενων εμπειριών, η οποία μπορεί επιτευχθεί μέσα από την υψηλή ποιότητα δομών και υπηρεσιών, καθώς και τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος. Καθώς ο τουριστικός προορισμός στηρίζεται κυρίως στους φυσικούς πόρους, το κλίμα και τον πολιτισμό (Dugulan et al., 2010), η ανάδειξη των συγκεκριμένων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε προορισμού, μπορεί να συμβάλλει σε διαφοροποιημένα τουριστικά προϊόντα, τα οποία θα προσφέρουν στην μοναδικότητα της εμπειρίας.

Το περιβάλλον, είτε ως φυσικό περιβάλλον (φυσικοί πόροι, κλίμα κλπ), είτε ως ανθρωπογενές περιβάλλον (εγκαταστάσεις, υποδομές κλπ) αλλά και ως κοινωνικό περιβάλλον (άνθρωποι, πολιτισμός κλπ), αποτελεί το πεδίο στο οποίο αναπτύσσεται ο τουρισμός. Η διαμόρφωση αυτών

των περιβαλλόντων διαμορφώνει την τουριστική ανάπτυξη και τελικά επηρεάζει την επιλογή προορισμού. Πιο συγκεκριμένα ως προς το κοινωνικό περιβάλλον, το πολιτισμικό υπόβαθρο και τα ιδιαίτερα κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά των τουριστών δημιουργούν διαφορετικές ανάγκες και καθορίζουν τη ζήτηση του τουριστικού προϊόντος, ενώ παράλληλα εμφανίζονται νέες τουριστικές αγορές (πχ. Κίνα, Ινδία κλπ.) με τα δικά τους ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Αυτό που όμως άλλαξε καθοριστικά τα δεδομένα στον τουρισμό ήταν οι νέες τεχνολογίες. Πριν το διαδίκτυο μπει στις ζωές μας, τις τάσεις γύρω από τον τουρισμό διαμόρφωνε ο κατά κύριο λόγο ο έντυπος τύπος και στη συνέχεια η τηλεόραση. Οι εφημερίδες και τα περιοδικά με τα τουριστικά τους αφιερώματα, τουριστικοί οδηγοί, ειδικές εκδόσεις, βιβλία και περιοδικά για τον τουρισμό, ντοκιμαντέρ και ταξιδιωτικές εκπομπές διαμόρφωναν τη ζήτηση των τουριστικών προορισμών, ενώ το άμεσο περιβάλλον (φίλοι, γνωστοί κλπ) καθώς και τα τουριστικά γραφεία και πράκτορες συνέβαλλαν στην τελική επιλογή του τουριστικού προϊόντος που θα επέλεγε ο υποψήφιος ταξιδιώτης.

Παράλληλα με το διαδίκτυο, το οποίο έδωσε τη δυνατότητα στον υποψήφιο τουρίστα και όχι μόνο, να έχει απεριόριστες πληροφορίες και δεδομένα για τον επιθυμητό σε αυτόν τουριστικό προορισμό, εμφανίστηκαν οι αεροπορικές εταιρίες χαμηλού κόστους, οι οποίες διεύρυναν την τουριστική αγορά, καθώς κατέστησαν το ταξίδι μία διαδικασία αρκετά πιο προσιτή σε ένα μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, ενώ παράλληλα διαμόρφωσαν και εξακολουθούν να διαμορφώνουν σε αρκετά σημαντικό βαθμό τις τουριστικές τάσεις εξαιτίας των χαμηλών τιμών που προσφέρουν.

Το διαδίκτυο δεν έδωσε μόνο μεγαλύτερη πληροφόρηση στον καταναλωτή, ο οποίος είχε πλέον τη δυνατότητα σύγκρισης τιμών και προορισμών, αλλά έδωσε επιπλέον μια σειρά από δυνατότητες οι οποίες άλλαξαν ριζικά τη διαδικασία της επιλογής του τουριστικού προϊόντος, αλλά και του ίδιου του ταξιδιού. Ο τουρίστας μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε εκατοντάδες προορισμούς, για τους οποίους έχει τεράστιο όγκο πληροφοριών και δεδομένων, να συγκρίνει σε ελάχιστο χρόνο τις τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων και των καταλυμάτων, να δει σε πραγματικό χρόνο μέσω εφαρμογών το μέρος που θέλει να επισκεφθεί, να ενημερωθεί για τις εμπειρίες άλλων τουριστών, να έχει πρόσβαση σε αξιολογήσεις εστιατορίων, ξενοδοχείων και άλλων υπηρεσιών από ανθρώπους που έχουν ήδη πραγματοποιήσει αυτά που ο ίδιος σκέφτεται να κάνει ή ακόμη να κατεβάσει εφαρμογές οι οποίες θα διευκολύνουν το ταξίδι του και θα τον βοηθήσουν να εξατομικεύσει ο ίδιος την τουριστική εμπειρία που επιθυμεί να έχει.

Το διαδίκτυο, τα νέα μέσα, τα Smartphone, οι εφαρμογές (application) και τα social media έχουν φέρει μια επανάσταση στον τρόπο που ζούμε, μαθαίνουμε, μοιραζόμαστε τις εμπειρίες μας, ταξιδεύουμε, εξωτερικεύουμε τα συναισθήματά μας. Η πληροφορία και η γνώμη συχνά γίνονται ταυτόσημα και διακινούνται ελεύθερα σε ένα τεράστιο κοινό, έχοντας τη δυνατότητα να ασκήσουν επιρροή και να διαμορφώσουν αποφάσεις, μόδες, τάσεις, αλλά και στάσεις ζωής.

1.5. Μορφές Τουρισμού

Οι άνθρωποι επιλέγουν να επισκεφθούν διάφορους τουριστικούς προορισμούς με σκοπό να βγουν από την καθημερινότητά τους. Η αυξανόμενη διεθνοποίηση του τουρισμού, η εμφάνιση νέων τουριστικών προορισμών, ο μεγάλος βαθμός ωριμότητας των τουριστών, η αύξηση των εισοδημάτων, αλλά και η αναζήτηση νέων δραστηριοτήτων αναψυχής και τουρισμού, οδήγησαν στη διαφοροποίηση της τουριστικής ζήτησης και τη δημιουργία νέων εξειδικευμένων μορφών τουρισμού και τουριστικών προϊόντων που θα ικανοποιούν τις νέες ανάγκες - απαιτήσεις (Ε. Βελισσαρίου, 2000). Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύχθηκαν μορφές τουρισμού οι οποίες απευθύνονται σε ομάδες ειδικών τουριστικών ενδιαφερόντων και αφορούν δραστηριότητες που δεν επηρεάζονται από τις εποχές του χρόνου. Διευρύνουν έτσι την τουριστική ζήτηση, αμβλύνουν την εποχικότητα και εμπλουτίζουν το τουριστικό προϊόν της εκάστοτε χώρας (Gartner, 2001).

Η διαφοροποίηση του τουρισμού σχετίζεται με:

- **Την προέλευση των τουριστών:**

- Εγχώριος τουρισμός, όταν οι κάτοικοι της χώρας ταξιδεύουν στο εσωτερικό της.
- Προς τα έσω τουρισμός, όταν οι κάτοικοι άλλης χώρας επισκέπτονται τη χώρα αυτή.
- Προς τα έξω τουρισμός, όταν οι κάτοικοι της συγκεκριμένης χώρας επισκέπτονται μια άλλη χώρα.

- **Τον αριθμό των συμμετεχόντων:**

- Μαζικός τουρισμός,
- Ατομικός τουρισμός
- Τουρισμός σωματείων, συλλόγων και λεσχών.

- **Την εποχή του έτους:**

- Θερινός

- Χειμερινός
- Ενδιάμεσων εποχών
- **Τις επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών της χώρας:**
 - Εισερχόμενος τουρισμός (incoming tourism)
 - Εξερχόμενος (outgoing tourism).
- **Τον τρόπο χρηματοδότησης:**
 - Ίδια χρηματοδότηση: το άτομο καλύπτει το κόστος των διακοπών του.
 - Κοινωνικός τουρισμός: το κράτος καλύπτει το σύνολο ή μέρος των διακοπών μίας κοινωνικά ευπαθούς ομάδας.
 - Επαγγελματικός τουρισμός: Μία επιχείρηση καλύπτει το κόστος των διακοπών των εργαζομένων, είτε για τη συμμετοχή σε κάποια δραστηριότητα (πχ. Επιμόρφωση), είτε ως bonus.
- **Το κατάλυμα:**
 - Ξενοδοχειακός τουρισμός
 - Κατασκηνωτικός τουρισμός (camping),
 - Παραξενοδοχειακός τουρισμός (πχ. Timesharing, Airbnb κλπ)
- **Τα κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά, πιο συγκεκριμένα:**
 - Την ηλικία: τουρισμός νεολαίας, τουρισμός μεσηλίκων, τουρισμός τρίτης ηλικίας.
 - Το φύλο
 - Το σεξουαλικό προσανατολισμό
- **Ενδιαφέροντα:**
 - Αγροτουρισμός
 - Οικοτουρισμός
 - Περιηγητικός
 - Τουρισμός στην ύπαιθρο
 - Ορεινός
 - Θαλάσσιος
 - Τουρισμός της υγείας και φυσικής ζωής
 - Ιαματικός

- Τουρισμός σε θεματικά πάρκα
- Τουρισμός σε οργανωμένα τουριστικά χωριά ειδικού τύπου
- Αστικός τουρισμός
- Πολιτισμικός τουρισμός
- Εκπαιδευτικός
- Συνεδριακός
- Εκθεσιακός
- Θρησκευτικός
- Τουρισμός περιπέτειας
- Αθλητικός

Κεφάλαιο 2^ο : Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη

2.1. Αειφορία και Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η βιωσιμότητα, η αειφορία και η βιώσιμη ανάπτυξη είναι σχετικά νέες έννοιες, οι οποίες εισήχθηκαν την δεκαετία του '80, όταν έγιναν πλέον αντιληπτές οι συνέπειες των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Κάθε ανθρωπογενής δραστηριότητα αφήνει το αποτύπωμά της στον πλανήτη και η ανθρώπινη εξέλιξη, ακόμη και ύπαρξη προϋποθέτουν την χρήση φυσικών πόρων. Από την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης και στους αιώνες που ακολούθησαν ο άνθρωπος, δεν εκμεταλλεύτηκε απλά τις δυνατότητες που του έδωσε η φύση, αλλά τις ξεπέρασε, θέτοντας τη φύση σε άμεσο κίνδυνο, κατά συνέπεια και το ανθρώπινο είδος.

Όταν ήδη οι συνέπειες αυτού του τρόπου ανάπτυξης έγιναν αντιληπτές (κλιματική αλλαγή, όξινη βροχή κλπ), κατέστη σαφές ότι έπρεπε το μέχρι τότε μοντέλο ανάπτυξης να αλλάξει. Το 1987, η παγκόσμια επιτροπή του Ο.Η.Ε. για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη σε έκθεση του, γνωστή και ως έκθεση Brundtland³, κατέληξε στο συμπέρασμα πως απαιτείται να βρεθεί ένα νέο αναπτυξιακό μονοπάτι το οποίο να εγγυάται την πρόοδο των ανθρώπων όλου του πλανήτη, εισάγοντας για πρώτη φορά τις έννοιες αυτές. Συγκεκριμένα, η έκθεση της Επιτροπής Brundtland ορίζει την αειφόρο ή βιώσιμη ανάπτυξη ως την «ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες των σημερινών γενεών χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες».

Δεν υπάρχει κάποιος σαφής ορισμός για τον όρο «βιώσιμη ανάπτυξη». Μια ισορροπημένη προσέγγιση είναι να αποδίδεται ο όρος σε μια δραστηριότητα που μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας κοινότητας ή περιοχής, ακόμα και αν αυτή η δραστηριότητα έχει περιορισμένη διάρκεια ζωής, αρκεί να δώσει το έναυσμα για την δημιουργία νέων δραστηριοτήτων που δεν προϋπήρχαν και που μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη της, ενώ ταυτόχρονα να βρίσκεται σε φάση υλοποίησης χωρίς επιπτώσεις στα οικοσυστήματα (Παπαβασιλείου, 2006).

³ UN (OHE), Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>, Πρόσβαση 11/10/2016.

Η βιώσιμη ανάπτυξη προϋποθέτει την ανάπτυξη των παραγωγικών δομών της οικονομίας, μέσα σε ένα πλαίσιο το οποίο θα προϋποθέτει τη δημιουργία υποδομών φιλικών προς το φυσικό περιβάλλον και με συνέπεια προς τα οικολογικά προβλήματα (Γεωργόπουλος, 2004). Στην πορεία των ετών που ακολούθησαν, η βιώσιμη ανάπτυξη ως έννοια έχει υπερβεί το καθαρά περιβαλλοντικό πλαίσιο, ενώ έχει αποδειχτεί ότι η βιωσιμότητα επιδρά στη λειτουργία τεσσάρων τουλάχιστον διαφορετικών συστημάτων, του οικοσυστήματος, του οικονομικού, τεχνολογικού και κοινωνικού συστήματος, ενώ μακρόχρονες έρευνες έδειξαν ότι στους παραπάνω παράγοντες θα πρέπει να προστεθεί ακόμη ένας που χωρίς αυτόν δεν μπορεί να υπάρξει βιωσιμότητα ενός τόπου, ο πολιτισμός (Μητούλα, 2006).

2.2. Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού και Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο τουρισμός εδώ και δεκαετίες αποτελεί μία διαρκώς αναπτυσσόμενη βιομηχανία με πολλαπλά οφέλη, αλλά και επιπτώσεις (οικονομικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές) για τις περιοχές που φιλοξενούν τα τουριστικά κύματα. Όπως είδαμε και στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας μελέτης, τα κυριότερα χαρακτηριστικά του τουρισμού είναι η μαζικότητα, η βιομηχανοποίηση και η τυποποίηση. Ο μαζικός τουρισμός, όπως και κάθε δραστηριότητα που εκμεταλλεύεται στο έπακρο τις δυνατότητες μίας περιοχής, κάθε άλλο παρά βιώσιμος είναι. Στο πλαίσιο της συζήτησης για την αειφορία και τη βιώσιμη ανάπτυξη, ήταν αναπόφευκτο ότι η τουριστική βιομηχανία και το φαινόμενο του μαζικού τουρισμού θα ερχόντουσαν στο προσκήνιο και θα πραγματοποιούνταν αποτίμηση των συνεπειών του φαινομένου.

Παράλληλα, η τυποποίηση του προσφερόμενου προϊόντος, έφερε τον κορεσμό και επέβαλε την εξέλιξη του τουριστικού προϊόντος μέσα από την υιοθέτηση νέων τουριστικών προτύπων, στα πλαίσια του μάρκετινγκ που οδήγησαν σε διαφοροποιημένα τουριστικά προϊόντα. Κοινά παραδεκτή αποδοχή αποτελεί το γεγονός ότι ο τουρισμός είναι μια οικονομική δραστηριότητα με σημαντικά οφέλη για τις κοινωνίες, η οποία, όμως εάν δεν αναπτυχθεί και σχεδιασθεί με τρόπο που να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών-στοιχείων των χωρών υποδοχής, είναι πολύ πιθανό να δημιουργήσει δυσμενείς επιπτώσεις τόσο στο φυσικό, όσο και στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον των τουριστικών περιοχών (Lickorish & Jenkins, 2004).

Παρόλο που ο οργανωμένος μαζικός τουρισμός παραμένει μέχρι σήμερα η κύρια μορφή τουριστικής δραστηριότητας παγκοσμίως, τα τελευταία χρόνια, ως απάντηση στα προβλήματα τα οποία ανέκυψαν, δημιουργήθηκαν νέες πιο ήπιες μορφές τουρισμού, ενώ παρατηρήθηκε μια αλλαγή τόσο στα κίνητρα των τουριστών, όσο και στις πολιτικές των αρμόδιων φορέων (Αϊβατζίδου & Κωστοπούλου, 2005). Οι νέες μορφές τουρισμού δεν ήταν συνέπεια μόνο του σύγχρονου μάρκετινγκ, που ήρθε για να δημιουργήσει ένα διαφοροποιημένο προϊόν, αλλά είχαν ως στόχο την βιωσιμότητα των περιοχών στην οποία αναπτύσσονταν και την αλλαγή των τουριστικών προτύπων. Άλλωστε, πολλοί ήταν οι τουρίστες που άλλαξαν τις προτιμήσεις τους κάνοντας μια στροφή προς τη φύση, το καθαρό περιβάλλον, την παραδοσιακή ζωή, ενώ γενικότερα παρατηρήθηκε μια τάση όχι μόνο για αναψυχή και ξεκούραση, αλλά ταυτόχρονα και για πραγματοποίηση περισσότερων δραστηριοτήτων με μεγαλύτερο πολιτιστικό περιεχόμενο κατά τη διάρκεια των διακοπών (Παυλογεωργάτος & Κωνσταντογλου, 2004).

Οι αειφόρες μορφές τουρισμού χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο υποδομές προσαρμοσμένες στο περιβάλλον, με σεβασμό προς τις περιβαλλοντικές και οικολογικές ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής, αποσκοπώντας στην ορθολογικότερη δυνατή εκμετάλλευση των πόρων της περιοχής αυτής. Σε σχέση με την οικονομία, ο μαζικός τουρισμός είχε την τάση να διευρύνει τις οικονομικές ανισότητες, τόσο μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, αλλά και μέσα στην ίδια τη χώρα ή ακόμη και την τουριστική περιοχή, ενώ η εποχικότητα του μαζικού τουρισμού έπληττε συγκεκριμένες μη προνομιούχες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες δραστηριοποιούνταν στον τομέα ή σε συναφείς τομείς. Οι βιώσιμες μορφές τουρισμού δεν επηρεάζονται από την εποχή, ενώ δίνουν τη δυνατότητα οι διάφορες τουριστικές δραστηριότητες να διαχέονται στην ενδοχώρα, βοηθώντας ταυτόχρονα την τοπική αναπτυξιακή διαδικασία και τη συγκράτηση των τοπικών πληθυσμών σε ορεινές και προβληματικές περιοχές (ΠΟΤ). Σύμφωνα με τον ΠΟΤ, ο τουρισμός στα πλαίσια μιας βιώσιμης διαχείρισης, φαίνεται όχι μόνο να έχει ωφελήσει τον πολιτισμό τοπικών κοινωνιών, αλλά να έχει συμβάλει στην ανάδειξη και την προστασία πολιτιστικών μνημείων.

2.3. Επιπτώσεις Τουρισμού

Ο τουρισμός αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο με οικονομικές και κοινωνικές προεκτάσεις, ενώ ο τουριστικός προορισμός στηρίζεται κυρίως στους φυσικούς πόρους, το κλίμα και τον πολιτισμό (Dugulan et al., 2010). Κατά συνέπεια, οι επιπτώσεις του τουριστικού φαινομένου επεκτείνονται σε όλα τα παραπάνω πεδία, όπως και τα οφέλη αντίστοιχα. Υπό το πρίσμα της

βιώσιμης ανάπτυξης, είναι άτοπο οι επιπτώσεις αυτές να εξετάζονται μεμονωμένα, καθώς οικοσύστημα, οικονομικό, τεχνολογικό και κοινωνικό σύστημα και πολιτισμός, αποτελούν συστατικά στοιχεία κάθε μορφής ανάπτυξης. Η υποβάθμιση δε του ενός συνεπάγεται την ταυτόχρονη υποβάθμιση των υπολοίπων.

Η αυξανόμενη διεθνής ευαισθητοποίηση σχετικά με τους γρήγορους ρυθμούς της κλιματικής αλλαγής, αποτελεί συνέπεια των επιπτώσεων που επιφέρει η κλιματική αλλαγή στο φυσικό περιβάλλον, στον άνθρωπο και τις οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες έχουν γίνει πλέον εμφανείς. Για τον τουρισμό, η κλιματική αλλαγή αποτελεί ένα φαινόμενο που επηρεάζει ήδη τον τομέα, καθώς ήδη ορισμένοι προορισμοί, ιδίως ορεινές περιοχές και παραθαλάσσιοι προορισμοί, υφίστανται τις δυσμενείς συνέπειες του φαινομένου και εμφανίζουν υποβάθμιση.

Παράλληλα, ο τομέας του τουρισμού συμβάλλει με τη σειρά του στην περαιτέρω υποβάθμιση του περιβάλλοντος είτε σε τοπικό, είτε σε παγκόσμιο επίπεδο. Τοπικής εμβέλειας προβλήματα μπορούν να είναι η ηχορύπανση, η δυσκολία άμεσης συγκομιδής απορριμμάτων στο "πικ" της τουριστικής περιόδου κλπ, προβλήματα τα οποία καθιστούν πιο δύσκολη την καθημερινότητα των κατοίκων μιας περιοχής και ενδεχομένως συμβάλλουν και στην τουριστική υποβάθμιση του προορισμού. Ο τουρισμός αποτελεί μία και από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες παγκοσμίως, που συμβάλλει σημαντικά στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG), με πλέον ρυπογόνα δραστηριότητα τη μεταφορά των τουριστών (ΠΟΤ)⁴.

Το κλίμα αποτελεί έναν ουσιαστικό πόρο για τον τουρισμό και ιδιαίτερα για μορφές τουρισμού που σχετίζονται με παραθαλάσσιες δραστηριότητες, τη φύση και τα χειμερινά σπορ. Η αλλαγή του κλίματος και των καιρικών συνθηκών σε τουριστικούς προορισμούς μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την επιλογή του τουριστικού προορισμού. Τέτοιου είδους αλλαγές, μπορούν να έχουν επιπτώσεις στις τουριστικές ροές και να επιφέρουν αρνητικές συνέπειες στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα και στις κοινότητες υποδοχής, καθώς και σε συναφείς τομείς, όπως η γεωργία, βιοτεχνία ή ο κατασκευαστικός κλάδος. Ιδιαίτερα για τα μικρά νησιωτικά κράτη και τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου ο τουρισμός αποτελεί σημαντική οικονομική δραστηριότητα, οποιαδήποτε σημαντική μείωση στις αφίξεις τουριστών θα επιφέρει σοβαρές επιπτώσεις για την απασχόληση και να προκαλέσει αρνητικά φαινόμενα στην οικονομία.

Στο 1^ο Διεθνές Συνέδριο για την Κλιματική Αλλαγή και τον Τουρισμό, που πραγματοποιήθηκε

⁴ WHO (ΠΟΤ): <http://www2.unwto.org/content/about-us-5>, Πρόσβαση 17/11/2016

από τον ΠΟΤ στην Djerba της Τυνησίας το 2003, συγκλήθηκε σώμα για την αντιμετώπιση των πολύπλοκων σχέσεων μεταξύ του τομέα του τουρισμού και της κλιματικής αλλαγής με σημαντικές ερευνητικές δραστηριότητες στο θέμα αυτό. Πλέον αναγνωρίζεται ευρέως η επείγουσα ανάγκη, η τουριστική βιομηχανία, οι εθνικές κυβερνήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν στρατηγικές για να αντιμετωπίσουν τις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες και να λάβουν προληπτικά μέτρα για τις μελλοντικές επιπτώσεις, καθώς επίσης και να αμβλύνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού που συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή⁵.

Επιπλέον, οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εξίσου τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών, όσον αφορά την καταπολέμηση της φτώχειας και άλλων Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας. Δηλαδή οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να μην υιοθετηθούν μόνο από τις ήδη αναπτυγμένες χώρες, οδηγώντας σε διεύρυνση του τεχνολογικού, οικονομικού και κοινωνικού χάσματος, αλλά ταυτόχρονα και στην περαιτέρω αναβάθμιση των αναπτυσσόμενων χωρών.

Η άμεση σύνδεση περιβάλλοντος και οικονομίας υπογραμμίζεται από το γεγονός, ότι πλέον οι δύο αυτοί παράγοντες δεν εξετάζονται αυτόνομα, αλλά από κοινού. Στο συνέδριο για την Κλιματική Αλλαγή και τη Φτώχεια, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, Μπαν Κι-Μουν, απηύθυνε έκκληση για παγκόσμια δράση απέναντι στην κλιματική αλλαγή και την ανάγκη ύπαρξης μιας συνεκτικής στρατηγικής, τόσο για τη μείωση της φτώχειας, όσο και για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας. Ο ΠΟΤ έχει δεσμευτεί να διασφαλίσει ότι η συνοχή αυτή εφαρμόζεται στον τομέα του τουρισμού γενικά και ιδίως όσον αφορά τις φτωχότερες χώρες του κόσμου, για τις οποίες ο τουρισμός αποτελεί βασικό μοχλό της οικονομίας τους, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, συμβάλλοντας στις εξαγωγές και τελικά στην ανταγωνιστικότητα.

2.4. Οικονομία και Τουρισμός

Όπως και κάθε προϊόν ή υπηρεσία που διαμορφώνει τέτοια χαρακτηριστικά, ήταν αναμενόμενο ότι ο Τουρισμός θα αποτελούσε σε μία παγκόσμια βιομηχανία, η οποία όπως αποδεικνύεται, κατά τη διάρκεια των δεκαετιών που ακολούθησαν, γνώρισε συνεχή ανάπτυξη και εξελίχθηκε σε έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους τομείς της παγκόσμιας οικονομίας.

⁵ WHO (ΠΟΤ): Djerba Declaration on Tourism and Climate Change, <http://sdt.unwto.org/sites/all/files/docpdf/decladjerbae.pdf>, Πρόσβαση 17/11/2016

2.4.1. Παγκόσμια Οικονομική Σημασία Τουρισμού

Αυτή η δυναμική έχει μετατρέψει τον τουρισμό σε μια βασική κινητήρια δύναμη για την κοινωνικο-οικονομική πρόοδο, ενώ σήμερα, τα οικονομικά μεγέθη των επιχειρήσεων του τουρισμού ισούνται ή ακόμα και ξεπερνούν αυτά των εξαγωγών του πετρελαίου, των προϊόντων διατροφής ή των αυτοκινήτων. Αυτή η παγκόσμια εξάπλωση του τουρισμού στα βιομηχανικά και αναπτυσσόμενα κράτη έχει οδηγήσει σε πολλαπλά οικονομικά οφέλη, όπως αύξηση της απασχόλησης, με έναν στους έντεκα εργαζόμενους παγκοσμίως να απασχολούνται στον τουριστικό κλάδο, καθώς επίσης και ανάπτυξη σε πολλούς συναφείς τομείς. Ο τουρισμός έχει δηλαδή εξελιχθεί σε έναν από τους σημαντικότερους "παίκτες" στο διεθνές εμπόριο και αποτελεί ταυτόχρονα μία από τις κύριες πηγές εισοδήματος για πολλές αναπτυσσόμενες χώρες.

Η οικονομική δυναμική του τουρισμού, αποδεικνύεται τόσο από τους απόλυτους αριθμούς, όσο και από το γεγονός ότι παρά την παγκόσμια οικονομική κρίση, αποτελεί ίσως ένα από τα ελάχιστα προϊόντα τα οποία συνεχίζουν να παρουσιάζουν θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, πέρα από κάθε πρόβλεψη. Για να καταστεί σαφές, το παραπάνω, αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στα οικονομικά στοιχεία του παγκόσμιου τουρισμού πριν δέκα χρόνια, για το έτος 2006, προτού δηλαδή εμφανιστεί η οικονομική κρίση. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΠΟΤ, ο παγκόσμιος τζίρος της τουριστικής βιομηχανίας ανήλθε στα 6 τρις δολάρια, με τα πραγματικά οικονομικά οφέλη να ανέρχονται στο 10,6% του παγκόσμιου ΑΕΠ⁶. Σύμφωνα με τις τότε προβλέψεις, οι οποίες φυσικά δεν λάμβαναν υπόψη την επερχόμενη παγκόσμια οικονομική κρίση, μέχρι το 2015 ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της συνολικής ζήτησης στον τομέα του τουρισμού, υπολογιζόταν σε 4,6% που αντιστοιχούσε σε περίπου 10.5 τρις δολάρια. Τα επίσημα στοιχεία του ΠΟΤ για το έτος 2015 και παρά την οικονομική κρίση, διέψευσαν τις τότε προβλέψεις, καθώς τα οικονομικά οφέλη του τουρισμού ανήλθαν 15.2 τρις δολάρια, ενώ η τουριστική βιομηχανία αποτέλεσε τον τρίτο σε τζίρο κλάδο παγκοσμίως, αφήνοντας μία θέση πίσω τον κλάδο των τροφίμων.

2.4.2. Οικονομική Σημασία Τουρισμού για την Ελλάδα

Ο τουρισμός, μαζί με τις εξαγωγές αγαθών, αναμένεται να είναι οι βασικοί τομείς που θα συμβάλουν στην ανάκαμψη και ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας στα επόμενα

⁶ WHO(ΠΟΤ): Βαρόμετρο 2016, <http://mkt.unwto.org/en/barometer>, Πρόσβαση 19/11/2016

χρόνια, με συμβολή στην προσέλκυση επενδύσεων, στην ανάκαμψη των υπολοίπων άλλων κλάδων της οικονομίας και στην αύξηση της απασχόλησης. Ο τουρισμός ήδη συμβάλλει αποφασιστικά προς την κατεύθυνση αυτή αφού σημείωσε εντυπωσιακή ανάκαμψη το 2013, ένα χρόνο νωρίτερα από την συνολική οικονομία, και συνέβαλε αποφασιστικά στη διακοπή της κατακόρυφης πτωτικής πορείας της ελληνικής οικονομίας στην περίοδο 2008-2013. Στη συνέχεια σημείωσε εντυπωσιακές επιδόσεις τα έτη 2014 και 2015.

Η ζήτηση τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα προσδιορίζεται σε κάθε περίοδο από τους ακόλουθους παράγοντες:

- Από τις οικονομικές εξελίξεις στις χώρες προέλευσης.
- Από το οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον στην Ελλάδα και ιδιαίτερα από την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό και το εσωτερικό.
- Από την διεθνή ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού Τουρισμού.
- Από τις γεωπολιτικές εξελίξεις και από το πρόβλημα των ανεξέλεγκτων (πολλές φορές) προσφυγικών ροών και της παράνομης μετανάστευσης.

Ο Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες επηρεάστηκε τον Φεβρουάριο 2016 από τη μεγάλη πτώση των τιμών των μετοχών των Τραπεζών στο Χρηματιστήριο (οι οποίες σήμερα έχουν ανακάμψει πλήρως, παρά τις καθυστερήσεις στην αξιολόγηση) και πιθανώς από τις αρνητικές επιπτώσεις στον Τουρισμό από το Προσφυγικό. Ο Τουρισμός είναι κλάδος που προσφέρει διεθνώς εμπορεύσιμες υπηρεσίες και είναι πλήρως εκτεθειμένος στον διεθνή ανταγωνισμό. Η διεθνής ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουρισμού στηρίζεται πρωτίστως στα αναμφισβήτητα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας σε αυτόν τον Τομέα. Ο τουρισμός μπορεί να θεωρείται ως δεσπόζων τομέας στην Ελληνική οικονομία. Η αυτοδύναμη ανάπτυξη του μπορεί να έχει σημαντικές θετικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη των άλλων κλάδων παραγωγής και ιδιαίτερα εκείνων που είναι επίσης εκτεθειμένοι στο διεθνή ανταγωνισμό.

Όπως προκύπτει από την Μελέτη της TMS A.E⁷, για το ΙΝΣΕΤΕ για τη Συγκριτική Αξιολόγηση του Φορολογικού Πλαισίου της Ελλάδος, της Κύπρου, της Κροατίας, της Τουρκίας, της Ιταλίας και της Ισπανίας, η Ελλάδα συγκεντρώνει την χαμηλότερη αξιολόγηση. Συνεπώς η Ελλάδα έχει τις μεγαλύτερες φορολογικές επιβαρύνσεις και κατά συνέπεια έχει τα περισσότερα φορολογικά αντικίνητρα για την ανάπτυξη του τουρισμού σε σχέση με τις λοιπές ανταγωνίστριες χώρες. Επιπλέον, στη Μελέτη επισημαίνεται ότι οι πιθανοί επενδυτές, προκειμένου να αποφασίσουν να

⁷ ΙΝΣΕΤΕ : Μελέτη, https://sete.gr/media/5444/periodiki-meleti-ellinikos-tourismos_teyhos-1.pdf, Πρόσβαση 01/12/2016

επενδύσουν στην Ελλάδα, οφείλουν επιπρόσθετα να συνυπολογίσουν και τις αστάθειες στο φορολογικό και οικονομικό περιβάλλον (ήδη επίκειται η κατάθεση στη Βουλή του 7ου φορολογικού νομοσχεδίου τα τελευταία 4-έτη), καθώς και την πολυπλοκότητα της φορολογικής νομοθεσίας, σε αντίθεση με τις λοιπές υπό εξέταση χώρες οι οποίες παρουσιάζουν ένα σχετικά σταθερότερο φορολογικό πλαίσιο.

Τα σημαντικά κέρδη ανταγωνιστικότητας για τον ελληνικό τουρισμό που προκύπτουν από τη εσωτερική υποτίμηση του REERULC στην περίοδο 2010-2015, αντισταθμίζονται σε σημαντικό βαθμό από την υπέρμετρη φορολογική Επιβάρυνση του Τουρισμού και των άλλων παραγωγικών κλάδων της χώρας, ιδιαίτερα με τα νέα μέτρα που επιβλήθηκαν από τους «Θεσμούς» για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης. Σύμφωνα με υπολογισμούς του SETE Intelligence, οι πρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις του τελευταίου 12μηνου έχουν επιφέρει απώλεια ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουριστικού προϊόντος μεγαλύτερη του 10%, εξανεμίζοντας ουσιαστικά το 50% της ανάκτησης της ανταγωνιστικότητας της χώρας, που επιτεύχθηκε από την αρχή εφαρμογής των μνημονίων με την πολύ επίπονη κοινωνικά και οικονομικά εσωτερική υποτίμηση. Ειδικότερα, η μεγάλη αύξηση των φορολογικών συντελεστών στον ΦΠΑ, ιδιαίτερα στα προϊόντα καταλύματος και εστίασης από τον Σεπτέμβριο του 2015, καθώς και η αύξηση στο φόρο νομικών προσώπων, δεν μπορεί να θεωρηθούν ως άσχετα με την ξαφνική πτώση του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στον συγκεκριμένο κλάδο κατά -8,0% στο 4ο 3μηνο 2015, έναντι της αύξησής του κατά 3,4%, 8,7% και 5,2% αντίστοιχα στο 1ο, 2ο και 3^ο 3μηνο 2015.

Σύμφωνα με το “The Travel & Tourism Competitiveness Report 2015” του World Economic Forum(WEF)⁸, η Ελλάδα κατατάσσεται 31η θέση (επί συνόλου 141 χωρών) ως προς την ανταγωνιστικότητά της στον τουρισμό. Όμως, αναλύοντας τους επιμέρους δείκτες παρατηρούμε ότι κατατάσσεται μόλις στην 104η θέση ως προς την καταλληλότητα του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος (δικαιώματα ιδιοκτησίας, δικαιοσύνη, φορολογικό σύστημα, πολιτική ανταγωνισμού, ελκυστικότητα στις Ξένες Άμεσες επενδύσεις, κ.ά.) που επηρεάζει την αποτελεσματικότητα και την παραγωγικότητα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που επιχειρούνται στη χώρα. Βέβαια, η ανωτέρω θέση της Ελλάδος θα πρέπει να συνεκτιμηθεί με το γεγονός ότι σύμφωνα με το WEF σε σχέση με αυτόν τον παράγοντα η Ιταλία τοποθετείται στην 127η θέση, η Τουρκία στην 59η θέση, η Αλβανία στην 93η θέση και η Αίγυπτος στην 95η θέση.

⁸World Economic Forum(WEF): Travel & Tourism Competitiveness Report 2015, http://www3.weforum.org/docs/TT15/WEF_Global_Travel&Tourism_Report_2015.pdf, Πρόσβαση 01/12/2016

Η αύξηση του Ξενοδοχειακού Δυναμικού στην Ελλάδα στην περίοδο 2008-2014 ήταν μεγαλύτερη από τις κύριες ανταγωνίστριες χώρες στην Ευρώπη. Μάλιστα, η αύξηση ήταν σημαντική και κατά τη διάρκεια της μεγάλης ύφεσης στην ελληνική οικονομία στην περίοδο 2008-2014, όπου οι επενδύσεις και η γενικότερη οικονομική δραστηριότητα στους άλλους κλάδους της οικονομίας σημείωνε κατακόρυφη πτώση.

Σε κάθε περίπτωση, η επιδιωκόμενη αύξηση των αφίξεων και των εσόδων από τον εισερχόμενο και από τον εσωτερικό τουρισμό στην Ελλάδα θα προσδιοριστεί κατά κύριο λόγο από τον εμπλουτισμό και την διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος καθώς και τον ρυθμό αύξησης της προσφοράς διεθνώς ανταγωνιστικών τουριστικών υπηρεσιών στη χώρα και σε μικρότερο βαθμό από τη ζήτηση τουριστικών υπηρεσιών που σε περιόδους θετικής ανάπτυξης των χωρών προέλευσης είναι, σε μεγάλο βαθμό απεριόριστη για μικρές χώρες όπως η Ελλάδα. Ειδικότερα, η ζήτηση για τουριστικές υπηρεσίες στη χώρα προσδιορίζεται κυρίως από την επιχειρηματική λειτουργία των επιχειρήσεων προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα γενικά και σε κάθε επί μέρους τουριστική περιοχή στη χώρα ειδικότερα.

Αυτή η αναγκαία επιχειρηματικότητα φαίνεται ότι πράγματι αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς και στην Ελλάδα και έχει παίξει σπουδαίο ρόλο στην Ανάπτυξη του τουρισμού τα τελευταία χρόνια. Σημειώνεται πράγματι ουσιαστική αναβάθμιση της επιχειρηματικής λειτουργίας των ελληνικών τουριστικών επιχειρήσεων (ξενοδοχειακών, εστίασης, τουριστικών πρακτορείων, μεταφορικών, κ.λπ.), τόσο με την είσοδο στην ελληνική αγορά και την ανάπτυξη - σε μεγάλο βαθμό με συγχωνεύσεις και εξαγορές - μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων, ακόμη και διεθνούς εμβέλειας, όσο και με την ουσιαστική βελτίωση της επιχειρηματικής, οργανωτικής και επαγγελματικής λειτουργίας κυρίως των μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων που λειτουργούν σε κάθε τουριστική περιοχή.

Το στελεχειακό δυναμικό των τουριστικών επιχειρήσεων αναβαθμίζεται και αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς συμβάλλοντας στη συνεχή βελτίωση των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών στη χώρα. Σύμφωνα με το “The Travel & Tourism Competitiveness Report 2015” του World Economic Forum (WEF), η Ελλάδα κατατάσσεται στην 45η θέση μεταξύ 141 χωρών ως προς το βαθμό ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου που είναι αναγκαίο για τη στελέχωση των τουριστικών επιχειρήσεων και το βαθμό ευελιξίας και αποδοτικής λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Στον τομέα αυτό η Ισπανία κατατάσσεται στην 34η θέση με βαθμό 4,87, έναντι 4,75 της Ελλάδος, ενώ η Ιταλία κατατάσσεται στην 75η θέση με 4,45.

Ωστόσο, η εκ βάθρων μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα στην περίοδο 2010-2014 έχει συμβάλλει στην ουσιαστική ενίσχυση της ευελιξίας της και της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας της με δραστική μείωση του κόστους εργασίας για τις επιχειρήσεις τόσο του Τουρισμού όσο και των άλλων τομέων της οικονομίας που είναι εκτεθειμένοι στον ανταγωνισμό από το εξωτερικό. Από την άλλη πλευρά, η δραστική αλλαγή κατεύθυνσης της οικονομικής πολιτικής της χώρας με εγκατάλειψη της εξάρτησής της από τον δανεισμό από το εξωτερικό και με τη νέα έμφαση που δίνεται στη διεθνή ανταγωνιστικότητα έχει απελευθερώσει σημαντικούς παραγωγικούς συντελεστές από τους κλάδους που παρήγαγαν και πρόσφεραν μη εμπορεύσιμα διεθνώς προϊόντα και υπηρεσίες, διευκολύνοντάς τους κατ' εξοχήν ανταγωνιστικούς και δυναμικούς τομείς, όπως ο Τουρισμός.

Η χρήση του διαδικτύου για την προσφορά τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα αυξάνεται ταχύτατα και αλλάζει δραστικά τον τρόπο διασύνδεσης των πελατών παγκοσμίως με τις εγχώριες τουριστικές επιχειρήσεις. Στον τομέα της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στο “The Travel & Tourism Competitiveness Report 2015” του World Economic Forum (WEF), η Ελλάδα κατατάσσεται στην 49η θέση μεταξύ των 141 χωρών, χαμηλότερα από τη Βουλγαρία (47η θέση), αλλά υψηλότερα από τη Ρουμανία, την Τουρκία (68η Θέση) και από την Κύπρο (50ή Θέση). Γενικά, η προσφορά τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα εκσυγχρονίζεται ταχέως συμβάλλοντας σε μεγάλο βαθμό και στην αύξηση της ζήτησης για τουρισμό στην Ελλάδα. Η εγχώρια επιχειρηματικότητα είναι τώρα σε θέση να εξασφαλίσει την ζήτηση από παλαιές και νέες αγορές για την προσδοκώμενη ταχεία ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού στα επόμενα χρόνια, συμβάλλοντας έτσι και στην ουσιαστική εξομάλυνση της εποχικότητας που αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του τομέα έως σήμερα.

Κεφάλαιο 3^ο Αστικός Τουρισμός

3.1. Γενικά στοιχεία

Ο Αστικός Τουρισμός αποτελεί μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού ή αλλιώς τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων. Όπως λέει και το όνομα του, ουσιαστικά πρόκειται για την τουριστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται εντός μίας πόλης. Ο Αστικός Τουρισμός είναι ένας όρος που περιγράφει πολλαπλές τουριστικές δραστηριότητες, στις οποίες η πόλη είναι ο κύριος προορισμός και τόπος ενδιαφέροντος. Αυτή η μορφή τουρισμού είναι σχετικά παλιά και πολύ πιο περίπλοκη από ό,τι φαίνεται, καθώς οι πόλεις αποτελούσαν πάντα τουριστικό προορισμό, αλλά και το λόγο πραγματοποίησης της ίδιας της επίσκεψης. Αν και ο τουρισμός σε πόλεις αποτελεί ένα όλο και πιο δημοφιλές φαινόμενο από τη δεκαετία του '50, ο Αστικός Τουρισμός ως αντικείμενο έρευνας μετρά λίγα χρόνια ζωής, καθώς δεν υπήρχε πριν από τη δεκαετία του '80, οπότε και ως όρος εισήχθηκε, ενώ μέχρι και τη δεκαετία του '90 αποτελούσε ένα περιφερειακό και όχι ιδιαίτερης σημασίας για την επιστημονική κοινότητα αντικείμενο.

Οι πόλεις του κόσμου αποτελούν μερικούς από τους μεγαλύτερους τουριστικούς προορισμούς παγκοσμίως. Μια συνεχώς διευρυνόμενη τουριστική αγορά που με ζωντάνια και ενθουσιασμό συμβάλλει στην ανάπτυξη των πόλεων σε όλο τον κόσμο, τόσο από κοινωνική, όσο και από οικονομικής πλευρά. Σύμφωνα με την επίσημη έκθεση του ΟΗΕ⁹, το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού αυτή τη στιγμή κατοικεί σε πόλεις, ενώ ο αριθμός αυτός αναμένεται να αγγίξει τα πέντε δισεκατομμύρια μέχρι το 2030. Είναι επομένως απόλυτα φυσικό το μεγαλύτερο μέρος των τουριστών να προέρχεται από πόλεις και απολύτως αναμενόμενο, να καταλήγει σε άλλες πόλεις. Ανεξάρτητα από τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιούνται αυτές οι επισκέψεις (πχ. αναψυχή, επαγγελματικοί λόγοι, επίσκεψη σε φίλους και συγγενείς κλπ), η αύξηση της τουριστικής κίνησης οδηγεί σε πολλαπλά οφέλη, έχει θετική συμβολή στην τοπική οικονομία και οδηγεί στην αύξηση των θέσεων εργασίας σε όλη την πόλη και όχι μόνο.

⁹ WHO (ΠΟΤ): Global Report on City Tourism, Vol.6,
http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/am6_city_platma.pdf, Πρόσβαση 16/12/2016

3.2. Αστικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο Αστικός Τουρισμός αυξήθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια και σε αυτό συνέβαλε η συνειδητοποίηση των δυνατοτήτων που συνεπάγεται για την ίδια την πόλη η ανάπτυξη του τουρισμού. Η πόλη μπορεί να δημιουργήσει μια πολύπλοκη και σταθερή τουριστική αγορά, καθώς προσφέρει ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών που απευθύνονται σε διαφορετικά κοινά και ικανοποιούν διαφορετικές ανάγκες. Τα προϊόντα που μπορεί η πόλη να προσφέρει στους επισκέπτες της μπορούν να είναι πολλά, είτε υλικά, είτε μη υλικά, αλλά το κορυφαίο τουριστικό προϊόν που προωθεί είναι η ίδια η Πόλη. Παράλληλα ο Αστικός Τουρισμός φαίνεται ότι δεν επηρεάζεται από το φαινόμενο της εποχικότητας, το οποίο αποτελεί σημαντικό πρόβλημα σε άλλες μορφές τουρισμού, ενώ ταυτόχρονα εγγυάται την ανάπτυξη των ίδιων των πόλεων, καθώς προϋποθέτει την ύπαρξη σύγχρονων υποδομών, ικανών να εξυπηρετήσουν όχι μόνο τον ντόπιο πληθυσμό, αλλά και τα επικείμενα τουριστικά ρεύματα. Οι πόλεις αυτές αναμένεται να είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικές, με τη χρήση νέων τεχνολογιών στην προσφορά και την προώθηση του τουριστικού τους προϊόντος, αλλά και να ευνοηθούν από τις νέες αγορές αποστολής τουριστών που έχουν αρχίσει να εμφανίζονται ήδη (Σταυρινούδης, 2004).

Όπως οι προτιμήσεις και προσδοκίες των τουριστών μεταβάλλονται, το ίδιο συμβαίνει και με τις πόλεις, καθώς ο τουρισμός συμβάλλει στη συντήρηση υφιστάμενων υποδομών και στη δημιουργία νέων, προς εξυπηρέτηση των τουριστών, αλλά και προς όφελος των κατοίκων της περιοχής. Ο Αστικός Τουρισμός, με την οικονομική ανάπτυξη και τις ευκαιρίες απασχόλησης που δημιουργεί, οδηγεί σε αύξηση της ευημερίας για τα δισεκατομμύρια που ζουν στις πόλεις του κόσμου. Για αυτό άλλωστε έχει αναχθεί σε κεντρικό σημείο του συνολικού αστικού σχεδιασμού, μια όχι και τόσο εύκολη υπόθεση, καθώς οι μητροπολιτικές περιοχές αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς. Σημείο κλειδί της βιώσιμης διαχείρισης αυτού του διαρκώς αυξανόμενου όγκου των τουριστών, η οποία προϋποθέτει τη συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, είναι η ύπαρξη στρατηγικού σχεδιασμού που θα λαμβάνει υπόψη το συνεχώς μεταβαλλόμενο αστικό τοπίο, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι η πόλη θα αναπτύσσεται με τρόπο τέτοιο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τόσο των επισκεπτών, όσο και των τοπικών κοινοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Παγκόσμια Έκθεση για τις Πόλεις¹⁰ που πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, στα πλαίσια της Συνόδου Κορυφής του ΠΟΤ, συμβάλει στη συζήτηση του ρόλου των πόλεων στην ανάπτυξη του παγκόσμιου τουρισμού και αντίστροφα. Δηλαδή συμβάλει επιπροσθέτως στη συζήτηση του ρόλου του τουρισμού στην ευημερία, την περιβαλλοντική ποιότητα και πολιτιστική ταυτότητα των κατοίκων των πόλεων σε όλο τον κόσμο. Η έκθεση βασίζεται σε μια ευρεία μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τον ΠΟΤ, σε 21 αντιπροσωπευτικές πόλεις-μέλη του οργανισμού, που αποτελούν διεθνές σημείο αναφοράς στον Αστικό Τουρισμό, παρέχοντας μια διεισδυτική ματιά στις στρατηγικές ανάπτυξης και στρατηγικού σχεδιασμού αναφορικά με τον αστικό τουρισμό στις συγκεκριμένες πόλεις. Η έκθεση παρέχει ένα πολύτιμο πλαίσιο για την πολιτική και το στρατηγικό σχεδιασμό, αποτελεί ουσιαστικά έναν οδηγό για τη διαμόρφωση πιο βιώσιμων πόλεων για όλους, μέσα στα πλαίσια της τουριστικής ανάπτυξης.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί η οικονομική σημασία του Αστικού Τουρισμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία του IPK International - World Travel Monitor, στο διάστημα 2000-2004 στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο, ο τουρισμός πόλεων έχει αυξηθεί κατά 108% με κριτήριο τον αριθμό ταξιδιών στο εξωτερικό. Αν αυτό συγκριθεί με την αύξηση κατά 8% των ταξιδιών για διακοπές και με την αύξηση κατά 19% των επιχειρηματικών ταξιδιών, τότε είναι εμφανής η δυναμική και η σημασία του τουρισμού πόλεων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι τα 2/3 της συνολικής ζήτησης για τουρισμό πόλεων προέρχονται από 5 χώρες-πηγές: Γερμανία, Αγγλία, Ιταλία, Ισπανία και Γαλλία. Οι ίδιες χώρες, με διαφορετική σειρά, (Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Ισπανία και Αγγλία) δέχονται περισσότερο από το 50% των ταξιδιών για τουρισμό πόλεων (ΣΕΤΕ, 2005). Σύμφωνα με έκθεση του ΠΟΤ, αναφορικά με τον Αστικό Τουρισμό, για την περίοδο 2005-2015, ως τάση, αλλά και τα οικονομικά μεγάλθη του Αστικού Τουρισμού σημειώνουν τεράστια άνοδο, πέρα και από τις πιο ευοίωνες προβλέψεις των ειδικών.

¹⁰ WHO (ΠΟΤ): Global Report on City Tourism, Vol.6,
http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/am6_city_platma.pdf, Πρόσβαση 16/12/2016

3.3. Η Ανάδειξη της Πόλης ως Κορυφαίου Τουριστικού Προορισμού

Ένα από τα παράδοξα του Αστικού Τουρισμού είναι η δυσκολία να εξηγήσει κανείς γιατί οι άνθρωποι προσελκύονται από συγκεκριμένες πόλεις, αλλά και το γεγονός ότι δεν είναι σε θέση να απαντήσουν επαρκώς γιατί επέλεξαν τον συγκεκριμένο προορισμό. Η επίσκεψη στις πόλεις περιλαμβάνει την ανάλυση ενός ευρύτατου φάσματος των ανθρώπινων κινήτρων, χωρίς κανένα διακριτικό στοιχείο. Συνήθως οι τουρίστες δραστηριοποιούνται σε ένα μόνο πολύ μικρό μέρος του συνόλου της πόλης που επισκέπτονται, καθώς η διάρκεια της παραμονής σ' αυτή είναι σχετικά μικρή. Πρέπει να σημειωθεί ότι δύσκολα επιστρέφουν σε έναν προορισμό που έχουν ήδη επισκεφθεί.

Ως κορυφαίοι παγκόσμιοι προορισμοί αστικού τουρισμού αναδεικνύονται σταθερά τα τελευταία χρόνια οι εξής πόλεις¹¹:

- Χονγκ Κονγκ
- Λονδίνο
- Σιγκαπούρη
- Μπανγκόκ
- Παρίσι
- Μακάο
- Νέα Υόρκη
- Κωνσταντινούπολη
- Μπαλί
- Ρώμη
- Βαρκελώνη

Αφού λοιπόν τα ταξίδια είναι σύντομα και ο επισκέπτης βλέπει μόνο ένα μικρό μέρος της πόλης και τα κίνητρα διαφέρουν, τι είναι αυτό που κάνει αυτές τις πόλεις δημοφιλείς; Ως κορυφαίο

¹¹ WHO (ΠΟΤ): Global Report on City Tourism, Vol.6,
http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/am6_city_platma.pdf, Πρόσβαση 16/12/2016

τουριστικό προϊόν, στον Αστικό Τουρισμό αναδεικνύεται η ίδια η Πόλη. Η ταυτότητα και η φυσιογνωμία μιας πόλης είναι ένα ζήτημα πολυδιάστατο, ενώ διαφορετικές πόλεις είναι πιθανό να εμφανίζουν κοινά χαρακτηριστικά. Τα στοιχεία που τις διαφοροποιούν και δημιουργούν τελικά τη μοναδικότητά τους, είναι αυτά που συμβάλλουν στη φυσιογνωμία της πόλης και διαμορφώνουν τελικά αυτό που επιθυμούν οι ταξιδιώτες, δηλαδή την μοναδικότητα της τουριστικής εμπειρίας. Ένας τουριστικός προορισμός και ιδιαίτερα μία πόλη, διαμορφώνει την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της ως ένα συνδυασμό περιβαλλοντικών, πολιτισμικών και κοινωνικών - οικονομικών στοιχείων, εντός ενός ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Οι άνθρωποι, ντόπιοι και τουρίστες, κινούνται σε ένα περιβάλλον το οποίο αποτελεί συνδυασμό του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί διαχρονικά από τον ίδιο τον άνθρωπο (ΠΟΤ)¹².

3.4. Βασικά Στοιχεία Αστικού Τουρισμού

Το πρώτο και πιο βασικό στοιχείο είναι ο ίδιος ο τουρίστας. Παρότι τα κίνητρα διαφέρουν, τα κυρίαρχα ρεύματα των επισκεπτών για αστικό τουρισμό μπορούν να ταξινομηθούν στα εξής:

- Ταξιδιώτες για επαγγελματικούς σκοπούς.
- Αντιπρόσωποι συνεδρίων και εκθέσεων.
- Επισκέπτες ολιγοήμερων διακοπών.
- Ημερήσιοι ταξιδιώτες.
- Επισκέπτες του Σαββατοκύριακου (city breaks).
- Επισκέπτες φίλων και συγγενών.
- Επισκέπτες πολυήμερων διακοπών χρησιμοποιώντας την πόλη ως μια πύλη για τις γύρω περιοχές.
- Επισκέπτες πολυήμερων διακοπών σε ένα ταξίδι, που έκαναν στάση για μια σύντομη επίσκεψη.

Ο Αστικός Τουρισμός αποτελεί ένα είδος τουρισμού που παρουσιάζει άνοδο τα τελευταία χρόνια και σχετίζεται με μια σειρά από αλλαγές στον τρόπο ζωής, με κυριότερες την αύξηση της

¹² WHO (ΠΟΤ): Global Report on City Tourism, Vol.6,
http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/am6_city_platma.pdf, Πρόσβαση 16/12/2016

έντασης της εργασίας, τη διαρκώς μειούμενη εργασιακή ασφάλεια και τη συνεπαγόμενη αύξηση της εργασιακής κινητικότητας. Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τον περιορισμό των καλοκαιρινών διακοπών, έχουν οδηγήσει σε μια μεταστροφή προς περισσότερα και μικρότερα ταξίδια. Η ανάπτυξη των αεροπορικών εταιριών χαμηλού κόστους διευκόλυνε περαιτέρω την ανάπτυξη του Αστικού Τουρισμού, καθώς η μεταφορά έγινε ευκολότερη, ταχύτερη και σε φθηνότερη σε σχέση με το παρελθόν (ΠΟΤ)¹³. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 50% αυτού του είδους ταξιδιών πραγματοποιείται αεροπορικώς, ενώ το 40% με πτήσεις εταιριών χαμηλού κόστους.

Η πόλη όπως αναφέρθηκε ήδη αποτελεί το ίδιο το προϊόν του Αστικού Τουρισμού και κατά συνέπεια η ανάπτυξη του τουρισμού στις πόλεις συνδέεται με τα κύρια χαρακτηριστικά της πόλης, όπως:

- Τον αριθμό και την ποικιλία σε αξιοθέατα.
- Την απόσταση μεταξύ αυτών των αξιοθέατων.
- Το επίπεδο των μεταφορών.
- Την ποιότητα και το μέγεθος των καταλυμάτων.
- Την αποτελεσματικότητα του μάρκετινγκ και προώθησης του τουριστικού προορισμού.

Ως τυπικά αξιοθέατα αστικού τουρισμού ανάγονται τα ιστορικά μνημεία, οι αρχαιότητες, μουσεία, οι οργανωμένες εκδηλώσεις τέχνης (γκαλερί, κινηματογράφοι, χώροι συναυλιών, θέατρα κλπ), οι επαγγελματικής φύσης εκδηλώσεις (συνέδρια, συνεδριακά κέντρα, εκθέσεις κλπ), οι αθλητικές εκδηλώσεις (ολυμπιακοί αγώνες, αθλητικές εγκαταστάσεις κλπ), η διασκέδαση (νυχτερινά κέντρα διασκέδασης, μπαρ, ντίσκο, καζίνο, καφετέριες, εστιατόρια, καζίνο κλπ), οι αγορές (καταστήματα πολυτελών ειδών, εκπαιδευτικά χωριά, εμπορικά κέντρα κλπ), οι χώροι θρησκευτικής λατρείας (ναοί, τεμένη κλπ) και οι χώροι πρασίνου (δρυμοί, πάρκα, βοτανικοί κήποι κλπ).

Σχεδόν όλες οι παραπάνω δραστηριότητες θα μπορούσαν να είναι μέρος των άλλων μορφών τουρισμού (π.χ. θρησκευτικές, πολιτιστικές), το γεγονός ότι στο επίκεντρο βρίσκεται η πόλη, ως κριτήριο επιλογής του τουριστικού προορισμού και όχι η συγκεκριμένη δραστηριότητα, είναι που διαφοροποιεί το τελικό αποτέλεσμα. Ακριβώς επειδή η πόλη είναι στο επίκεντρο, οι υποδομές τις αποτελούν το κύριο συστατικό στοιχείο αυτής. Η υποστήριξη του ρόλου των πόλεων ως αυτόνομων προορισμών τουρισμού σύντομης διάρκειας επιβάλλει την:

¹³ WHO (ΠΟΤ): Global Report on City Tourism, Vol.6,
http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/am6_city_platma.pdf, Πρόσβαση 16/12/2016

- Ανάδειξη και αναβάθμιση των ιστορικών κέντρων, μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και λοιπών αξιόλογων στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος των αστικών κέντρων.
- Ένταξη των αστικών κέντρων σε δίκτυα βάσει θεματικών ενοτήτων (π.χ. κοινή ιστορία, αρχιτεκτονική, τοπική παραγωγή, κ.α.).
- Αναβάθμιση και επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε μουσεία, εκθετήρια, σύγχρονες εγκαταστάσεις πληροφόρησης, φεστιβάλ και άλλες θεματικές ή πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ποιότητας του ξενοδοχειακού δυναμικού των αστικών περιοχών με κατασκευή νέων καταλυμάτων υψηλών προδιαγραφών, παράλληλη απόσυρση απαξιωμένων μονάδων κατά τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, επανάχρηση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος οποιασδήποτε χρήσης με τη μετατροπή του σε τουριστικά καταλύματα και υποστηρικτικές χρήσεις καθώς και ανάπτυξη οργανωμένων χωρικών υποδοχέων στις ευρύτερες περιοχές των πόλεων.
- Αναβάθμιση του ρόλου των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, βελτίωση της κυκλοφορίας και της ασφάλειας των πεζών καθώς και της προσβασιμότητας των εμποδιζομένων ατόμων.
- Κατάλληλη σήμανση και ενημέρωση των επισκεπτών για τη θέση και το περιεχόμενο των τουριστικών πόρων και εξασφάλιση εύκολης πρόσβασης σε αυτούς¹⁴.

Το Μέλλον του Αστικού Τουρισμού

Ο ΠΟΤ αναμένει ετήσιο ρυθμό αύξησης των διεθνών τουριστικών μετακινήσεων της τάξης του 3,3% ετησίως μέχρι το 2030, ενώ προβλέπει ότι αστικός τουρισμός θα συνεχίσει να κερδίζει έδαφος αποτελώντας μία κυρίαρχη τουριστική τάση, για το διάστημα για το οποίο μπορεί κανείς να πραγματοποιήσει ασφαλείς προβλέψεις.

Σύμφωνα με τον ΠΟΤ, η τουριστική βιομηχανία οφείλει να εφαρμόσει καινοτόμες στρατηγικές ώστε οι πόλεις προορισμοί να προσφέρουν μια συνεπή εικόνα και ως εκ τούτου να επωφελούνται σημαντικά έσοδα και προστιθέμενη αξία για τους κατοίκους τους.

¹⁴ WHO (ΠΟΤ): Global Report on City Tourism, Vol.6,
http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/am6_city_platma.pdf, Πρόσβαση 16/12/2016

Για το σκοπό αυτό, εστιάζει στις προκλήσεις στις οποίες καλούνται να ανταποκριθούν οι πόλεις, όπως:

- Πώς να διαχειριστούν την αύξηση του αριθμού των τουριστών που φθάνουν στις πόλεις με υπεύθυνο και βιώσιμο τρόπο
- Πώς να χρησιμοποιήσουν τον αστικό τουρισμό για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ντόπιου πληθυσμού
- Πώς να εξασφαλίσουν ότι τα σχέδια δράσης για τον τουρισμό και την ανάπτυξη της πόλης θα αποτελέσουν μέρος της διαδικασίας λήψης αποφάσεων
- Πώς να μπορούν να ενσωματώνουν τις νέες περιβαλλοντικές τεχνολογίες για την ανάπτυξη «έξυπνων» πόλεων που θα είναι πιο ανταγωνιστικές, βιώσιμες, και ανθρώπινες
- Πώς να υπολογίσουν τον οικονομικό αντίκτυπο του τουρισμού για τις πόλεις
- Πώς να μπορέσουν να λάβουν πρακτικά μέτρα για τη μείωση των επιπτώσεων του τουριστικού φαινομένου ως προς το περιβάλλον και να προωθήσουν έναν πιο πράσινο τουρισμό

Κεφάλαιο 4^ο : Δήμος Τρικάλων

4.1. Γεωγραφικός Προσδιορισμός Δήμου Τρικάλων

Η Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων είναι η δεύτερη σε έκταση και η τρίτη σε πληθυσμό από τις υπόλοιπες τέσσερις ενότητες της Θεσσαλίας. Στον τομέα της γεωργίας καλλιεργούνται περίπου 670.000 στρέμματα. Η πόλη των Τρικάλων είναι πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλίας και αποτελεί έδρα του Καλλικρατικού Δήμου Τρικκαίων, ο οποίος αποτελείται από οκτώ Δημοτικές κοινότητες (Τρικκαίων, Εστιαώτιδας, Καλλιδένδρου, Κόζιακα, Μεγάλων Καλυβίων, Παληοκάστρου, Παραληθαίων και Φαλώρειας). Από άποψη χωροταξικής δομής, ο Δήμος εντάσσεται στη δυτική ζώνη – κύριο αστικό ανάπτυξης της περιφέρειας, δηλαδή τον άξονα Τρικάλων – Καρδίτσας, καθώς και το δευτερεύοντα άξονα ανάπτυξης Τρικάλων – Φαρκαδώνας – Λάρισας. Υπάγεται στη Δυτική Ζώνη Ημερησίων μετακινήσεων της περιφέρειας Θεσσαλίας, η δε έκταση του χαρακτηρίζεται ως περιοχή οικιστικής χρήσης και ανάπτυξης αστικών λειτουργιών. Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω της γεωγραφικής γειτνίασης της πόλεως με το αστικό κέντρο της Καρδίτσας (15΄ λεπτά οδικώς) αναπτύσσονται διασυνδέσεις μεταξύ των δύο πόλεων σε λογική διπόλου, με σημαντικά αναπτυξιακά οφέλη για το δυτικό τμήμα της περιφέρειας. Τα Τρίκαλα απέχουν 330 χλμ από την Αθήνα και 216 χλμ από τη Θεσσαλονίκη. Επίσης εκτός του εθνικού οδικού δικτύου, συνδέεται συγκοινωνιακά με τις δύο πόλεις και με σιδηροδρομική γραμμή.

4.2. Γεωφυσικός Προσδιορισμός Δήμου Τρικάλων

Ο Δήμος Τρικάλων εντοπίζεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Θεσσαλίας. Συνορεύει με τους νομούς Γρεβενών (βόρεια), Λάρισας (ανατολικά), Καρδίτσας (νότια), Άρτας και Ιωαννίνων (δυτικά) και αποτελεί ιδιαίτερης σημασίας συγκοινωνιακό κόμβο καθώς συνδέει την κεντρική με τη δυτική Ελλάδα (σύνδεση με το λιμάνι της Ηγουμενίτσας) Η περιφερειακή ενότητα Τρικάλων έχει έκταση 3.367 χλμ. Το 72% των εδαφών της είναι ορεινό, το 11% ημιορεινό και το 17% πεδινό. Αναφορικά με τις χρήσεις γης σημειώνεται ότι το 42% των εδαφών αποτελείται

από βοσκότοπους, το 30% από δασικές εκτάσεις, ενώ το 20% αποτελεί γεωργική έκταση, με τις λοιπές εκτάσεις να αποτελούν το 8% των εδαφών.

- Η πεδινή γεωργική ενδοχώρα, ως φυσική συνέχεια του δυτικού τμήματος του Θεσσαλικού Κάμπου, καταλαμβάνει μεγάλο μέρος των διοικητικών ορίων του Δήμου, αναπτυσσόμενη περιμετρικά προς όλες τις γεωγραφικές κατευθύνσεις, συνιστώντας μια ζώνη αγροτικού τοπίου και μια παραγωγική ζώνη με καλλιέργειες και εκτροφή ζωικού κεφαλαίου.
- Η ημιορεινή ενδοχώρα που καταλαμβάνει εκτάσεις στα Δυτικά και στο Βορειο-Ανατολικό τμήμα του Δήμου με μικρούς οικισμούς και κύριο πεδίο δραστηριοτήτων την κτηνοτροφία.
- Η ορεινή ενδοχώρα, που απλώνεται Δυτικά και Βόρειο-Δυτικά του Δ.Τρικαίων , ακολουθώντας το υψομετρικό εύρος των 500-1500μ. και ουσιαστικά αποτελεί τμήματα του όρους Κόζιακα (Δυτικά) και των Αντιχασίων όρων (Βόρειο – Ανατολικά)

4.2.1. Χωροταξία και Χρήσεις Γης

Το μεγαλύτερο τμήμα του Δήμου, είναι πεδινή περιοχή ενώ ακολουθούν κατά κατηγορία ημιορεινή και ορεινή. Το οικιστικό δίκτυο του Δήμου, με την πόλη των Τρικάλων και τους δορυφορικούς οικισμούς που αναπτύσσονται περιμετρικά μέσα στην περιαστική γεωργική ενδοχώρα, συνιστά το κέντρο βάρους της χωροταξικής διάρθρωσης, στο οποίο έρχονται συμπληρωματικά τα λοιπά δομικά χαρακτηριστικά της χωρικής δομής στο σύνολο της έκτασης του Ο.Τ.Α. Ο αστικός σχηματισμός της πόλης, ο οποίος σήμερα είναι διατεταγμένος στο κέντρο του Δήμου, έχει αναπτυχθεί πυρηνικά, κυρίως νότια και ανατολικά της παλιάς πόλης (Φρούριο και παραδοσιακή συνοικία Βαρούσι) προς Λάρισα και Καρδίτσα, αλλά και βόρειο-δυτικά προς Καλαμπάκα, καθώς και νότιο-δυτικά προς τα ορεινά της Πίνδου, συνιστώντας ένα κεντροβαρικά χωροθετημένο συγκρότημα σε πεδινό ανάγλυφο. Περιμετρικά του αστικού πυρήνα αναπτύσσονται δύο ομάδες περιαστικών οικισμών:

- Στα νότια του συγκροτήματος οι πεδινοί οικισμοί Καρυές – Φλαμούλι, καθώς και ο οικισμός Ριζαρείο στα νότιο-ανατολικά, οι οποίοι, ενώ δεν εντάσσονται με χωρική οικιστική συνέχεια στον συμπαγή οικιστικό πυρήνα της πόλης, έχουν ενταχθεί θεσμικά στο σχεδιασμό του εγκεκριμένου Γ.Π.Σ. του Δήμου.
- Στα βόρεια του συγκροτήματος διατάσσονται σε μικρή σχετικά απόσταση οι οικισμοί Λεπτοκαρυά και Λογγάκι, που εντάσσονται σύμφωνα με την αναθεώρηση του Γ.Π.Σ

στο Πολεοδομικό Συγκρότημα και σε μεγαλύτερη απόσταση οι οικισμοί Άγιοι Απόστολοι, Σωτήρα, Περδικοράχη, οι οποίοι διατηρούν την αυτοτέλειά τους.

- Δευτερεύον χαρακτηριστικό της χωρικής δομής του Δήμου αποτελούν οι εκτός σχεδίου και εκτός εγκεκριμένων ορίων οικισμών περιοχές κατοικίας που εντοπίζονται στις παρυφές του Γ.Π.Σ. της πόλης των Τρικάλων, υποδηλώνοντας τις τάσεις αστικής διάχυσης στην περιαστική ενδοχώρα του αστικού συμπλέγματος.

4.2.2. Χρήσεις Γής

- Η πεδινή γεωργική ενδοχώρα, ως φυσική συνέχεια του δυτικού τμήματος του Θεσσαλικού Κάμπου, καταλαμβάνει μεγάλο μέρος των διοικητικών ορίων του Δήμου, αναπτυσσόμενη περιμετρικά προς όλες τις γεωγραφικές κατευθύνσεις, συνιστώντας μια ζώνη αγροτικού τοπίου και μια παραγωγική ζώνη με καλλιέργειες και εκτροφή ζωικού κεφαλαίου.
- Η ημιορεινή ενδοχώρα που καταλαμβάνει εκτάσεις στα Δυτικά και στο Βορειο-Ανατολικό τμήμα του Δήμου με μικρούς οικισμούς και κύριο πεδίο δραστηριοτήτων την κτηνοτροφία.
- Η ορεινή ενδοχώρα, που απλώνεται Δυτικά και Βόρειο-Δυτικά του Δ.Τρικκαίων , ακολουθώντας το υψομετρικό εύρος των 500-1500μ. και ουσιαστικά αποτελεί τμήματα του όρους Κόζιακα (Δυτικά) και των Αντιχασίων όρων (Βόρειο – Ανατολικά).
- Ειδικά κατηγορία τέλος, κρίνονται τα υδάτινα οικοσυστήματα που διαρρέουν εντός της έκτασης του Δ.Τρικκαίων και κυρίως, είναι οι ποταμοί Πηνειός, Ληθαίος και Αγιαμονιώτης, ενώ φυσικό όριο με τον Δ.Πύλης είναι και ο Πορταϊκός ποταμός.

Εικόνα 1: Χάρτης πόλεως Τρικάλων (Πηγή: Διαδίκτυο)

4.2.3 Κλίμα

Το κλίμα της περιοχής ανήκει στα πεδινά ηπειρωτικά και χαρακτηρίζεται σαν μεταβατικός ή ενδιάμεσος τύπος ανάμεσα στο μεσογειακό και μεσευρωπαϊκό και παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Το μεγάλο θερμοκρασιακό εύρος μεταξύ των εποχών με πολύ χαμηλές θερμοκρασίες το χειμώνα και ως συνέπεια την παρουσία παγετού, αλλά και μεγάλες διαφορές κατά τη διάρκεια της ημέρας και ως συνέπεια έντονη ομίχλη, ιδιαίτερα τις πρωινές ώρες, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.
- Περιορισμένες χιονοπτώσεις
- Μικρής διάρκειας άνοιξη και φθινόπωρο.
- Μέσο ύψος βροχοπτώσεων με άνιση κατανομή, όπως συμβαίνει στα μεσογειακού τύπου συστήματα, όπου το μέγιστο και το ελάχιστο των βροχών σημειώνεται κατά το χειμώνα και το θέρος αντίστοιχα. Το συνολικό ετήσιο μέσο ύψος βροχής: 755,2mm., ενώ το μέσο 62,9mm.
- Σχετικά υψηλή υγρασία (64%-70%)
- Μέτριας έντασης ανέμους. Το χειμώνα κυρίως δυτικοί, βόρειοι, και βορειοδυτικοί, ενώ το καλοκαίρι πνέουν και δυνατοί νότιοι ζεστοί (λίβας) που προκαλούν ζημιές στις αγροτικές καλλιέργειες.

4.2.4 Χλωρίδα – Πανίδα - Βιοποικιλότητα

- Χλωρίδα

Η χλωρίδα της περιοχής παρουσιάζει σημαντική ποικιλία. Στην περιοχή έως το υψόμετρο των 300m. απαντάται κυρίως η φυτοκοινωνική διάπλαση των ξηροθερμόβιων αειφύλλων πλατυφύλλων. Ο ανώροφος καλύπτεται από αειφύλλα πλατυφύλλα είδη και κυρίως τα: *Quercus coccifera* L., *Pistacia terebinthus*, *Pistacia lentiscus*, *Prunus spinosa*, *Arbutus andrahe*, *Callicotome villosa*, *Ficus*, *Cistus incanus*, *Phillyrea latifolia*. Ο υπόροφος κυριαρχείται, από πλατύφυλλα ποώδη είδη, κυρίως τα: *Lilaceae*, *Compositae*, *Leguminosae*, *Ranunculaceae* και *Crusiferae*. Η παρεδαφιαία βλάστηση που καλύπτει το έδαφος, αποτελείται κυρίως από τα είδη: *Smilax aspera*, *Rubus ulmifolius*, *Asparagus acutifolius*, *Poa nemoralis*, *Dactylis glomerata*, *Ruscus aculeatus*, *Poa bulbosa*, *Medicago*, *Lupulina*, *Brachypodium sylvaticum*, *Cytisus hypocystis*. Κατά μήκος των καταλήξεων των υδάτινων ρεμάτων, παρατηρείται η φυτοκοινωνική διάπλαση των παραποτάμιων ειδών με κύριο αντιπρόσωπο τον πλάτανο.

Η βλάστηση της περιαστικής ζώνης (υψομετρικό εύρος 300m-900m) παρουσιάζει μια ανομοιογένεια με χαρακτηριστικά υποβαθμισμένης βιοκοινότητας, κυρίως λόγω έντονων ανθρωπογενών επεμβάσεων. Διακρίνονται δύο υποζώνες που διαφέρουν μεταξύ τους χλωριστικά, φυσιογνωμικά και οικολογικά. Στη μια υποζώνη, εμφανίζεται σε μεγάλες εκτάσεις το αποτέλεσμα ανθρωπίνων επεμβάσεων (βοσκής, πυρκαγιάς, εκχερσώσεων, κ.λπ) και κυριαρχείται από θαμνώνες Πουρναριού (*Quercus coccifera*) με μικρή συμμετοχή Γαύρου (*Carpinus orientalis*), Φράξου (*Fraxinus ornus*), χλοώδους Δρυός (*Quercus pubescens*) κ.ά. Πρόκειται για φυτοκοινωνίες οπισθοδρομικής διαδοχής εξ αιτίας ανθρωπογενών αιτιών. Η άλλη υποζώνη εμφανίζεται λίγο ψηλότερα από την προηγούμενη. Το κλίμα της χαρακτηρίζεται ως μεταβατικό μεσογειακό προς ηπειρωτικό. Καταλαμβάνει τους ξηρότερους σταθμούς και το κυρίαρχο δασοπονικό είδος που απαντάται είναι η πλατύφυλλη Δρυς (*Quercus frainetto*) που συνοδεύεται και από άλλα είδη όπως η χνοώδης (*Quercus pubescens*) και η ευθύφλοια δρυς (*Quercus cerris*) ή μικτά δάση φυλλοβόλων πλατύφυλλων που καταλαμβάνουν τις υγρότερες θέσεις σε βόρειες εκθέσεις και σε απότομες πλαγιές. Τα είδη που συναντώνται είναι η πλατύφυλλη (*Quercus frainetto*) και η απόδισκη Δρυς (*Quercus frainetto*), η Φιλύρα (*Tilia tomentosa*), η Καστανιά (*Castanea sativa*), η Οστρυσία (*Ostrya carpinifolia*). Η σχετική μείωση των επεμβάσεων τα τελευταία 10 χρόνια, επέφερε σε μερικά σημεία μία σχετική αύξηση της

πυκνότητας βλάστησης και μία αδρομερή ανοδική μεταβατική πορεία προς την βιολογική ισορροπία του χώρου.

- **Πανίδα**

Στην ευρύτερη περιοχή του Δ.Τρικκαίων απαντώνται πολλά είδη πτηνών όπως ο σταυραετός, ο βασιλαετός, το σαΐνι, η πετροπέρδικα, η μπεκάτσα, το τρυγόνι, η τσίχλα, ο μπούφος, πελαργός (*Ciconia ciconia*), μαυροπελαργός (*Ciconia nigra*), τσίφτης (*Milvus migrans*), ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), όρνιο (*Gyps fulvus*), βασιλαετός (*Aquila heliaca*), χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), σταυραετός (*Hieraetus pennatus*), χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*), πετρίτης (*Falco peregrinus*), κικινέζι (*Falco naumanni*), σφηκιάρης (*Pernis apivorus*), φίδαετός (*Circaetus gallicus*), σαΐνι (*Accipiter brevipes*), ψαραετός (*Pandion halietus*), μπούφος (*Bubo bubo*), γιδοβύζι (*Caprimulgus europaeus*), μεσοτσικλιτάρια (*Dendrocopos medius*), μαυροτσικλιτάρια (*Dryocopus martius*), αλκιόνη (*Alcedo atthis*), χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulous*), νησιώτικη πέρδικα (*Alectoris chukar*), πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*), μπεκάτσα (*Scolopax rusticola*), φάσα (*Columba palumbus*), τρυγόνι (*Streptopelia turtur*), δένδροσταρίθρα (*Lullula arborea*), σταρήθρα (*Alauda arvensis*), κότσυφας (*Turdus merula*), κεδρότσιχλα (*Turdus phoeniceus*), τσίχλα (*Turdus philomelos*), κοκκινότσιχλα (*Turdus iliacus*), τσαρτσάρα (*Turdus viscivorus*), αετομάχος (*Lanius collurio*), γαιδουροκεφάλας (*Lanius minor*).

Τα ζώα των οικοσυστημάτων της περιοχής, έχουν αναπτύξει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που τους επιτρέπουν να επιβιώνουν στις κλιματικές συνθήκες και ιδιαίτερα στην καλοκαιρινή ξηρασία. Σημαντικά θηλαστικά που απαντώνται στην ευρύτερη περιοχή είναι ο σκαντζόχοιρος (*Erinaceus concolor*), η νυφίτσα (*Mustela nivalis*), η βίδρα (*Lutra lutra*), δασομυωξός (*Glis glis*), ο λαγός (*Lepus europaeus*), η αλεπού (*Vulpes vulpes*).

Όλα τα είδη αμφιβίων, που καταγράφονται ως παρουσίες στην περιοχή μελέτης, βρίσκονται και σε όλη την Ελλάδα σε διάφορους οικοτόπους και υψόμετρα. Με εξαίρεση τα βατράχια *Bufo viridis* και *Bufo bufo*, που περνούν μέρος της ζωής τους σε ξηρούς βιοτόπους, τα αμφίβια βρίσκονται κανονικά σε υδροβιοτόπους και μόνιμα νερά. Επίσης τα μικρά ρέματα, μόνιμης ροής και οι πηγές των υψιπέδων αποτελούν βιοτόπους αναπαραγωγής των αμφιβίων, εκτός από τα πεδινά τμήματα των κοιτών που προσφέρονται για αρδεύσεις και γεωργία. Έτσι σαν είδη αμφιβίων στην περιοχή μελέτης μπορούν να αναφερθούν τα παρακάτω: Σαλαμάνδρα (*Salamandra salamandra*), κοινός Τρίτωνας (*Triturus vulgaris*), μπράσκα (*Bufo bufo spinosus*), πρασινοφρύνος (*Bufo viridis*), κιτρινομπομπίνα (*Bombina variegata*), δένδροβάτραχος (*Hyla arborea*), γραικοβάτραχος (*Rana graeca*), πηδοβάτραχος (*Rana dalmatica*), λιμνοβάτραχος (*Rana balcanica*), πηλοβάτης (*Pelobates syriacus*).

Οι ανοικτές βοσκόμενες περιοχές με ώριμα δέντρα είναι κατάλληλες για ερπετά ιδιαίτερα στα τμήματα, όπου η βλάστηση συντίθεται από άτομα αείφυλλων πλατύφυλλων (μακί). Επίσης οι λιβαδικές εκτάσεις έχουν μεγάλο ενδιαφέρον για την ερπετοπανίδα της περιοχής. Τα σημαντικότερα είδη, που θεωρείται πως διαβιούν στην ευρύτερη μελετούμενη περιοχή, είναι τα παρακάτω: Βαλτοχελώνα - νεροχελώνα (*Emys orbicularis*), ποταμοχελώνα (*Mauremys caspica*), μεσογειακή χελώνα (*Testudo hermanni*), κρασπεδοχελώνα (*Testudo marginata*), γραικοχελώνα (*Testudo graeca*), τρανόσαυρα (*Lacerta trilineata*), πρασινόσαυρα (*Lacerta viridis*), αγιόσαυρα (*Podarcis erhardii*), τοιχόσαυρα (*Podarcis muralis*), ταυρική γουστέρα (*Podarcis taurica*), δενδρογαλιά (*Colyber genomensis*), γιατρόφιδο (*Elaphe longissima*), σπιτόφιδο (*Elaphe situla*), ψηφιδόφιδο (*Natrix tessellata*), οχιά (*Vipera ammodytes*).

• Βιοποικιλότητα οικοσυστημάτων

Αγροτικά οικοσυστήματα – οικότοποι

Τα αγροτικά οικοσυστήματα, αναπτύσσονται σε μεγάλη επιφάνεια κυρίως στις πεδινές εκτάσεις, όπου κυριαρχούν οι αροτραίες μονοετείς καλλιέργειες και σε συγκεκριμένους τόπους δενδρώδεις, οι λοφώδεις εκτάσεις που καταλαμβάνονται κυρίως από δενδρώδεις καλλιέργειες. Η παραποτάμια βλάστηση, κατά μήκος των αρδευτικών καναλιών είναι περιορισμένη και αποτελείται κυρίως από καλάμια, αν και σποραδικά μπορεί να εμφανιστούν κάποια ενδιαφέροντα παρόχθια είδη. Οι ορεινές καλλιεργούμενες εκτάσεις, δημιουργούν συνήθως ένα μωσαϊκό με αγροτικές εκτάσεις, θαμνώδεις εκτάσεις και δασικούς όγκους βελανιδιάς.

Οικοσυστήματα Χορτολιβαδικών εκτάσεων (λειμώνες και βοσκότοποι)

Οι χορτολιβαδικές εκτάσεις, οι λειμώνες και οι βοσκότοποι είναι ανοιχτές περιοχές όπου κυριαρχούν βότανα, χορτάρια, γεώφυτα, αραιά διασκορπισμένα δέντρα και θάμνοι που εμφανίζονται σε ανοίγματα δασών και εγκαταλειμμένες αρόσιμες εκτάσεις. Οι υγροί λειμώνες είναι διάσπαρτοι στα ανοίγματα των δασών. Οι ξηρότεροι λειμώνες, τα ξέφωτα δασών και οι βοσκότοποι διαθέτουν πλούσια χλωρίδα που αποτελείται από ολοετή βότανα, γεώφυτα και χόρτα.

Δάση

Στην περιοχή του Δήμου Τρικκαίων υπάρχουν δάση στις ανατολικές κλίτιες του όρους Κόζιακα με αρκετά είδη κωνοφόρων και πλατύφυλλων δασικών ειδών. Εκτάσεις με δασικά

είδη δένδρων (οξιές, βελανιδιές κ.α.) καθώς και μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις με ενδιάμεση ποώδη βλάστηση υπάρχουν επίσης στα ορεινά βορειοανατολικά τμήματα του Δήμου (δάσος ευρύτερης περιοχής Αγριελιάς). Το σύνολο όλης της έκτασης με δασική μορφή για τον Δ. Τρικκαίων ανέρχεται σε 121,3 km², σύμφωνα με την μελέτη καταγραφής, αξιοποίησης και διαχείρισης των δασικών εκτάσεων του Δ. Τρικκαίων.

Στον αστικό ιστό της πόλης των Τρικάλων εντοπίζεται το αισθητικό δάσος Προφήτη Ηλία και Κάστρου συνολικής έκτασης 280 στρεμμάτων. Πρόκειται για δύο ανεξάρτητους λόφους που αποτελούν νοτιότερες απολήξεις του ορεινού συγκροτήματος των Αντιχασίων, παρουσιάζει μικτή δασοπονική σύνθεση, βρίσκεται υπό τη διαχείριση του Δ. Τρικκαίων και έχει κηρυχθεί σαν τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλους. Σύμφωνα με στοιχεία του Δασαρχείου Τρικάλων, στην περιοχή του Δήμου Τρικκαίων προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία, οι δασικές εκτάσεις του Όρους Κόζιακα, οι δασικές εκτάσεις στην περιοχή της Αγρελιάς, η δασική έκταση 55 περίπου στρεμμάτων στη Περδικορράχη καθώς και όλες οι κηρυχθείσες (μετά από σχετική εισήγηση της Δ/σης Δασών Νομού Τρικάλων και απόφαση Νομάρχη Τρικάλων) αναδασωτέες εκτάσεις του Δήμου Τρικκαίων (Άλσος του Προφήτη Ηλία κ.α.).

Αναδασωτέες εκτάσεις

Με αποφάσεις του Υπ. Γεωργίας, της ΓΓΑΔΘΣΕ, του Περ/κού Δ/ντού Δασών Τρικάλων και του Νομάρχη Τρικάλων κηρύχθηκαν αναδασωτέες και περιφράχθηκαν οι παρακάτω εκτάσεις :

- των «ΑΗΛΙΑΣ» και «ΚΑΣΤΡΟΝ» στην πόλη των Τρικάλων
- στη δασική θέση «Προφήτης Ηλίας» και «Ισραηλινό Νεκροταφείο»
- στη δασική θέση «Ανάληψη»
- στη θέση «Φτιλιάδια Παλαιοσαμαρίνας» του Δ.Δ Παληοκάστρου του Δήμου Τρικκαίων
- στη θέση «Ανήλιο Παλαιο-σαμαρίνας» του Δ.Δ Παληοκάστρου του Δήμου Τρικκαίων
- στη θέση «Ανήλιο Παλαιο-σαμαρίνας» του Δ.Δ Παληοκάστρου του Δήμου Τρικκαίων
- στις θέσεις «Σκάλα, Κρανιές, Συκιά, Καστρί, Καμίνια, Μάρμαρο Παλιοστρούγκες, Λιάμη Γκρέκι» περιφέρειας της κοινότητας Λιοπράσου και Ελληνοκάστρου
- στις θέσεις «Γαβρωτό Κακό κλαδί» περιφέρειας των κοινοτήτων Αγρελιάς & Κουμαριάς
- στις θέσεις «Μαντρί-Μπαλούμα-Πλατανάκος» περιφέρειας της κοινότητας Ελληνοκάστρου
- στη θέση «Ζωνάρι» της Δ.Δ Χρυσανγής του Δήμου Εστιαιώτιδας.

Θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας

Στην Ελλάδα, φυσικές περιοχές αναγνωρίζονται ως προστατευόμενες, είτε μέσω του χαρακτηρισμού τους με βάση την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, είτε με την κατοχύρωσή τους στο πλαίσιο διεθνών συμβάσεων, τις οποίες έχει κυρώσει η χώρα και διεθνών ή ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών.

Με τον πρόσφατο Νόμο για τη βιοποικιλότητα (Ν. 3937/2011, ΦΕΚ 60/Α/31-3-2011), οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών έχουν ως εξής :

- Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης
- Περιοχή Προστασίας της Φύσης
- Φυσικό Πάρκο και ειδικότερα Εθνικό Πάρκο ή Περιφερειακό Πάρκο
- Περιοχή Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών και ειδικότερα Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ή Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) ή Καταφύγιο Άγριας Ζωής ή συνδυασμός αυτών
- Προστατευόμενο Τοπίο και Στοιχείο Τοπίου ή Προστατευόμενος Φυσικός Σχηματισμός
- Μικροί νησιώτικοι υγρότοποι (ΦΕΚ 229/ΑΑΠΘ/19-6-2012 κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 του Ν. 3937/2011)

Στον Δήμο Τρικκαίων δεν εντοπίζονται περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, προστασίας της φύσης και φυσικά πάρκα. Εντοπίζονται δύο ΕΖΔ (προστατευόμενες περιοχές, που περιέχονται στον κατάλογο Natura 2000), όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και χάρτη. Επίσης εντοπίζονται δύο ΖΕΠ (προστατευόμενες περιοχές, που περιέχονται στον κατάλογο Natura 2000 και επικεντρώνονται στην προστασία της ορνιθοπανίδας).

4.2.5 Φαιές επιφάνειες

Κερκέτιο Όρος (Κόζιακας)

Το Κερκέτιο όρος εντοπίζεται στο αριστερό άκρο της κεντρικής Πίνδου, με γυμνές και βραχώδεις ράχες και κορυφές, αλλά και με δάση ελάτης και ανοικτά δασωμένα φαράγγια. Η βλάστηση της περιοχής περιλαμβάνει φρύγανα, ξηρά ασβεστολιθικά λιβάδια, ξηρά πυριτικά λιβάδια, δάση που επικρατεί δάση δρυός και δάση κωνοφόρων. Πρόκειται για περιοχή με

σημαντική ποικιλομορφία, που υποστηρίζει καλά διατηρημένους φυσικούς οικοτόπους, κυρίως έλατα και δάση δρυός και βραχώδεις οικοτόπους, φιλοξενεί ενδημικά και απειλούμενα ή σπάνια είδη της χλωρίδας και της πανίδας, κυρίως της ορνιθοπανίδας και των θηλαστικών. Το βουνό έχει χαρακτηριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (IBA), για τα μεγάλα αρπακτικά πτηνά και διατηρεί μεγάλους πληθυσμούς αρπακτικών, κυρίως γύπες. Οι σημαντικοί πληθυσμοί θηλαστικών, που απαντώνται στην περιοχή είναι εν μέρει αποτέλεσμα της διαχείρισης της περιοχής ως καταφύγιο θηραμάτων και ως ελεγχόμενης κυνηγετικής περιοχής. Τα ζώα εκτρέφονται και προστατεύονται από φυσικές και ανθρώπινες απειλές. Επιπρόσθετα, έχουν εισαχθεί στην περιοχή, τρία θηραματικά είδη, το ελάφι (*Dama dama*), ο φασιανός (*Phasianus colchicus*) και η νησιώτικη πέρδικα (*Alectoris chukar*).

Αντιχάσια Όρη - Μετέωρα

Τμήμα των ορέων Αντιχασίων (επικαλύπτεται με την ευρύτερη περιοχή των Μετεώρων) εντοπίζεται στην ΒΑ πλευρά του Δήμου Τρικκαίων. Η έκταση αυτή συνίσταται σε δασώδεις λόφους και κοιλάδες, ενώ το μητρικό πέτρωμα συνίσταται, κυρίως, από ασβεστόλιθο και φλύσχη. Οι δασικοί οικοτόποι, η δενδρώδης μακκία και η θαμνώδης βλάστηση κατανέμονται σε δασικές περιοχές, έκτασης 200 ως 3.000 Ha περίπου, που η κάθε μία βρίσκεται κάτω από διαφορετικό ιδιοκτησιακό καθεστώς. Όσον αφορά στη βλάστηση, υπάρχουν ξηρά πυριτικά λιβάδια, πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση και πολύ υγρά παρόχθια δάση με *Platanus orientalis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa* και θάμνους. Το κυρίαρχο είδος δέντρου, στο φυλλοβόλο δάσος, είναι το *Quercus frainetto*, που συχνά αναμειγνύεται με *Q. Cerris* ή με *Q. Pubescens* ή και με *Q. Dalechampii*. Πρέπει να σημειωθεί ότι, σε ένα μεγάλο μέρος της περιοχής, που στο παρελθόν καλυπτόταν με δάση βελανιδιάς, η βλάστηση είναι τώρα υποβαθμισμένη και η περιοχή καλύπτεται από ποώδη, ενώ κατά τόπους αποκαλύπτεται το μητρικό πέτρωμα. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την παρουσία μιας ποικιλίας πολύ καλά διατηρημένων δενδρωδών και ξυλωδών οικοτύπων. Ένα εξαιρετικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής είναι η βιοποικιλότητά της. Είναι ιδιαίτερης βοτανολογικής και ζωολογικής αξίας λόγω της παρουσίας ενός μεγάλου αριθμού ενδημικών και απειλούμενων ειδών, που προστατεύονται νομικά σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, η περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (IBA).

4.2.6 Υδρολογικά Στοιχεία

Το υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής της Δ.Ε. Τρικκαίων είναι πλούσιο. Η περιοχή κατατάσσεται υδρογραφικά στο ευρύτερο υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας, στη λεκάνη απορροής του Πηνειού. Την υδρολογία της περιοχής αποτελούν τα συμβάλλοντα στον Πηνειό παραποτάμια ρεύματα ήπιας ροής και πολύ χαμηλής κλίσης κοίτης που συλλέγουν την απορροή των λοφοειδών και ημιορεινών εκτάσεων και της πεδινής απορροής όσης δεν διηθείται. Σε μία ζώνη ακτίνας 3,5 km από την πόλη των Τρικάλων διέρχονται τέσσερα ποτάμια που έχουν χειμώνα - καλοκαίρι νερό ο Ληθαίος, ο Αγιαμονιώτης, ο Κουμέρκης και ο Πηνειός. Οι πηγές των ποταμών αυτών βρίσκονται στα όρη Χάσια, Αντιχάσια και στην Πίνδο. Η παροχή των ρευμάτων είναι μεγάλη το φθινόπωρο και το χειμώνα, λόγω απαγωγής των βρόχινων υδάτων ενώ το θέρος μηδενίζεται λόγω χρήσης του νερού για αρδεύσεις των καλλιεργειών.

Ο Πηνειός και οι παραπόταμοι που διαρρέουν τη Δ.Ε. Τρικκαίων αποτελούν τους υδάτινους αποδέκτες των επιφανειακών ομβρίων και άλλων υδάτων – αποστραγγιστικών αρδευτικών κλπ. Η εκμετάλλευση των υδάτων των ποταμών και παραποτάμων γίνεται για τις αρδεύσεις των καλλιεργειών εποχιακά κυρίως το θέρος. Μέρος των επιφανειακών υδάτων οδηγείται στα αρδευτικά κανάλια για την άρδευση. Οι καλλιέργειες αρδεύονται επίσης με γεωτρήσεις, οπότε αντλούνται τα υπόγεια ύδατα και χρησιμοποιείται συνήθως το σύστημα της τεχνητής βροχής, του κανονιού κλπ.

Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ποτάμιων υδάτων είναι καλά και στις όχθες τους αναπτύσσεται υδρόβια και παρόχθια βλάστηση. Η διέλευσή τους, όμως, από τους οικισμούς έχει σαν αποτέλεσμα την οργανική τους επιβάρυνση, σε ορισμένες περιπτώσεις, με αστικά λύματα, λύματα κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, απόβλητα μεταποιητικών μονάδων κ.α. Η παροχή ύδατος είναι ικανοποιητική, πλην του θέρους, που σε ορισμένες περιπτώσεις, μηδενίζεται λόγω της χρήσης των υδάτων για αρδεύσεις.

Κυανές Επιφάνειες:

- **Ληθαίος ποταμός**

Ο Ληθαίος αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του τοπίου της πόλης των Τρικάλων, η πορεία του ξεκινά από τα δυτικά του Δ. Καλαμπάκας, περνάει βόρεια του οικισμού της Ράξας, συναντάει τα υδατορεύματα του Μετσόβου και του Ασμανίου και με διεύθυνση νοτιοανατολική διέρχεται από

την πόλη των Τρικάλων για να εκβάλλει στον Πηνειό. Μέσα στην πόλη των Τρικάλων και στην περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου, το ποτάμι διαχωρίζεται σε δύο τμήματα :

- Στην παλαιά κοίτη, που αναπτύσσεται παράλληλα με τον Πηνειό ποταμό, και η οποία εκβάλλει κοντά στον οικισμό του Κλοκωτού.
- Στη νέα κοίτη, που αποτελεί αντιπλημμυρική τάφρο, η οποία δημιουργήθηκε κάθετα προς τον Αγιαμονιώτη ποταμό, κοντά στον οικισμό του Φλαμουλίου και στη συνέχεια εκβάλλει, από κοινού, στον Πηνειό ποταμό.

Το συνολικό μήκος της κοίτης του Ληθαίου ποταμού είναι, περίπου, 35 km μέχρι τις εκβολές της νέας κοίτης και 50 km μέχρι τις εκβολές της παλαιάς κοίτης. Ο Ληθαίος είναι, γενικά, μόνιμης ροής υδατόρευμα. Ωστόσο, το τμήμα του άνω ρου και κάποιο τμήμα του μέσου ρου, την ξηρή περίοδο του έτους, δεν εμφανίζουν ροή νερού. Παρατηρείται, μόνο, υπόγεια ροή του νερού, κάτω από τις προσχωσιγενείς αποθέσεις της κοίτης. Τα τμήματα αυτά αντιστοιχούν στην κοίτη του ποταμού, από την αρχή της λεκάνης απορροής ως την περιοχή της Σωτήρας.

• Πηνειός ποταμός

Ο Πηνειός ποταμός είναι ο κύριος και πιο αξιόλογος ποταμός της Θεσσαλίας. Πηγάζει από την ανατολική πλευρά της Πίνδου, από το Λάκμο ή Περιστέρι, κοντά στο Ζυγό του Μετσόβου και εισέρχεται στη Θεσσαλική πεδιάδα κοντά στην Καλαμπάκα, διέρχεται νότια των Τρικάλων και μέσω του στενού φαραγγιού μεταξύ Ζάρκου και Τιτάρου, εξέρχεται στην πεδιάδα της Λάρισας και, μέσω της κοιλάδας των Τεμπών στο Αιγαίο Πέλαγος. Το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων – Υγροτόπων έχει καταγράψει τον ποταμό Πηνειό στον κατάλογο των σημαντικότερων υγροτόπων της Ελλάδας με κωδικό 140116000. Ο Πηνειός ποταμός, μαζί με τους παραποτάμους του, αποτελεί για τη Θεσσαλία το μοναδικό υδάτινο αποδέκτη και είναι ο κύριος αποστραγγιστικός αγωγός της Θεσσαλίας. Είναι ποταμός με μεγάλες διακυμάνσεις στην παροχή του, με μέγιστη 2.000 m³/sec και ελάχιστη, κατάντη της Λάρισας, 5 m³/sec. Το συνολικό μήκος του είναι 216 km και η συνολική του επιφάνεια 9.500 km².

• Αγιαμονιώτης ποταμός

Πρόκειται για επιφανειακό ρέμα, που διασχίζει αξιόλογο τμήμα του δυτικού πεδινού χώρου του Δήμου Τρικκαίων, με ροή από βορειοδυτικά προς νοτιοανατολικά. Ο Αγιαμονιώτης ενώνεται με τον Κουμέρη ποταμό κοντά στο ίχνος της περιφερειακής οδού των Τρικάλων και στη συνέχεια

ως ένα ρεύμα συναντούν τον Πηνειό ποταμό. Δημιουργεί πολλούς επιμέρους μαιάνδρους, μέσα ή και στις παρυφές του πολεοδομικού ιστού, καθώς επίσης και μικρής έκτασης υγρότοπους με ικανοποιητικό πλάτος υδρόφιλης βλάστησης. Στο βορειοδυτικό τμήμα των παρυφών της πόλης διακλαδώνεται σε πολλά επιμέρους ρεύματα, με πλούσια υδρόφιλη βλάστηση, με αποτέλεσμα να δημιουργεί ένα αξιόλογο, από οικολογική και αισθητική άποψη, ημιαστικό-αγροτικό τοπίο.

- **Κουμέρκης ποταμός**

Πρόκειται επίσης για επιφανειακό ρέμα, που διασχίζει δυτικά αξιόλογο τμήμα του πεδινού χώρου του Δ. Τρικκαίων, με ροή από βορειοδυτικά προς νοτιοανατολικά. Ο Κουμέρκης ποταμός συναντά τον Αγιαμονιώτη ποταμό κοντά στο ίχνος της περιφερειακής οδού των Τρικάλων και στη συνέχεια ως ένα ρεύμα συναντούν τον Πηνειό ποταμό. Δεν παρουσιάζει αξιόλογα οικολογικά χαρακτηριστικά και έχει δεχτεί αρκετές ανθρώπινες παρεμβάσεις.

4.2.7 Περιβαλλοντικά προβλήματα και η διαχείριση τους από το Δήμο

Ατμοσφαιρική ρύπανση

Οι κυριότεροι αέριοι ρύποι με ανθρωπογενή προέλευση που αφορούν στον Δήμο Τρικκαίων, χωρίς να υπάρχουν επίσημα δεδομένα που να προκύπτουν από μετρήσεις λόγω έλλειψης σταθμού μέτρησης της ποιότητας της ατμόσφαιρας, είναι οι ρύποι που προέρχονται από τις διάφορες καύσεις θέρμανσης, από την κυκλοφορία των οχημάτων και από την βιομηχανική δραστηριότητα σε μικρότερο ποσοστό.

Ειδικότερα:

- **Οι εκπομπές από την καύση για θέρμανση:** Παρατηρούνται ιδιαίτερα το χειμώνα από τη λειτουργία των καυστήρων πετρελαίου με κύριος ρύπους το CO₂, το CO και το SO₂. Παρά τη σημαντική διείσδυση του φυσικού αερίου, ως μέσο θέρμανσης, η οικονομική κρίση ενίσχυσε τη χρήση τζακιών ή σομπών με καυσόξυλα ή άλλα προϊόντα βιομάζας. Η καύση κακής ποιότητας καυσόξυλων, προϊόντων βιομάζας και διάφορων παλαιών ξύλινων ή πλαστικών υλικών δημιούργησε προβλήματα ρύπανσης από επικίνδυνα αιωρούμενα σωματίδια
- **Οι εκπομπές από βιομηχανική δραστηριότητα:** Η επιβάρυνση της ατμόσφαιρας από

ρύπους που παράγονται από βιομηχανική δραστηριότητα παρατηρείται στις βιομηχανικές συγκεντρώσεις στις εισόδους της πόλης. Εκτιμάται όμως ότι η συγκεκριμένη ρύπανση επηρεάζει μόνον την περιοχή αμέσου επιρροής οπότε προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις μόνον στις όμορες οικιστικές περιοχές ειδικότερα αν ευνοούν οι επικρατούντες άνεμοι.

- **Οι εκπομπές καυσαερίων από τα οχήματα:** Η ρύπανση από την κυκλοφορία στο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο είναι μέτριας έντασης και επηρεάζει κατά ένα μέρος τον Δήμο. Η ρύπανση όμως από την κυκλοφορία μέσα στο κέντρο της πόλης αυξάνει τη ρύπανση υποβάθρου της πόλης και προκαλεί σημαντικά υψηλές συγκεντρώσεις.
- **Οι εκπομπές από αγροτικές δραστηριότητες:** Στην αέρια ρύπανση μερίδιο ευθύνης φέρει και ο γεωργικός τομέας λόγω της λειτουργίας των αγροτικών μηχανημάτων και των ψεκασμών. Η ρύπανση από τις γεωργικές δραστηριότητες είναι σχετικά πολύ πιο περιορισμένη συγκριτικά με την ρύπανση που προκαλείται από τις άλλες πηγές που προαναφέρθηκαν (κυκλοφορία, βιομηχανία, οικιστική χρήση, κτλ.).

Ο Δ. Τρικαίων στοχεύοντας στον περιορισμό των εκπομπών καυσαερίων από τα οχήματα προωθεί μέσω έργων υποδομών και εκδηλώσεων ενημέρωσης την ενίσχυση εναλλακτικών μέτρων μετακίνησης εντός του Δήμου με ποδήλατο (βιώσιμη κινητικότητα), τον εμπλουτισμό των Κοινοχρήστων Χώρων με πράσινο και τη δημιουργία Σταθμού Μέτρησης ποιότητας της Ατμόσφαιρας. Επίσης σε όλες τις παραγωγικές ζώνες προβλέπονται ζώνες περιμετρικού πρασίνου που θα λειτουργούν ως φυσικοί φραγμοί για τις οχλήσεις που προκαλούν οι ζώνες αυτές (θόρυβος, ρύποι, οπτική όχληση). Εξάλλου η πρόταση για χωροθέτηση οργανωμένων υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων - με πολεοδόμηση ή με δόμηση με τις διατάξεις της εκτός σχεδίου, δίνει τη δυνατότητα οικονομιών κλίμακας στις παραγωγικές μονάδες, οι οποίες από κοινού είναι δυνατόν να συμβάλλουν στην πρόβλεψη συστημάτων μείωσης των εκπομπών αερίων και άλλων ρύπων με τις κατάλληλες περιβαλλοντικές υποδομές.

Ρύπανση υδάτων

Η πόλη των Τρικάλων έχει συνδέσει την ύπαρξή της με τα ποτάμια. Ο πρώτος της πυρήνας αναπτύχθηκε γύρω από το Ληθαίο ποταμό και οι κάτοικοι εκμεταλλεύτηκαν όσο μπορούσαν τα οφέλη του. Χρησιμοποιούνταν για την ύδρευση και αποχέτευση της πόλης, για το πότισμα καλλιεργειών καθώς και σαν χώρος αναψυχής για τους κατοίκους. Με το πέρασμα των αιώνων και εξ αιτίας της ρύπανσης των νερών από τις διάφορες δραστηριότητες των κατοίκων, τα οφέλη

των ποταμών έχουν μειωθεί πολύ. Παρόλα αυτά, συνεχίζουν και σήμερα να παίζουν σημαντικό ρόλο στη φυσιογνωμία και τη λειτουργία της πόλης, αποτελεί σημείο αναφοράς της φυσιογνωμίας της πόλης και έναν πλούσιο αστικό βίοτοπο. Τους καλοκαιρινούς μήνες, οι περιοχές γύρω από τα ποτάμια αποτελούν μια ανάσα δροσιάς για τους κατοίκους, με το πράσινο που συγκεντρώνουν και το έστω και λίγο νερό που υπάρχει αυτή την εποχή.

Τα ποτάμια του νομού Τρικάλων δέχτηκαν τα τελευταία 30 χρόνια μια πρωτόγνωρη εγκληματική βανουσότητα με δράστη κυρίως τον άνθρωπο. Αιτίες η ανεξέλεγκτη αποψίλωση των δασών,(κοπή δέντρων-πυρκαγιές), η εξάντληση των υδάτινων πηγών και η αυξανόμενη τοξική ρύπανση η οποία δεν έχει τέλος. Κατά μήκος της κοίτης αλλά και στις όχθες των ποταμών υπάρχει όχι μόνο επιφανειακή ρύπανση, αλλά και τοξική. Εκτός από τα σκουπίδια που υπάρχουν μέσα και έξω από τα ποτάμια, υπάρχουν και λιπάσματα, φυτοφάρμακα και άλλα λύματα. Από νεώτερες μετρήσεις προκύπτει σαφώς καλύτερη εικόνα σε όλες τις παραμέτρους από τις αναλύσεις προηγούμενων ετών. Το μόνο στοιχείο που παρουσιάζει συγκριτικά αυξημένες τιμές είναι το άζωτο και οι διάφορες μορφές του. Το φαινόμενο αυτό οφείλεται περισσότερο στο φαινόμενο της νιτρορύπανσης των εδαφών της γεωργικής γης παρά στην διάθεση υγρών αποβλήτων. Αξίζει να σημειωθεί ωστόσο ότι την μεγαλύτερη επιβάρυνση στους υδάτινους πόρους προκαλεί η υπερβολική χρήση των υπόγειων υδάτων που με ανεξέλεγκτες ιδιωτικές γεωτρήσεις, έχει υποβιβάσει τον υδροφόρο υπόγειο ορίζοντα βαθύτερα και υπάρχουν εμφανίσεις αλάτων στα νερά των αντλήσεων, τα οποία καταλήγουν στο έδαφος. Συχνή είναι η κατασκευή πρόχειρων επιχωμάτων μικρού ύψους, για την συγκράτηση των υδάτων, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθούν για αρδεύσεις. Το πρόβλημα λαμβάνει μέγιστες διαστάσεις κατά την θερινή περίοδο, όπου οι απαιτήσεις για νερό άρδευσης είναι μεγάλες, με αποτέλεσμα τότε να παρατηρείται μόνο υπόγεια ροή του νερού, κάτω από τις προσχωσιγενείς αποθέσεις της κοίτης. Καθοριστικός παράγοντας για την ποιότητα των υδάτων, είναι η γειτνίαση με τις αγροτικές και οικιστικές περιοχές, καθώς προκύπτουν επιβαρύνσεις που σχετίζονται με τις δραστηριότητες αυτές (αποπλύσεις γεωργικών εδαφών, λύματα κλπ). Σημαντικό είναι ότι στα ανάντη του τμήματος του Πηνειού που διαρρέει τη Δ.Ε. εισρέουν απόνερα τυροκομικών μονάδων που αλλοιώνουν τους ποιοτικούς δείκτες που έχουν οριστεί (ΡΗ, περιεκτικότητα σε οξυγόνο, οργανικά σύμπλοκα κλπ). Κατά κανόνα, τα υπόγεια ύδατα είναι γλυκά, χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στην χρησιμοποίησή τους στην άρδευση και ύδρευση. Τα νερά είναι υψηλής περιεκτικότητας σε διττανθρακικό ασβέστιο και σπανιότερα σε μαγνήσιο. Η συγκέντρωση διαλυτών αλάτων είναι μέτρια. Αυξημένες τιμές νιτρικών, σύμφωνα με μετρήσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εντοπίζονται σε διάφορες θέσεις κατά μήκος του Πηνειού ποταμού, ο οποίος αποτελεί τον επιφανειακό αποδέκτη των υδάτων που

καταλήγουν σε αυτόν έπειτα από την απόπλυση των γεωργικών εδαφών. Ο ευτροφισμός σχετίζεται με την αύξηση των συγκεντρώσεων του αζώτου (N) και του φωσφόρου (P) σε υδάτινα συστήματα, των λεγομένων «θρεπτικών», με αποτέλεσμα την αυξημένη πρωτογενή παραγωγή (primary production), κυρίως από φύκη (algae).

Μια άλλη πηγή ρύπανσης είναι η ανεξέλεγκτη διάθεση των λυμάτων των απορροφητικών βόθρων που κυρίως παρατηρείται στους δορυφορικούς οικισμούς λόγω έλλειψης αποχετευτικού δικτύου. Το στοιχείο που ρυπαίνει τους υδάτινους αποδέκτες περισσότερο από κάθε άλλο είναι το άζωτο που αποτελεί βασικό συστατικό των λιπασμάτων. Οι συγκεντρώσεις νιτρικών, αμμωνιακών και φωσφορικών καταλοίπων στα επιφανειακά νερά της περιοχής καθιστούν σε πολλές περιπτώσεις αδύνατη την επιβίωση των υδρόβιων οργανισμών και νεκρώνουν τους παρόχθιους βιότοπους. Επιπλέον όλα τα φυτά αντλούν το νερό που χρειάζονται από τον υδροφόρο ορίζοντα χρησιμοποιώντας το ριζικό τους σύστημα. Όταν τα υπόγεια ύδατα δεχτούν αλλοίωση της σύστασής τους από ξένες ουσίες οι επιπτώσεις είναι αρνητικές και στην ανάπτυξη των φυτών και στην τροφική αλυσίδα γενικότερα. Όσον αφορά τον Πηνειό, αλλά και όλους τους παραπόταμους της Δ.Ε., για όλους τους παραπάνω λόγους, η ποιότητα των νερών τους έχει υποβαθμιστεί σημαντικά. Η ποιότητα των νερών των ως άνω υδατο-ρευμάτων μπορεί να ποικίλει αναλόγως με την εποχή και τις καιρικές συνθήκες. Για το λόγο τούτο θεσπίσθηκε η προστασία, ο έλεγχος και η παρακολούθηση των υδάτινων πόρων.

Όσον αφορά στα επιφανειακά ύδατα, οι σημειακές πηγές ρύπανσης σχετίζονται με απορροές ρυπαντικών φορτίων, κυρίως από τα αστικά υγρά απόβλητα από οικισμούς που εξυπηρετούνται από δίκτυα αποχέτευσης ή/και κεντρικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, την εσταυλισμένη κτηνοτροφία, τη βιομηχανία, καθώς και τους χώρους ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ). Δευτερεύουσας σημασίας πηγές ρύπανσης είναι οι χώροι υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ) και οι εξορυκτικές δραστηριότητες όσον αφορά τις λατομικές εγκαταστάσεις.

Στον Δήμο Τρικκαίων σημειακές και εν δυνάμει πηγές ρύπανσης των επιφανειακών υδάτων αποτελούν:

- Οι βιομηχανικές-βιοτεχνικές μονάδες (βιομηχανία γάλακτος, τυροκομεία, επιπλοποιεία, κα), συνεργεία, πλυντήρια και βαφεία αυτοκινήτων, που είναι ως επί το πλείστον συγκεντρωμένα στις εισόδους της πόλης .
- Η μονάδα επεξεργασίας λυμάτων η οποία βρίσκεται ανατολικά της πόλης των Τρικάλων, σε νησίδα εκτάσεως 90 περίπου στρεμμάτων που υπάρχει μεταξύ δύο κλάδων της κοίτης του ποταμού Ληθαίου, που είναι και ο τελικός αποδέκτης των υδάτων μετά

τον καθαρισμό.

- Η αποχέτευση ομβρίων υδάτων, καθώς την πόλη διέρχεται δίκτυο συλλογής όμβριων υδάτων συνολικού μήκους 180χλμ. που μεταφέρει το μεγαλύτερο μέρος των ομβρίων της πόλης, καταλήγει μέσω του δικτύου στον Αγιαμονιώτη και Ληθαίο ποταμό.

Στερεά Απόβλητα

Το υφιστάμενο σύστημα διαχείρισης στερεών αποβλήτων του Δήμου Τρικκαίων αφορά στην αποθήκευση, συλλογή, μεταφορά και διάθεση στον αδειοδοτημένο Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων, ο οποίος είναι χωροθετημένος στην περιοχή «Παλαιοσαμαρίνα» στην Δ.Ε. Παληοκάστρου. Η αποκομιδή γίνεται με συγκεκριμένα δρομολόγια σε καθημερινή βάση που καλύπτουν όλες τις περιοχές του Δήμου. Η συλλογή των απορριμμάτων γίνεται στον Σταθμό Μεταφόρτωσης και από εκεί με 2 επικαθήμενους ελκυστήρες τα απορρίμματα μεταφέρονται στον ΧΥΤΑ Τρικάλων προς επεξεργασία. Η αποκομιδή των απορριμμάτων γίνεται από τους 4019 κάδους απορριμμάτων (μεγάλους & μικρούς) που υπάρχουν σε συγκεκριμένες θέσεις σε ολόκληρο τον καλλικρατικό Δήμο Τρικκαίων. Δύο ανεξέλεγκτες χωματερές βρίσκονται στην ευρύτερη Ν.Δ παραποτάμια περιοχή του Πηνειού και αποτελούν σημαντική πηγή ρύπανσης διότι προκαλούν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις, τόσο στο έδαφος, όσο και κυρίως στο υδάτινο οικοσύστημα του Πηνειού. Μια άλλη ανεξέλεγκτη χωματερή βρίσκεται στο Β.Δ. τμήμα της Δ.Ε. στα όρια με τη Δ.Ε. Παραληθαίων, καθώς η κατασκευή του ΧΥΤΑ έχει ολοκληρωθεί, αλλά δεν λειτουργεί ακόμα διότι δεν έχει κατασκευασθεί ο δρόμος πρόσβασης. Επομένως σύντομα δεν θα υπάρχει αυτή η σοβαρή πηγή ρύπανσης υδάτων και εδάφους.

- *Ογκώδη απορρίμματα*

Για την αποκομιδή των ογκωδών υλικών ο Δήμος χρησιμοποιεί ένα όχημα το οποίο συλλέγει τα υλικά από 13 επιλεγμένες θέσεις, στις οποίες έχουν τοποθετηθεί κατάλληλα containers.

- *Απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού*

Ο Δήμος είναι συμβεβλημένος με το σύστημα της «Ανακύκλωσης Συσκευών ΑΕ» για την τοποθέτηση container για την αποθήκευση ηλεκτρικών/ηλεκτρονικών συσκευών.

- *Απόβλητα εκσκαφών των κατασκευών και κατεδαφίσεων*

Αποτελεί ζήτημα για τον Δήμο Τρικκαίων η έλλειψη οργανωμένου χώρου συλλογής και η απουσία συλλογικού συστήματος που θα προήγαγε την ορθή διαχείρισή τους.

- *Χρησιμοποιημένες ηλεκτρικές στήλες*

Στα πλαίσια του προγράμματος «ΑΦΗΣ» έχουν τοποθετηθεί σε εκτεταμένο βαθμό ειδικές διαφανείς στήλες αποθήκευσης μικρών μπαταριών, με σκοπό την συλλογή και μετέπειτα ανακύκλωσή τους.

- *Ανακύκλωση υλικών*

Ο Δήμος Τρικκαίων χρησιμοποιεί 2 απορριμματοφόρα τα οποία ακολουθούν συγκεκριμένα δρομολόγια σε καθημερινή βάση προκειμένου να συλλέξουν τα υλικά των 359 μπλέ κάδων ανακύκλωσης συσκευασιών.. Την ανακύκλωση διαχειρίζεται η Περιβαλλοντική Αναπτυξιακή Δυτικής Θεσσαλίας Α.Ε.

- *Επικίνδυνα νοσοκομειακά απόβλητα*

Για την Διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων αμιγώς μολυσματικού χαρακτήρα καθώς και μικτού τύπου, το Νοσοκομείο Τρικάλων έχει υπογράψει σύμβαση με την εταιρεία HYDROCLAVE HELLAS Α.Ε., η οποία έχει αναλάβει την αποκομιδή, μεταφορά, αποστείρωση και τελική διάθεση των επικίνδυνων αποβλήτων στον ΧΥΤΑ.

- *Υγρά τοξικά απόβλητα*

Επιπλέον τη διαχείριση των υγρών τοξικών αποβλήτων με παρακράτηση του αργύρου (εγκατάσταση δεξαμενής, συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, ανακύκλωση, συντήρηση δεξαμενής) αλλά και την ανακύκλωση των ακτινολογικών φιλμ, έχει αναλάβει η εταιρεία ΗΦΑΙΣΤΟΣ ΕΠΕ.

Ο Δήμος Τρικκαίων στοχεύει στην υλοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας εποπτείας του στόλου συλλογής απορριμμάτων, με ορθολογική χρήση, η οποία θα οδηγήσει στην βελτιστοποίηση των δρομολογίων αποκομιδής και χρήσης των απορριμματοφόρων, στην μείωση του λειτουργικού κόστους (καύσιμα, υπερωρίες, χαμένα οχηματο-χιλιόμετρα, φθορά οχημάτων κτλ), στην μείωση των ρύπων και την επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

Ηχορύπανση

Ως κύριες πηγές θορύβου στην περιοχή θεωρούνται:

- Η κυκλοφορία των οχημάτων στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο της Δημοτικής Ενότητας και των συνοικισμών.
- Οι συνήθειες λειτουργίες της πόλης των Τρικάλων και των οικισμών.

- Τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για τις αγροτικές εργασίες.

Το πρόβλημα της ηχορύπανσης σχετίζεται άμεσα με το σχεδιασμό χρήσεων γης. Το ακουστικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης επηρεάζεται κατά κύριο λόγο από την κυκλοφορία των οχημάτων στο εθνικό και επαρχιακό δίκτυο της περιοχής, καθώς και από σημειακές πηγές, όπως είναι οι βιομηχανίες, κ.ά. Εκτιμάται ότι η βασική πηγή επηρεασμού του ακουστικού περιβάλλοντος στο αστικό περιβάλλον είναι η κυκλοφορία των οχημάτων, γιατί στην οδική κυκλοφορία εκτίθεται συστηματικά το μεγαλύτερο ποσοστό του αστικού πληθυσμού σε σχέση με τις σημειακές πηγές θορύβου στις οποίες εκτίθεται μόνον το τμήμα του πληθυσμού των όμορων γειτονιών.

Η πόλη των Τρικάλων και κατ' αναλογία και οι επεκτάσεις της στις προσδιοριζόμενες από την μελέτη της τροποποίησης της ΖΟΕ περιοχές, μέχρι σήμερα δεν παρουσιάζει οξυμμένα προβλήματα στο ακουστικό περιβάλλον, αφού δεν υπάρχουν αξιόλογες πηγές θορύβου. Η παρατηρούμενη ηχορύπανση προκαλείται μόνον από δραστηριότητες, όπως οι αναφερόμενες στην συνέχεια, οι οποίες είναι δυνατόν με τις κατάλληλες πολεοδομικές ρυθμίσεις (εμπλουτισμός πρασίνου, ενοποίηση ζωνών αστικού-περιαστικού πρασίνου, πεζοδρομήσεις, επέκταση δικτύου ποδηλατοδρόμων) - απαγορεύσεις - περιορισμούς κλπ, να αντιμετωπιστούν. Πρόκειται για τις ακόλουθες πηγές ρύπανσης :

- Οι κατασκευές οικοδομών, οι βιοτεχνικές μονάδες εντός και εκτός πόλεως, αλλά και αυτές που βρίσκονται στους περιφερειακούς της οικισμούς, όπως τα συνεργεία αυτοκινήτων, βαφεία, τα ξυλουργεία, σιδηρουργεία, κατασκευές αλουμινίου, αλλά και μάνδρες υλικών κλπ,
- Η οδική κυκλοφορία, ιδιαίτερα στους μεγάλης κυκλοφορίας οδικούς άξονες και τα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης, ιδιαίτερα στον πεζόδρομο της Ασκληπιού κατά τους θερινούς ιδιαίτερα μήνες.

Τα μεγαλύτερα επίπεδα θορύβου μέσα στα όρια της Δ.Ε. εμφανίζονται στην παρόδια ζώνη των εξωτερικών δακτυλίων και στις εισόδους της πόλης, όπου αναπτύσσονται μεγάλες ταχύτητες αυτοκινήτων. Πηγή ηχορύπανσης αποτελεί και ο σιδηρόδρομος που διέρχεται μέσα από το αστικό κέντρο των Τρικάλων με κατεύθυνση από την Καρδίτσα προς την Καλαμπάκα, προκαλώντας οχλήσεις στις όμορες περιοχές κατοικίας και λοιπών δραστηριοτήτων.

4.3. Πολιτισμικό Προφίλ Δήμου Τρικάλων

4.3.1. Η Ιστορία των Τρικάλων

Η ευρύτερη περιοχή των Τρικάλων κατοικείται από τους προϊστορικούς χρόνους και οι πρώτες ενδείξεις ζωής στο σπήλαιο της Θεόπετρας φτάνουν ως το 49.000 π.Χ. περίπου. Έχουν επίσης ανακαλυφθεί νεολιθικοί οικισμοί από το 6.000 π.Χ. στο Μεγάλο Κεφαλόβρυσο και άλλες τοποθεσίες. Η πόλη των Τρικάλων είναι χτισμένη πάνω στην αρχαία πόλη *Τρίκκα* ή Τρίκκη, η οποία ιδρύθηκε γύρω στην 3η χιλιετία π.Χ. και ονομάστηκε έτσι από τη νύμφη Τρίκκη, κόρη του Πηνειού ή κατ' άλλους του Ασωπού ποταμού. Η πόλη ήταν σημαντικό κέντρο της αρχαιότητας, καθώς εδώ έζησε και έδρασε ο Ασκληπιός, που σήμερα αποτελεί έμβλημα του Δήμου Τρικκαίων, ο οποίος ήταν και βασιλιάς της πόλης. Στην περιοχή υπήρχε μάλιστα ένα από τα σημαντικότερα και αρχαιότερα Ασκληπεία της εποχής. Η πόλη φέρεται επίσης, με βάση τον "Κατάλογο Νηών" στην Ιλιάδα του Ομήρου να συμμετέχει στον Τρωικό πόλεμο στην πλευρά των Ελλήνων, με τριάντα πλοία και αρχηγούς τους γιατρούς γιους του Ασκληπιού Μαχάωνα και Ποδालείριο. Η πόλη υπήρξε πρωτεύουσα βασιλείου κατά τη μυκηναϊκή εποχή και αργότερα αποτέλεσε κέντρο του κράτους της Εστιαιώτιδας που καταλάμβανε περίπου τη σημερινή έκταση του νομού Τρικάλων και περιγράφεται από το γεωγράφο Στράβωνα.

Η αρχαία Τρίκκη απλωνόταν ανάμεσα σε δύο φυσικά σημεία της περιοχής δηλ. ανάμεσα στον ποταμό Ληθαίο και τον λόφο "Κάστρο", όπου θα πρέπει να υπήρχε και αρχαία Ακρόπολις. Η πρώτη σημαντική μνεία του ονόματος είναι πάνω σε θραύσμα ενεπίγραφης στήλης που βρέθηκε στο χώρο του Ασκληπείου, σημαντικά υπολείμματα του οποίου συναντάμε στο κέντρο της πόλης. Κατά τους ιστορικούς χρόνους, η πόλη της Τρίκκης και η γύρω περιοχή του ποταμού γνώρισε ανάπτυξη. Έπεσε στα χέρια των Περσών το 480 π.Χ., ενώ περίπου δέκα χρόνια αργότερα προσχώρησε στη νομισματική ένωση Θεσσαλέων. Το 352 π.Χ. ενώθηκε με τη Μακεδονία του Φιλίππου Β'. Έγινε θέατρο σκληρών μαχών ανάμεσα σε Μακεδόνες και Ρωμαίους, κατά την εισβολή των τελευταίων στην Ελλάδα, καθώς ο Φίλιππος Ε' και ο γιος του Περσέας προσπαθούσαν να την κρατήσουν ελεύθερη, χωρίς τελική επιτυχία αφού το 168 π.Χ. κατακτήθηκε.

Τους πρώτους μετά Χριστόν αιώνες η πόλη και η περιοχή γνώρισε όλους τους τότε εισβολείς στο Βαλκανικό χώρο: Γότθους (396), Ούννους (447), Σλάβους (577), Βούλγαρους (976-1025), Νορμανδούς (1081), Καταλανούς (1309-1311) και από το 1204 τους Φράγκους, ενώ για ένα

σύντομο διάστημα ξαναγύρισε στη Βυζαντινή αυτοκρατορία και το Δεσποτάτο της Ηπείρου. Στις αρχές της χιλιετίας η πόλη παρουσιάζεται για πρώτη φορά με το σημερινό της όνομα, Τρίκαλα, στην Αλεξιάδα της Άννας Κομνηνής. Η πόλη κατακτάται τελικά από τους Οθωμανούς το 1393 και μετά από μια παρατεταμένη περίοδο παρακμής γίνεται σημαντικό κέντρο οικοτεχνίας, με ονομαστά μάλλινα υφαντά και προϊόντα δέρματος. Επίσης αποτέλεσε σημαντικό πνευματικό κέντρο, καθώς για ένα μεγάλο μέρος της Τουρκοκρατίας (1543-1854) λειτούργησε εδώ η Σχολή Τρίκκης (και αργότερα Ελληνική Σχολή) στην οποία δίδαξαν γνωστοί διδάσκαλοι της εποχής, όπως ο Διονύσιος ο Φιλόσοφος.

Στις 23 Αυγούστου του 1881, με τη Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης, η πόλη περνάει σε ελληνική κυριαρχία, όπως και η υπόλοιπη Θεσσαλία και η Ήπειρος. Θα ξαναβρεθεί υπό Τουρκική κυριαρχία με τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 για ένα περίπου χρόνο, μέχρι την τελική της ενσωμάτωση στην Ελλάδα (1898). Στη συνέχεια τα Τρίκαλα έπαιξαν βασικό ρόλο στις αγροτικές κινητοποιήσεις των αρχών του 20ού αιώνα εναντίον των τσιφλικάδων και υπήρξαν ο τόπος ίδρυσης του πρώτου Γεωργικού Συνεταιρισμού στην Ελλάδα, το 1906.

Μία από τις μεγαλύτερες καταστροφές που υπέστη η πόλη ήταν η μεγάλη πλημμύρα του Ιουνίου του 1907, όταν την νύκτα στις 3 Ιουνίου μετά από πρωτοφανείς βροχοπτώσεις, «με το καρδάρνι» κατά την τοπική έκφραση, ξεχείλισαν όλα τα γύρω ποτάμια, ο Ληθαίος, ο Αϊμονιώτης, ο Κουμέρκης και ο Σαλαμπριάς με συνέπεια την επομένη το πρωί να έχει μετατραπεί ο κάμπος σε τεράστια λίμνη. Στην πλημμύρα εκείνη έχασαν την ζωή τους 80 κάτοικοι, περίπου 200 οικίες κατέρρευσαν, καθώς και το γυμνάσιο, και χιλιάδες ζώα πνίγηκαν. Οι δε λοιπές καταστροφές υπήρξαν τεράστιες με διακοπή της συγκοινωνίας αφού και η σιδηροδρομική γραμμή είχε παρασυρθεί.

Στη περίοδο της Εθνικής Αντίστασης κατά τη διάρκεια της κατοχής τα Τρίκαλα αποτέλεσαν ιδιαίτερο πεδίο δράσης. Από τα Τρίκαλα καταγόταν ο στρατηγός του ΕΛΑΣ Στέφανος Σαράφης. Στα Τρίκαλα επίσης εκτέθηκε σε δημόσια θέα το κεφάλι του Άρη Βελουχιώτη μετά τον θάνατό του. Η πόλη απελευθερώθηκε από τη ναζιστική κατοχή στις 18 Οκτώβρη του 1944.

4.3.2. Ο Πολιτισμός των Τρικάλων

Στην πόλη λειτουργεί Φιλαρμονική Ορχήστρα με ευθύνη του Δήμου, καθώς και πολλοί χορευτικοί σύλλογοι. Στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Τρικκαίων λειτουργούν επίσης με ευθύνη

του Δήμου τμήματα θεάτρου, κουκλοθεάτρου, χορωδίας, ζωγραφικής και άλλων τεχνών. Εκδηλώσεις γίνονται συνήθως στο Πνευματικό Κέντρο, στο Κουρσούμ Τζαμί, τις πλατείες της πόλης, αλλά και στις αίθουσες πολλαπλών χρήσεων που υπάρχουν σε μουσεία και δημόσια κτήρια της πόλης.

Λειτουργούν στην πόλη των Τρικάλων τα ακόλουθα μουσεία:

- Αρχαιολογική Συλλογή Τρίκης Συγκεντρώθηκε το 1902 από τον Παναγιώτη Καστριώτη και στις δυο αίθουσές της εκτίθενται ευρήματα από το Νομό Τρικάλων από τη νεολιθική εποχή μέχρι και τα υστεροβυζαντινά χρόνια.
- Δημοτικό Λαογραφικό Μουσείο Ιδρύθηκε το 1991 και λειτουργεί στην οδό Γαριβάλδη 6. (κλειστό προσωρινά) Εκτίθενται αντικείμενα καθημερινής χρήσης, λαϊκής τέχνης, ενδυμασίες, εργαλεία παραδοσιακών επαγγελμάτων από τα τέλη του 18ου αιώνα έως τα μέσα του 20ού. Στη συλλογή, επίσης, περιλαμβάνονται φωτογραφίες και έντυπα της ίδιας περιόδου, ενώ το μουσείο, σε συνεργασία με το Σύλλογο Φίλων Λαογραφικού Μουσείου, διοργανώνει εκδηλώσεις και αναβιώσεις παραδοσιακών εθίμων.

Εικόνα 2: Δημοτικό Λαογραφικό Μουσείο Τρικάλων (Πηγή: Διαδίκτυο)

- Δημοτικό Ιστορικό Αθλητικό Μουσείο Ιδρύθηκε το 1998 με βάση το συλλεκτικό υλικό του Βασίλη Περίγκου, το αρχείο του Σπύρου Μπονώτη και δωρεές αθλητών και ανωνύμων. Στεγάζεται σε διώροφο νεοκλασικό κτίριο και η παρουσίαση των εκθεμάτων διαρθρώνεται σε τρεις αίθουσες, όπου παρουσιάζεται η αθλητική ιστορία των Τρικάλων από το 1896 μέχρι σήμερα. Λειτουργεί επίσης Αίθουσα Τροπαίων του τοπικού αθλητισμού καθώς και αναγνωστήριο με βιβλιοθήκη και πολυμέσα.

Εικόνα 3: Δημοτικό Αθλητικό Μουσείο Τρικάλων (Πηγή: Διαδίκτυο)

- Κέντρο Ελληνικής Μουσικής Τρικαλινών Δημιουργών, που λειτουργεί και ως Μουσείο Μουσικής Ιστορίας, με οπτικοακουστικό και έντυπο υλικό σχετικό με τους μουσικούς που κατάγονται από τα Τρίκαλα και τη μουσική κληρονομιά της πόλης. Το Κέντρο μεταφέρθηκε στον μύλο Μασσόπουλου και πλέον θα στεγαστεί στο υπό κατασκευή Μουσείο Τσιτσάνη, στον χώρο των παλιών φυλακών.

Εικόνα 4: Μύλος Μασσόπουλου, Προσωρινό Μουσείο Τσιτσάνη (Πηγή: Διαδίκτυο)

Εικόνα 5: Παλιές Φυλακές, Υπό Κατασκευή Μουσείο Τσιτσάνη (Πηγή: Διαδίκτυο)

- Κέντρο Ιστορίας και Πολιτισμού εταιρείας "Κλιάφα". Στεγάζεται στα παλαιά Ψυγεία-Παγοποιεία Κλιάφα και λειτουργεί ως μουσείο της εταιρίας, αλλά και ως μουσείο της πόλης των Τρικάλων. Πέρα από τις ενότητες τις σχετικές με την ιστορία της πόλης και της εταιρείας, στεγάζει επίσης παραδοσιακό τυπογραφείο, παλιό φαρμακείο, καθώς και παιδική και εφηβική βιβλιοθήκη με 6.000 τίτλους, πολυμέσα και χώρο ειδικά διαμορφωμένο για την αφήγηση παραμυθιών.

Εικόνα 6 : Κέντρο Ιστορίας και Πολιτισμού Εταιρείας "Κλιάφα" (Πηγή: Διαδίκτυο)

- Πινακοθήκη Δημήτρη και Λέγκως Κατσικογιάννη Ιδρύθηκε το 1994 και στεγάζεται στα πρώην ψυγεία της ΑΓΡΕΞ στην Αγία Μονή. Στο μουσείο εκτίθενται 1.236 πίνακες και 114 γλυπτά και σχέδια.

Εικόνα 7 :Πινακοθήκη Δημήτρη και Λέγκως Κατσικογιάννη (Πηγή Διαδίκτυο)

- Μουσείο Ιεράς Μητροπόλεως Στεγάζεται στο Μητροπολιτικό Μέγαρο της πόλης και αποτελείται από τις αίθουσες: Εκκλησιαστικό Μουσείο, με εκκλησιαστικά είδη, εικόνες και άμφια, Λαϊκό Μουσείο με λαογραφικά και είδη καθημερινής χρήσης παρελθόντων ετών, και Βιβλιοθήκη που λειτουργεί και ως αναγνωστήριο ανοιχτό στο κοινό και περιλαμβάνει 19.000 τίτλους.

Εικόνα 8: Μουσείο Ιεράς Μητροπόλεως Τρικάλων (Πηγή: Διαδίκτυο)

- Μύλος Ματσόπουλου. Κατασκευάστηκε το 1884 και σήμερα είναι ιστορικό-βιομηχανικό πάρκο και πολιτιστικό κέντρο. Στεγάζει επίσης το Δημοτικό Κινηματογράφο και Θέατρο, τα δημοτικά εργαστήρια ζωγραφικής γλυπτικής και αγιογραφίας αλλά και συνεδριακό κέντρο. Κάθε Χριστούγεννα φιλοξενεί τον Μύλο των Ξωτικών, ο οποίος έχει αναδείξει την πόλη των Τρικάλων σε δημοφιλή τουριστικό προορισμό την περίοδο των εορτών.

Εικόνα 9: Μύλος Ματσόπουλου (Πηγή: Διαδίκτυο)

- Ετήσια εμποροπανήγυρης «Τρικαλινό Παζάρι». Αποτελεί θεσμό για την τοπική κοινωνία και αγορά. Στο παρελθόν ήταν από ένα τα μεγαλύτερα και πιο ξακουστά παζάρια αυτής της μορφής σε Πανελλαδικό επίπεδο, γεγονός που ενέπνευσε τον μουσικοσυνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλο να συμπεριλάβει στο δίσκο του «Θεσσαλικός Κύκλος» ένα τραγούδι για το παζάρι των Τρικάλων με τίτλο «Το Παζάρι». Στην πορεία των χρόνων έχει χάσει την αίγλη του, κυρίως από τις αρχές της τελευταίας δεκαετίας.

4.3.3. Προσωπικότητες των Τρικάλων

Η πόλη των Τρικάλων υπήρξε γενέτειρα σημαντικών προσωπικοτήτων οι οποίοι συνέβαλαν ανάλογα με τον τομέα ενασχόλησης τους στην προβολή του τόπου αλλά και άφησαν το στίγμα τους τόσο στην τοπική όσο και στην εθνική ιστορία και πολλοί ακόμη και σήμερα επιβεβαιώνουν με το έργο τους ότι η πόλη των Τρικάλων θα «εξάγει» και στο μέλλον σημαίνουσες προσωπικότητες. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα Τρίκαλα αποτέλεσαν γενέτειρα καλλιτεχνών με αξιόλογη παρουσία στη διαμόρφωση και διάδοση του ρεμπέτικου τραγουδιού¹⁵ με ιδιαίτερα σημαντική συμβολή στην μουσική ιστορία της Ελλάδος. Αξίζει να αναφερθούν οι Βασίλης Τσιτσάνης, Απόστολος Καλδάρας, Κώστας Βίρβος, Μπάμπης Μπακάλης. Στη νεότερη μουσική σκηνή αναφέρουμε τους Δημήτρη Μητροπάνο, Δημήτρη Σγούρο, Δημήτρη Καβράκο, Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου κα. Στον τομέα της πολιτικής ζωής αναφέρουμε τους Ευάγγελο

¹⁵ Ρεμπέτικο τραγούδι (ή γενικά στον πληθυντικό Ρεμπέτικα) ονομάζεται το ελληνικό αστικό λαϊκό τραγούδι που εμφανίστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα και απέκτησε τη γνώριμη μορφή του, περίπου μέχρι την τρίτη δεκαετία του 20ού αιώνα. Εξερίχθηκε κυρίως στα λιμάνια ελληνικών πόλεων όπου ζούσε η εργατική τάξη (τον Πειραιά, τη Θεσσαλονίκη, τον Βόλο) και στη συνέχεια πέρασε και σε άλλα αστικά κέντρα. Την ίδια περίπου εποχή αναπτύχθηκε στα Ταμπάχανα Πάτρας μια διαφορετική μορφή αστικού λαϊκού τραγουδιού: τα ταμπαχανιώτικα. Το ρεμπέτικο τραγούδι είναι το ελληνικό αστικό τραγούδι στη απαρχή του. Εξερίχθηκε μέσα από την ελληνική μουσική παράδοση, του δημοτικού τραγουδιού και των κλέφτικων από τους κατοίκους των ελληνικών πόλεων. Τα πρώτα ρεμπέτικα ακούσματα άρχισαν να σημειώνονται στην Αθήνα στις φυλακές του Μεντρεσέ το 1834 τα λεγόμενα "μουρμούρικα". Την ίδια εκείνη εποχή οι Βαυαροί προσπαθούσαν να εισάγουν στην τότε αθηναϊκή κοινωνία τις καντρίλιες και την πόλκα. Αντίθετα στη πλατεία του Ψυρρή τα μουρμούρικα, και τα σεβταλήτικα άρχισαν να βρίσκουν ανάπτυξη. Στις αρχές του 1900 τα ρεμπέτικα αποτελούσαν το λαϊκό τραγούδι των φτωχών συνοικιών των κυριοτέρων πόλεων. Την ίδια εποχή εμφανίζονται στον Πειραιά ως πρωτορεμπέτικα τα λεγόμενα "γιαλάδικα", που πήραν τ' όνομά τους από τη συχνά επαναλαμβανόμενη λέξη "γιαλά -γιαλά" ή "αμάν γιαλά" ή "γιαλελέλι". Μετά το 1922 έγινε μίξη των τραγουδιών μ' εκείνα της Μικράς Ασίας και του Βοσπόρου, με έντονη την εμφάνιση του αμανετζιδικού λαϊκού τραγουδιού. Τότε εμφανίζονται και τα περισπούδαστα του είδους Καφέ Αμάν όπου το ρεμπέτικο τραγούδι άρχισε ν' αναπτύσσεται ευρύτατα μέχρι το 1936 όταν και απαγορεύτηκαν θεωρούμενα ως τουρκοειδή. Τα βασικά όργανα του ρεμπέτικου τραγουδιού της κλασικής περιόδου είναι το μπουζούκι και η κιθάρα. Το μπουζούκι είναι το σολιστικό όργανο και παίζει την μελωδία, ενώ η κιθάρα αναλαμβάνει το ρυθμικό μέρος -με παίξιμο «μπασοκίθαρο» όπως λέγεται ο χαρακτηριστικός τρόπος παιξίματος της λαϊκής κιθάρας. Συχνά υπάρχουν δύο μπουζούκια που παίζουν διφωνίες (πρίμο-σεγόντο) ή και ψηλά-χαμηλά. Καμιά φορά συμμετέχει και ο μπαλαμάς σαν σολιστικό συμπλήρωμα του μπουζουκιού, αν και τις περισσότερες φορές παίζει ρυθμό. Επίσης χρησιμοποιούνται επίσης το ακορντεόν, το βιολί, το πιάνο, το κοντραμπάσο, και ως κρουστά τα κουτάλια, τα ζίλια. Στις παλαιότερες ηχογραφήσεις, πιο κοντά στη δημοτική ή στην ανατολική παράδοση, ακούγονται σαντουροβιόλια (σαντούρι και βιολί), κανονάκι και ούτι. Ορισμένες φορές ακούγεται κάτι σαν ήχος γυαλιού. Πρόκειται για τον ήχο που παράγεται από το χτύπημα ενός κομπολογιού σε ένα ποτήρι, γνωστό και ως ποτηροκομπολόγι. Στις παρτές και στις ταβέρνες συνήθιζαν να συνοδεύουν τους μουσικούς με αυτόν τον τρόπο, συνήθεια που πέρασε και σε κάποιες ηχογραφήσεις. Η θεματολογία των ρεμπέτικων τραγουδιών κινείται σε χώρους συνηθισμένους σε κάθε είδος μουσικής, π.χ. έρωτας, αλλά και στο χώρο της μαγκιάς. Αρχικά κυριαρχούσε το ερωτικό στοιχείο και η θεματολογία ναρκωτικά - φυλακή - παρανομία. Σταδιακά και με την εξάπλωση του ρεμπέτικου σε ευρύτερες μάζες η τα μάγκικα τραγούδια πέρασαν στο περιθώριο, και αναδεικνύονται πολλά κοινωνικά θέματα χωρίς βέβαια να χάσει τη πρωτοκαθεδρία του ο έρωτας. Έχουν γραφτεί ρεμπέτικα τραγούδια για θέματα όπως ο έρωτας, τα ναρκωτικά (χασίς, κοκαΐνη κ.α.) και οι τεκέδες, η φυλακή, για συγγενικά πρόσωπα (π.χ. η μητέρα), ο θάνατος, η ξενιτιά, σατιρικά, για τον στρατό και τον πόλεμο, για «μικρά» θέματα της καθημερινής ζωής, για εξωτικούς τόπους, για τη φτώχεια, για πρόσωπα, για την εργασία, την ασθένεια, την πορνεία, για τις μικρές λύπες και καημούς των ανθρώπων και άλλα (πηγή: <http://local.e-history.gr/>).

Αβέρωφ, Γεώργιο Κονδύλη και Στέφανο Σαράφη. Στον τομέα του αθλητισμού τους Χρήστο Παπανικολάου, Ευθύμη Ρεντζιά, Σοφία Σακοράφα, Σωτήρη Κυργιάκο, Περικλή Ιακωβάκη, Λάμπρο Χούτο, Κώστα Παπανικολάου κα.

4.3.4. Πυκνωτές Φυσιογνωμίας των Τρικάλων

Κουρσούμ Τζαμί: Το Τζαμί βρίσκεται επί της οδού Καρδίτσης, έναντι του Ι.Ν. Αγίου Κων/ντίνου και φιλοξενεί εκθέσεις και εκδηλώσεις ήπιου χαρακτήρα. Κτίστηκε στα μέσα του 16ου αι. από τον ονομαστό αρχιτέκτονα Μιμάρ Σινάν Πασά (1490 - 1588), ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την κατασκευή μεγάλων έργων υποδομών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ήταν ονομαστός ως ο αρχιτέκτων του Σουλεϊμάν του μεγαλοπρεπή και ήταν ελληνικής καταγωγής. Το Κουρσούμ Τζαμί είναι χαρακτηριστικό μνημείο της ανατολικής αρχιτεκτονικής και ξεχωρίζει για τον μεγαλοπρεπή θόλο του ο οποίος είναι ημισφαιρικός. Είναι το μοναδικό έργο του Μιμάρ Σινάν στον Ελλαδικό χώρο.

Ο επισκέπτης αισθάνεται δέος αντικρίζοντας τις διαστάσεις του. Η διάμετρός του είναι 18 μ. και η κορυφή απέχει από το έδαφος περίπου 22 μ. Είναι κτισμένο από πελεκητές πέτρες ανάμεσα στις οποίες μεσολαβούν στρώσεις ερυθρών πλίνθων. Είναι κατασκευασμένο, έτσι ώστε να έχει τέλεια ακουστική. Στα νότια του Τζαμιού σώζεται ο Τουρμπές (μαυσωλείο) του Οσμάν Σαχ, που είναι οκταγωνικό κτίσμα με θόλο. Οι διαστάσεις του είναι 21,32X21,38 μ., ενώ η κορυφή του τρούλου απέχει από το έδαφος 22,50 μ. Ο θόλος του έχει διάμετρο 18 μ. και είναι μολυβοσκεπασμένος (κουρσούν καπλαμίτς, στα τούρκικα, από όπου προήλθε και η ονομασία του). Η τοιχοποιία του αποτελείται από εναλλασσόμενες στρώσεις ορθογωνισμένων πωρολίθων, ανάμεσα στις οποίες μεσολαβεί ζώνη τριών ερυθρών πλίνθων. Ο Εβλιγιά Τσελεμπί γράφει ότι "όμοιό του σε άλλη χώρα δεν υπάρχει". Είναι ένα κτίριο γεμάτο φως, κομψό, πλούσιο, λαμπρό. Κτίστηκε στα μέσα περίπου του 16ου αιώνα. Νοτίως του τζαμιού βρίσκεται ο κομψός τουρμπές (=μαυσωλείο) του Οσμάν Σαχ (+ 1567-8), του οποίου η κάτοψη είναι οκταγωνική.

Το 1993 το Τζαμί ανακατασκευάστηκε και είναι μνημείο προστατευόμενο από την UNESCO. Σήμερα, πραγματοποιούνται εκδηλώσεις ήπιου χαρακτήρα, όπως εκθέσεις έργων τέχνης, ομιλίες. Το όμορφο θέαμα συμπληρώνουν το σιντριβάνι που βρίσκεται στην είσοδο και το άφθονο πράσινο στον περιβάλλοντα χώρο. Σήμερα λειτουργεί ως εκθεσιακός χώρος με περιοδικές εκθέσεις.

Εικόνα 10 : Κουρσούμ Τζαμί (Πηγή: Διαδίκτυο)

Ιστορικό Κάστρο Τρικάλων:

Στα βόρεια της πόλης των Τρικάλων δεσπόζει επιβλητικό το Φρούριο με τον Πύργο και το Ρολόι του. Οι ρίζες του βυθίζονται στα Κλασσικά και Ελληνιστικά χρόνια. Ανακατασκευάστηκε ριζικά από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ιουστινιανό τον 6ο αιώνα μ.Χ. Αναφέρεται στο χρυσόβουλο (1336) του Ανδρόνικου Γ' Παλαιολόγου. Με τριπλή περιτείχιση, κατέχει τη θέση της αρχαίας ακρόπολης, που περιβαλλόταν από τείχος κλασσικής εποχής. Πολλές μετατροπές υπέστη το μεσαιωνικό φρούριο και κατά την τουρκοκρατία μετά τις θεσσαλικές επαναστάσεις του 1854 και 1878.

Στο πρώτο διάζωμα, νοτίως, βρέθηκε βαθύ πηγάδι της εποχής της ίδρυσης του φρουρίου. Στο δεύτερο διάζωμα, στην ανατολική πλευρά, στο κύριο σώμα του φρουρίου, με τον πιο ψηλό τοίχο οι τούρκοι είχαν τοποθετήσει, στα μέσα του 17ου αι. ένα μεγάλο ρολόι. Η καμπάνα του ζύγιζε 650 κιλά και έφερε επιγραφή στα τούρκικα Στην ίδια θέση τοποθετήθηκε το 1936 από το δήμαρχο Τρικκαίων Θ. Θεοδοσόπουλο ένα άλλο ρολόι, ύψους 33 μ., το οποίο βομβαρδίστηκε από γερμανικά αεροπλάνα το 1941. Δεξιά της πύλης εισόδου, μάλλον του δεύτερου διαζώματος, υπήρχε κατά την βυζαντινή εποχή ο ναός των Αρχαγγέλων (αρχαγγέλου Μιχαήλ), η ονομασία του οποίου βασίζεται σε κάποια επιγραφή ή αναγραφή στα δίπτυχα του ναού και ο ναός της Μεταμορφώσεως του Σωτήρα του 13ου αι.μ.Χ. Στο τρίτο διάζωμα υπάρχει πηγάδι. Από τον πυθμένα του άρχιζε λιθόκτιστο λαγούμι που περνώντας κάτω από το τείχος και ακολουθώντας Β.Α. κατεύθυνση διέσχισε τη νότια πλαγιά του λόφου του Προφήτη Ηλία και κατέληγε μετά 21 χλμ. στην Καλαμπάκα

Το Φρούριο φιλοξενεί το υπαίθριο θέατρο όπου κάθε καλοκαίρι ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει ποικίλες θεατρικές παραστάσεις. Μπορεί, επίσης, να επισκεφθεί τον Πύργο του

Ρολογιού και να θαυμάσει από ψηλά ολόκληρη την πόλη και μεγάλο μέρος του θεσσαλικού κάμπου.

Εικόνα 11: Ιστορικό Κάστρο Τρικάλων (Πηγή: Διαδίκτυο)

Ληθαίος Ποταμός και Κεντρική Γέφυρα:

Τα Τρίκαλα διασχίζονται από τον Ληθαίο ποταμό, στις όχθες του οποίου, σύμφωνα με τον ιστορικό Στράβωνα, γεννήθηκε ο πρώτος γιατρός της αρχαιότητας, ο Ασκληπιός. Το όνομά του σημαίνει ποταμός της λήθης. Ο Ληθαίος ποταμός είναι το σημείο αναφοράς των Τρικάλων. Πράγμα σπάνιο για ελληνική πόλη να διασχίζεται από ποτάμι. Η εναλλαγή του τοπίου με τις γεμάτες πράσινο όχθες του και τα πανύψηλα καταπράσινα δέντρα το καλοκαίρι αλλά και με τα γυμνά από φύλλα δέντρα τον χειμώνα, μαγεύει τον επισκέπτη όποια στιγμή του χρόνου κι αν έλθει στα Τρίκαλα. Ο επισκέπτης μπορεί να σταθεί για λίγο στην κεντρική πεζογέφυρα και να αισθανθεί ότι βρίσκεται ακριβώς στο κέντρο του καταστρώματος ενός καραβιού που ταξιδεύει στο Ληθαίο ποταμό. Μπορεί, επίσης, να καθίσει για λίγο στα παγκάκια και θαυμάσει μέσα από γυάλινους φεγγίτες τη ροή των νερών του Ληθαίου.

Η κεντρική πεζογέφυρα κατασκευάστηκε το 1886 από Γάλλους μηχανικούς και είναι μεταλλική. Μέχρι το 1996 λειτουργούσε και ως γέφυρα οχημάτων. Είναι ο συνδετικός κρίκος της πόλης καθώς ενώνει τον πιο εμπορικό δρόμο των Τρικάλων, την οδό Ασκληπιού με την Κεντρική πλατεία των Ηρώων Πολυτεχνείου.

Εικόνα 12 : Αθηναίος Ποταμός – Κεντρική Πεζογέφυρα (Πηγή: Διαδίκτυο)

Το Βαρούσι

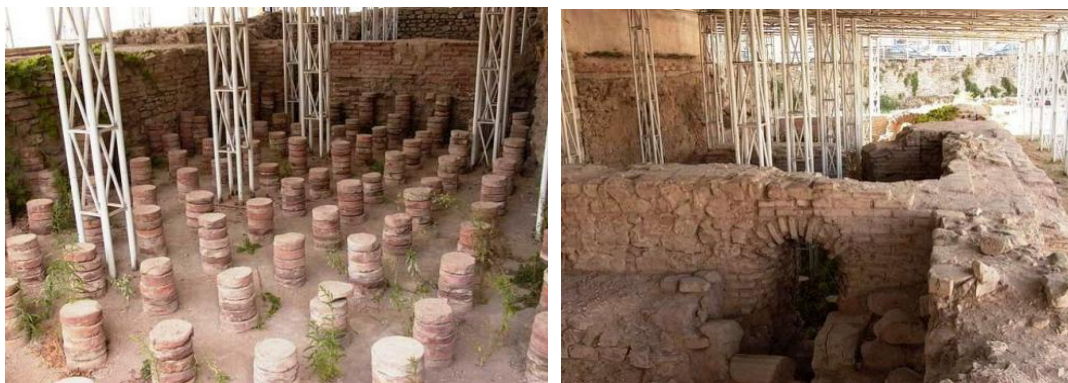
Στα ριζά του Φρουρίου συνεχίζει να ζει το Βαρούσι, η παραδοσιακή συνοικία των Τρικάλων που συνδέει το χθες με το σήμερα, το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον. Ετυμολογικά η λέξη «Βαρούσι» σημαίνει τη συνοικία εκτός κάστρου. Στην Τουρκοκρατία ήταν η χριστιανική συνοικία και μέχρι τη δεκαετία του 1930 η αρχοντογειτονιά των Τρικάλων. Τα παλιά βαρουσιώτικα σπίτια κτισμένα μεταξύ 17ου και 19ου αι., φτιαγμένα, κατά βάση, με καλαμωτές, σοβά ή πλίνθους στα διάκενα, σοβατισμένα και βαμμένα με διάφορα χρώματα. Το Βαρούσι διακρίνεται για τα όμορφα αρχοντικά με τους περίτεχνους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς και τις μακριές μαρκίζες. Τα γραφικά και στενά σοκάκια του έγιναν γνωστά ως «Στενά του Σακαφλιά» στα τραγούδια του Βασίλη Τσιτσάνη. Ολόκληρη η συνοικία έχει χαρακτηριστεί διατηρητέα με αποτέλεσμα οι νέες κατοικίες να χτίζονται σύμφωνα με τα παλιά πρότυπα. Ο επισκέπτης μπορεί να αντικρίσει το Βαρούσι, ψηλά, από το Φρούριο και να θαυμάσει την υπέροχη αρχιτεκτονική της συνοικίας. Στην έξοδο του Βαρουσίου προς την πόλη, βρίσκεται η πλακόστρωτη γειτονιά των παλιών Μανάβικων, ανακαινισμένη και αναδεικνύοντας την αρχιτεκτονική της ομορφιά, οι κάτοικοι και επισκέπτες διασκεδάζουν σε μπαρ και μεζεδοπωλεία.

Εικόνα 13 : Βαρούσι (Πηγή: Διαδίκτυο)

Το Ασκληπιείο της Τρίκης

«Ἐστι δ' ἡ μὲν Τρίκη», όπου το ιερόν του Ασκληπιού το αρχαιότατον και επιφανέστατον» (Στράβων, Γεωγραφικά, IX 5.17-C437). Στην Τρίκη υπήρχε το αρχαιότερο και επιφανέστερο, κατά τον Στράβωνα, ιερό του Ασκληπιού, στο οποίο προσέτρεχαν οι ασθενείς απ' όλο τον ελλαδικό χώρο για θεραπεία. Ο Ασκληπιός, ο ξακουστός γιατρός της αρχαιότητας, μάζευε τα βότανά του στα ριζά του βουνού του Κόζιακα και παρασκεύαζε αποτελεσματικά φάρμακα για πολλές ασθένειες. Οι ανασκαφές που ανέδειξαν μέρος του Ασκληπιείου έγιναν στα ανατολικά του ναού του Αγίου Νικολάου. Υπολογίζεται ότι το κυρίως Ασκληπιείο βρίσκεται κάτω από την παλιά πόλη, το Βαρούσι, κάτω από το λόφο του Φρουρίου. Το 1902 ο Παναγιώτης Καστριώτης, με συστηματικές έρευνες βρήκε σε βάθος 2μ. ερείπια ρωμαϊκού λουτρού και οικοδομήματος με ψηφιδωτά δάπεδα υστερορωμαϊκών χρόνων ενώ το 1964 αποκαλύφθηκε από τον Δ.Θεοχάρη η γωνία ενός μεγάλου δημοσίου οικοδομήματος των όψιμων ελληνιστικών χρόνων, το οποίο έφερε ρωμαϊκό ψηφιδωτό. Σ' αυτό παριστάνεται ο βασιλιάς των Ηδωνών της Θράκης Λυκούργος σε κατάσταση παραφροσύνης. Σύμφωνα με τη Μυθολογία ο Λυκούργος είχε καταδιώξει το θεό Διόνυσο και για τον λόγο αυτό τιμωρήθηκε από τις μαινάδες.

Εικόνα 14 : Ασκληπιείο Τρίκης (Πηγή Διαδίκτυο)

4.4. Κοινωνικο-Οικονομικό Προφίλ Δήμου Τρικάλων

4.4.1. Δημογραφικά Στοιχεία Τρικάλων

Με την εφαρμογή από 1-1-2011 της Νέας αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα “Καλλικράτης” (Ν. 3852 / 7-6-2010) στην Περιφερειακή Ενότητα (νομός) Τρικάλων δημιουργήθηκαν 4 δήμοι από τη συνένωση των 26 Ο.Τ.Α. που υπήρχαν από τη Πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας”. Έτσι, οι νέοι δήμοι που προέκυψαν είναι:

- Δήμος Τρικκαίων
- Δήμος Καλαμπάκας
- Δήμος Πύλης
- Δήμος Φαρκαδόνας

Ο Δήμος Τρικκαίων είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση και πληθυσμό Δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011 ο μόνιμος πληθυσμός¹⁶ της περιοχής ανέρχεται στους 81.355 κατοίκους και ο πραγματικός πληθυσμός¹⁷ στους 80.287 κατοίκους. Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Τρικκαίων αντιστοιχεί στο 62% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και στο 11% σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας. Βάσει του μόνιμου πληθυσμού, η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου Τρικκαίων ανέρχεται στο επίπεδο των 133,7 κατοίκων ανά km², αποτελώντας τον τρίτο σε πληθυσμό Δήμο της περιφέρειας Θεσσαλίας, μετά τη Λάρισα και τον Βόλο.

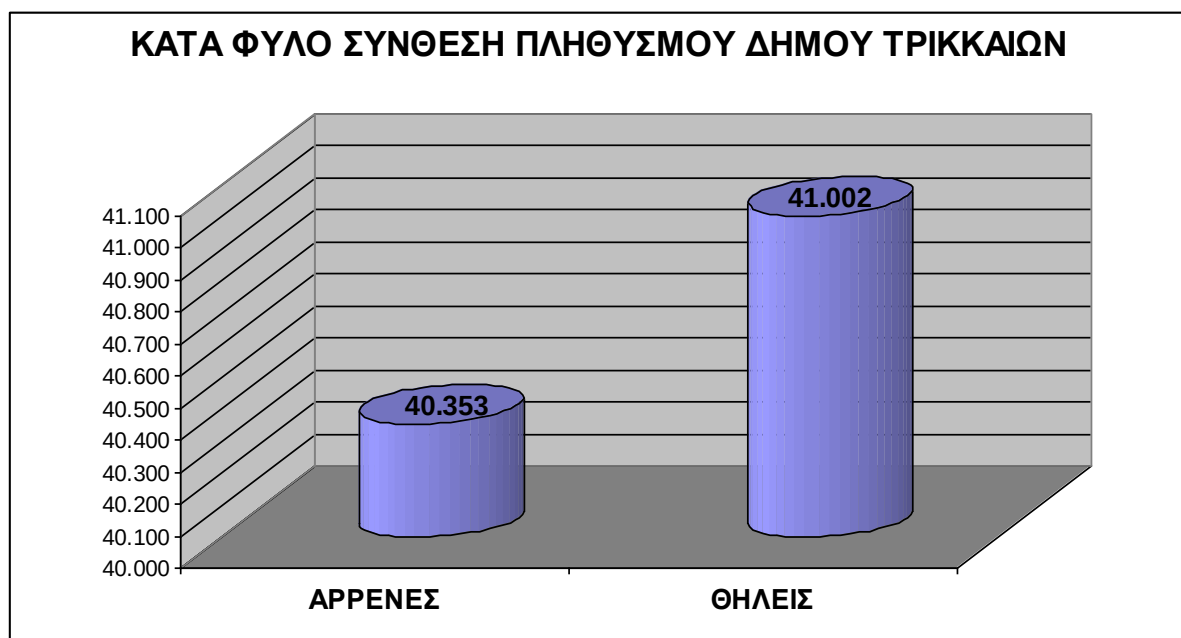
Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Τρικκαίων, ανερχόταν σε 78.817 κατοίκους, ο οποίος αντιστοιχούσε στο 59,4% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και στο 10,6% της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Ομοίως, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 1991, ο συνολικός νόμιμος πληθυσμός της περιοχής, ανερχόταν σε 74.832 κατοίκους, και τα αντίστοιχα ποσοστά έναντι του συνολικού πραγματικού πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και της Περιφέρειας Θεσσαλίας ήταν 54,2% και 10,3%.

¹⁶ Ως **Μόνιμος Πληθυσμός**, σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., ορίζεται ως τα άτομα που κατά την απογραφή δήλωσαν για μόνιμη κατοικία το Δήμο Τρικκαίων ανεξάρτητα από το πού βρέθηκαν και απογράφηκαν, στην επικράτεια της χώρας την ημέρα της απογραφής.

¹⁷ Ως **Πραγματικός ή de facto Πληθυσμός**, σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., ορίζεται ως τα άτομα που, κατά την απογραφή βρέθηκαν και απογράφηκαν στο Δήμο Τρικκαίων, ανεξάρτητα από το αν διαμένουν μόνιμα στο Δήμο Τρικκαίων, ή αν βρίσκονται εκεί προσωρινά ή είναι περαστικοί.

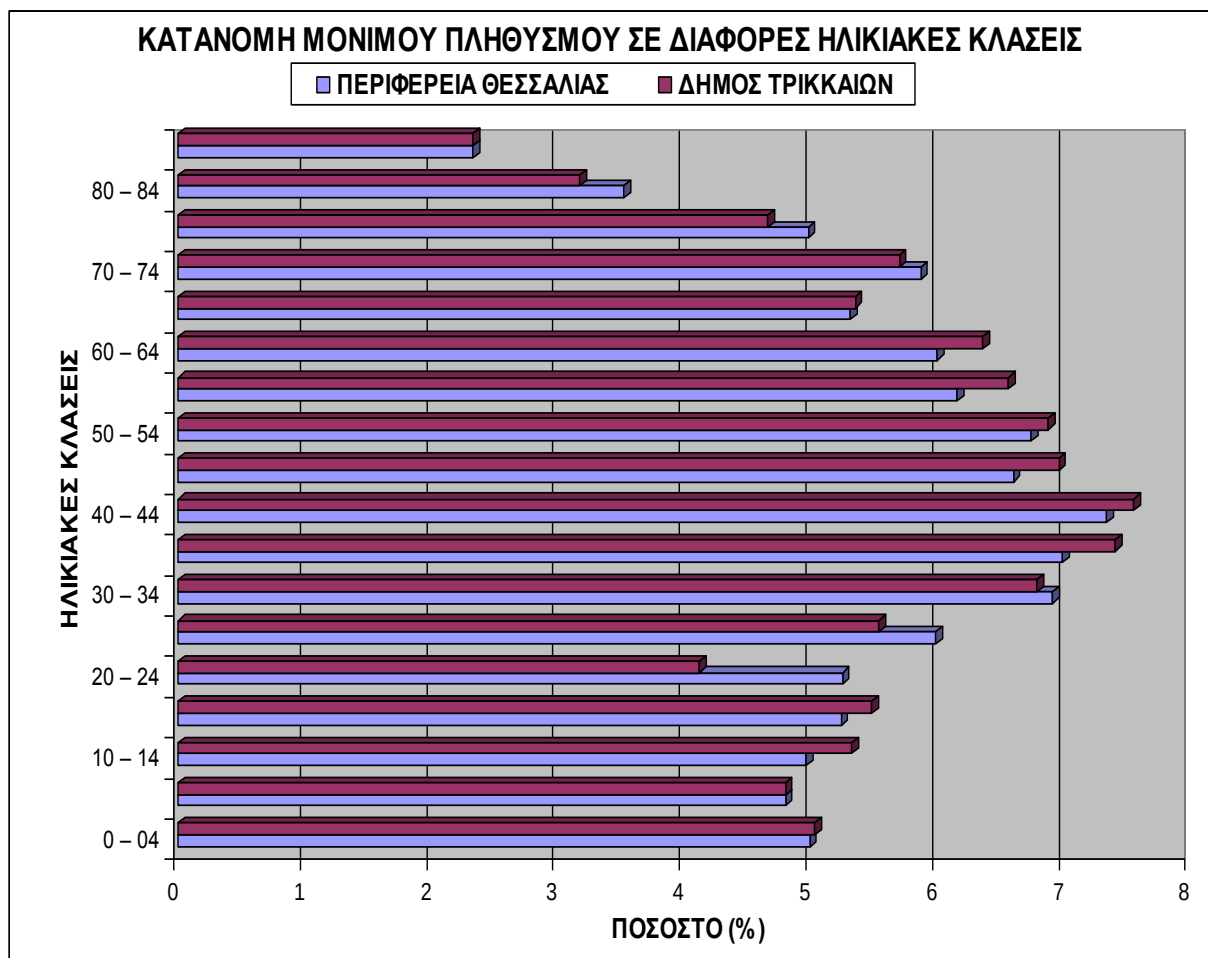
Η διαχρονική μεταβολή του πληθυσμού μιας γεωγραφικής περιοχής αποτελεί σημαντικό δείκτη της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης ανθρώπων και χώρου. Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία των παραπάνω απογραφών, παρατηρείται κατά την τελευταία εικοσαετία (1991 – 2011) γενικά μια αξιοσημείωτη αύξηση του πληθυσμού του νέου Καλλικρατικού Δήμου Τρικκαίων της τάξης του 8,7%.

Η κατά φύλο σύνθεση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων, βάσει της απογραφής του έτους 2011 αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα (Σχήμα 1). Από το διάγραμμα αυτό προκύπτει μια μικρή αριθμητική υπεροχή του γυναικείου φύλου σε σχέση με το άρρεν. Υπολογίζοντας την αναλογία των φύλων επί του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων παρατηρούμε ότι με βάση τα δεδομένα της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011 οι άνδρες αποτελούν το 49,6% του συνολικού πληθυσμού και οι γυναίκες το 50,4%.

Μικρή επίσης αριθμητική υπεροχή του γυναικείου φύλλου σε σχέση με το άρρεν, σε επίπεδο Δήμου Τρικκαίων, προκύπτει και από τα δεδομένα της απογραφής του έτους 2001. Τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 49,3% για τους άρρενες και 50,7 για τις γυναίκες. Υπεροχή του γυναικείου φύλλου έναντι του αντρικού παρατηρείται και σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας. Τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 49,4% για τους άνδρες και 50,6% για τις γυναίκες. Γενικά, η κατά ηλικία σύνθεση ενός πληθυσμού μιας περιοχής αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της δομής του και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάλυση των στοιχείων του πληθυσμιακού δυναμικού της περιοχής αυτής. Στο επόμενο διάγραμμα (Σχήμα 2) γίνεται συγκριτική παρουσίαση της κατανομής του συνόλου του μόνιμου πληθυσμού σε διάφορες, 18 συνολικά ηλικιακές κλάσεις,

σε επίπεδο Δήμου Τρικκαίων και Περιφέρειας Θεσσαλίας, βάσει των στοιχείων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011.

Η μέση ηλικία επί του συνολικού μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων τα 43 έτη, η οποία συμπίπτει απόλυτα με την μέση ηλικία σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, ενώ η μέση ηλικία του μόνιμου πληθυσμού της Ελλάδας είναι τα 41,9 έτη. Ο Δείκτης Γήρανσης του πληθυσμού μιας περιοχής γενικά μας επιτρέπει την αποσαφήνιση του επιπέδου γήρανσης στο οποίο έχει φτάσει ο πληθυσμός της περιοχής αυτής. Ειδικότερα, μας δίνει το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο γεροντικός πληθυσμός (άνω των 65 ετών) σε σχέση με τον παιδικό πληθυσμό (0-14 ετών). Όσο μεγαλύτερες είναι οι τιμές του Δείκτη Γήρανσης τόσο υψηλότερο επίπεδο γήρανσης παρουσιάζει η περιοχή. Ο Δείκτης Γήρανσης, αν και αποτελεί έναν από τους σημαντικούς δημογραφικούς δείκτες, δεν είναι σε θέση ωστόσο να διαγράψει από μόνος του την μελλοντική πληθυσμιακή δομή μιας περιοχής.

Από την επεξεργασία των στοιχείων του μόνιμου πληθυσμού, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, για την περιοχή του Δήμου Τρικκαίων προκύπτει ότι ο Δείκτης Γήρανσης ανέρχεται στην τιμή 1,40, γεγονός που σημαίνει ότι στα 100 παιδιά αντιστοιχούν 140

ηλικιωμένα άτομα. Παρατηρείται δηλαδή ότι, κατά τη δεκαετία 2001 – 2011, ο Δείκτης Γήρανσης αυξήθηκε σε όλα τα προαναφερόμενα επίπεδα χωρικής οργάνωσης του μόνιμου Πληθυσμού, πράγμα που καταδεικνύει τη γήρανση του πληθυσμού. Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι ο Δείκτης Γήρανσης του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων είναι σαφώς μικρότερος σε σχέση με αυτόν της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και της Περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά μεγαλύτερος απ' αυτόν σε επίπεδο χώρας.

Ο Δείκτης Αντικατάστασης του πληθυσμού μιας περιοχής γενικά εκφράζει το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο νεανικός πληθυσμός ηλικιακής κλάσης 15-19 ετών σε σχέση με τον ηλικιωμένο πληθυσμό ηλικιακής κλάσης 65-69 ετών. Τιμές Δείκτη Αντικατάστασης του πληθυσμού μιας περιοχής άνω του 100 εκφράζουν υψηλότερο ποσοστό νεανικού πληθυσμού σε σχέση με τον ηλικιωμένο.

Από την επεξεργασία των στοιχείων του μόνιμου πληθυσμού, βάσει της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, για την περιοχή του Δήμου Τρικκαίων προκύπτει ότι ο Δείκτης Αντικατάστασης ανέρχεται στην τιμή 1,03, γεγονός που σημαίνει ότι στα 100 άτομα του ηλικιωμένου πληθυσμού αντιστοιχούν 103 νεανικά άτομα. Παρατηρείται δηλαδή ότι ο Δείκτης Αντικατάστασης του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων είναι σαφώς μεγαλύτερος σε σχέση με αυτόν της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και της Περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά μικρότερος απ' αυτόν σε επίπεδο χώρας.

Αναφορικά με την εκπαίδευση, μελετώντας τα στατιστικά αυτά στοιχεία προκύπτει ότι στο Δήμο Τρικκαίων το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων, της τάξης του 37,32%, είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ακολουθούν οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό 27,56% και τέλος οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου συμπεριλαμβάνονται και οι κάτοχοι διδακτορικών και μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, σε ποσοστό 17,42%.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί (Σχήμα 3) παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων βάσει του επιπέδου εκπαίδευσης.

Στην κατηγορία λοιπά συμπεριλαμβάνεται το κομμάτι εκείνο του πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων που δεν πήγαν σχολείο ή εγκατέλειψαν το δημοτικό και συνεπώς δεν έχουν περατώσει καμία βαθμίδα της εκπαίδευσης, καθώς και αυτό που για διάφορους λόγους δε γνωρίζει γραφή και ανάγνωση.

Τα παραπάνω ποσοστά κατανομής του πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης παρουσιάζουν κάποια αναλογία σε σχέση με αυτά που καταγράφονται σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας.

4.4.2. Σύνθεση της Απασχόλησης των Τρικάλων

Γενικά, όταν αναφερόμαστε στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό μιας περιοχής αναφερόμαστε στο σύνολο των ατόμων του πληθυσμού που εργάζεται και που δεν εργάζεται αλλά προσφέρεται για εργασία. Το τμήμα του πληθυσμού που δεν εργάζεται και δεν αναζητά εργασία αποτελεί τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό. Στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, σύμφωνα με την μεθοδολογία μέτρησής του από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., ανήκουν οι μαθητές – σπουδαστές, συνταξιούχοι, εισοδηματίες, αυτοί που ασχολούνται με τα οικιακά, καθώς και διάφορες άλλες πληθυσμιακές κατηγορίες που γενικά χαρακτηρίζονται ως λοιπά.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της περιοχής του Δήμου Τρικκαίων, βάσει των στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, ανέρχεται στα 32.323 άτομα, ήτοι ποσοστό 39,7% επί του συνόλου του μόνιμου πληθυσμού της περιοχής. Βάσει των αντίστοιχων στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός σε επίπεδο Δήμου Τρικκαίων ανέρχονταν στα 31.963 άτομα, ήτοι ποσοστό 40,6% επί του συνόλου του τότε μόνιμου πληθυσμού.

Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι και στις δύο απογραφές ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός στον Δήμο Τρικκαίων υπερτερεί του οικονομικά ενεργού. Σημειώνουμε επίσης ότι, φαινομενικά, σε αριθμητικό επίπεδο, ο Δήμος Τρικκαίων παρουσίασε αύξηση των ατόμων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού μεταξύ των δύο αυτών διαδοχικών απογραφών, η οποία οφείλεται στην γενική αύξηση του μόνιμου πληθυσμού της περιοχής. Στην ουσία όμως παρατηρείται μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της περιοχής του Δήμου Τρικκαίων, όπως αποδεικνύουν τα παραπάνω ποσοστά. Αυτό συμβαίνει διότι, παρά την αριθμητική αύξηση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου, στη διάρκεια της δεκαετίας 2001 – 2011 αυξήθηκε περισσότερο ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός σε σχέση με τον οικονομικά ενεργό, λόγω διάφορων δημογραφικών (γήρανση πληθυσμού) ή κοινωνικών (συνταξιοδοτήσεις) αιτιών.

Σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται σε ποσοστό 38,7% και σε επίπεδο χώρας 42,4% επί των αντίστοιχων συνόλων του μόνιμου πληθυσμού (στοιχεία απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έτους 2011). Παρατηρούμε δηλαδή ότι γενικά ο Δήμος Τρικκαίων έχει περισσότερους οικονομικά ενεργούς ανθρώπους σε σχέση με την Περιφέρεια Θεσσαλίας αλλά λιγότερους σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Ο αριθμός των οικονομικά ενεργών ατόμων του Δήμου Τρικκαίων αντιστοιχεί σε ποσοστό 11,3% επί του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας και στο 0,7% επί του αντίστοιχου συνόλου της χώρας (βάσει στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έτους 2011).

Από τα δεδομένα της προηγούμενης απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, προκύπτει ότι το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της περιοχής έναντι της περιφέρειας και της χώρας ήταν 10,7% και 0,69% αντίστοιχα. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός διακρίνεται σε δυο κατηγορίες: στον απασχολούμενο σε διάφορες εργασίες και στον άνεργο πληθυσμό. Κατά συνέπεια, αναλύοντας περαιτέρω τα δεδομένα της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, τα 32.323 άτομα που αντιστοιχούν στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της περιοχής του Δήμου Τρικκαίων επιμερίζονται σε 25.972

απασχολούμενα άτομα, ήτοι ποσοστό 80,4% επί του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων και σε 6.351 άνεργα άτομα, ήτοι ποσοστό 19,6%.

Βάσει των αντίστοιχων στοιχείων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, από το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων (31.963 άτομα), τα 28.574 άτομα αντιστοιχούσαν στους απασχολούμενους (ποσοστό 89,4%) και τα 3.389 άτομα αντιστοιχούσαν στους ανέργους (ποσοστό 10,60%). Παρατηρείται δηλαδή, στο διάστημα της τελευταίας δεκαετίας 2001 – 2011, σημαντική μείωση του ποσοστού, κατά εννέα (9) μονάδες, του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων που αφορά στους απασχολούμενους και ταυτόχρονα αντίστοιχη αύξηση του ποσοστού των ανέργων. Αντίστοιχα, οι απασχολούμενοι, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας όσο και σε επίπεδο χώρας ανέρχονται στο ίδιο ποσοστό, της τάξης του 81,3% επί του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των δύο αυτών χωρικών ενότητων, ενώ οι άνεργοι επίσης στο ίδιο ποσοστό της τάξης του 18,7%.

<u>ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ</u>	<u>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (ΠΙΝΑΚΑΣ 1)</u>											
	<u>ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2011</u>						<u>ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001</u>					
	<u>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ- ΜΕΝΟΙ</u>		<u>ΑΝΕΡΓΟΙ</u>		<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>		<u>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ- ΜΕΝΟΙ</u>		<u>ΑΝΕΡΓΟΙ</u>		<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>	
	<u>Αριθ- μός</u>	<u>Ποσο- στό</u>	<u>Αριθ- μός</u>	<u>Ποσο- στό</u>	<u>Αριθ- μός</u>	<u>Ποσο- στό</u>	<u>Αριθ- μός</u>	<u>Ποσο- στό</u>	<u>Αριθ- μός</u>	<u>Ποσο- στό</u>	<u>Αριθ- μός</u>	<u>Ποσο- στό</u>
<u>ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙ ΩΝ</u>	25.972	80,4	6.351	19,6	32.323	39,7	28.574	89,4	3.389	10,6	31.963	40,6
<u>ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ</u>	230.405	81,3	53.022	18,7	283.427	38,7	266.460	89,2	32.317	10,8	298.777	44,9
<u>ΧΩΡΑ</u>	3.727.633	81,3	859.003	18,7	4.586.636	42,4	4.102.089	88,9	512.410	11,1	4.614.499	46,8

Εξετάζοντας τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα (Πίνακας 1) συγκριτικά, παρατηρούμε ότι, βάσει των δεδομένων της απογραφής τους έτους 2011, ο Δήμος Τρικκαίων έχει μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων και υψηλότερο ποσοστό ανέργων επί του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά και χώρας. Βάσει όμως των δεδομένων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της

ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, η κατάσταση ήταν εντελώς αντίστροφη, δηλαδή τότε ο Δήμος Τρικκαίων παρουσίαζε το υψηλότερο ποσοστό απασχολούμενων και το μικρότερο ποσοστό ανέργων επί του συνόλου του τότε οικονομικά ενεργού πληθυσμού του, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά και χώρας. Συμπερασματικά, στα διάστημα της τελευταίας δεκαετίας 2001 – 2011, στο Δήμο Τρικκαίων, αν και παρατηρήθηκε μικρή σχετικά μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της περιοχής, η συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα πλήττεται εντονότατα από την ανεργία, ως αποτέλεσμα του γεγονότος ότι πολλοί απασχολούμενοι έχασαν της δουλειά τους.

Σε σχέση με τον τομέα οικονομικής δραστηριότητας του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Τρικκαίων που χαρακτηρίζονται ως απασχολούμενοι, βάσει των δεδομένων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, 3.127 άτομα (ήτοι ποσοστό 12,04%) δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα, 4.496 άτομα (ήτοι ποσοστό 17,31%) δραστηριοποιούνται στον δευτερογενή τομέα και 18.349 άτομα (ήτοι ποσοστό 70,65%) δραστηριοποιούνται στον τριτογενή τομέα παραγωγής. Στο παρακάτω διάγραμμα (Σχήμα 4) παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολούμενων του Δήμου Τρικκαίων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Βάσει αντίστοιχων στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, από το σύνολο των τότε απασχολούμενων της περιοχής, ποσοστό 19,86% δραστηριοποιούνταν στον πρωτογενή τομέα, ποσοστό 20,47% στον δευτερογενή και ποσοστό 59,67% στον τριτογενή τομέα παραγωγής. Διαπιστώνουμε δηλαδή ότι κατά της διάρκεια της δεκαετίας 2001 – 2011 παρατηρήθηκε μια στροφή των απασχολούμενων της περιοχής στον

τριτογενή τομέα παραγωγής (υπηρεσίες, εμπόριο, τουρισμός), σε βάρος κυρίως του πρωτογενή και δευτερευόντως του δευτερογενή.

Ταυτόχρονα όμως, από τη συγκέντρωση διαφόρων στοιχείων διαπιστώθηκε ότι, σε επίπεδο Δήμου Τρικκαίων, ο αριθμός των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα είναι σαφέστατα μεγαλύτερος σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες πλην της Δημοτικής Ενότητας Τρικκαίων, όπου ο αριθμός των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα υπερτερεί σημαντικά. Αυτό είναι κάτι το φυσιολογικό, αφού το σύνολο των Τοπικών – Δημοτικών Κοινοτήτων των Δημοτικών αυτών Ενοτήτων αφορά σε αγροτικές – μη αστικές – περιοχές, όπου η παραδοσιακή ενασχόληση των κατοίκων με τη γεωργία και την κτηνοτροφία είναι η κύρια πηγή εισοδήματος των κατοίκων των περιοχών αυτών, ενώ αντίθετα στην Δημοτική Ενότητα Τρικκαίων και στην πόλη των Τρικάλων συγκεντρώνεται πλήθος επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, εμπορίου και τουρισμού.

4.4.3. Οικονομικά Στοιχεία Τρικάλων

Ένα από τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την οικονομική ευημερία μιας περιοχής είναι το παραγόμενο στην περιοχή αυτή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.). Τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αναφορικά με το ΑΕΠ προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) και αφορούν στο ΑΕΠ που παράγει η οικονομία του Ν. Τρικάλων συνολικά, αφού δεν παρέχονται τέτοια στοιχεία σε επίπεδο Δήμων. Για τους σκοπούς όμως της παρούσας εργασίας τα στοιχεία αυτά υιοθετούνται διότι, όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, το μεγαλύτερο μέρος της επιχειρηματικής δραστηριότητας επικεντρώνεται στα όρια του Δήμου Τρικκαίων. Στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 2) παρουσιάζεται το ύψος του παραγόμενου ΑΕΠ για τους τέσσερις θεσσαλικούς νομούς, καθώς και αυτό σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας συνολικά, αλλά και σε επίπεδο χώρας, κατά την περίοδο 2000 – 2012 (τα στοιχεία του πίνακα αυτού αντιστοιχούν σε στρογγυλοποιημένες τρέχουσες τιμές εκατομμυρίων ευρώ).

ΕΤΗ	ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΧΩΡΑ
2000	1.179	942	3.242	2.129	7.493	141.732
2001	1.318	1.015	3.398	2.316	8.046	151.987
2002	1.349	1.106	3.639	2.532	8.626	162.274

2003	1.515	1.221	4.230	2.875	9.840	178.571
2004	1.597	1.296	4.472	3.000	10.366	193.013
2005	1.621	1.267	4.401	3.088	10.377	199.153
2006	1.702	1.273	4.753	3.472	11.200	217.831
2007	1.819	1.364	5.031	3.493	11.708	232.831
2008	1.849	1.419	5.209	3.681	12.158	242.096
2009	1.867	1.439	5.057	3.446	11.809	237.431
2010	1.765	1.340	4.707	3.163	10.975	226.210
2011	1.588	1.215	4.260	2.980	10.042	207.752
2012	1.524	1.110	4.020	2.851	9.505	194.204

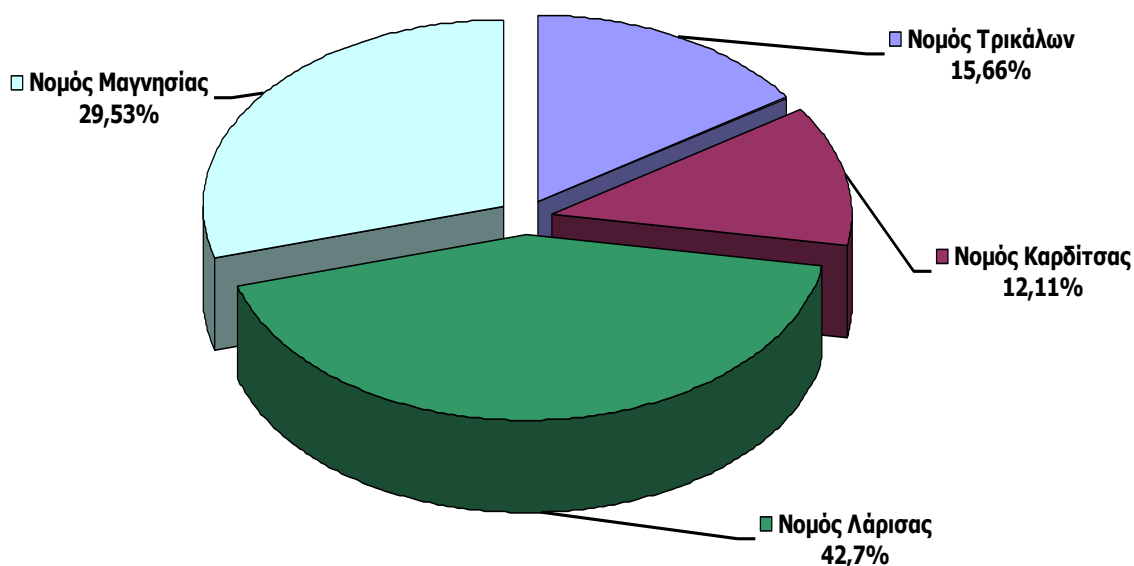
Πίνακας 2: Ύψος Παραγόμενου ΑΕΠ

Από την επεξεργασία και μελέτη των στοιχείων του πίνακα 6 προκύπτουν τα παρακάτω χρήσιμα συμπεράσματα:

- Σε επίπεδο Νομών, ο Νομός Τρικάλων κατέχει την τρίτη θέση ως προς τη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Την πρώτη και τη δεύτερη θέση την καταλαμβάνουν οι Νόμοι Λάρισας και Μαγνησίας αντίστοιχα και την τελευταία θέση κατέχει ο Νομός Καρδίτσας.
- Η συμμετοχή του Νομού Τρικάλων στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας κατά την περίοδο 2000 – 2012 ήταν κατά μέσο όρο 15,68% ετησίως. Αντίστοιχα, η συμμετοχή του Νομού Τρικάλων στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας κατά την ίδια χρονική περίοδο ήταν κατά μέσο όρο 0,8%.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί (Σχήμα 5) παρουσιάζεται η συνεισφορά των τεσσάρων Νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας στη διαμόρφωση του περιφερειακού ΑΕΠ, συνολικά για τη χρονική περίοδο 2000 – 2012.

**ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΙΟΥ ΑΕΠ,
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000 - 2012**

- Γενικά το ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων, για όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο 2000 – 2012 συνολικά, αυξήθηκε, ως προς το προηγούμενο έτος, με μέσο ετήσιο ρυθμό 2,36%. Η αύξηση αυτή ήταν κατά 0,14% μεγαλύτερη από την αύξηση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπου ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης ήταν 2,22% και κατά 0,49% μικρότερη από την αύξηση του εθνικού ΑΕΠ, του οποίου ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης ήταν 2,85%.
- Σε απόλυτους αριθμούς, το ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων, όπως και αυτό του Νομού Καρδίτσας, παρουσίασε μια συνεχόμενη αύξηση κατά την περίοδο από το έτος 2000 έως και το έτος 2009, χρονιά κατά την οποία φτάνει στην μέγιστη τιμή του. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων της περιόδου αυτής ήταν 5,32%, ελαφρώς υψηλότερος από το περιφερειακό ΑΕΠ, του οποίου ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης ήταν 5,28% και σαφώς μικρότερος από το εθνικό ΑΕΠ που παράχθηκε τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, του οποίου ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης ανήλθε στο 5,96%.
- Από το έτος 2010 και μετά, το παραγόμενο ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων (όπως και αυτό του Νομού Καρδίτσας) παρουσιάζει συνεχόμενη μείωση, ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης που ενέσκηψε στη χώρα. Η μείωση αυτή ήταν εντονότατη το έτος 2011 και συγκεκριμένα της τάξης του -10,03% σε σχέση με το ΑΕΠ του έτους 2010. Το έτος 2012

το ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων έφτασε στα επίπεδα του έτους 2003. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μείωσης του ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων της περιόδου αυτής ήταν -6,51%, ελαφρώς χαμηλότερος από το περιφερειακό ΑΕΠ, του οποίου ο μέσος ετήσιος ρυθμός μείωσης ήταν -6,97% και ελαφρώς υψηλότερος από το εθνικό ΑΕΠ που παράχθηκε τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, που ανήλθε στο -6,47%.

- Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι παρά την παρατηρούμενη μείωση σε απόλυτους αριθμούς του ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων κατά την περίοδο 2010 – 2012, αν αυτό εξεταστεί ως ποσοστό συμμετοχής του στο ΑΕΠ που παράχθηκε την ίδια περίοδο σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας παρατηρούμε ότι διατηρήθηκε σε επίπεδα ελαφρώς υψηλότερα συγκριτικά με αυτά της περιόδου πριν της οικονομικής κρίσης (2000 – 2009).

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο αν το ΑΕΠ του Νομού Τρικάλων της περιόδου της οικονομικής κρίσης εκφραστεί ως ποσοστό του εθνικά παραγόμενου ΑΕΠ, διότι στην περίπτωση αυτή βαίνει συνεχώς μειούμενο. Από την παρατήρηση αυτή προκύπτει ότι ο ρυθμός μείωσης του παραγόμενου ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας την περίοδο της οικονομικής κρίσης είναι εντονότερος σε σύγκριση με τον αντίστοιχο του Νομού Τρικάλων, κάτι το οποίο φαίνεται και από τη διαπίστωση της προηγούμενης παραγράφου.

- Τα ΑΕΠ των Νομών Λάρισας και Μαγνησίας, ως οι πιο αστικοποιημένες περιοχές της Περιφέρειας Θεσσαλίας που τα παραγόμενα ΑΕΠ τους καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό το περιφερειακό ΑΕΠ, όπως και αυτό της Περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά και το εθνικό ΑΕΠ έφτασαν στις μέγιστες τιμές τους το έτος 2008, μετά από συνεχόμενη αύξηση κατά την περίοδο 2000 – 2008 και από το έτος 2009 αρχίζει η συνεχόμενη πτώση των αντίστοιχων ΑΕΠ.

Από την παρατήρηση αυτή συνάγεται το συμπέρασμα ότι η οικονομική κρίση άρχισε να πλήττει νωρίτερα τις πιο αστικοποιημένες περιοχές, οι οποίες, εκτός των άλλων, χαρακτηρίζονται από σημαντική διακίνηση – ανακύκλωση του ήδη παραγόμενου πλούτου, σε σχέση με τις λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές, όπως ο Νομός Τρικάλων, στις οποίες υπάρχει σημαντική παραγωγή πλούτου, χαρακτηριστικό ανθεκτικότητας μιας περιοχής.

Ένα δεύτερο φυσιολογικό χαρακτηριστικό της οικονομίας μιας περιοχής που μετρά το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της είναι το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (κκ ΑΕΠ). Γενικά, η Περιφέρεια Θεσσαλίας ανήκει σήμερα στις λιγότερο αναπτυγμένες Περιφέρειες της χώρας, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μικρότερο του 75% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27 χωρών – μελών.

Και πάλι, τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αναφορικά με το κκ ΑΕΠ προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) και αφορούν στην οικονομία του Ν. Τρικάλων συνολικά, αφού δεν παρέχονται τέτοια στοιχεία σε επίπεδο Δήμων, αλλά, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν υιοθετούνται, στα πλαίσια της παρούσας εργασίας.

4.5. Τουριστικό Προφίλ Τρικάλων

Στη Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων, υφίστανται και λειτουργούν συνολικά 75 ξενοδοχειακές μονάδες, δυναμικότητας 2.206 δωματίων, οι οποίες προσφέρουν 4.242 κλίνες. Ο αριθμός αυτός των προσφερόμενων κλινών αντιπροσωπεύει το 15% του συνόλου των ξενοδοχειακών κλινών στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και το 0,55% σε εθνικό επίπεδο (πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Τρικάλων, ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Η συγκεκριμένη αυτή ξενοδοχειακή υποδομή κατατάσσει το Νομό Τρικάλων στην δεύτερη θέση μεταξύ των υπολοίπων νομών της Περιφέρειας, μετά το Νομό Μαγνησίας. Επίσης, στο Νομό Τρικάλων υπάρχουν και 4 τουριστικά κάμπινγκ, συνολικής δυναμικότητας 636 κλινών. Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακα 3), παρουσιάζεται το ξενοδοχειακό δυναμικό κατά κατηγορία, για τους τέσσερις Νομούς της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΙΔΟΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ	ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑ
5 ΑΣΤΕΡΩΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	3	3	2	20	28
	ΔΩΜΑΤΙΑ	59	130	224	903	1.316
	ΚΑΙΝΕΣ	132	295	433	1.826	2.686
4 ΑΣΤΕΡΩΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	8	4	0	94	106
	ΔΩΜΑΤΙΑ	577	136	0	1.989	2.702
	ΚΑΙΝΕΣ	1.127	292	0	3.955	5.374
3 ΑΣΤΕΡΩΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	33	11	11	71	126
	ΔΩΜΑΤΙΑ	1.048	287	489	1.914	3.738
	ΚΑΙΝΕΣ	1.964	567	921	3.852	7.304
2 ΑΣΤΕΡΩΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	26	17	19	169	231
	ΔΩΜΑΤΙΑ	456	325	534	4.012	5.327
	ΚΑΙΝΕΣ	896	607	974	7.687	10.164

1 ΑΣΤΕΡΩΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	5	2	9	66	82
	ΔΩΜΑΤΙΑ	66	85	211	1.174	1.536
	ΚΑΙΝΕΣ	123	192	374	2.306	2.995
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	75	37	41	420	573
	ΔΩΜΑΤΙΑ	2.206	963	1.458	9.992	14.619
	ΚΑΙΝΕΣ	4.242	1.953	2.702	19.626	18.523

Πίνακας 3: Ξενοδοχειακό Δυναμικό Περιφέρειας Θεσσαλίας κατά κατηγορία

Ειδικότερα, στο Δήμο Τρικκαίων υπάρχουν μόνο επτά (7) ξενοδοχεία διαφόρων κατηγοριών (1 πέντε αστέρων, 1 τεσσάρων αστέρων, 1 Α' τάξης, 3 τριών αστέρων και 1 δύο αστέρων) και καθόλου κάμπινγκ. Οι ξενοδοχειακές αυτές μονάδες αποτελούν το 4,32% των συνολικών τουριστικών καταλυμάτων του Νομού Τρικάλων και βρίσκονται όλες στην πόλη των Τρικάλων. Αυτές, διαθέτουν συνολικά 315 δωμάτια με 570 κλίνες (πηγή: Ε.Ο.Τ., Κέντρο Τουριστικών Υπηρεσιών ΚΕΝ.Α.ΚΑ.Π. Α.Ε.).

Η χωροταξική κατανομή των τουριστικών καταλυμάτων στο Νομό δεν είναι ομοιόμορφη. Η περιοχή της Καλαμπάκας εμφανίζει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση καταλυμάτων, λόγω των Ιερών Βράχων των Μετεώρων, που αποτελούν ένα ιδιαίτερο φυσικό φαινόμενο με πλούσια πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά (Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Unesco) και της ανάπτυξης του θρησκευτικού και περιηγητικού τουρισμού στο συγκρότημα των Μετεώρων. Η περιοχή αυτή αποτελεί, με βάση την ιεράρχηση των Δημοτικών Διαμερισμάτων, μια από τις πιο δυναμικές τουριστικές περιοχές της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η περιοχή συγκεντρώνει το 5% της προσφοράς κλινών σε επίπεδο Περιφέρειας, με μέσο μέγεθος καταλυμάτων σημαντικά μεγαλύτερο από το μέσο περιφερειακό όρο, κατέχοντας ταυτόχρονα την έβδομη θέση όσον αφορά το δείκτη «Μέσο Μέγεθος Ξενοδοχειακών Καταλυμάτων» (πηγή: Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας).

Η δεύτερη κατά σειρά περιοχή του Νομού Τρικάλων όπου παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση τουριστικών καταλυμάτων είναι αυτή του ορεινού συγκροτήματος του Κόζιακα – Ασπροποτάμου (Πύλη, Ελάτη, Περούλι). Παρά το γεγονός ότι η περιοχή αυτή καλύπτει μικρό μερίδιο της συνολικής προσφοράς σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας (1,4%), εκεί εντοπίζεται μια πραγματική ένταση τουριστικών δραστηριοτήτων, που δίνει σε όλη τη ζώνη μια φυσιογνωμία ανάπτυξης και βασίζεται σε μικρές μονάδες (κατά μέσο όρο, 35 κλίνες) οικογενειακής μορφής, καθώς και σε παραδοσιακά καταλύματα υψηλής κατηγορίας. Σημαντικά

επίσης στοιχεία, που συμβάλλουν στην ένταση της τουριστικής δραστηριότητας στη συγκεκριμένη περιοχή, είναι η ύπαρξη του χιονοδρομικού κέντρου Περτουλίου, καθώς και η ανάπτυξη, τα τελευταία χρόνια, ήπιων μορφών τουρισμού και ειδικά ο τουρισμός περιπέτειας (ορειβασία, ποδήλατο βουνού, ανεμοπτερισμός, αλεξίπτωτο πλαγιάς – parapente, ιππασία, Rafting και καγιάκ), ενώ στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader, έχει δημιουργηθεί και ένα ολοκληρωμένο δίκτυο ορειβατικών μονοπατιών στον Κόζιακα (πηγή: Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας.).

Σε σχέση με τη δυναμικότητα σε τουριστικά καταλύματα, γενικά στο Νομό Τρικάλων αλλά και σε επίπεδο Δήμο Τρικκαίων, παρατηρήθηκε μια συνεχόμενη αύξηση την τελευταία δεκαετία, ακολουθώντας, στον τομέα αυτό, την πορεία της Περιφέρειας. Ο αριθμός των κλινών σε όλη την Περιφέρεια Θεσσαλίας, την τελευταία δεκαετία, αυξήθηκε κατά 46,5%. Όλα τα τουριστικά καταλύματα της περιοχής και ιδιαίτερα αυτά που δημιουργήθηκαν πρόσφατα, ακολουθούν τις σύγχρονες τάσεις διαχείρισης και προώθησης του τουριστικού προϊόντος (τουριστικά φυλλάδια και άλλο πληροφοριακό υλικό, προώθηση τοπικών προϊόντων κ.α.). Σε σχέση τώρα με την τουριστική ζήτηση της περιοχής του Νομού Τρικάλων, παρατίθεται οι ακόλουθοι πίνακες (4 και 5), όπου παρουσιάζονται οι αφίξεις στα τουριστικά καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ των τεσσάρων Νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας, κατά τα έτη 2012 και 2013, με διάκριση σε αφίξεις ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών (πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.).

ΝΟΜΟΙ (Περιφερεια- κές Ενότητες)	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΠΛΗΝ CAMPINGS							
	ΈΤΟΣ 2012				ΈΤΟΣ 2013			
	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ
	ΗΜΕΛΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ		ΗΜΕΛΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	92.203	94.936	187.139	3.935	99.891	128.225	228.116	3.929
ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	62.590	1.526	64.116	1.861	62.041	2.006	64.047	1.907
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	93.382	8.985	102.367	11.198	98.736	9.422	108.158	11.198

ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	239.059	93.366	332.425	17.829	240.361	100.995	341.356	18.540
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	487.234	198.813	686.047	34.823	501.029	240.648	741.677	35.574
ΧΩΡΑ	5.257.258	9.243.951	14501209	707.213	5.525.524	10.490.963	16016487	798.331

Πίνακας 4 : Αφίξεις τουριστών σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου

ΝΟΜΟΙ (Περιφερειακές Ενότητες)	CAMPINGS					
	ΈΤΟΣ 2012			ΈΤΟΣ 2013		
	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΑΦΙΞΕΙΣ		
	ΗΜΕΛΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΛΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	424	8.866	9.290	663	8.877	9.540
ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	0	0	0	0	0	0
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	704	42	746	657	40	1.097
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	7.048	4.706	11.754	6.607	5.398	12.005
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	8.176	13.614	21.790	7.927	14.315	22.242
ΧΩΡΑ	137.388	152.099	289.487	139.232	176.610	315.842

Πίνακας 5 : Αφίξεις τουριστών σε campings

Από τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ότι κατά την εξεταζόμενη διετία 2012- 2013, στην καρδιά της οικονομικής κρίσης της χώρας, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες της Θεσσαλίας, με εξαίρεση αυτή της Καρδίτσας, παρουσιάζουν θετικό ρυθμό αύξησης ως προς την τουριστική τους ζήτηση. Μάλιστα, ο Νομός Τρικάλων να κατέχει τη δεύτερη θέση μεταξύ των τεσσάρων Νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας ως προς τη συνολική τουριστική ζήτηση, μετά το Νομό Μαγνησίας, με μεγάλη διαφορά από τους υπόλοιπους Νομούς και την πρώτη θέση ως προς τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στα τουριστικά καταλύματα τόσο ξενοδοχειακού τύπου όσο και στα campings.

Κατά συνέπεια, ο τουρισμός, ως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας, μπορεί ως κάποιο βαθμό και υπό προϋποθέσεις, να αποτελέσει απάντηση στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης που μαστιάζει ακόμη και σήμερα την περιοχή μας αλλά και τη χώρα. Επίσης, από την επεξεργασία των στοιχείων που παρουσιάζονται στους παραπάνω πίνακες προκύπτει ότι γενικά, η ζήτηση από τους ημεδαπούς τουρίστες αντιπροσωπεύει το 71% σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας και από τους αλλοδαπούς το υπόλοιπο 29%. Η τάση αυτή αντικατοπτρίζεται και στο επίπεδο των Περιφερειακών Ενοτήτων Καρδίτσας, Λάρισας και Μαγνησίας.

Σε επίπεδο όμως Νομού Τρικάλων παρατηρείται αντιστροφή της τάσης αυτής, με αποτέλεσμα η εσωτερική και εξωτερική τουριστική ζήτηση να είναι σχεδόν ισοσκελισμένες, με ελαφρά υπεροχή της εξωτερικής τουριστικής ζήτησης. Έτσι, το έτος 2013, στο Νομό Τρικάλων, από το σύνολο των 228.116 αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου, ποσοστό 56% αντιστοιχεί σε αλλοδαπούς τουρίστες και ποσοστό 44% σε ημεδαπούς. Εάν συγκρίνουμε τα ποσοστά αυτά με τα αντίστοιχα του έτους 2012, παρατηρούμε το έτος 2013 είχαμε αύξηση της εσωτερικής τουριστικής ζήτησης κατά 8,3%, ταυτόχρονα με τη σαφέστατα μεγαλύτερη αύξηση της εξωτερικής τουριστικής ζήτησης κατά 35,1%. Ασύγκριτα μεγαλύτερη υπεροχή της εξωτερικής ζήτησης τουριστικής προκύπτει από την μελέτη των αφίξεων των αλλοδαπών τουριστών στα campings της περιοχής.

Βάσει των παραπάνω διαπιστώσεων, αναδεικνύεται η ιδιαίτερη βαρύτητα της περιοχής Καλαμπάκας – Μετεώρων σε σχέση με τη χωρική κατανομή της τουριστικής ζήτησης και ιδιαίτερα της εξωτερικής. Από την άλλη πλευρά, εξετάζοντας την χωρική κατανομή της εξωτερικής τουριστικής ζήτησης σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, παρατηρείται εξαιρετικά μεγάλη συγκέντρωση σε δύο περιοχές, τη ζώνη «Καλαμπάκα – Μετέωρα» και στη Σκιάθο, όπου στις δύο αυτές περιοχές καταγράφεται συνολικά πάνω από τα 2/3 της τουριστικής κίνησης σε αλλοδαπούς τουρίστες. Αν και παραπάνω από τους μισούς αλλοδαπούς τουρίστες της Σκιάθου επισκέπτονται και τα Μετέωρα, η διαμονή τους ωστόσο είναι σύντομη με αποτέλεσμα, η βαρύτητά τους στο σύνολο των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τουριστών στην περιοχή μας να είναι σχετικά περιορισμένη. Αντίθετα, στη Σκιάθο, όπου ο αριθμός των αλλοδαπών τουριστών αντιστοιχεί μόνο στο 17,4% του συνολικού αριθμού των τουριστών της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η συμβολή τους στις διανυκτερεύσεις εκεί είναι ιδιαίτερα μεγάλη (42%) (πηγή: Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας.).

Επίσης, βάσει των παραπάνω διαπιστώσεων, αναδεικνύεται και η θετική εξέλιξη ως προς την εσωτερική τουριστική ζήτηση για την πόλη των Τρικάλων, τα αξιοθέατά της και τις προσφερόμενες υπηρεσίες της, αλλά και για τη ζώνη του ορεινού συγκροτήματος του Κόζιακα –

Ασπροποτάμου (Πύλη, Ελάτη, Περούλι). Ειδικότερα, στην περιοχή του Δήμου Τρικκαίων, η εξέλιξη της τουριστικής ζήτησης, κυρίως της εσωτερικής, φαίνεται να ακολουθεί μια διαδικασία που σχετίζεται με μια σχετική στροφή προς τον ατομικό τουρισμό. Καταγράφεται δηλαδή μια πραγματική δυνητική εσωτερική ζήτηση ατομικού τουρισμού στην οποία, περιοχές όπως τα αστικά κέντρα (πόλη των Τρικάλων) και οι ορεινοί όγκοι (συγκρότημα Κόζιακα – Ασπροποτάμου) της Περιφέρειας μπορούν να στηριχτούν στο πλαίσιο μιας βιώσιμης ανάπτυξης του τουρισμού, η οποία σχετίζεται άμεσα με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Κατά συνέπεια, προκύπτει μία αμφίδρομη σχέση μεταξύ περιοχών που διαθέτουν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικότερα για τις λεγόμενες «νέες μορφές επιλεκτικού τουρισμού» και των θετικών εξελίξεων σε σχέση κυρίως με την εσωτερική τουριστική ζήτηση (πηγή: Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας.).

Έτσι, στο πλαίσιο αυτό παραμένει ακόμα ζητούμενο η συστράτευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην κατεύθυνση της δημιουργίας ενός πυκνού πλέγματος γειτονικών τουριστικών πόλων στην ευρύτερη περιοχή, με σκοπό την ανάδειξη και προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της, την περαιτέρω αύξηση της τουριστικής ζήτησης και κατ' επέκταση στην αύξηση του αριθμού των διανυκτερεύσεων των επισκεπτών. Για παράδειγμα, η σύνδεση των Μετεώρων, του ορεινού συγκροτήματος Κόζιακα – Ασπροποτάμου, της λίμνης Πλαστήρα με τα τουριστικά αστικά κέντρα των πόλεων Τρικάλων και Καρδίτσας, πρέπει να προσφέρονται από τους tour operators με την μορφή ενός συνολικού ολοκληρωμένου πακέτου, μέσα από το οποίο, εκτός των άλλων θα προβάλλεται η περιοχή, τα τοπικά της προϊόντα, η γαστρονομία κ.α.

Στη συνέχεια, σε σχέση με τον αριθμό των διανυκτερεύσεων των τουριστών – επισκεπτών της περιοχής του Νομού Τρικάλων, παρατίθενται οι ακόλουθοι πίνακες (6 και 7), όπου παρουσιάζονται οι διανυκτερεύσεις στα τουριστικά καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ των τεσσάρων Νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας, κατά τα έτη 2012 και 2013, με διάκριση σε διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών (πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

ΝΟΜΟΙ (Περιφερειακές Ενότητες)	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΠΛΗΝ CAMPINGS									
	ΈΤΟΣ 2012					ΈΤΟΣ 2013				
	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ			ΚΑΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ Μ.Ο. ΕΤΗΣΙΑΣ ΠΑΗΡΟΤΗΤΑΣ (%)		ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ			ΚΑΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ Μ.Ο. ΕΤΗΣΙΑΣ ΠΑΗΡΟΤΗΤΑΣ (%)	
	ΗΜΕΛΛΗΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ			ΗΜΕΛΛΗΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ		

ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	157.511	108.909	266.420	3.935	20,3	166.405	158.449	324.854	3.929	24,7
ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	116.930	3.951	120.881	1.861	22,1	116.473	4.405	120.878	1.907	21,6
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	162.968	27.757	190.725	11.198	18,5	176.164	24.157	200.321	11.198	19,3
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	595.465	525.205	1.120.670	17.829	29,2	577.252	586.943	1.164.195	18.540	30,0
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1.032.874	665.822	1.698.696	34.823	25,3	1.036.294	773.954	1.810.248	35.574	26,6
ΧΩΡΑ	12515.232	50539.507	63054.739	707.213	43,2	13027.293	57061.724	70089.017	798.331	45,2

Πίνακας 6 : Διανυκτερεύσεις τουριστών σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου

ΝΟΜΟΙ (Περιφερει- κές Ενότητες)	CAMPINGS					
	ΈΤΟΣ 2012			ΈΤΟΣ 2013		
	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΑΦΙΞΕΙΣ		
	ΗΜΕΛΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΛΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	573	10.694	11.267	985	11.439	12.424
ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	0	0	0	0	0	0
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	12.778	156	12.934	13.451	133	13.584
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	24.213	21.243	45.456	25.994	24.151	50.145
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	37.564	32.093	69.657	40.430	35.723	76.153
ΧΩΡΑ	774.285	555.405	1.329.690	716.172	686.269	1.402.441

Πίνακας 7 : Διανυκτερεύσεις τουριστών σε campings

Από τους παραπάνω πίνακες (7 και 8), προκύπτει ότι κατά την εξεταζόμενη διετία (2012, 2013 – στην καρδιά της οικονομικής κρίσης της χώρας), όλες οι Περιφερειακές Ενότητες της Θεσσαλίας, με εξαίρεση αυτή της Καρδίτσας, παρουσιάζουν θετικό ρυθμό αύξησης ως προς τις διανυκτερεύσεις, με το Νομό Τρικάλων να κατέχει τη δεύτερη θέση μεταξύ των τεσσάρων Νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας ως προς το ποσοστό μέσης ετήσιας πληρότητας, μετά το Νομό Μαγνησίας, όπως ακριβώς συμβαίνει και με την τουριστική τους ζήτηση.

Παράλληλα όμως διαπιστώνεται ότι το ποσοστό της μέσης ετήσιας πληρότητας των τουριστικών καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου του Νομού Τρικάλων υπολείπεται τόσο του αντίστοιχου ποσοστού της Περιφέρειας Θεσσαλίας όσο και αυτού σε επίπεδο χώρας. Παρατηρείται επίσης ότι ενώ κατά την εξεταζόμενη διετία (2012 – 2013) οι αφίξεις των αλλοδαπών τουριστών στην περιοχή (Νομός Τρικάλων) είναι περισσότερες απ' αυτές των ημεδαπών, εντούτοις ο αριθμός των διανυκτερεύσεών τους είναι μικρότερος, παρά την αύξηση του αριθμού τους, κατά 45,5%, που σημειώθηκε το έτος 2013 σε σχέση με το 2012.

Σε σχέση με τις διανυκτερεύσεις στα campings της περιοχής, επί του συνόλου των 11.267 διανυκτερεύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος 2012, ποσοστό 95% αφορά σε διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών και μόνο 5% σε ημεδαπούς. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το έτος 2013 ήταν 92% και 8%. Βάσει του ποσοστού της μέσης ετήσιας πληρότητας των τουριστικών καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου, κυρίως στο Δήμο Τρικκαίων, όπου τα καταλύματα αποκλειστικά είναι τέτοια, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο αριθμός των προσφερόμενων κλινών τους είναι επαρκής. Στο σημείο αυτό, για την ορθή αξιολόγηση της τουριστικής ζήτησης και του αριθμού των ετήσιων διανυκτερεύσεων, γενικά σε επίπεδο Νομού Τρικάλων, πρέπει να ληφθούν υπόψη και τα εξής:

- Τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, κυρίως στις περιοχές της Καλαμπάκας – Μετεώρων και Κόζιακα – Ασπροποτάμου (Πύλη, Ελάτη, Περούλι) δεν είναι υποχρεωμένα να δηλώσουν στατιστικώς τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις των επισκεπτών τους, με αποτέλεσμα ένα μέρος της ζήτησης να μην εμφανίζεται.
- Μεγάλος αριθμός των τουριστών, ιδιαίτερα στο Δήμο Τρικκαίων, είτε οργανωμένων είτε ατομικών, επισκέπτεται την περιοχή χωρίς να διανυκτερεύει, με αποτέλεσμα σημαντική τουριστική κίνηση να μην καταγράφεται. Το φαινόμενο αυτό παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονο κατά την τελευταία διετία, την περίοδο των Χριστουγέννων, όπου στην πόλη των Τρικάλων λειτουργεί ως πόλος έλξης επισκεπτών ο Μύλος των Ξωτικών, όπως αυτό αποτυπώνεται από μαρτυρίες τουριστικών κύκλων της περιοχής (ιδιοκτητών χώρων

εστίασης, καταλυμάτων, εμπορών κ.α.). Επιπλέον, πλειονότητα των επισκεπτών της περιοχής αφορά είτε σε τουρίστες που διανυκτερεύουν στην πόλη των Τρικάλων και οργανώνουν εκδρομές προς τα Μετέωρα και το χιονοδρομικό κέντρο του Περτουλίου, είτε σε επαγγελματικούς αντιπροσώπους εταιριών που βρίσκονται στην περιοχή για επαγγελματικούς λόγους.

- Η διαφορετική «τουριστική συμπεριφορά» μεταξύ Ελλήνων και αλλοδαπών τουριστών. Συγκεκριμένα, οι αλλοδαποί τουρίστες, που έρχονται στην Ελλάδα κατά κύριο λόγο για διακοπές, συγκεντρώνονται σε μικρό αριθμό τουριστικών ζωνών ενώ οι Έλληνες τουρίστες παρουσιάζουν καλύτερη διασπορά στο χώρο όπως και στο χρόνο, εφόσον έχουν τη δυνατότητα ή την υποχρέωση να ταξιδέψουν περισσότερες φορές το χρόνο.

Με βάση τα παραπάνω, η ευρύτερη περιοχή του Νομού Τρικάλων φαίνεται να υπακούει σε πολλά από τα παρακάτω εν δυνάμει κριτήρια που συνδιαμορφώνουν τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και το σύγχρονο τουριστικό προϊόν, όπως:

- Η γενική αναπτυξιακή εικόνα της περιοχής, ως προς τη δεκτικότητα και τις δυνατότητες ανάπτυξης του τουρισμού, όχι ως συμβατικού κλάδου οικονομικής δραστηριότητας αλλά ως σύμπλεγμα κλάδων.
- Οι φυσικοί, ανθρωπογενείς, πολιτιστικοί και πολιτισμικοί πόροι, περιοχές με οικολογικά χαρακτηριστικά που ευνοούν τις νέες εναλλακτικές μορφές τουρισμού, καθώς και εγκαταστάσεις υποδοχής, διαμονής και εστίασης.
- Η προσπελασιμότητα της περιοχής. Η μελλοντική δημιουργία και του οδικού άξονα Ε-65, που θα συνδέει την Εγνατία Οδό με την Π.Α.Θ.Ε., αναμένεται ότι θα συμβάλει στην κατεύθυνση αυτή.

Επισημαίνεται όμως ότι παρά την εκπλήρωση, σε αρκετά σημαντικό βαθμό, των παραπάνω κριτηρίων, πρέπει να καταβληθούν συντονισμένες προσπάθειες απ' όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της περιοχής στην κατεύθυνση της περαιτέρω αύξησης του αριθμού των διανυκτερεύσεων, ταυτόχρονα με την αύξηση της επισκεψιμότητάς της. Στα πλαίσια της συλλογικής αυτής προσπάθειας, πρέπει να γίνει κοινή πεποίθηση ότι, ιδιαίτερα στις παρούσες συνθήκες την οικονομικής κρίσης, καμία περιοχή, ακόμα και αν διαθέτει σημαντικούς φυσικούς, ανθρωπογενείς και πολιτιστικούς πόρους, δεν μπορεί να αναπτυχθεί τουριστικά εάν δεν είναι σε θέση να προσφέρει κατάλληλες συνθήκες διαμονής, που να συνδυάζουν τις απαιτήσεις, κυρίως από άποψη τιμής και ποιότητας, των διάφορων κατηγοριών τουριστών. Επίσης, το διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και όλα τα εργαλεία της τεχνολογίας στην επικοινωνία

πρέπει να αναγνωριστούν ως «το ιδανικό επικοινωνιακό όχημα» το οποίο συγκεντρώνει, σύμφωνα με τους ειδικούς, όλα τα προαπαιτούμενα για το τουριστικό μάρκετινγκ στη σύγχρονη εποχή, στην προσπάθεια διείσδυσης του σύγχρονου τουριστικού προϊόντος στις ξένες αγορές. Έτσι, η σύγχρονη τεχνολογία διευκολύνει τον δυνητικό τουρίστα σε όλα τα στάδια του ταξιδιού, τόσο από το πρώιμο στάδιο της έρευνας για επιλογή του προορισμού του, όσο και για τη διάχυση των εμπειριών του κατά το στάδιο της παραμονής του μετά την επιστροφή του.

Ακόμη, πρέπει να αναγνωριστεί η φυσιογνωμία του σημερινού τουρίστα, ο οποίος διακατέχεται από έντονη επιθυμία να συμμετέχει ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης σε έναν προορισμό, αναζητεί νέους προορισμούς και μορφές τουρισμού, συνήθως δεν περιορίζεται σε ένα μόνο ταξίδι μέσα στο χρόνο, πραγματοποιεί περισσότερα αλλά μικρότερης διάρκειας, είναι πιο ενημερωμένος και περιβαλλοντικά ευαίσθητος και έχει περισσότερες απαιτήσεις σε ποιοτικό επίπεδο.

Σε σχέση με τον αγροτουρισμό, τομέας στον οποίο πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην προσπάθεια για περαιτέρω αύξηση του αριθμού των διανυκτερεύσεων αλλά και της επισκεψιμότητας της περιοχής μας, οι άνθρωποι που ασχολούνται με τον τουρισμό πρέπει να παντρέψουν την τοπική παράδοση και τον πολιτισμό με το σήμερα, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα καλά οργανωμένο τοπικό δίκτυο προσφερόμενων αγροτουριστικών υπηρεσιών. Στην κατεύθυνση αυτή χρειάζονται και προωθητικές δράσεις (διαφήμιση), οι οποίες μάλιστα πρέπει να εμπεριέχουν και το στοιχείο του μύθου, του θρύλου, αλλά και της φαντασίας, δημιουργώντας έτσι μια ρομαντική ιστορία και αφήνοντας μια ονειρική εντύπωση στον υποψήφιο επισκέπτη.

Ουσιαστική παράμετρος στην προσπάθεια αυτή είναι η σύνδεση του όλου αυτού τοπικού αγροτουριστικού δικτύου με ένα γενικότερο δίκτυο εφοδιαστικών αλυσίδων, αλλά και η δημιουργία, σε ορισμένα κομβικά σημεία της περιοχής, μικρών τοπικών αγορών, όπου θα προσφέρονται στον επισκέπτη τοπικά προϊόντα, ενώ ταυτόχρονα θα έρχεται σε επαφή με στοιχεία τοπικής παράδοσης και ιστορίας. Ταυτόχρονα όμως πρέπει να γίνουν και συγκεκριμένα έργα ανάδειξης και αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος σε κάποιες περιοχές, όπως για παράδειγμα, η δημιουργία διαδραστικού χώρου με θέμα την προβολή του έργου του Ασκληπιού στην Τοπική Κοινότητα Πρίνου, ή το έργο της ανάδειξης και αξιοποίησης των ιαματικών πηγών στην Τοπική Κοινότητα Ριζώματος.

Στο πλαίσιο αυτό που αφορά στο αγροτουριστικό δίκτυο, στα τοπικά προϊόντα και στην γαστρονομία, κρίνεται αξιόλογη η προσπάθεια ομάδας επιχειρηματιών του Νομού Τρικάλων οι οποίοι, με τη βοήθεια και το συντονισμό του Επιμελητηρίου Τρικάλων, ίδρυσαν την αστική μη κερδοσκοπική εταιρία με την επωνυμία «ΤΡΙΚΑΛΙΝΗ ΓΕΥΣΗ».

Η Σκοπός και στόχος της «ΤΡΙΚΑΛΙΝΗΣ ΓΕΥΣΗΣ» είναι η διατήρηση της παραδοσιακής Τρικαλινής κουζίνας και η ανάδειξη του Γαστρονομικού πλούτου αλλά παραδοσιακών προϊόντων του τόπου μας. Μέσα από ένα καλά οργανωμένο δίκτυο παροχής υπηρεσιών εστίασης και τουρισμού (εστιατόρια, ταβέρνες, ζαχαροπλαστεία, καταστήματα με παραδοσιακά προϊόντα), το οποίο συνεχώς μεγαλώνει, όλα τα μέλη της «ΤΡΙΚΑΛΙΝΗΣ ΓΕΥΣΗΣ» δεσμεύονται για την παροχή μοναδικών τοπικών παραδοσιακών προϊόντων και τρικαλινών γεύσεων, έτσι ακριβώς όπως αναδείχτηκαν στο πέρασμα των χρόνων και παραδόθηκαν από γενιά σε γενιά.

Αρωγός στη συλλογική αυτή προσπάθεια αποτελεί και το Επιμελητήριο Τρικάλων, το οποίο, στα πλαίσια της παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών προς τα μέλη του, ίδρυσε την Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «Ανώνυμη Αναπτυξιακή Εταιρεία Επιχειρηματικής και Τουριστικής Ανάπτυξης Τρικάλων», η οποία έχει αναλάβει:

- Την ανάπτυξη και προώθηση του Τουρισμού στον νομό Τρικάλων, την οργάνωση και το συντονισμό του τουριστικού προϊόντος καθώς και την προβολή και την ανάδειξη του Νομού ως τουριστικού προορισμού σε Ελλάδα και εξωτερικό, μέσω της αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής καθώς και τη στήριξη, αξιοποίηση και προβολή των τοπικά παραγόμενων προϊόντων.
- Την οργάνωση και το συντονισμό των προσπαθειών ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων του νομού, με την προώθηση της χρήσης νέων τεχνολογιών, ταυτόχρονα με την ανάληψη δράσεων για υποστήριξη της βελτίωσης των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους.
- Τη μελέτη της αγοράς για λογαριασμό επιχειρήσεων και φορέων της περιοχής, καθώς επίσης και την ανάληψη δράσης για την επιχειρηματική διασύνδεση των ξένων αγορών με τα προϊόντα και τις επιχειρήσεις και τη συστηματική προβολή της επιχειρηματικότητας του Νομού.

Τέλος, ως συνέχεια της παρουσίασης των βασικών χαρακτηριστικών του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής σε τοπικό επίπεδο, κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια συνοπτική αναφορά σε κάποια προβλήματα – αδυναμίες που είναι κοινά σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας του συγκεκριμένου τομέα.

- Τόσο το χονδρικό όσο και το λιανικό εμπόριο τα τελευταία χρόνια βιώνει κρίση, ως αποτέλεσμα της γενικότερης οικονομικής κατάστασης της χώρας. Αποτέλεσμα της κρίσης είναι η πτώση του ετήσιου τζίρου των επιχειρήσεων κατά μέσο όρο 30 – 40 % σε σχέση με την προ κρίσης περίοδο, λόγω της πτώσης της αγοραστικής δύναμης των

καταναλωτών, αλλά και να παρατηρούνται συνεχείς μετακινήσεις αλλά και οριστικό κλείσιμο αυτών.

Επίσης, δεν πρέπει να παραγνωριστεί το γεγονός ότι σε κάποιο βαθμό το λιανικό εμπόριο στο αστικό κέντρο της πόλης των Τρικάλων πιέζεται και από την εγκατάσταση μεγάλων πολυκαταστημάτων στα όρια ή και εκτός του αστικού ιστού.

- Οι δραστηριότητες – υπηρεσίες εστίασης και αναψυχής, που εντοπίζονται κυρίως εντός του αστικού κέντρου της πόλης των Τρικάλων ή και περιμετρικά αυτού, βιώνουν, κατ’ αναλογία και για τις ίδιες αιτίες με το χονδρικό – λιανικό εμπόριο, συνθήκες κρίσης.
- Ως προς τις τουριστικές δραστηριότητες και τις υπηρεσίες τουρισμού, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ένα κύμα εκσυγχρονισμού των καταλυμάτων με παράλληλη αύξηση και των προσφερόμενων υπηρεσιών. Φαινόμενα κρίσης εντοπίζονται και στον τομέα αυτόν, τα οποία ενισχύονται από τον περιορισμό των προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού αλλά και των σχολικών εκδρομών. Ταυτόχρονα, παρατηρείται τάση τα φαινόμενα αυτά της κρίσης να μετριάζονται σε κάποιο βαθμό λόγω της αύξησης του «αστικού» και του συνεδριακού τουρισμού.

Γενικά, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η υφιστάμενη τουριστική δραστηριότητα στο Δήμο Τρικκαίων, αλλά και στο Νομό Τρικάλων γενικότερα δεν αντιστοιχεί στους αξιολογούς φυσικούς, ανθρωπογενείς και πολιτιστικούς πόρους – πόλους που συγκεντρώνει η ευρύτερη περιοχή.

- Τέλος, ως προς τις Δημόσιες Υπηρεσίες – Διοίκηση, που αποτελεί ένα από τους βασικότερους κλάδους απασχόλησης στον Τριτογενή Τομέα Παραγωγής σε τοπικό επίπεδο (όπως και σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά και σε εθνικό), τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται συνεχείς ανακατατάξεις υπηρεσιών σε χωρικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο διάρθρωσής τους δραστηριότητες, λόγω της γενικότερης διοικητικής αναδιάρθρωσης της χώρας. Επίσης, παρατηρούνται και τάσεις μείωσης των διαφόρων δημόσιων οργανισμών, γεγονός που έχει δημιουργήσει ένταση και επιφυλακτικότητα στην τοπική κοινωνία.

4.6. Έργα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. στα Τρίκαλα

Ο Δήμος Τρικάλων φαίνεται ότι αξιοποιεί στο έπακρο τις ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις, προκειμένου να δημιουργήσει ένα σύγχρονο και βιώσιμο προφίλ, το οποίο θα του δώσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Γνωρίζοντας καλά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της

περιοχής, ο Δήμος στρέφεται σε έργα τα οποία θα προσδώσουν στο τουριστικό προφίλ της πόλης και θα την καταστήσουν ένα βιώσιμο και ανταγωνιστικό τουριστικό προορισμό. Για το σκοπό αυτό επενδύει στα ιδιαίτερα τοπικά προϊόντα και κάνει τις κατάλληλες κινήσεις προκειμένου να ενισχύσει το εμπόριο και δημιουργήσει ένα αναγνωρίσιμο brand name, ενώ παράλληλα επιδιώκει την ανάπτυξη παραλλήλων μορφών τουρισμού μέσα από την αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών, όπως θα δούμε και παρακάτω.

- **Προβολή Τουριστικού Προϊόντος**

Έχοντας ως άξονα την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Περιφέρεια Θεσσαλίας με στοχευόμενες κινήσεις στην τουριστική αγορά του εξωτερικού και του εσωτερικού και πάντα με γνώμονα την ανάπτυξη και τις νέες ανάγκες του τουριστικού κλάδου, στοχεύει στην ανάδειξη της Θεσσαλίας ως προορισμού με δυνατότητα 12μηνης (όλο το έτος και τις τέσσερις εποχές) προσέλκυσης επισκεπτών. Στο πλαίσιο αυτό και συνεχίζοντας την ενιαία προβολή για πέμπτη συνεχή χρονιά, προβλέπει σε αξιοποίηση κοινοτικών πόρων μέσα στο έτος 2017 με σκοπό:

- **Εμπλουτισμό της ιστοσελίδας της Περιφέρειας Θεσσαλίας ([www. thessaly.gov.gr](http://www.thessaly.gov.gr))** και συνεχή ενημέρωση της. Εμφάνιση αυτής σε τρεις γλώσσες Ελληνικά, Αγγλικά και Γερμανικά. Σύνδεση της ιστοσελίδας με την πλούσια πολιτιστική μας κληρονομιά καθώς επίσης και με κάθε είδους εκδήλωση που πραγματοποιείται στην Θεσσαλία (Πολιτιστική, αθλητική, γαστρονομική κ.τ.λ.) Επίσης ενημέρωση αυτής με κάθε είδους πληροφορία που αφορά τον επισκέπτη, όπως χάρτης – κατάσταση οδικού δικτύου, δρομολόγια όλων των μέσων μεταφοράς και ιδιαίτερα του αεροδρομίου, καθώς επίσης και ενημέρωση περί του ωραρίου λειτουργίας των επισκέψεων σε Ι. Μονές, Μουσεία και γενικά σε χώρους Πολιτισμού.
- **Πρώθηση της ιστοσελίδας** σε παγκόσμιες μηχανές αναζήτησης και σύνδεσή της με ιστοσελίδες της Θεσσαλίας που αφορούν κάθε μορφή Τουρισμού.
- **Ανανέωση του φωτογραφικού αρχείου.**
- **Δημιουργία νέου τηλεοπτικού SPOT**, περιεκτικού και μικρής διάρκειας ώστε να δύναται να προβάλλεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όπως επίσης και κατά την διάρκεια Εκθέσεων και συνεδρίων.
- **Δημιουργία χάρτη** για όλη την Θεσσαλία με ολοκληρωμένες οδηγίες για την μεταφορά – διασπορά - μετακίνηση των επισκεπτών στην Θεσσαλία.

- **Ανάδειξη όλων των εναλλακτικών μορφών τουρισμού**, για τις οποίες η Θεσσαλία είναι πλούσια, όπως θρησκευτικός τουρισμός, γαστρονομία, οινoturισμός, κ.τ.λ., καθώς και ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού, όπως είναι ο ιατρικός τουρισμός με παράλληλη ενδυνάμωση των ήδη υπαρχόντων, όπως για παράδειγμα του θαλάσσιου τουρισμού.
- **Διαφημιστική προβολή** σε όλα τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο Εξωτερικό και φυσικά διαφημιστικές καμπάνιες στα αεροδρόμια της χώρας μας και ιδιαίτερα στο Μετρό των πόλεων του εξωτερικού που συνδέονται με το αεροδρόμιο του Βόλου.
- **Διοργάνωση συνεδρίων και φεστιβάλ** βασιζόμενα σε κάθε μορφής τουρισμού και ταυτόχρονη συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς του τουρισμού.
- **Διοργάνωση Πανελλήνιων και Παγκόσμιων Αθλητικών Εκδηλώσεων** (αθλητικός τουρισμός) που προβάλλουν την Θεσσαλία και ενισχύουν την τοπική αγορά.
- **Διοργάνωση Παγκοσμίων και Πανελληνίων Πολιτιστικών Εκδηλώσεων** (πολιτιστικού, θρησκευτικού και ιστορικού ενδιαφέροντος).
- **Σύνδεση αγροτικού - τουριστικού τομέα** και βιωσιμότητας επιχειρήσεων και προορισμού (local food systems, food miles, περιβάλλον, CSR, διαφοροποίηση προορισμού κλπ)
- **Διοργάνωση Ταξιδιών Εξοικείωσης (Fam Trips) με Tour Operators και Εκπροσώπους ΜΜΕ Εξωτερικού και Εσωτερικού** και Συναντήσεων Εργασίας με Τοπικές Τουριστικές Επιχειρήσεις, με σκοπό την παρουσίαση και προώθηση του τουριστικού μας προϊόντος
- **Ενίσχυση και ενημέρωση για τις μεγάλες δυνατότητες της περιοχής στις εκπαιδευτικές επισκέψεις**, με την απαραίτητη συμβολή του Υπουργείου Παιδείας και των γραφείων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης.
- **Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων ή ημερίδας** για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (υπαλλήλους της Περιφέρειας, Τουριστικούς Πράκτορες, ξενοδόχους κ.τ.λ) σχετικά με τις νέες τάσεις, την Ελληνική Νομοθεσία, τις διαθέσιμες Πιστοποιήσεις και τα οικονομικά εργαλεία ανάπτυξης του τουρισμού.

• Εμπόριο

Με δεδομένο ότι από το σύνολο των επιχειρήσεων του Νομού Τρικάλων μόνο 30 τοπικές επιχειρήσεις ασκούν εξαγωγική δραστηριότητα (στοιχεία από Επιμελητήριο Τρικάλων), παραμένει ζητούμενο η ενίσχυση της υγιούς και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας, αλλά και η

επιτάχυνση της αναδιάρθρωσης των εξαγωγών, αναφορικά τόσο με την ποιοτική τους σύνθεση (ενίσχυση εξαγωγών για προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας) όσο και με το γεωγραφικό τους αναπροσανατολισμό (προς τις ταχέως αναπτυσσόμενες χώρες της Ν.Α. Ευρώπης).

Στόχος είναι οι επιχειρήσεις να μπορούν να προωθήσουν τα προϊόντα τους στις αγορές εκτός της χώρας μας. Η μικρή, αλλά εντελώς ανοικτή πλέον, ελληνική αγορά δεν είναι δυνατόν να αποτελεί τον στόχο των επιχειρήσεων. Θέλουμε επιχειρήσεις με εστιασμένη γεωγραφική εξειδίκευση και έντονη εξαγωγική δραστηριότητα. Σ' αυτήν την προσπάθεια πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στο ανταγωνιστικό προϊόν.

Ως παραδείγματα τέτοιου προσανατολισμού μπορούν να αναφερθούν προϊόντα όπως το λουκάνικο Τρικάλων, το οποίο συγκαταλέγεται μεταξύ των προϊόντων του Επιχειρησιακού Σχεδίου «*Καλάθι Προϊόντων Περιφέρειας Θεσσαλίας*», για τα οποία πρόκειται να εφαρμοστούν ενεργητικές πολιτικές που θα επιχειρούν να ανασυγκροτήσουν την τοπική αγροτική οικονομία και να οδηγήσουν σε βιώσιμη ανάπτυξη και προώθηση των τοπικών προϊόντων στο εξωτερικό μέσω της Περιφέρειας. Επίσης, τα αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά και τα παραπροϊόντα τους (αιθέρια έλαια) αποτελούν πεδίο άσκησης τέτοιας δραστηριότητας. Ιδιαίτερα για την περιοχή μας, η όλη αυτή προσπάθεια μπορεί να συνοδευτεί και από το σχετικό μύθο που θέλει τον Ασκληπιό, που γεννήθηκε στις όχθες του Ληθαίου, να συλλέγει ιαματικά βότανα από την περιοχή του Κερκέτιου όρους (Κόζιακας).

Ταυτόχρονα όμως, δεν πρέπει να παραγνωριστούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι τοπικοί επιχειρηματίες, τα οποία σε μεγάλο βαθμό είναι κοινά με αυτά που αντιμετωπίζουν όλοι οι επιχειρηματίες της χώρας και έχουν σχέση με την έλλειψη υποδομών, τη γραφειοκρατία, το ασταθές φορολογικό σύστημα, την πολυνομία και σε πολλές περιπτώσεις τη διαφθορά.

Προσπάθεια για αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων και της ενίσχυσης της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων αποτελεί μια άλλη πρωτοβουλία που πρόσφατα ανέπτυξε το Επιμελητήριο Τρικάλων, δημιουργώντας τη ΝΕΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (e-Mall) – www.trikalamarket.gr, η οποία λειτουργεί και είναι διαθέσιμη σε όλους τους επιχειρηματίες του Νομού. Η νέα αυτή ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (e-Mall) όλου του νομού δίνει τη δυνατότητα Προβολής (βιτρίνα) και ηλεκτρονικών πωλήσεων (e-shop) των τοπικών αλλά και άλλων προϊόντων χωρίς την ανάγκη ειδικής υποδομής, εύκολα γρήγορα και απλά.

Πρόκειται ουσιαστικά για μια ολοκληρωμένη Υπηρεσία Ηλεκτρονικού Καταστήματος, εντελώς δωρεάν και σε αγγλική έκδοση, που ενσωματώνεται εύκολα και στην ιστοσελίδα της κάθε επιχείρησης, ενώ ταυτόχρονα αποκτά και «*βιτρίνες προϊόντων*» τόσο στην Τοπική Αγορά των

Τρικάλων (www.trikalamarket.gr) όσο και στην Πανελλήνια Επιμελητηριακή Αγορά Προϊόντων (www.directmarket.gr). Με τον τρόπο αυτό η κάθε τρικαλινή επιχείρηση αποκτά στην ουσία 3 κανάλια πώλησης και προβολής των προϊόντων της (τοπικό, ελληνικό και διεθνές καταναλωτικό κοινό), σε 24ωρη βάση, 7 ημέρες την εβδομάδα. Ταυτόχρονα δίνεται και η δυνατότητα αποστολής των τρικαλινών προϊόντων, με ιδία μέσα ή με οποιαδήποτε εταιρία μεταφορών ή ταχυμεταφορών, σε όλο τον κόσμο, με μέριμνα για εξασφάλιση χαμηλών μεταφορικών αποστολής.

Τέλος, ο Δήμος Τρικκαίων, ο φορέας που ενδιαφέρεται για την τοπική ανάπτυξη, με σκοπό την ενθάρρυνση των δραστηριοτήτων του Δευτερογενούς και Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής και ενόψει της εφαρμογής του νέου Ε.Σ.Π.Α., θα πρέπει σίγουρα να εξετάσει τη δυνατότητα δημιουργίας μιας Δομής Διασύνδεσης της Έρευνας και της Επιχειρηματικότητας, η οποία θα μπορεί να απευθύνεται σε ένα ευρύ φάσμα ωφελουμένων. Τέτοιοι ωφελούμενοι μπορεί να είναι νέοι επιστήμονες, ερευνητές, υποψήφιοι διδάκτορες, διδάκτορες που έχουν καταλήξει σε δυνητικά εμπορικά αξιοποιήσιμα ερευνητικά αποτελέσματα, που έχουν δημιουργικές ιδέες και επιθυμούν να τις μετατρέψουν σε βιώσιμες επιχειρήσεις ή προϊόντα, υπό σύσταση επιχειρήσεις που θέλουν να επιχειρήσουν σε δυναμικούς τομείς της τοπικής αλλά και γενικότερα της ελληνικής οικονομίας, αλλά και υφιστάμενες επιχειρήσεις που επιθυμούν να μετασχηματίσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο μέσω αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων. Στόχος της δομής είναι η προσέλκυση αυτών των ωφελουμένων και η παροχή υπηρεσιών υποβοήθησης υλοποίησης ιδεών και ανάπτυξης τελικών προϊόντων, ταυτόχρονα με τη δημιουργία – επινόηση ενός «έξυπνου» brand name για όλα τα παραγόμενα τοπικά προϊόντα.

- **Ασκληπιείο**

Το Ασκληπιείο αποτελεί ένα εξαιρετικής ιστορικής σημασίας μνημείο εντός της πόλης των Τρικάλων. Ένα νέο Ασκληπιείο το οποίο φιλοδοξεί να δημιουργήσει ο Δήμος Τρικκαίων στην Τοπική Κοινότητα του Πρίνου που βρίσκεται στους πρόποδες του Κόζιακα ή Κερκέτιου όρους, (το οποίο θεωρείται το βουνό του Ασκληπιού) μπορεί να εξελιχθεί σε ένα πυκνωτή της φυσιογνωμίας της πόλης, αλλά και σε ένα νέο πόλο έλξης τουριστών, εντός ή εκτός Ελλάδος που να συνδυάζεται και με ειδικές μορφές τουρισμού, όπως ο οικοτουρισμός και ο συνεδριακός τουρισμός. Η περιοχή της κοινότητας Πρίνου είναι μια περιοχή απaráμιλλου φυσικού κάλλους με πλούσια βλάστηση, βασικό της χαρακτηριστικό της οποίας είναι η έντονη παρουσία αρωματικών φυτών και βοτάνων, τα οποία σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία επεξεργαζόταν και χρησιμοποιούσε ο Ασκληπιός, ο πρώτος έλληνας γιατρός, γεννημένος στις όχθες του Ληθαίου ποταμού της Αρχαίας Τρίκκης. Το φυσικό αυτό υπόβαθρο αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα της ευρύτερης περιοχής και με το προτεινόμενο έργο δίνεται η δυνατότητα ανάδειξης του.

Στο Πρίνο, το έτος 2009, κατασκευάστηκε ένα υπέροχο κτίριο με σκοπό να φιλοξενήσει το Δημαρχείο του πρώην Δήμου Κόζιακα, το οποίο λόγω των Καλλικρατικών μεταρρυθμίσεων δεν χρησιμοποιείται στην παρούσα φάση. Ως εκ τούτου, το οικοδόμημα αυτό αποτελεί μια σπουδαία ευκαιρία προκειμένου με τις κατάλληλες παρεμβάσεις και τον απαιτούμενο εξοπλισμό να διαμορφωθεί σε διαδραστικό χώρο παρουσίασης και αναβίωσης των θεραπευτικών τεχνικών και του σπουδαίου έργου του Ασκληπιού.

Στα πλαίσια της προτεινόμενης πράξης περιλαμβάνονται όλες οι απαραίτητες ενέργειες, τεχνικές εργασίες αλλά και η προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού, οι οποίες θα μετατρέψουν το υφιστάμενο κτίριο σε «Ασκληπιείο» με ευδιάκριτους θεματικά και λειτουργικά χώρους-τομείς όπου θα παρουσιάζεται αλλά και θα αναβιώνεται μέσω των διαδραστικών εργαστηρίων το θεραπευτικό έργο του Ασκληπιού. Τον σκοπό αυτό ενισχύει και η διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου σε βοτανικό κήπο με αρωματικά φυτά και βότανα που επεξεργαζόταν και χρησιμοποιούσε ο Ασκληπιός.

Η υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου αποτελεί προτεραιότητα του Δήμου Τρικκαίων. Με τη υλοποίηση του παρόντος έργου αναμένεται η αύξηση της επισκεψιμότητας τόσο στην Τοπική Κοινότητα του Πρίνου όσο και στην ευρύτερη περιοχή καθώς και η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού συμβάλλοντας στην ανάδειξη και κατ' επέκταση αύξηση των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών. Το εν λόγω έργο έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα leader, έχουν γίνει όλες οι προβλεπόμενες μελέτες και αναμένεται το τελικό ποσό της επιχορήγησης του προγράμματος που θα διαμοιράσει η αρμόδια αναπτυξιακή εταιρεία του Δήμου ΚΕΝΕΚΑΠ Α.Ε., έτσι ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία της δημοπράτησής του.

- **Ιαματικά Λουτρά Ριζώματος**

Ο Δήμος Τρικκαίων έχει εγγραφεί στο σύνδεσμο ιαματικών πηγών καθώς και στο δίκτυο ιαματικών Περιφερειών Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας, με σκοπό την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών Ριζώματος, μια ιδέα που είχε εγκαταλειφθεί από την δεκαετία του '80, όταν ο τότε Δήμος Παραληθαίων αποφάσισε να διερευνήσει την ορθότητα της συνήθους για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής πρακτικής, δηλαδή της λήψης νερού από συγκεκριμένη πηγή για θεραπευτικούς σκοπούς σε συνδυασμό με τις προφορικές μαρτυρίες κατοίκων της περιοχής που ανέφεραν την ύπαρξη Ρωμαϊκών λουτρών σε πολύ μικρή απόσταση, τα ερείπια των οποίων σώζονται μέχρι και σήμερα.

Σήμερα, ο φυσικός αυτός πόρος βρίσκεται στο στάδιο της αναγνώρισής του από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Ο Δήμος Τρικκαίων προχώρησε σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες (φυσικοχημικές, μικροβιολογικές και ραδιολογικές μετρήσεις, καθώς και εκπονήσεις μελετών), με σκοπό τη σύνταξη πλήρους φακέλου με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά, όπως αυτά προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία. Από τις διαδικασίες αυτές πιστοποιήθηκε και η ύπαρξη αρχαιοτήτων, πράγμα για το οποίο ενημερώθηκαν σχετικά οι Εφορείες Αρχαιοτήτων Τρικάλων και Καρδίτσας. Μεταξύ των ιδιαίτερων φυσικοχημικών παραμέτρων του συγκεκριμένου φυσικού πόρου, είναι ότι παρουσιάζει την μέγιστη συγκέντρωση σε H₂S, σε σχέση με τις υφιστάμενους αναγνωρισμένους ιαματικούς πόρους στην Ελλάδα.

Η πρωτοβουλία αυτή ενισχύθηκε και από το γεγονός ότι στο αρχείο της πρώην κοινότητας Ριζώματος βρέθηκαν έγγραφα από την αρχή της δεκαετίας του 1980, από τα οποία προκύπτουν ενέργειες της τότε κοινότητας Ριζώματος και της Νομαρχίας Τρικάλων προς το τότε Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας και τον Ε.Ο.Τ. με σκοπό αφενός μεν την ανακήρυξη της συγκεκριμένης πηγής ως ιαματικής και την ανάθεση μελέτης για την εύρεση και ανάδειξη των αρχαίων Ρωμαϊκών λουτρών. Αποτελούν ιδέα-σχέδιο του Δήμου που σιγά σιγά παίρνει μορφή. Απομένει να αναγνωριστεί ως ιαματικός φυσικός πόρος από το Υπουργείο Τουρισμού. Μετά από αυτό θα πρέπει να υλοποιηθούν όλες οι προβλεπόμενες μελέτες, όπως οικονομοτεχνική-ΜΠΕ κλπ. και να αποφασιστεί αν θα δοθεί προς εκμετάλλευση σε ιδιώτη ή αν θα προχωρήσει η υλοποίηση του έργου μέσω ΣΔΙΤ εφόσον διευκρινιστούν οι λεπτομέρειες του έργου.

4.7. Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Τρικάλων

Σύμφωνα με το επίσημο Τελικό Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Τρικάλων, με άξονα 2019-2025, στα πλαίσια της υλοποίησης των δράσεων του στρατηγικού σχεδιασμού επιδιώκεται η προσέγγιση του οράματος του Δήμου Τρικκαίων για έναν έξυπνο, αυτόνομο και ανθεκτικό Δήμο, ελκυστικό για επενδύσεις, επισκέπτες και νέους πολίτες.

Οι κατευθυντήριες πολιτικές επιλογές για τη χάραξη της στρατηγικής Τρίκαλα 2025, στο πλαίσιο της οποίας καλείται να αποκριθεί το παρόν σχέδιο, είναι οι ακόλουθες έξι (6) διαστάσεις της έξυπνης πόλης, οι οποίες μετρώνται με συγκεκριμένους δείκτες επίδοσης:

- **Πολίτες:** εστιάζει στην αξιοποίηση ή και αναβάθμιση των ακόλουθων χαρακτηριστικών του ανθρώπινου κεφαλαίου (οργανισμού του Δήμου και πολιτών) και της κοινωνικής

σύνθεσης: επίπεδο σπουδών, υιοθέτηση της δια βίου μάθησης, εθνογραφικός πλουραλισμός, ευελιξία, δημιουργικότητα, κοσμο-πολίτικο και ανοικτό πνεύμα, καθώς και συμμετοχή στα κοινά.

- **Διακυβέρνηση:** αφορά στην υιοθέτηση σύγχρονων μορφών και τεχνικών διακυβέρνησης: συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων, διαφάνεια, επάρκεια, υπηρεσίες πρόνοιας, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ευέλικτες και βασισμένες στη γνώση οργανωτικές δομές, μέτρηση και διασφάλιση ποιότητας υπηρεσιών.
- **Μεταφορές:** πρόκειται για δράσεις που ενισχύουν τα ακόλουθα: τοπική και περιφερειακή προσβασιμότητα, τεχνολογίες για την υποστήριξη των μεταφορών (πχ. ευφυείς μεταφορές), αειφόρα – καινοτόμα – ασφαλή δίκτυα μεταφορών, ενίσχυση της χρήσης μέσων μαζικής μεταφοράς, καθώς και εναλλακτικές οδοί πρόσβασης και εκκένωσης.
- **Περιβάλλον:** δίνει έμφαση σε δράσεις που αναδεικνύουν, αναβαθμίζουν αλλά και προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον σε όρους: ελκυστικότητα, μόλυνση, προστασία του περιβάλλοντος, αειφορικός σχεδιασμός και ανοικτοί χώροι, αποσυμφόρηση οδών, προετοιμασία για φυσικές καταστροφές και αειφόρος διαχείριση πόρων.
- **Ποιότητα ζωής:** η στρατηγική θα εμβαθύνει σε δράσεις που ενισχύουν: τις πολιτιστικές υποδομές, τις συνθήκες διαβίωσης, την ιδιωτική ασφάλεια και την αναβάθμιση του αισθήματος ασφάλειας, την ποιότητα στέγασης, τις υποδομές τηλεπικοινωνιών, τις υποδομές εκπαίδευσης, την τουριστική ελκυστικότητα και την κοινωνική συνοχή.
- **Οικονομία:** αφορά σε δράσεις που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας: καινοτόμο πνεύμα, επιχειρηματικότητα, εμπορικά σήματα (trademarks), παραγωγικότητα, ευελιξία στην τοπική αγορά εργασίας, διεθνοποίηση της τοπικής οικονομίας, ευελιξία, ηλεκτρονικό επιχειρείν και συλλογικές δράσεις.

Συγκεκριμένα, οι στόχοι που τίθενται στο συγκεκριμένο σχέδιο, αναφορικά με την οικονομία, συνοψίζονται στα εξής:

- καινοτόμο πνεύμα,
- επιχειρηματικότητα,
- εμπορικά σήματα (trademarks),
- παραγωγικότητα,
- ευελιξία στην τοπική αγορά εργασίας,
- διεθνοποίηση της τοπικής οικονομίας,
- ευελιξία,
- ηλεκτρονικό επιχειρείν,
- συλλογικές δράσεις,

- τοπική οικονομία και απασχόληση

Μεταξύ άλλων στο κεφάλαιο για την τοπική οικονομία και απασχόληση, περιγράφεται μία σειρά δράσεων και έργων με στόχο την αναβάθμιση του τουρισμού στην περιοχή, οι οποίες συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 9).

ΑΞΟΝΑΣ (3): ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ							
Μέτρο 3.4.: Τουρισμός							
Στόχος 3.4.2.: Τουριστικό Προϊόν							
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΕΙΔΟΣ – ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΑΛΛΕΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
3.4.2.1	Καταγραφή των τουριστικών υποδομών και πόλων της πόλης και τουριστική προβολή αυτών	<i>Δήμος Τρικαίων</i>	ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΝΕΟ	(1)	Τμήμα Εμπορίου και Υπηρεσιών		50.000,00
3.4.2.2	Αξιοποίηση, συντήρηση και ανάδειξη μη προνοημένων χώρων αρχαιολογικής σημασίας: α) Τοξωτής γέφυρα στην Τ.Κ. Δενδροχωρίου, β) Κάστρο Αγίου Αχιλλείου στην Τ.Κ. Παλαιοπύργου και του κάστρου στην Τ.Κ. Ελληνοκάστρου, γ) Θέσεις "ΟΜΒΡΙΑΣΑ" και "ΑΝΑΛΗΨΗ" στην Τ.Κ. Πλατάνου.	<i>Δ.Ε. Καλλιθένδρου, Παληοκάστρου, Παραληθαίων</i>	ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΝΕΟ	(3)	Τμήμα Εμπορίου και Υπηρεσιών	Εφερεία Αρχαιοτήτων Τρικάλων	20.000,00
ΣΥΝΟΛΟ:							70.000,00

Πίνακας 9 : Δράσεις Αναβάθμισης Τουρισμού στο Δήμο Τρικάλων

ΜΕΡΟΣ 2^ο: Εμπειρική Προσέγγιση

Κεφάλαιο 5: Μεθοδολογία Έρευνας

Ανακεφαλαιώνοντας, στο πρώτο κεφάλαιο παρακολουθήσαμε ιστορικά και ποιοτικά την πορεία του Τουρισμού και πώς από τον μαζικό τουρισμό περάσαμε σε πιο εξειδικευμένες μορφές τουρισμού και πιο συγκεκριμένα στον αστικό τουρισμό, τον οποίο εξετάσαμε ενδελεχώς στο δεύτερο κεφάλαιο. Στο τρίτο κεφάλαιο της μελέτης αυτής, παρουσιάσαμε τον Δήμο Τρικάλων γενικά, αλλά πιο συγκεκριμένα σταθήκαμε ιδιαίτερα σε εκείνα τα στοιχεία τα οποία δύνανται να τον καταστήσουν έναν δημοφιλή αστικό τουριστικό προορισμό. Στο δεύτερο μέρος της παρούσας μελέτης, η οποία εξετάζει τις δυνατότητες ανάπτυξης του αστικού τουρισμού στον Δήμο Τρικάλων, επιδιώκουμε να εξετάσουμε αυτή την πιθανότητα, μέσω της χρήσης ερωτηματολογίου, όπως αντικατοπτρίζεται μέσα από τις απόψεις των κατοίκων και των ατόμων που έχουν επισκεφτεί τη συγκεκριμένη περιοχή. Στο κεφάλαιο αυτό, θα αναλυθούν οι στόχοι της έρευνας και οι ερευνητικές υποθέσεις, θα παρουσιαστεί η διαδικασία επιλογής του δείγματος, θα εξεταστεί το ερωτηματολόγιο στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι, και θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία, σύμφωνα με την οποία θα αναλυθούν οι απαντήσεις των ερωτώμενων.

5.1. Στόχοι της έρευνας και ερευνητικές υποθέσεις

Βασικός στόχος της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει τις απόψεις των κατοίκων κυρίως και των επισκεπτών δευτερευόντως, της πόλης των Τρικάλων, αναφορικά με την πόλη και ιδιαίτερα σε σχέση με τον αστικό τουρισμό. Η ερευνητική υπόθεση της μελέτης αυτής είναι ότι η ανάπτυξη του αστικού τουρισμού στην πόλη των Τρικάλων, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο στα πλαίσια της ευρύτερης ανάπτυξης της περιοχής. Προκειμένου η συγκεκριμένη ερευνητική υπόθεση είτε να επιβεβαιωθεί, είτε να απορριφθεί, θα πρέπει να γνωρίζουμε κατά πόσο η περιοχή πληρεί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη αστικού τουρισμού, τον βαθμό στον οποίο επισκέπτες και κάτοικοι αξιολογούν αυτή την πιθανότητα, ποια είναι η εικόνα του τουρισμού στην πόλη των Τρικάλων τη δεδομένη αυτή στιγμή, ποιοι είναι οι κίνδυνοι, αλλά και ποιες οι επιδιώξεις σε μια τέτοια περίπτωση.

5.2. Επιλογή του δείγματος

Για τις ανάγκες της έρευνας, όπως ήδη αναφέρθηκε, πραγματοποιήθηκε κατάρτιση σχετικού ερωτηματολογίου και το οποίο διανεμήθηκε κατά το διάστημα από τις 20 έως τις 30 Ιανουαρίου. Η διανομή των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή. Τα ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια καταρτήθηκαν μέσω του ανοιχτού, ελεύθερου προγράμματος Google Forms και δόθηκε στην αρχή του ερωτηματολογίου σχετική διευκρίνιση, ότι το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε άτομα που έχουν επισκεφτεί τουλάχιστον μία φορά την πόλη των Τρικάλων. Τα έντυπα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν κατά το ίδιο χρονικό διάστημα στην πόλη των Τρικάλων, με στόχο το δείγμα να είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό ως προς το φύλο και την ηλικία.

5.3. Το ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Το ερωτηματολόγιο, που αποτελεί και το ερευνητικό εργαλείο της παρούσας μελέτης, στηρίχθηκε σε ερωτηματολόγια αντίστοιχης θεματολογίας ερευνών, χωρίς όμως να αποτελεί αντιγραφή ή να στηρίζεται σε κάποιο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο. Ουσιαστικά οι ερωτήσεις επιδιώκουν να απαντήσουν στον καλύτερο δυνατό βαθμό στο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας, μέσα από μία σειρά ερευνητικών υποθέσεων, τις οποίες οι ερωτώμενοι είτε θα επιβεβαιώσουν, είτε θα απορρίψουν με τις απαντήσεις τους. Το ερωτηματολόγιο μπορεί να αναλυθεί σε τρεις επί μέρους ενότητες, βάση της θεματολογίας των ερωτήσεων:

- Ενότητα 1^η: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά
 - Φύλο (Ερώτηση 1)
 - Ηλικία (Ερώτηση 2)
 - Ιδιότητα (Ερώτηση 3)
 - Μορφωτικό επίπεδο (Ερώτηση 4)
 - Επάγγελμα (Ερώτηση 5)
 - Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα (Ερώτηση 6)

- Ενότητα 2^η: Αξιολόγηση Δήμου Τρικάλων

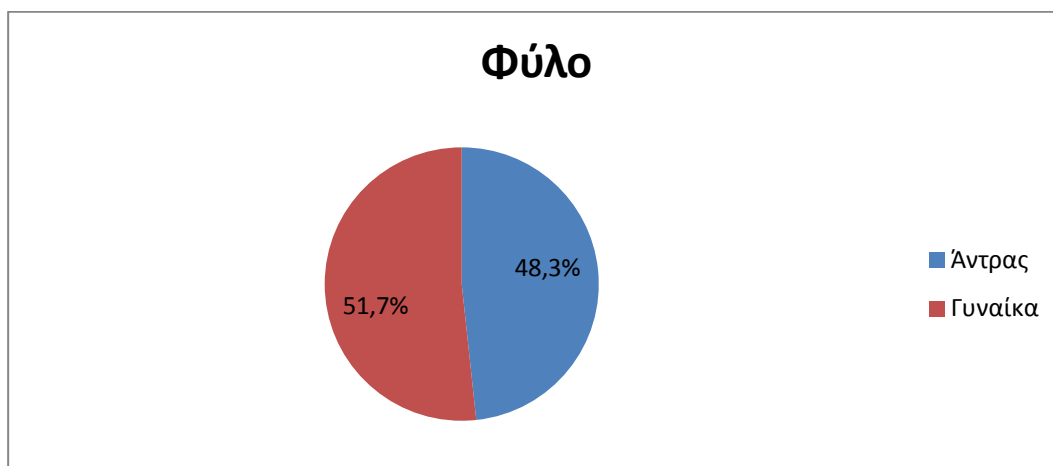
- Τομέας ανάπτυξης που θα πρέπει να κυριαρχήσει στην οικονομία του Δήμου (Ερώτηση 7).
 - Αξιολόγηση αξιοθέατων περιοχής (Ερώτηση 9)
 - Πλεονεκτήματα περιοχής; (Ερώτηση 13)
 - Πιο θετικό χαρακτηριστικό της πόλης των Τρικάλων; (Ερώτηση 16)
 - Πιο αρνητικό χαρακτηριστικό της πόλης των Τρικάλων; (Ερώτηση 17)
- Ενότητα 3^η: Αξιολόγηση Τουριστικών Δυνατοτήτων Δήμου Τρικάλων
 - Σε ποιο βαθμό οφείλεται, κατά την άποψή σας, η τουριστική ζήτηση στην πόλη των Τρικάλων; (Ερώτηση 8)
 - Πιθανές θετικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο (Ερώτηση 10).
 - Πιθανές αρνητικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο (Ερώτηση 11).
 - Υποδομές που θα εξασφαλίσουν καλύτερη τουριστική ανάπτυξη στο Δήμο (Ερώτηση 12).
 - Αξιολόγηση προϋποθέσεων τουριστικής ανάπτυξης στην πόλη των Τρικάλων (Ερώτηση 14).
 - Αξιολόγηση συμβολής τουρισμού στην πρόοδο και ανάπτυξη της πόλης των Τρικάλων (Ερώτηση 15).

5.4. Μεθοδολογική προσέγγιση

Μετά την ολοκλήρωση της διανομής των ερωτηματολογίων, πραγματοποιήθηκε κωδικοποίηση των απαντήσεων με τη χρήση του στατιστικού προγράμματος Excel (Microsoft). Τα ποσοτικά αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται και σχολιάζονται στο Κεφάλαιο 5. Στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο, δηλαδή στο Κεφάλαιο 6, με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος SPSS (IBM), πραγματοποιήθηκε έλεγχος παλινδρόμησης (Correlation) και υπολογισμός των δεικτών συνάφειας με Pearson, ώστε να παρουσιαστεί η συνάφεια μεταξύ των δημογραφικών στοιχείων και των απαντήσεων που έδωσαν οι ερωτώμενοι.

Κεφάλαιο 6: Παρουσίαση ποσοτικών αποτελεσμάτων

Ερώτηση 1: Ποιο είναι το φύλο σας;

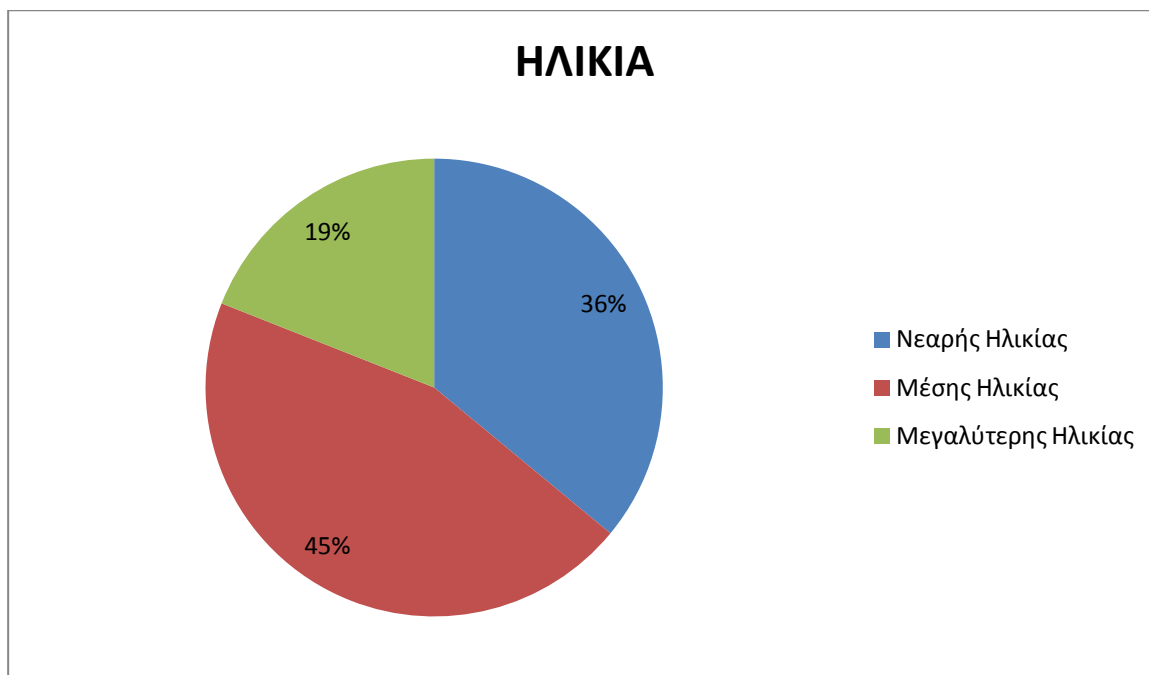
Γράφημα 6.1: Κατανομή δείγματος ως προς φύλο

Από το σύνολο του δείγματος, 149 άτομα, το 48,3%, δηλαδή 73 άτομα ήταν **άνδρες** και το 51,7%, δηλαδή 78 άτομα, **γυναίκες**. (βλ. Γράφημα 6.1).

Ερώτηση 2: Ποια είναι η ηλικία σας;

Τόσο στο έντυπο, όσο και στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο δόθηκε στους συμμετέχοντες η δυνατότητα να συμπληρώσουν την ημερομηνία γέννησής τους. Από την ανάλυση των απαντήσεων στη συγκεκριμένη ερώτηση, προκύπτει ότι ο μέσος όρος ηλικίας των συμμετεχόντων στην έρευνα είναι τα 43,8 χρόνια. Ο νεαρότερος ερωτώμενος είναι 19 ετών, ενώ ο μεγαλύτερος είναι 86 ετών. Επίσης να σημειωθεί, ότι εξαιρέθηκαν από τον υπολογισμό των στατιστικών συμπερασμάτων 5 ερωτηματολόγια, στα οποία οι συμμετέχοντες άφησαν την ημερομηνία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ως ημερομηνία γενεθλίων. Στη συνέχεια τα ερωτηματολόγια κωδικοποιήθηκαν βάσει των ημερομηνιών σε τρεις κατηγορίες, ως εξής:

- Νεαρής Ηλικίας: Από 18-35 ετών, με ημερομηνία γέννησης από 01/01/1999 - 31/12/1982
- Μέσης Ηλικίας: Από 35-55 ετών, με ημερομηνία γέννησης από 01/01/1981 - 31/12/1962
- Μεγαλύτερης Ηλικίας: Από 55 ετών και άνω, με ημερομηνία γέννησης από 01/01/1961 και παλαιότερα.

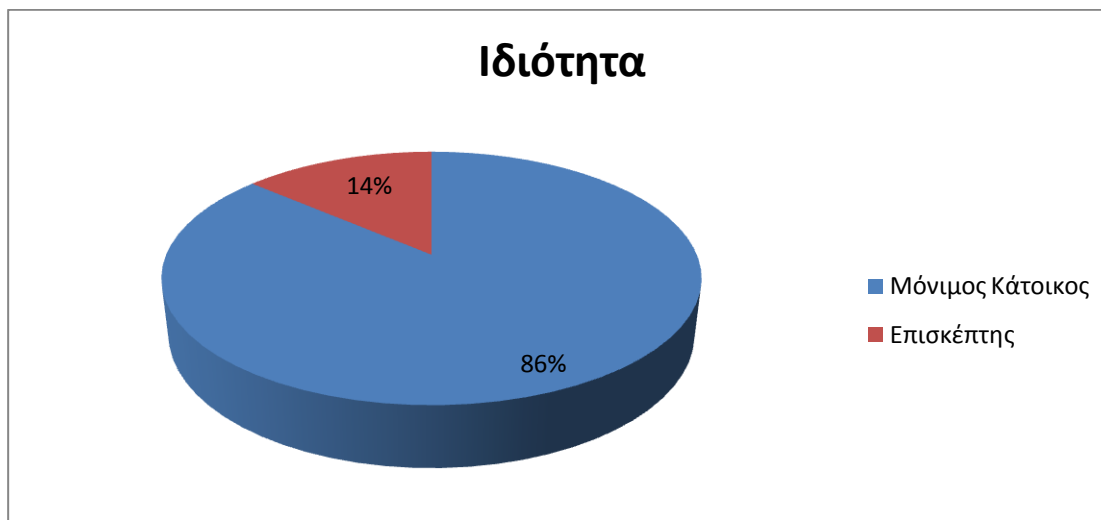

Γράφημα 6.2: Κατανομή δείγματος ως προς την ηλικία.

Αναφορικά με την ηλικία, από το σύνολο του δείγματος (149 άτομα):

- Νεαρής Ηλικίας (18-35) δήλωσε το 36%, δηλαδή 54 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.2)
- Μέσης Ηλικίας (35-55) δήλωσε το 45%, δηλαδή 67 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.2)
- Μεγαλύτερης Ηλικίας (55+) δήλωσε το 19%, δηλαδή 28 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.2)

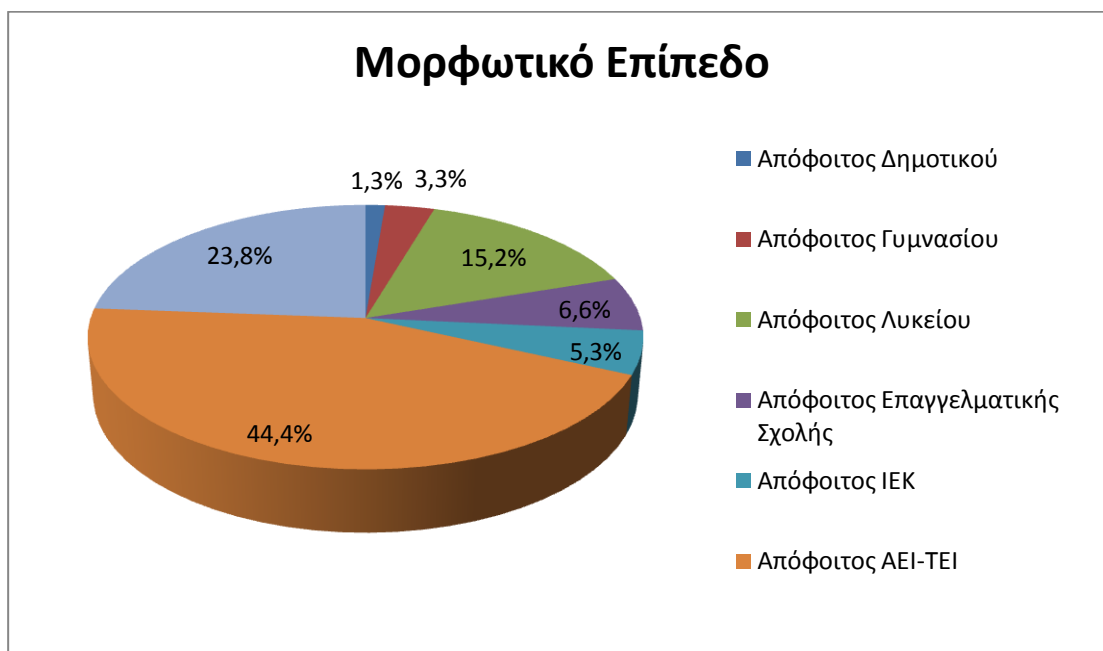
Ερώτηση 3: Με ποια ιδιότητα βρίσκεστε στα Τρίκαλα;

Γράφημα 6.3: Κατανομή δείγματος ως προς την ιδιότητα

Από το σύνολο του δείγματος, **Μόνιμος Κάτοικος** δήλωσε το 86,3% των ερωτώμενων, δηλαδή 128 άτομα, ενώ **Επισκέπτης** δήλωσε το 13,7%, δηλαδή 21 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.3)

Ερώτηση 4: Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

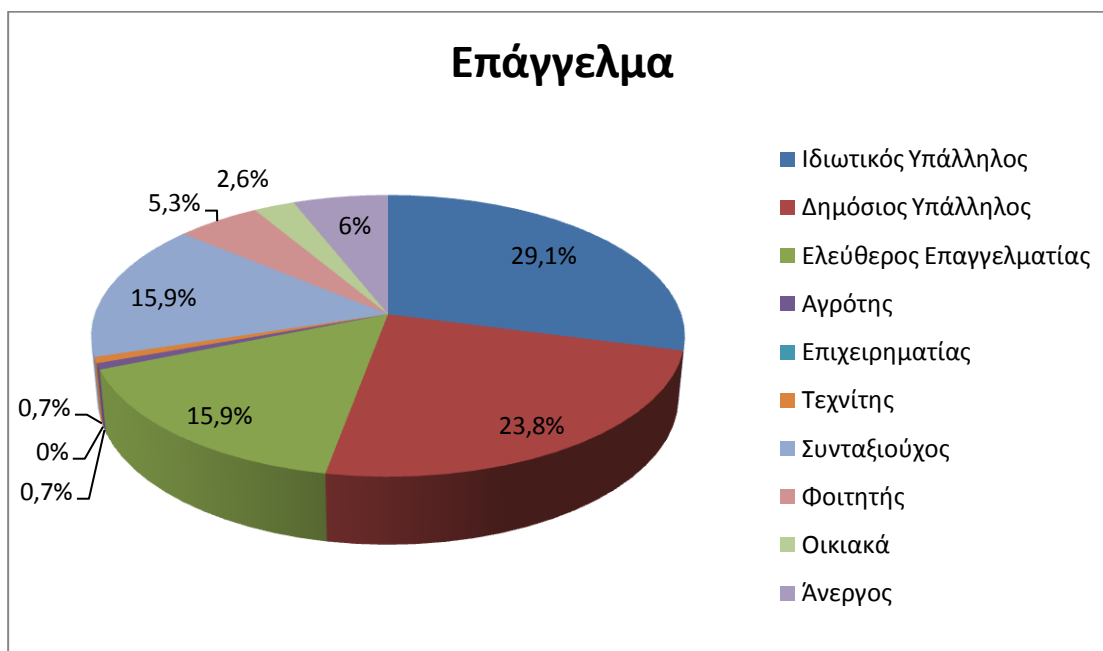

Γράφημα 6.4: Κατανομή δείγματος ως προς το μορφωτικό επίπεδο

Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο, από το σύνολο του δείγματος (149 άτομα):

- **Απόφοιτος Δημοτικού**, δήλωσε το 1,3%, δηλαδή 2 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.4).
- **Απόφοιτος Γυμνασίου**, δήλωσε το 3,3%, δηλαδή 5 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.4).
- **Απόφοιτος Λυκείου**, δήλωσε το 15,3%, δηλαδή 23 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.4).
- **Απόφοιτος Επαγγελματικής Σχολής**, δήλωσε το 6,6%, δηλαδή 10 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.4)
- **Απόφοιτος ΙΕΚ**, δήλωσε το 5,3%, δηλαδή 8 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.4).
- **Απόφοιτος ΑΕΙ-ΤΕΙ**, δήλωσε το 44,4%, δηλαδή 67 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.4).
- **Κάτοχος Μεταπτυχιακού/Διδακτορικού Τίτλου**, δήλωσε το 23,8%, δηλαδή 36 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.4).

Ερώτηση 5: Ποιο είναι το επάγγελμά σας;

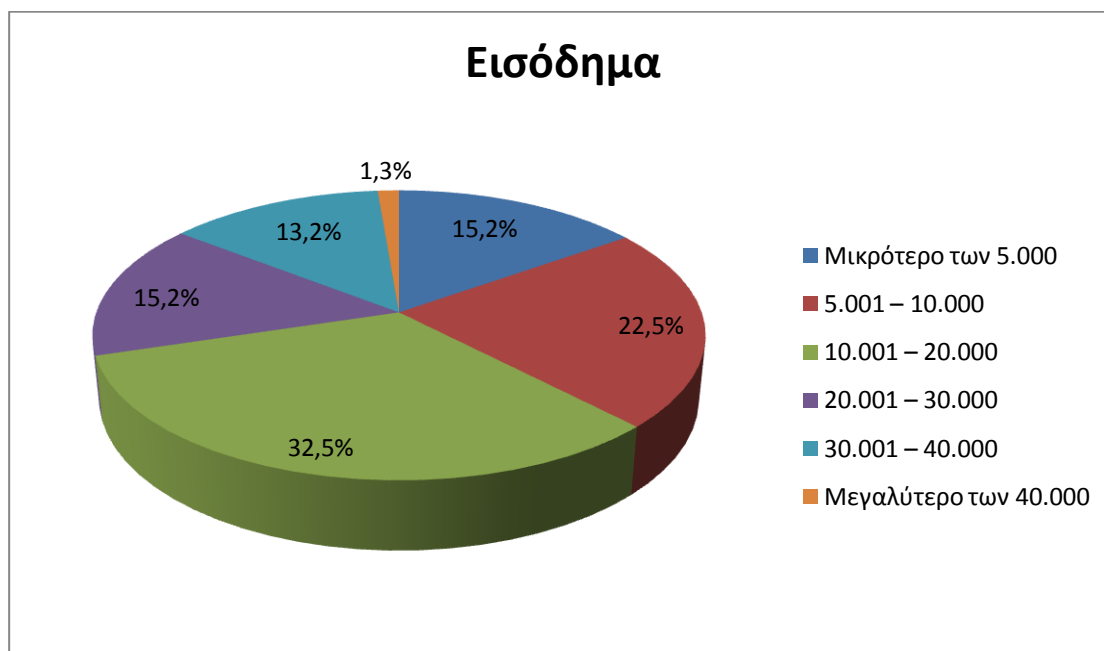

Γράφημα 6.5: Κατανομή δείγματος ως προς το επάγγελμα

Αναφορικά με το επάγγελμα, από το σύνολο του δείγματος (149 άτομα) :

- **Ιδιωτικός υπάλληλος**, δήλωσε το 29,1%, δηλαδή 44 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Δημόσιος υπάλληλος**, δήλωσε το 23,8%, δηλαδή 36 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Ελεύθερος επαγγελματίας**, δήλωσε το 15,9%, δηλαδή 24 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Αγρότης**, δήλωσε το 0,7%, δηλαδή 1 άτομο. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Επιχειρηματίας Ξενοδόχος**, δήλωσε το 0%. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Τεχνίτης**, δήλωσε το 0,7%, δηλαδή 1 άτομο. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Συνταξιούχος**, δήλωσε το 15,9%, δηλαδή 24 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Φοιτητής/τρια**, δήλωσε το 5,3%, δηλαδή 8 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Οικιακά**, δήλωσε το 2,6%, δηλαδή 4 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.5)
- **Άνεργος**, δήλωσε το 6%, δηλαδή 9 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.5)

Ερώτηση 6: Ποιο είναι το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά σας;

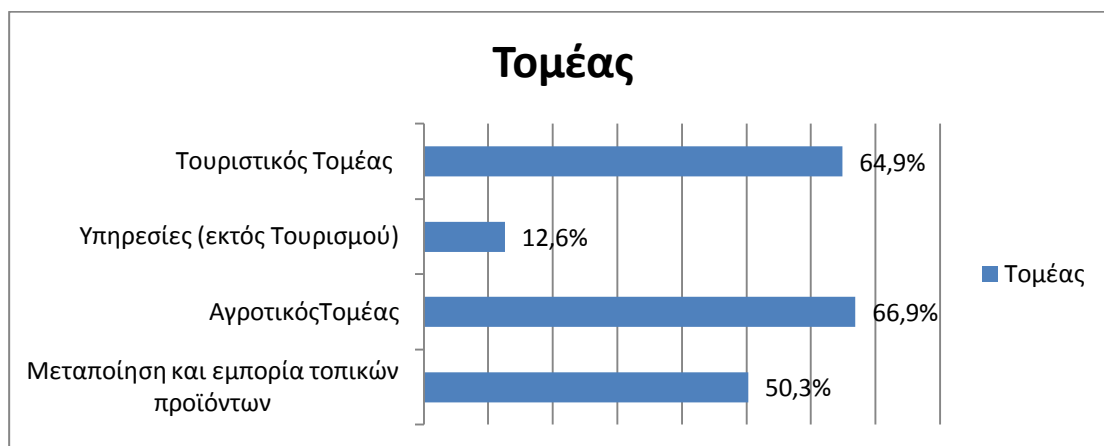

Γράφημα 6.6: Κατανομή δείγματος ως προς το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα.

Αναφορικά με το ετήσιο εισόδημα, από το σύνολο του δείγματος (149 άτομα):

- **Μικρότερο των 5.000**, δήλωσε το 15,2%, δηλαδή 23 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.6)
- **5.001 – 10.000**, δήλωσε το 22,5%, δηλαδή 34 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.6)
- **10.001 – 20.000**, δήλωσε το 32,5%, δηλαδή 49 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.6)
- **20.001 – 30.000**, δήλωσε το 15,2%, δηλαδή 23 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.6)
- **30.001 – 40.000**, δήλωσε το 13,2%, δηλαδή 20 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.6)
- **Μεγαλύτερο των 40.000**, δήλωσε το 1,3%, δηλαδή 2 άτομα. (βλ. Γράφημα 6.6)

Ερώτηση 7: Σε ποιό τομέα πιστεύετε ότι θα πρέπει να στηριχτεί η οικονομία του Δήμου σας;

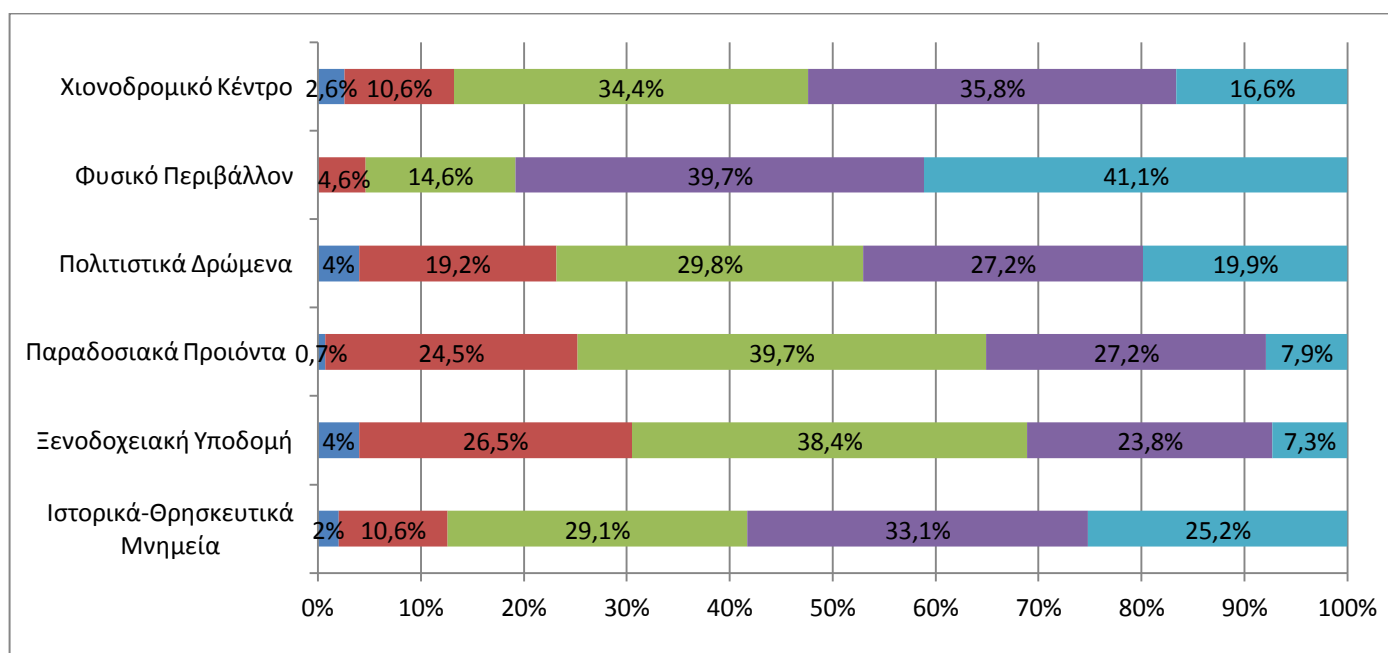

Γράφημα 6.7: Κατανομή δείγματος ως προς τον τομέα ανάπτυξης.

Στην ερώτηση αυτή, οι ερωτώμενοι είχαν τη δυνατότητα να δώσουν παραπάνω από μια απάντηση, επομένως τα ποσοστά κάθε ράβδου, αντιστοιχούν σε ποσοστό επί τις εκατό (%).

- Τον τομέα της **μεταποίησης και εμπορίας τοπικών προϊόντων**, επέλεξε το 50,3%, (βλ. Γράφημα 6.7)
- Τον **αγροτικό τομέα**, επέλεξε το 66,9%. (βλ. Γράφημα 6.7)
- Τις **υπηρεσίες εκτός Τουρισμού**, επέλεξε το 12,6%. (βλ. Γράφημα 6.7)
- Τον **τουριστικό τομέα** επέλεξε το 64,9%. (βλ. Γράφημα 6.7)

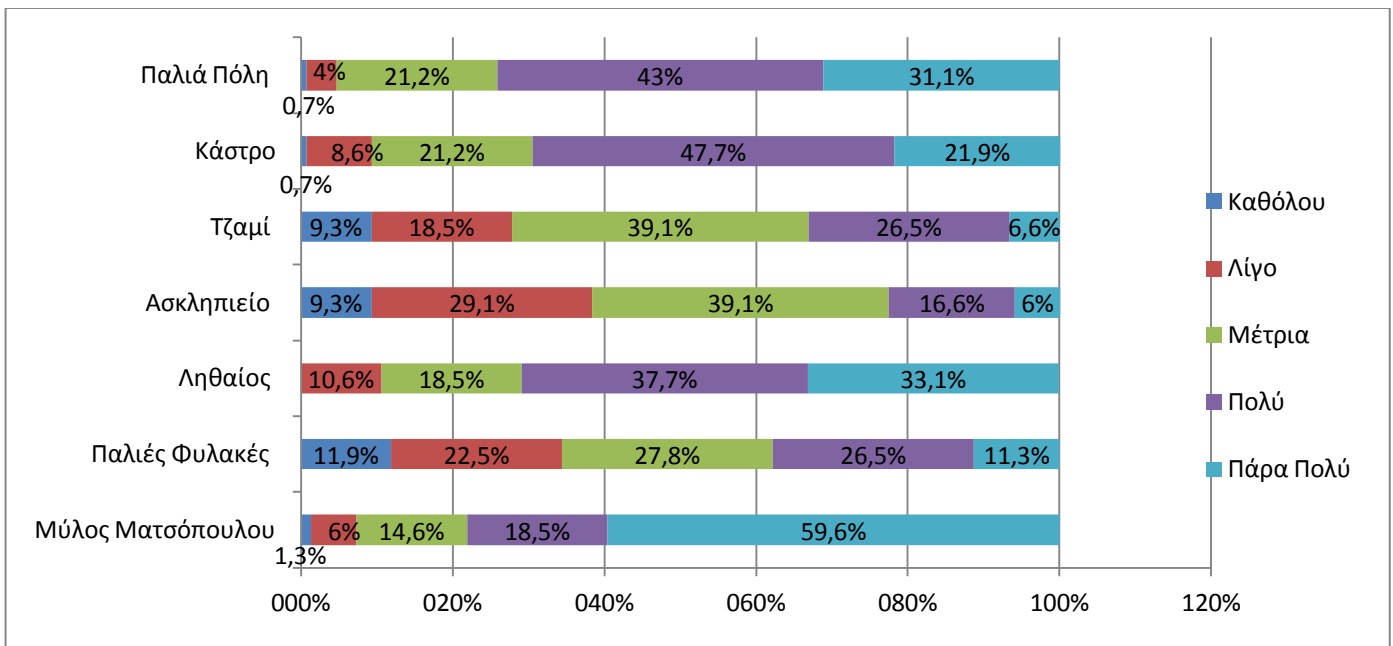
Ερώτηση 8: Σε ποιο βαθμό οφείλεται, κατά την άποψή σας, η τουριστική ζήτηση στην πόλη των Τρικάλων;

Γράφημα 6.8: Κατανομή δείγματος ως προς την τουριστική ζήτηση.

- Τα **Ιστορικά-Θρησκευτικά Μνημεία**, φαίνεται ότι κάτοικοι και επισκέπτες τα θεωρούν σημαντικό πόλο έλξης, καθώς *Πολύ* δήλωσε το 33,1% και *Πάρα Πολύ* το 25,2%, ενώ καθόλου μόνο το 2% των ερωτώμενων. (βλ. Γράφημα 6.8)
- Η **Ξενοδοχειακή Υποδομή**, εμφανίζεται *Λίγο* (26,5%) έως *Μέτρια* (38,4%) σημαντική, ενώ *Πολύ/Πάρα Πολύ* δήλωσε το 31,1% των ερωτώμενων (βλ. Γράφημα 6.8)
- Τα **Παραδοσιακά Προϊόντα**, ταυτίζονται σε σημαντικό βαθμό με την ταυτότητα της περιοχής, καθώς *Μέτρια* δήλωσε το 39,7%, *Πολύ* το 27,2% και *Πάρα Πολύ* το 7,9%. (βλ. Γράφημα 6.8)
- Στα **Πολιτιστικά Δρώμενα** από την άλλη, δεν συγκέντρωσαν τα αναμενόμενα ποσοστά, καθώς ως *Πάρα Πολύ* σημαντικά τα κρίνει μόνο το 19,9%. (βλ. Γράφημα 6.8)
- Το **Φυσικό Περιβάλλον**, φαίνεται να είναι, τουλάχιστον για το δείγμα, ο πιο σημαντικός παράγοντας, καθώς πρόκειται για την επιλογή που συγκεντρώνει τα υψηλότερα θετικά (Πάρα Πολύ: 41,10%) και τα χαμηλότερα αρνητικά αποτελέσματα (Καθόλου: 0%,). (βλ. Γράφημα 6.8)
- Στο **Χιονοδρομικό Κέντρο**, φαίνεται να αποτελεί σταθερό πόλο έλξης για ντόπιους και επισκέπτες, καθώς *Πολύ* δήλωσε το 35,80% και *Πάρα Πολύ* το 16,6%. (βλ. Γράφημα 6.8)

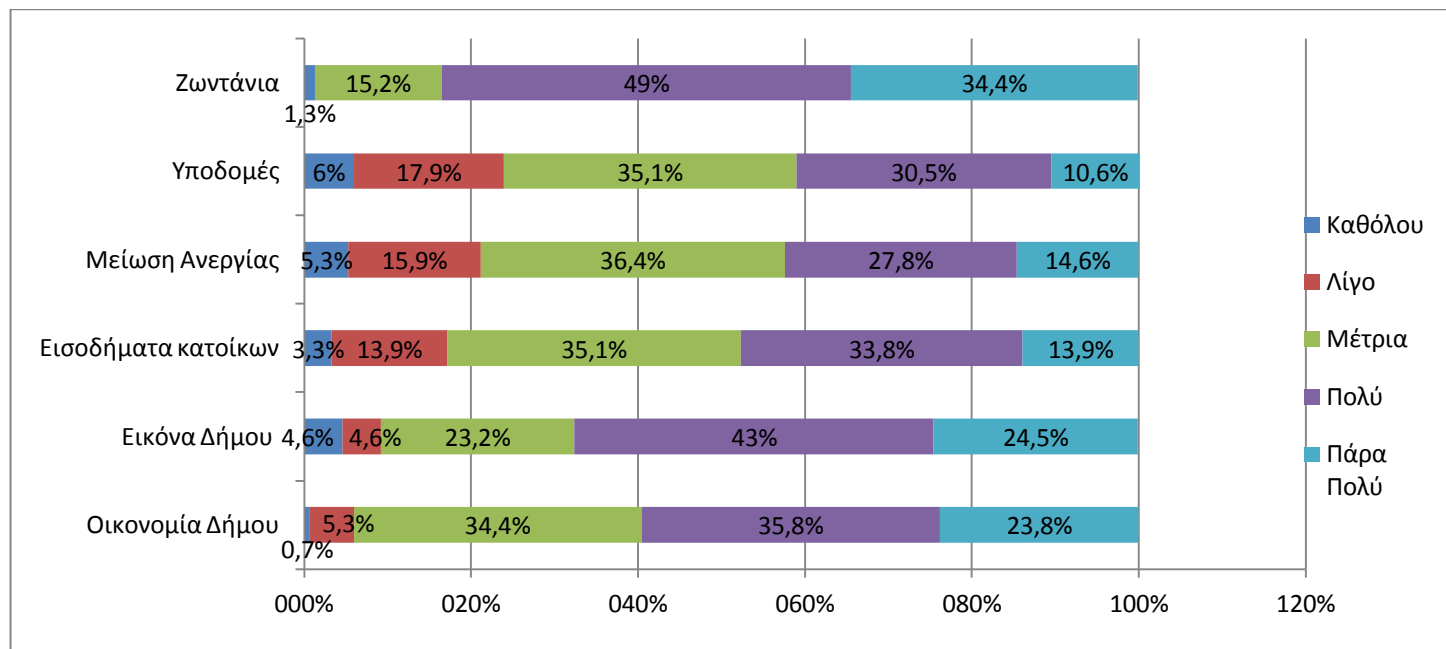
Ερώτηση 9: Σε ποιο βαθμό, κατά τη γνώμη σας, τα παρακάτω αξιοθέατα παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη τουριστική ζήτηση;

Γράφημα 6.9: Κατανομή δείγματος ως προς την τουριστική ζήτηση των αξιοθέατων.

- Ο **Μύλος Ματσόπουλου** συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων, με το *Πάρα Πολύ* να αγγίζει το 59,6%, επί του δείγματος.
- Οι **Παλιές Φυλακές (Νυν Μουσείο Τσιτσάνη)**, αν και δεν συγκεντρώνουν τόσο υψηλά θετικά ποσοστά, φαίνεται να παραμένουν ψηλά στις προτιμήσεις κατοίκων και επισκεπτών, με τις απαντήσεις άνω του μετρίου να αγγίζουν σχεδόν το 70% συγκεντρωτικά.
- Ο **Ληθαίος Ποταμός** έρχεται ψηλά στις προτιμήσεις, σημειώνοντας ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά, ενώ είναι η μόνη επιλογή στην οποία το *Καθόλου* έλαβε 0%.
- Το **Ασκληπιείο** συγκεντρώνει τα χαμηλότερα ποσοστά στις επιλογές *Πολύ-Πάρα Πολύ* και συμπερασματικά κινείται στο *Λίγο* (29,1%)-*Μέτρια* (39,1%).
- Το **Τζαμί** φαίνεται να παρουσιάζει μέτριο ενδιαφέρον, ενώ σημειώνει το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό στην κατηγορία *Πάρα Πολύ*, με μόλις 6,6%.
- Το **Κάστρο** φαίνεται να αποτελεί ένα δημοφιλές αξιοθέατο, με τις επιλογές *Πολύ-Πάρα Πολύ* να αγγίζουν σχεδόν το 70%.
- Η **Παλιά Πόλη (Βαρούσι)** έρχεται πολύ ψηλά στις προτιμήσεις, με τις επιλογές *Πολύ-Πάρα Πολύ* να ξεπερνούν συγκεντρωτικά το 70%.

Ερώτηση 10: Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι σημαντικότερες θετικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στην πόλη και σε ποιο βαθμό;

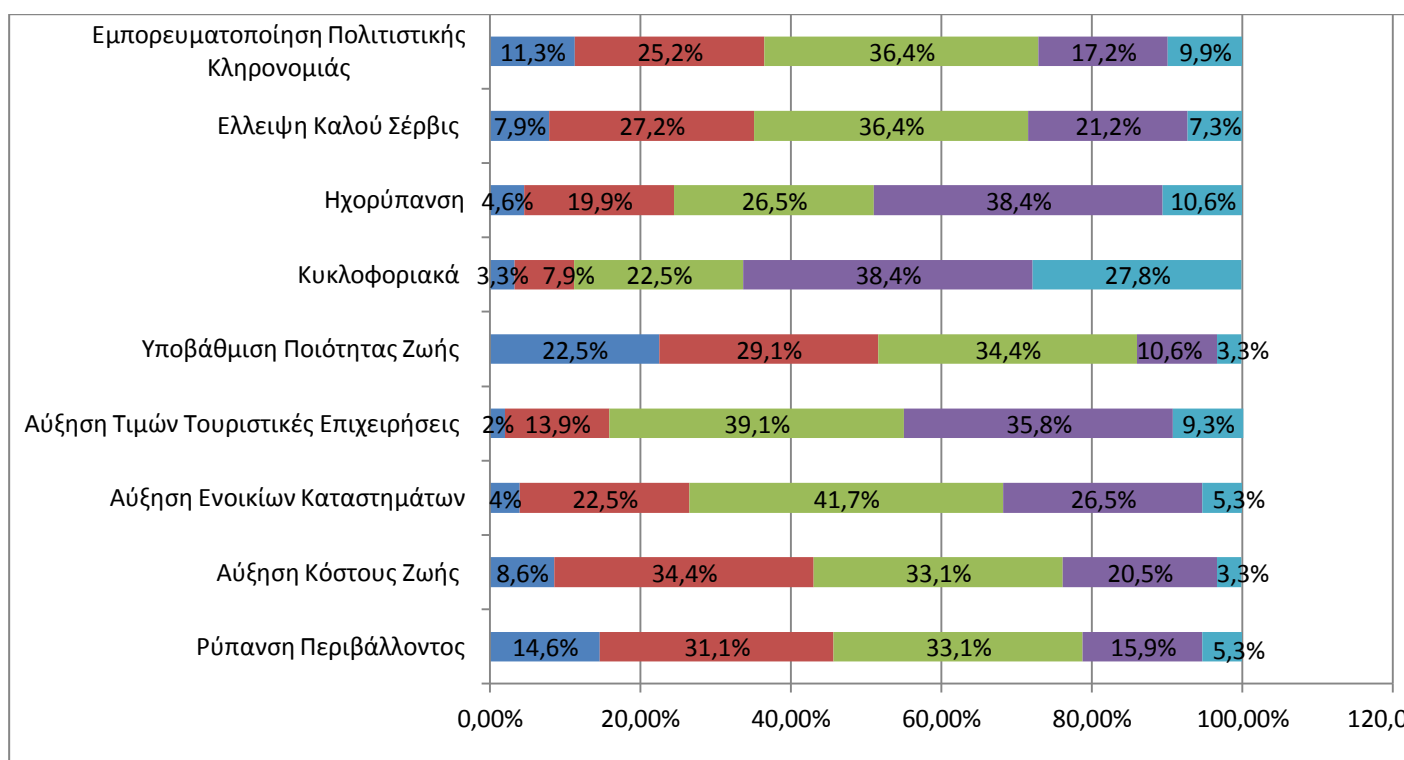

Γράφημα 6.10: Κατανομή δείγματος ως προς θετικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού.

- Οι ερωτώμενοι θεωρούν πως η ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο θα οδηγήσει σε **Βελτίωση της Οικονομίας του Δήμου** σε ιδιαίτερα σημαντικό βαθμό, με το *Πολύ* να αγγίζει το 35,8%.

- Η **Βελτίωση της Εικόνας του Δήμου**, έρχεται δεύτερη σε αριθμό θετικών απαντήσεων, συγκριτικά με τις υπόλοιπες, με τις επιλογές Πολύ-Πάρα Πολύ να φτάνουν το 67,5%.
- Ως προς την **Αύξηση των Εισοδημάτων των Κατοίκων**, οι ερωτώμενοι εμφανίζονται πιο συγκρατημένοι, με το *Πάρα Πολύ* να ανέρχεται σε μόλις 13,9%.
- Ως προς τη **Μείωση της Ανεργίας** σε τοπικό επίπεδο, το 21,2% των ερωτώμενων φαίνεται να πιστεύει ότι η ανάπτυξη του τουρισμού, θα συμβάλει από *Καθόλου* έως *Λίγο* στην αντιμετώπισή της.
- Η **Βελτίωση των Υποδομών**, συγκεντρώνει τα υψηλότερα ποσοστά αρνητικών απαντήσεων, με το *Καθόλου* να συγκεντρώνει 6% και το *Λίγο* 17,9%.
- Η «**Ζωντάνια**» που θα δώσει ο τουρισμός στην πόλη, φαίνεται να αποτελεί την μεγαλύτερη προσδοκία των ερωτώμενων, με τις απαντήσεις *Πολύ-Πάρα Πολύ* να αγγίζουν σχεδόν το 85% συνολικά.

Ερώτηση 11: Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο και σε ποιο βαθμό;

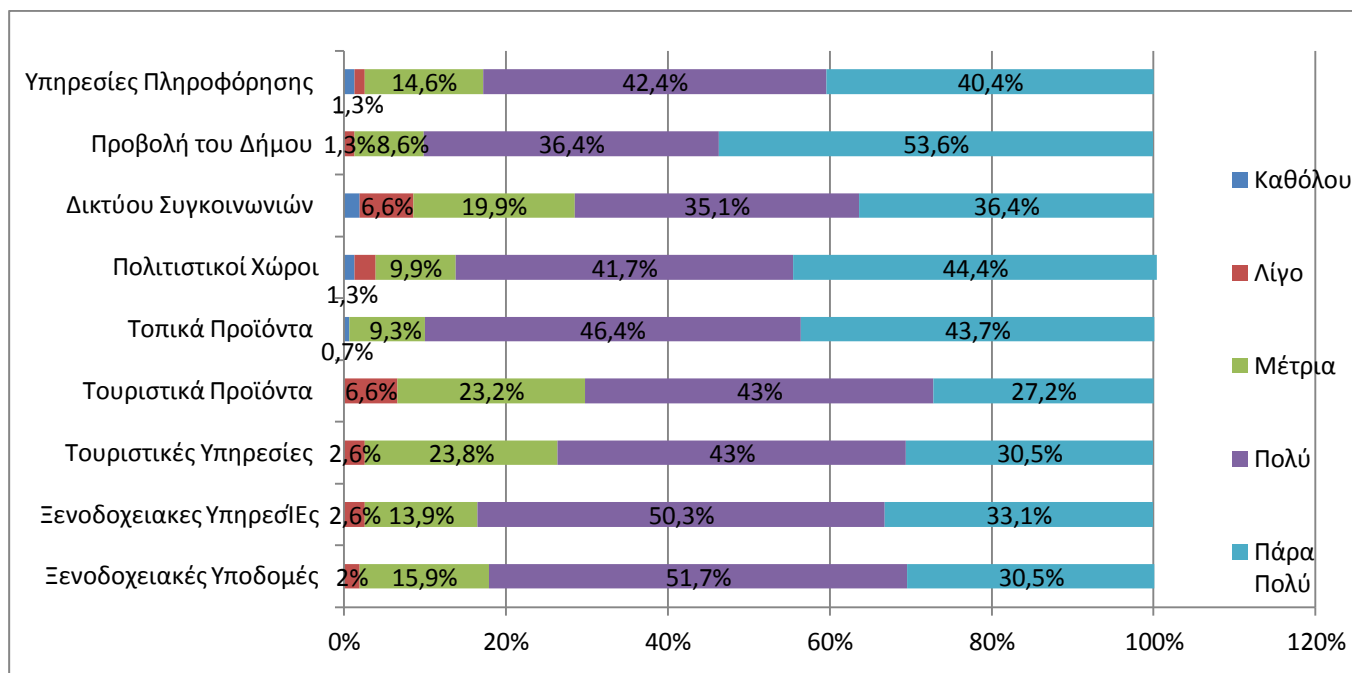

Γράφημα 6.11: Κατανομή δείγματος ως προς την αξιολόγηση των αρνητικότερων χαρακτηριστικών.

- Η **Ρύπανση του Περιβάλλοντος** εξαιτίας της ανάπτυξης του τουρισμού, φαίνεται ότι δεν είναι κάτι το οποίο απασχολεί ιδιαίτερα τους ερωτώμενους,

- Η **Αύξηση του Κόστους Ζωής** ανησυχεί μάλλον μέτρια τους ερωτώμενους, με τις επιλογές *Καθόλου* και *Πάρα Πολύ* να σημειώνουν αρκετά χαμηλά ποσοστά.
- Η **Αύξηση των Ενοικίων των Καταστημάτων** φαίνεται να αποτελεί ένα μέτριας ανησυχίας ζήτημα, με την επιλογή *Μέτρια* να ανέρχεται σε 41,7%.
- Η **Αύξηση των Τιμών στις Τουριστικές Επιχειρήσεις** (εστιατόρια, καφέ κλπ) προβληματίζει τους ερωτώμενους, οι οποίοι επέλεξαν *Πολύ* και *Πάρα Πολύ* συνολικά σε ποσοστό 45,1%.
- Η **Υποβάθμιση της Ποιότητας Ζωής** αποτελεί έναν παράγοντα που δεν προβληματίζει ιδιαίτερα τους ερωτώμενους, συγκεντρώνοντας τα υψηλότερα ποσοστά στην επιλογή *Καθόλου*, με 22,5%.
- Τα **Κυκλοφοριακά Προβλήματα** (κίνηση, στάθμευση κλπ), φαίνεται να ότι αποτελούν τον μεγαλύτερο τομέα προβληματισμού για τους ερωτώμενους, με το *Πάρα Πολύ* να αγγίζει το 27,8%.
- Η **Ηχορύπανση** επίσης αποτελεί σημαντικό ζήτημα για τους συμμετέχοντες, καθώς οι επιλογές *Πολύ-Πάρα Πολύ* συνολικά αγγίζουν το 49%.
- Η **Έλλειψη Καλού Σέρβις** στους τουρίστες δεν φαίνεται να προβληματίζει ιδιαίτερα τους ερωτώμενους.
- Η **Εμπορευματοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς** φαίνεται να αποτελεί ένα *Πολύ* σημαντικό πρόβλημα μόλις για το 9,9% των ερωτώμενων.

Ερώτηση 12: Για να υπάρξει καλύτερη τουριστική ανάπτυξη στο Δήμο σας, σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι θα πρέπει να υφίστανται:

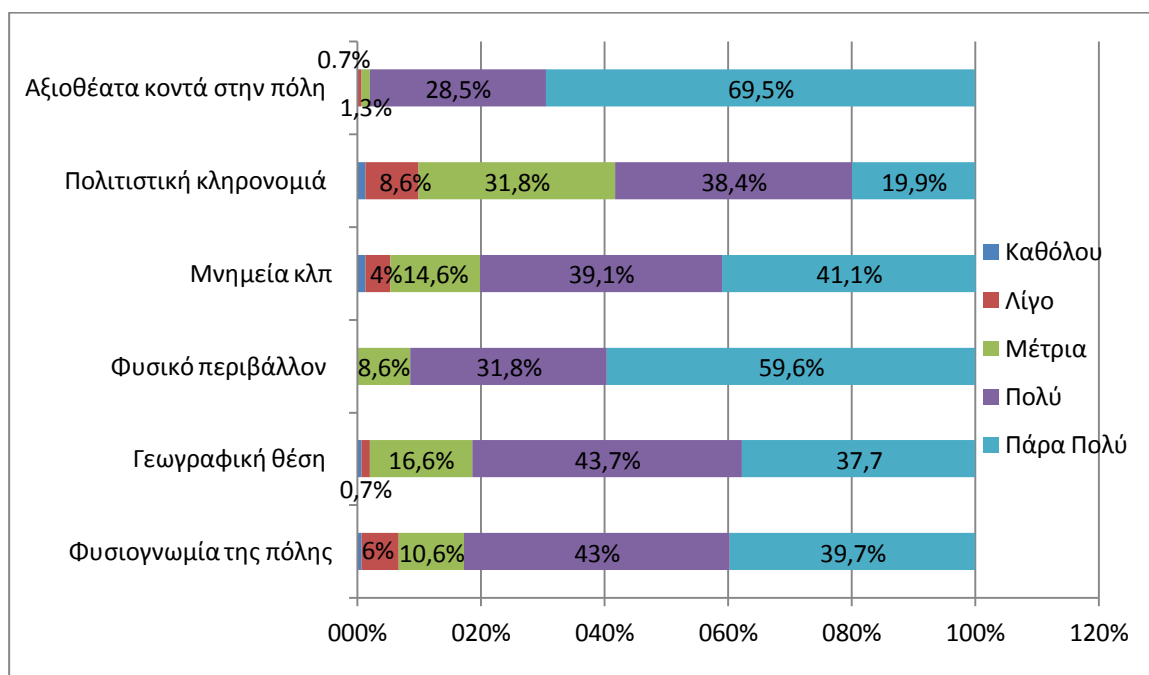
Γράφημα 6.12: Κατανομή δείγματος ως προς την βελτίωση της ανάπτυξης.

Οι ερωτώμενοι φαίνεται να αναγνωρίζουν ως Πολύ ή Πάρα Πολύ σημαντικούς όλους τους παραπάνω παράγοντες, όπως προκύπτει τις απαντήσεις, όλες οι επιλογές συγκέντρωσαν άνω του 70%, στις συγκεκριμένες επιλογές. Πιο αναλυτικά ως προς το άθροισμα των δύο επιλογών προκύπτει ότι:

- Οι **Επαρκείς Ξενοδοχειακές Υποδομές** θεωρούνται *Πολύ-Πάρα Πολύ* σημαντικές σε ποσοστό 82,3% συνολικά.
- Η **Βελτίωση Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών** θεωρούνται *Πολύ-Πάρα Πολύ* σημαντικές σε ποσοστό 83,4% συνολικά.
- Η **Βελτίωση Τουριστικών Υπηρεσιών** (σέρβις) θεωρούνται *Πολύ-Πάρα Πολύ* σημαντικές σε ποσοστό 73,5% συνολικά.
- Η **Βελτίωση Ποιότητας Τουριστικών Προϊόντων** (εστίαση, καφέ) θεωρούνται *Πολύ-Πάρα Πολύ* σημαντικές σε ποσοστό 70,2% συνολικά.
- Η **Προβολή Τοπικών Προϊόντων** (εδέσματα, κρασιά κλπ) θεωρούνται *Πολύ-Πάρα Πολύ* σημαντικές σε ποσοστό 90,1% συνολικά.
- Η **Προβολή Πολιτιστικών Χώρων** θεωρούνται *Πολύ-Πάρα Πολύ* σημαντικές σε ποσοστό 86,6% συνολικά.
- Η **Βελτίωση Δικτύου Συγκοινωνιακών Μεταφορών** (π.χ. ΚΤΕΛ) θεωρούνται *Πολύ-Πάρα Πολύ* σημαντικές σε ποσοστό 71,5% συνολικά.

- Η **Προβολή του Δήμου** ως τουριστικού προορισμού θεωρούνται Πολύ-Πάρα Πολύ σημαντικές σε ποσοστό 90% συνολικά.
- Η **Ύπαρξη Υπηρεσιών Πληροφόρησης** (περίπτερα ενημέρωσης, ηλεκτρονικές εφαρμογές κλπ) θεωρούνται Πολύ-Πάρα Πολύ σημαντικές σε ποσοστό 82,8% συνολικά.

Ερώτηση 13: Σε ποιο βαθμό τα παρακάτω αποτελούν πλεονεκτήματα της περιοχής σας;

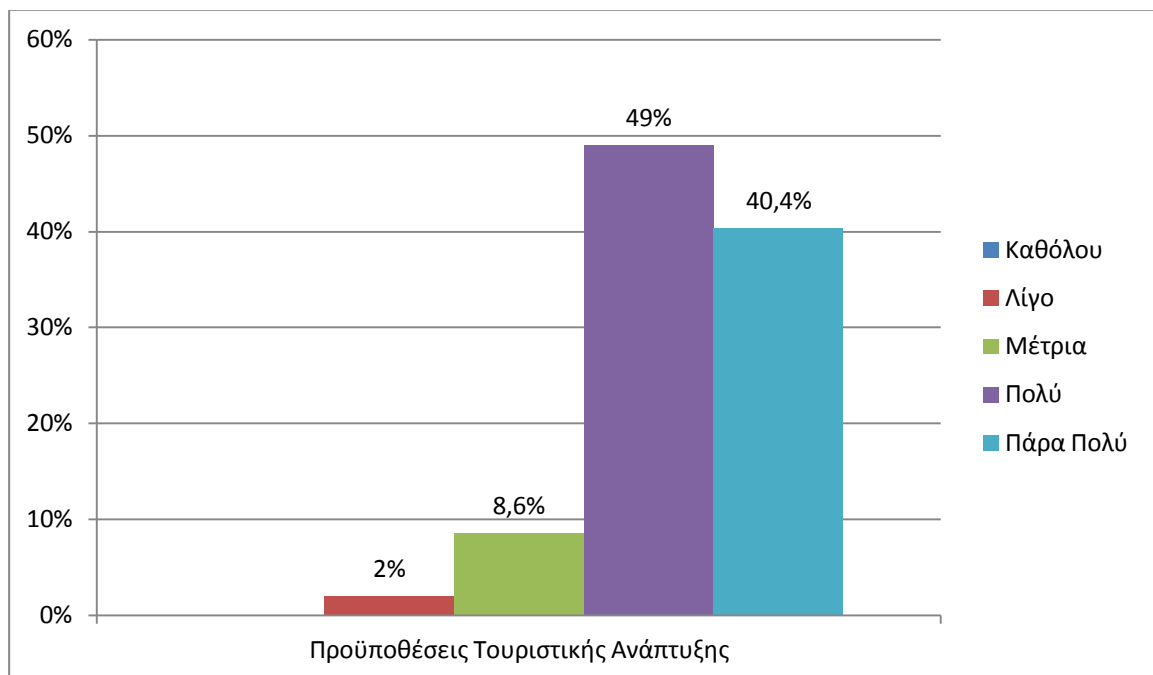

Γράφημα 6.13: Κατανομή δείγματος ως προς την αξιολόγηση πλεονεκτημάτων.

- Η **Φυσιογνωμία της Πόλης** αναδεικνύεται, τουλάχιστον σύμφωνα με το δείγμα, ως ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της περιοχής, σημειώνοντας 43% στην επιλογή *Πολύ* και 39,7% στην επιλογή *Πάρα Πολύ*.
- Η **Γεωγραφική Θέση** θεωρείται σημαντικό πλεονέκτημα της περιοχής, καθώς *Πολύ* δήλωσε το 43,7% και *Πάρα Πολύ* το 37,7%.
- Το **Φυσικό Περιβάλλον** μεταξύ όλων των ερωτήσεων συγκεντρώνει τα υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες Πολύ-Πάρα Πολύ, συνολικά 91,4%, ενώ οι επιλογές Καθόλου-Λίγο έλαβαν 0%.
- Τα **Μνημεία** (αρχαιολογικοί χώροι-μουσεία, τουριστικές περιοχές, τουριστικές εκδηλώσεις-ατραξιόν πχ. Μύλος Ματσόπουλου), θεωρούνται σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή, συγκεντρώνοντας στις επιλογές Πολύ-Πάρα Πολύ 80,2% συνολικά.

- Η **Πολιτιστική Κληρονομιά** (ήθη, έθιμα, παραδόσεις) αποτελεί πόλο έλξης σύμφωνα με τους ερωτώμενους, αλλά συγκεντρώνει τα υψηλότερα ποσοστά, συγκριτικά με τις υπόλοιπες ερωτήσεις, σε απαντήσεις από *Μέτρια* και κάτω.
- Τα **Αξιοθέατα και Δραστηριότητες Κοντά στην Πόλη** (Μετέωρα, χιονοδρομικό κέντρο Περτουλίου), θεωρούνται ο βασικός πόλος έλξης της περιοχής σύμφωνα με τους ερωτώμενους, καθώς η επιλογή *Πάρα Πολύ* συγκεντρώνει το 69,5% των απαντήσεων.

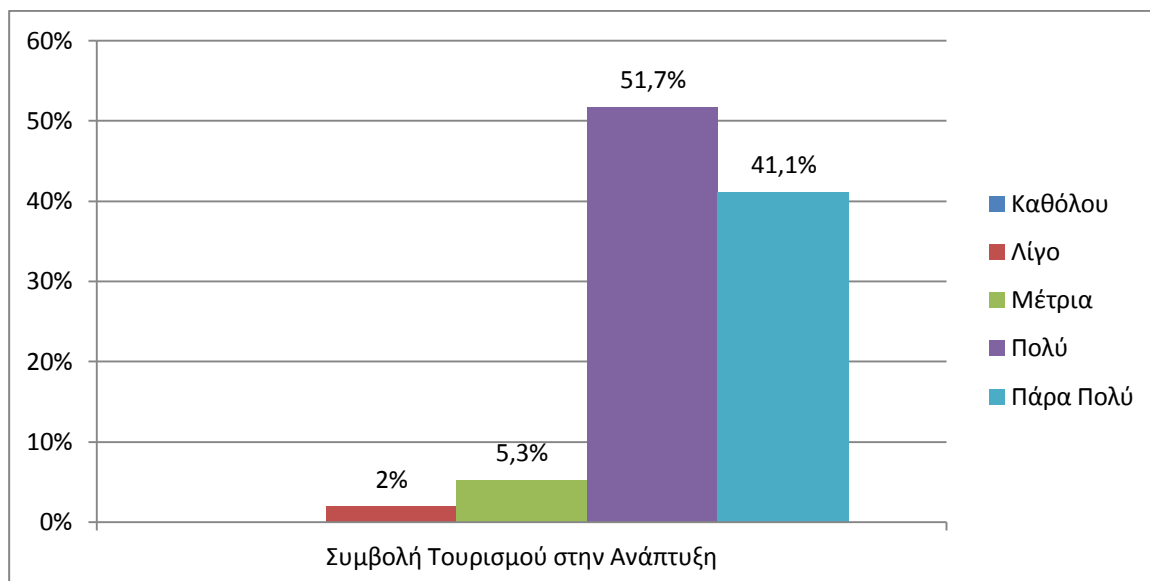
Ερώτηση 14: Πιστεύετε ότι υπάρχουν προϋποθέσεις τουριστικής ανάπτυξης στην πόλη των Τρικάλων;

Γράφημα 6.14: Κατανομή δείγματος ως προς την ύπαρξη προϋποθέσεων ανάπτυξης.

- **Καθόλου** δήλωσε το 0% (βλ. Γράφημα 6.14)
- **Λίγο** δήλωσε το 2% (βλ. Γράφημα 6.14)
- **Μέτρια** δήλωσε το 8,6% (βλ. Γράφημα 6.14)
- **Πολύ** δήλωσε το 49% (βλ. Γράφημα 6.14)
- **Πάρα Πολύ** δήλωσε το 40,4% (βλ. Γράφημα 6.14)

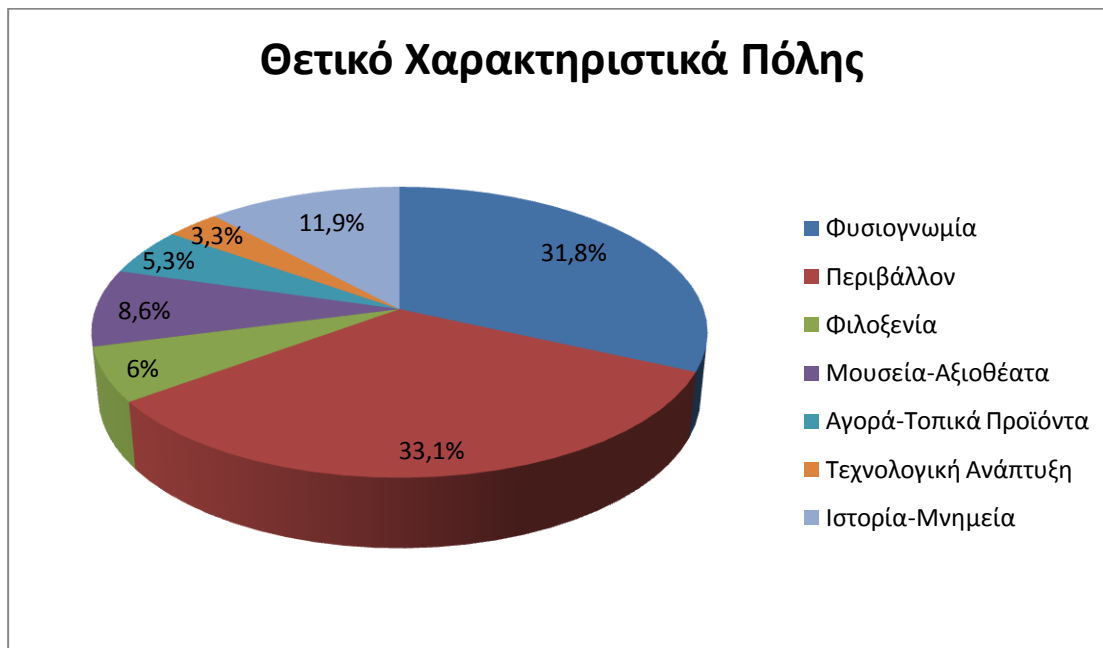
Ερώτηση 15: Κατά πόσο πιστεύετε ότι ο τουρισμός θα συμβάλλει στην πρόοδο και ανάπτυξη της πόλης των Τρικάλων;

Γράφημα 6.15: Κατανομή δείγματος ως της συμβολή του τουρισμού στην πρόοδο της πόλης.

- **Καθόλου** δήλωσε το 0%. (βλ. Γράφημα 6.15)
- **Λίγο** δήλωσε το 2%. (βλ. Γράφημα 6.15)
- **Μέτρια** δήλωσε το 5,3%. (βλ. Γράφημα 6.15)
- **Πολύ** δήλωσε το 51,7%. (βλ. Γράφημα 6.15)
- **Πάρα Πολύ** δήλωσε το 41,1%. (βλ. Γράφημα 6.15)

Ερώτηση 16: Ποιο θεωρείτε το πιο θετικό χαρακτηριστικό της πόλης των Τρικάλων;

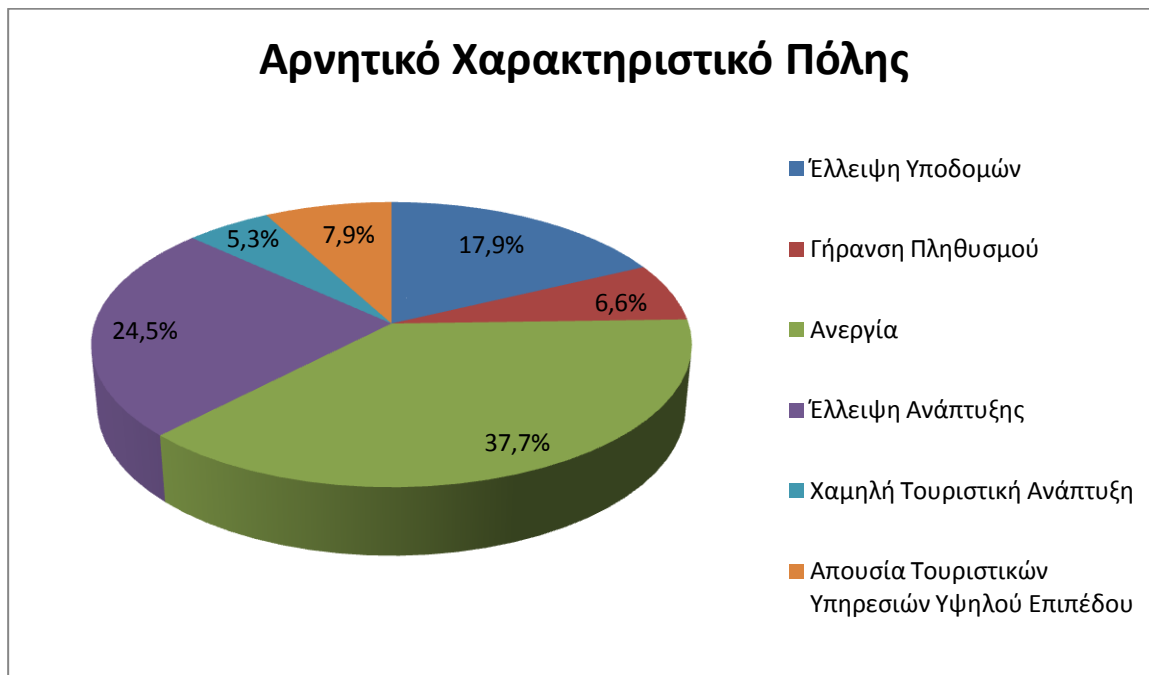
Γράφημα 6.16: Κατανομή δείγματος ως προς το θετικότερο χαρακτηριστικό της πόλης.

Στη συγκεκριμένη ερώτηση, οι ερωτώμενοι είχαν τη δυνατότητα να δώσουν μόνο μία απάντηση.

Από τις απαντήσεις προκύπτει ότι:

- Τη **Φυσιογνωμία της Πόλης**, δήλωσε το 31,8%. (βλ. Γράφημα 6.16)
- Το **Φυσικό Περιβάλλον**, δήλωσε το 33,1%. (βλ. Γράφημα 6.16)
- Η **Φιλοξενία των Κατοίκων**, δήλωσε το 6%. (βλ. Γράφημα 6.16)
- Η **Ιστορία και τα Μνημεία**, δήλωσε το 11,9%. (βλ. Γράφημα 6.16)
- Τα **Μουσεία και τα Αξιοθέατα**, δήλωσε το 8,6%. (βλ. Γράφημα 6.16)
- Η **Αγορά και τα Τοπικά Προϊόντα**, δήλωσε το 5,3%. (βλ. Γράφημα 6.16)
- Η **Τεχνολογική Ανάπτυξη**, δήλωσε το 3,3%. (βλ. Γράφημα 6.16)

Ερώτηση 17: Ποιο θεωρείτε το πιο αρνητικό χαρακτηριστικό του Δήμου σας;

Γράφημα 6.17: Κατανομή δείγματος ως προς το αρνητικότερο χαρακτηριστικό της πόλης.

Στη συγκεκριμένη ερώτηση, οι ερωτώμενοι είχαν τη δυνατότητα να δώσουν μόνο μία απάντηση. Από τις απαντήσεις ως αρνητικότερο χαρακτηριστικό αναδεικνύεται

- Την **Έλλειψη Υποδομών** δήλωσε το 17,9%. (βλ. Γράφημα 6.17)
- Τη **Γήρανση του Πληθυσμού και Έλλειψη νέων** δήλωσε το 6,6%. (βλ. Γράφημα 6.17)
- Την **Ανεργία** δήλωσε το 37,7%. (βλ. Γράφημα 6.17)
- Την **Έλλειψη Ανάπτυξης** δήλωσε το 24,5%. (βλ. Γράφημα 6.17)
- Τη **Χαμηλή Τουριστική Ανάπτυξη** δήλωσε το 5,3%. (βλ. Γράφημα 6.17)
- Την **Απουσία Τουριστικών Υπηρεσιών** υψηλού επιπέδου δήλωσε το 7,9%. (βλ. Γράφημα 6.17)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Παρουσίαση Αποτελεσμάτων SPSS

Ως προς την καλύτερη επεξεργασία των αποτελεσμάτων των απαντήσεων με τη χρήση του στατιστικού προγράμματος SPSS πραγματοποιήθηκε κωδικοποίηση των δημογραφικών δεδομένων ως εξής:

- **Φύλο:** ψευδομεταβλητή, η οποία λαμβάνει την τιμή 1 όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Άνδρας και την τιμή 2 όταν είναι Γυναίκα.
- **Ηλικία:** ψευδομεταβλητή, η οποία λαμβάνει την τιμή 1 (ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ) όταν το ερωτώμενο άτομο έχει ηλικία 18-35 ετών, την τιμή 2 (ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ) όταν έχει ηλικία 35-55 ετών και 3 (ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ) όταν έχει ηλικία 55 ετών και άνω.
- **Ιδιότητα:** ψευδομεταβλητή, η οποία λαμβάνει την τιμή 1 όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Μόνιμος Κάτοικος και την τιμή 2 όταν είναι Επισκέπτης.
- **Μορφωτικό Επίπεδο:** ψευδομεταβλητή, η οποία λαμβάνει την τιμή 1 (ΧΑΜΗΛΟ) όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Απόφοιτος Δημοτικού ή Απόφοιτος Γυμνασίου, την τιμή 2 (ΜΕΣΟ) όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Απόφοιτος Λυκείου ή Απόφοιτος Επαγγελματικής Σχολής ή Απόφοιτος ΙΕΚ και την τιμή 3 (ΥΨΗΛΟ) όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Απόφοιτος ΑΕΙ-ΤΕΙ ή Κάτοχος Μεταπτυχιακού/Διδακτορικού Τίτλου .
- **Επάγγελμα:** ψευδομεταβλητή, η οποία λαμβάνει την τιμή 1 (ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ) όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Ιδιωτικός υπάλληλος ή Δημόσιος Υπάλληλος, την τιμή 2 (ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ) όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Ελεύθερος επαγγελματίας ή Αγρότης ή Επιχειρηματίας ή Τεχνίτης και την τιμή 3 (ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ) όταν το ερωτώμενο άτομο είναι Συνταξιούχος ή Φοιτητής ή Άνεργος ή πραγματοποιεί Οικιακή Εργασία.
- **Ετήσιο Οικογενειακό Εισόδημα:** ψευδομεταβλητή, η οποία λαμβάνει την τιμή 1 όταν το ερωτώμενο άτομο έχει εισόδημα έως 10.000€, την τιμή 2 όταν το ερωτώμενο άτομο έχει εισόδημα από 10.001€-30.000€ και την τιμή 3 όταν το ερωτώμενο άτομο έχει εισόδημα από 30.001€ και άνω.

Ερωτήσεις 1-6: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (Φύλο, Ηλικία, Ιδιότητα, Ετήσιο Εισόδημα, Επάγγελμα, Μορφωτικό Επίπεδο)

1. Αρχικά τα δημογραφικά στοιχεία εισήχθηκαν σε πίνακα πολλαπλών εισόδων (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1) και εξετάστηκε η ύπαρξη συσχετισμού ως προς ΦΥΛΟ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ*ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ. Το ΦΥΛΟ προέκυψε ότι αποτελεί μία μη στατιστικά σημαντική μεταβλητή. Στη συνέχεια εξετάστηκε η ύπαρξη συσχετισμού ως προς ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ*ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).

Από τα αποτελέσματα προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Θετική σχέση της τάξης του /,259/, μεταξύ του ΧΑΜΗΛΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Αρνητική σχέση της τάξης του /-,258/, μεταξύ του ΧΑΜΗΛΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ, η οποία ΧΑΜΗΛΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ*ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ ανέρχεται σε /-,333/. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Θετική της τάξης του /,227/, μεταξύ του ΧΑΜΗΛΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Αρνητική σχέση της τάξης του /-,500/, μεταξύ του ΜΕΣΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ* ΜΕΣΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Θετική σχέση της τάξης του /,378/, μεταξύ του ΜΕΣΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ* ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ.
- Θετική σχέση της τάξης του /,261/, μεταξύ του ΜΕΣΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ* ΜΕΣΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Αρνητική σχέση της τάξης του /-,029/, μεταξύ του ΜΕΣΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ*ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Αρνητική σχέση της τάξης του /-1,000/, μεταξύ του ΥΨΗΛΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ * ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Θετική σχέση της τάξης του /,759/, μεταξύ του ΥΨΗΛΟ_ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ* ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ* ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.2).

- Θετική σχέση της τάξης του /,333/, μεταξύ του ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ * ΧΑΜΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Αρνητική σχέση της τάξης του /-,588/, μεταξύ του ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ * ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Αρνητική σχέση της τάξης του /-,320/, μεταξύ του ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ * ΜΕΣΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Θετική σχέση της τάξης του /,118/, μεταξύ του ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ * ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Θετική σχέση της τάξης του /,309/, μεταξύ του ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ * ΜΕΣΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).
- Θετική σχέση της τάξης του /,236/, μεταξύ του ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ * ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ. (Βλ. Παράρτημα II, Πίνακας 1.1).

Συνοπτικά, προκύπτει ότι τα άτομα με χαμηλό ετήσιο εισόδημα είναι πιθανότερο να έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και πιο πιθανό να βρίσκονται σε εξαρτημένη σχέση εργασίας. Αντίθετα, τα άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο είναι πιο πιθανό να έχουν υψηλότερο εισόδημα, αλλά είναι πιθανό να μην εργάζονται και να έχουν νεαρή ηλικία (πχ. Φοιτητές) ή να είναι άτομα σε εξαρτημένη (υπαλληλική) σχέση εργασίας. Γενικότερα, υψηλότερο οικογενειακό εισόδημα απαντάται κυρίως σε άτομα νεαρής και μέσης ηλικίας.

Στη συνέχεια τα δεδομένα επεξεργάστηκαν ως προς τη μεταβλητή ΙΔΙΟΤΗΤΑ, για να προσδιοριστεί κατά πόσο η συγκεκριμένη μεταβλητή συσχετίζεται με τα συγκεκριμένα δημογραφικά στοιχεία, ως εξής:

2.1. ΗΛΙΚΙΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,297 ^a	2	,862
Likelihood Ratio	,296	2	,862
Linear-by-Linear Association	,003	1	,954
N of Valid Cases	149		

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,297 ^a	2	,862
Likelihood Ratio	,296	2	,862
Linear-by-Linear Association	,003	1	,954
N of Valid Cases	149		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,51.

Σύμφωνα με τη μηδενική εναλλακτική υπόθεση:

- H_0 : Οι μεταβλητές ΗΛΙΚΙΑ και ΙΔΙΟΤΗΤΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΗΛΙΚΙΑ και ΙΔΙΟΤΗΤΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 0,297 με $\text{sig}=0.862$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο.

2.2. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,519 ^a	2	,172
Likelihood Ratio	4,005	2	,135
Linear-by-Linear Association	2,165	1	,141
N of Valid Cases	149		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,97.

- H_0 : Οι μεταβλητές ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ και ΙΔΙΟΤΗΤΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 3,519 με $\text{sig}=0.172$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο.

2.3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,390 ^a	2	,303
Likelihood Ratio	2,541	2	,281
Linear-by-Linear Association	,994	1	,319
N of Valid Cases	149		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,96.

- H_0 : Οι μεταβλητές ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ και ΙΔΙΟΤΗΤΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 2,390 με $\text{sig}=0.303$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο.

2.4. ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,540 ^a	2	,463
Likelihood Ratio	1,605	2	,448
Linear-by-Linear Association	,004	1	,948
N of Valid Cases	149		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,38.

- H_0 : Οι μεταβλητές ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ και ΙΔΙΟΤΗΤΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 1,540 με $\text{sig}=0.463$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπομεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση c δημογραφική παράμετρο.

Ερώτηση 8 (Σε ποιο βαθμό οφείλεται, κατά την άποψή σας, η τουριστική ζήτηση στην πόλη των Τρικάλων;)

Η ερώτηση αυτή, εξετάζει τον βαθμό σημαντικότητας των συγκεκριμένων στοιχείων ως προς το τουριστικό τους ενδιαφέρον. Κάθε ένα από αυτά εξετάστηκε ως προς τις μεταβλητές ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ, από την επεξεργασία των στοιχείων προέκυψαν τα εξής:

Ιστορικά-Θρησκευτικά Μνημεία

- H_0 : Οι μεταβλητές ΙΣΤΟΡΙΚΑ_ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ_ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΙΣΤΟΡΙΚΑ_ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ_ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 2,393 με $\text{sig}=0.664$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ.Πίνακας 3, Ερώτηση 8.1).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,369 ^a	4	,668
	Likelihood Ratio	3,276	4	,513
	Linear-by-Linear Association	,092	1	,762
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,411 ^b	4	,661
	Likelihood Ratio	2,106	4	,716
	Linear-by-Linear Association	,005	1	,944
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	,891 ^c	3	,828
	Likelihood Ratio	1,125	3	,771
	Linear-by-Linear Association	,167	1	,683
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,393 ^d	4	,664
	Likelihood Ratio	2,547	4	,636
	Linear-by-Linear Association	,073	1	,787
	N of Valid Cases	149		

Ξενοδοχειακή Υποδομή

- H_0 : Οι μεταβλητές ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ_ΥΠΟΔΟΜΗ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ_ΥΠΟΔΟΜΗ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 2,651 με $\text{sig}=0.618$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή (Βλ. Πίνακας 4, Ερώτηση 8.2).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	3,649 ^a	4	,456
	Likelihood Ratio	4,370	4	,358
	Linear-by-Linear Association	1,831	1	,176
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,834 ^b	4	,766
	Likelihood Ratio	1,776	4	,777
	Linear-by-Linear Association	,153	1	,696
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,386 ^c	4	,665
	Likelihood Ratio	3,538	4	,472
	Linear-by-Linear Association	,143	1	,705
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,651 ^d	4	,618
	Likelihood Ratio	2,503	4	,644
	Linear-by-Linear Association	1,279	1	,258
	N of Valid Cases	149		

Παραδοσιακά Προϊόντα

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ_ΠΡΟΪΟΝΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ_ΠΡΟΪΟΝΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 5,280 με $\text{sig}=0.260$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 3, Ερώτηση 8.1).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,088 ^a	3	,252
	Likelihood Ratio	6,295	3	,098
	Linear-by-Linear Association	1,654	1	,198
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	9,233 ^b	4	,056
	Likelihood Ratio	8,545	4	,074
	Linear-by-Linear Association	,609	1	,435
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,949 ^c	3	,400
	Likelihood Ratio	3,813	3	,282
	Linear-by-Linear Association	,051	1	,822
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	5,280 ^d	4	,260
	Likelihood Ratio	3,724	4	,445
	Linear-by-Linear Association	,242	1	,623
	N of Valid Cases	149		

Πολιτιστικά Δρώμενα

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ_ΔΡΩΜΕΝΑ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ_ΔΡΩΜΕΝΑ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 3,576 με $\text{sig}=0.466$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μικρότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την μικρή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 6, Ερώτηση 8.4)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ_ΔΡΩΜΕΝΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,162 ^a	4	,706
	Likelihood Ratio	3,429	4	,489
	Linear-by-Linear Association	1,344	1	,246
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	7,600 ^b	4	,107
	Likelihood Ratio	7,685	4	,104
	Linear-by-Linear Association	1,546	1	,214
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,133 ^c	4	,274
	Likelihood Ratio	6,228	4	,183
	Linear-by-Linear Association	,463	1	,496
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	3,576 ^d	4	,466
	Likelihood Ratio	3,359	4	,500
	Linear-by-Linear Association	1,636	1	,201
	N of Valid Cases	149		

Φυσικό Περιβάλλον

- H_0 : Οι μεταβλητές ΦΥΣΙΚΟ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΦΥΣΙΚΟ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 1,018 με $\text{sig}=0.797$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μικρότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την χαμηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 7, Ερώτηση 8.5).

ΦΥΣΙΚΟ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	6,890 ^a	3	,076
	Likelihood Ratio	6,568	3	,087
	Linear-by-Linear Association	,223	1	,637
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,653 ^b	3	,199
	Likelihood Ratio	6,186	3	,103
	Linear-by-Linear Association	,014	1	,904
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,057 ^c	3	,255
	Likelihood Ratio	5,577	3	,134
	Linear-by-Linear Association	,678	1	,410
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	1,018 ^d	3	,797
	Likelihood Ratio	,903	3	,825
	Linear-by-Linear Association	,283	1	,595
	N of Valid Cases	149		

Χιονοδρομικό Κέντρο

- H_0 : Οι μεταβλητές ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ_ΚΕΝΤΡΟ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές δεν ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ_ΚΕΝΤΡΟ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 5,637 με $\text{sig}=0.228$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ.Πίνακας 8, Ερώτηση 8.6).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	7,620 ^a	4	,107
	Likelihood Ratio	6,111	4	,191
	Linear-by-Linear Association	4,215	1	,040
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	3,873 ^b	4	,423
	Likelihood Ratio	4,527	4	,339
	Linear-by-Linear Association	,805	1	,370
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,161 ^c	3	,762
	Likelihood Ratio	1,535	3	,674
	Linear-by-Linear Association	,276	1	,599
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	5,637 ^d	4	,228
	Likelihood Ratio	4,697	4	,320
	Linear-by-Linear Association	3,910	1	,048
	N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 9: Σε ποιο βαθμό, κατά τη γνώμη σας, τα παρακάτω αξιοθέατα παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη τουριστική ζήτηση;

Μύλος Ματσόπουλου

- H_0 : Οι μεταβλητές ΜΥΛΟΣ_ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΜΥΛΟΣ_ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 4,738 με $\text{sig}=0.315$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΧΑΜΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 9, Ερώτηση 9.)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,600 ^a	1	,439	1,000	,667
	Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
	Likelihood Ratio	,908	1	,341		
	Fisher's Exact Test					
	Linear-by-Linear Association	,500	1	,480		
	N of Valid Cases	6				
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	2,618 ^c	2	,270		
	Likelihood Ratio	2,561	2	,278		
	Linear-by-Linear Association	,501	1	,479		
	N of Valid Cases	42				
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	5,086 ^d	4	,279		
	Likelihood Ratio	6,975	4	,137		
	Linear-by-Linear Association	,136	1	,712		
	N of Valid Cases	101				
Total	Pearson Chi-Square	4,738 ^e	4	,315		
	Likelihood Ratio	6,130	4	,190		
	Linear-by-Linear Association	,000	1	,985		
	N of Valid Cases	149				

Παλιές Φυλακές (Νυν Μουσείο Τσιτσάνη)

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΑΛΙΕΣ_ΦΥΛΑΚΕΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΑΛΙΕΣ_ΦΥΛΑΚΕΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 4,738 με $\text{sig}=0.315$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΧΑΜΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 10, Ερώτηση 9.2).

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,600 ^a	1	,439	1,000	,667
	Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
	Likelihood Ratio	,908	1	,341		
	Fisher's Exact Test					
	Linear-by-Linear Association	,500	1	,480		
	N of Valid Cases	6				
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	2,618 ^c	2	,270		
	Likelihood Ratio	2,561	2	,278		
	Linear-by-Linear Association	,501	1	,479		
	N of Valid Cases	42				
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	5,086 ^d	4	,279		
	Likelihood Ratio	6,975	4	,137		
	Linear-by-Linear Association	,136	1	,712		
	N of Valid Cases	101				
Total	Pearson Chi-Square	4,738 ^e	4	,315		
	Likelihood Ratio	6,130	4	,190		
	Linear-by-Linear Association	,000	1	,985		
	N of Valid Cases	149				

Ληθαίος Ποταμός

- H_0 : Οι μεταβλητές ΛΗΘΑΙΟΣ_ΠΟΤΑΜΟΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΛΗΘΑΙΟΣ_ΠΟΤΑΜΟΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 4,911 με $\text{sig}=0.178$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΧΑΜΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 11, Ερώτηση 9.3)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,200 ^a	2	,549
	Likelihood Ratio	1,588	2	,452
	Linear-by-Linear Association	,800	1	,371
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	5,145 ^b	3	,161
	Likelihood Ratio	5,238	3	,155
	Linear-by-Linear Association	1,915	1	,166
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,441 ^c	3	,059
	Likelihood Ratio	9,312	3	,025
	Linear-by-Linear Association	,058	1	,809
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	4,911 ^d	3	,178
	Likelihood Ratio	4,757	3	,190
	Linear-by-Linear Association	,260	1	,610
	N of Valid Cases	149		

Ασκληπιείο

- H_0 : Οι μεταβλητές ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 0,627 με $\text{sig}=0,960$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 12, Ερώτηση 9.4).

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,400 ^a	2	,301
	Likelihood Ratio	2,634	2	,268
	Linear-by-Linear Association	,200	1	,655
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	3,949 ^b	4	,413
	Likelihood Ratio	5,060	4	,281
	Linear-by-Linear Association	2,589	1	,108
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,549 ^c	4	,969
	Likelihood Ratio	,588	4	,964
	Linear-by-Linear Association	,000	1	,994
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	,627 ^d	4	,960
	Likelihood Ratio	,655	4	,957
	Linear-by-Linear Association	,224	1	,636
	N of Valid Cases	149		

Τζαμί

- H₀: Οι μεταβλητές TZAMI * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
 - H₁: Οι μεταβλητές TZAMI * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- Το Pearson Chi-Square είναι ,284 με sig=0.512, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΣΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 13, Ερώτηση 9.5)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,400 ^a	3	,494
	Likelihood Ratio	2,634	3	,452
	Linear-by-Linear Association	1,673	1	,196
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,160 ^b	4	,885
	Likelihood Ratio	1,617	4	,806

	Linear-by-Linear Association	,116	1	,733
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,605 ^c	4	,462
	Likelihood Ratio	3,580	4	,466
	Linear-by-Linear Association	,215	1	,643
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	3,284 ^d	4	,512
	Likelihood Ratio	3,575	4	,467
	Linear-by-Linear Association	,012	1	,913
	N of Valid Cases	149		

Κάστρο

- H_0 : Οι μεταβλητές ΚΑΣΤΡΟ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΚΑΣΤΡΟ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 10,494 με $\text{sig}=0.033$, οπότε γίνεται αποδεκτή η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 14, Ερώτηση 9.6)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	6,000 ^a	3	,112
	Likelihood Ratio	5,407	3	,144
	Linear-by-Linear Association	,610	1	,435
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,619 ^b	4	,805
	Likelihood Ratio	2,549	4	,636
	Linear-by-Linear Association	,017	1	,897
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	8,842 ^c	3	,031
	Likelihood Ratio	11,162	3	,011
	Linear-by-Linear Association	,002	1	,961
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	10,494 ^d	4	,033
	Likelihood Ratio	14,094	4	,007
	Linear-by-Linear Association	,015	1	,904
	N of Valid Cases	149		

Παλιά Πόλη (Βαρούσι)

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΑΛΙΑ_ΠΟΛΗ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΑΛΙΑ_ΠΟΛΗ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 5,764 με $\text{sig}=0.417$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΧΑΜΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μικρότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την χαμηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 15, Ερώτηση 9.7)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	6,000 ^a	2	,050
	Likelihood Ratio	5,407	2	,067
	Linear-by-Linear Association	3,857	1	,050
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	4,475 ^b	4	,345
	Likelihood Ratio	4,732	4	,316
	Linear-by-Linear Association	1,783	1	,182
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	5,794 ^c	3	,122
	Likelihood Ratio	6,846	3	,077
	Linear-by-Linear Association	,937	1	,333
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	5,764 ^d	4	,217
	Likelihood Ratio	6,936	4	,139
	Linear-by-Linear Association	,047	1	,829
	N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 10 Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι σημαντικότερες θετικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στην πόλη και σε ποιο βαθμό;

Βελτίωση της Οικονομίας του Δήμου

- H_0 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 8,247 με $\text{sig}=0.410$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. (Βλ. Πίνακας 16, Ερώτηση 10.1).

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,247 ^a	8	,410
Likelihood Ratio	8,311	8	,404
Linear-by-Linear Association	3,802	1	,051
N of Valid Cases	149		

Βελτίωση της Εικόνας του Δήμου

- H_0 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΕΙΚΟΝΑΣ_ΔΗΜΟΥ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΕΙΚΟΝΑΣ_ΔΗΜΟΥ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 13,339 με $\text{sig}=0.101$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 17, Ερώτηση 10.2)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,339 ^a	8	,101
Likelihood Ratio	16,923	8	,031
Linear-by-Linear Association	3,201	1	,074
N of Valid Cases	149		

Αύξηση Εισοδημάτων

- H_0 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 17,807 με $\text{sig}=0.023$, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (ανεξάρτητες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 18, Ερώτηση 10.3).

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17,807 ^a	8	,023
Likelihood Ratio	20,799	8	,008
Linear-by-Linear Association	,371	1	,543
N of Valid Cases	149		

Μείωση Ανεργίας

- H_0 : Οι μεταβλητές ΜΕΙΩΣΗ_ΑΝΕΡΓΙΑΣ* ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΜΕΙΩΣΗ_ΑΝΕΡΓΙΑΣ* ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 10,536 με $\text{sig}=0.229$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 20, Ερώτηση 10.5).

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,536 ^a	8	,229
Likelihood Ratio	10,642	8	,223
Linear-by-Linear Association	,510	1	,475
N of Valid Cases	149		

Βελτίωση Υποδομών

- H_0 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΥΠΟΔΟΜΩΝ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΥΠΟΔΟΜΩΝ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 21,807^a με sig=0.005, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (ανεξάρτητες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 21, Ερώτηση 10.6)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,807 ^a	8	,005
Likelihood Ratio	22,022	8	,005
Linear-by-Linear Association	1,432	1	,231
N of Valid Cases	149		

Ζωντάνια

- H_0 : Οι μεταβλητές ΖΩΝΤΑΝΙΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΖΩΝΤΑΝΙΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 8,541 με sig=0.201, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 22, Ερώτηση 10.7)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,541 ^a	6	,201
Likelihood Ratio	9,042	6	,171
Linear-by-Linear Association	3,935	1	,047
N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 11: Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο και σε ποιο βαθμό;

Ρύπανση του Περιβάλλοντος

- H_0 : Οι μεταβλητές ΡΥΠΑΝΣΗ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΡΥΠΑΝΣΗ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 8,215 με $\text{sig}=0.084$, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (ανεξάρτητες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση δε σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. (Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ υψηλότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 23, Ερώτηση 11.1))

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,272 ^a	4	,686
	Likelihood Ratio	2,193	4	,700
	Linear-by-Linear Association	,004	1	,949
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,718 ^b	4	,318
	Likelihood Ratio	4,190	4	,381
	Linear-by-Linear Association	,054	1	,817
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,057 ^c	4	,398
	Likelihood Ratio	5,577	4	,233
	Linear-by-Linear Association	2,918	1	,088
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	8,215 ^d	4	,084
	Likelihood Ratio	8,020	4	,091
	Linear-by-Linear Association	,368	1	,544
	N of Valid Cases	149		

Αύξηση του Κόστους Ζωής

- H_0 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΚΟΣΤΟΥΣ_ΖΩΗΣ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΚΟΣΤΟΥΣ_ΖΩΗΣ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 3,148 με $\text{sig}=0.533$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 24, Ερώτηση 11.2)

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,004 ^a	4	,287
	Likelihood Ratio	4,390	4	,356
	Linear-by-Linear Association	,622	1	,430
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,825 ^b	4	,306
	Likelihood Ratio	3,699	4	,448
	Linear-by-Linear Association	,423	1	,515
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,230 ^c	3	,526
	Likelihood Ratio	2,860	3	,414
	Linear-by-Linear Association	2,132	1	,144
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	3,148 ^d	4	,533
	Likelihood Ratio	2,658	4	,617
	Linear-by-Linear Association	,064	1	,800
	N of Valid Cases	149		

Αύξηση των Ενοικίων των Καταστημάτων

- H_0 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΕΝΟΙΚΙΩΝ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΕΝΟΙΚΙΩΝ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 1,128 με $\text{sig}=0.890$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας Πίνακας 25, Ερώτηση 11.3)

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	,620 ^a	4	,961
	Likelihood Ratio	,727	4	,948
	Linear-by-Linear Association	,314	1	,575
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,197 ^b	4	,700
	Likelihood Ratio	2,380	4	,666
	Linear-by-Linear Association	,041	1	,840
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,400 ^c	3	,706
	Likelihood Ratio	1,626	3	,654
	Linear-by-Linear Association	,029	1	,864
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	1,128 ^d	4	,890
	Likelihood Ratio	1,147	4	,887
	Linear-by-Linear Association	,000	1	,987
	N of Valid Cases	149		

Αύξηση των Τιμών στις Τουριστικές Επιχειρήσεις

- H_0 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΤΙΜΩΝ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΑΥΞΗΣΗ_ΤΙΜΩΝ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 2,866 με $\text{sig}=0.581$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 26, Ερώτηση 11.4).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	,448 ^a	4	,978
	Likelihood Ratio	,588	4	,964
	Linear-by-Linear Association	,002	1	,963
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,700 ^b	4	,320
	Likelihood Ratio	4,927	4	,295
	Linear-by-Linear Association	,802	1	,370
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,970 ^c	3	,396
	Likelihood Ratio	2,558	3	,465
	Linear-by-Linear Association	2,423	1	,120
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,866 ^d	4	,581
	Likelihood Ratio	3,261	4	,515
	Linear-by-Linear Association	,001	1	,972
	N of Valid Cases	149		

Υποβάθμιση της Ποιότητας Ζωής

- H_0 : Οι μεταβλητές ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ_ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ_ΖΩΗΣ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ_ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ_ΖΩΗΣ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 3,148 με $\text{sig}=0.533$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 27, Ερώτηση 11.5).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,004 ^a	4	,287
	Likelihood Ratio	4,390	4	,356
	Linear-by-Linear Association	,622	1	,430
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,825 ^b	4	,306
	Likelihood Ratio	3,699	4	,448
	Linear-by-Linear Association	,423	1	,515
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,230 ^c	3	,526
	Likelihood Ratio	2,860	3	,414
	Linear-by-Linear Association	2,132	1	,144
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	3,148 ^d	4	,533
	Likelihood Ratio	2,658	4	,617
	Linear-by-Linear Association	,064	1	,800
	N of Valid Cases	149		

Κυκλοφοριακά Προβλήματα

- H_0 : Οι μεταβλητές ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ_ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ_ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 2,776 με $\text{sig}=0.596$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 28, Ερώτηση 11.6).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,712 ^a	4	,788
	Likelihood Ratio	2,370	4	,668
	Linear-by-Linear Association	,005	1	,946

	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,990 ^b	4	,200
	Likelihood Ratio	5,598	4	,231
	Linear-by-Linear Association	,110	1	,740
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,139 ^c	3	,544
	Likelihood Ratio	3,156	3	,368
	Linear-by-Linear Association	,497	1	,481
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,776 ^d	4	,596
	Likelihood Ratio	3,410	4	,492
	Linear-by-Linear Association	,219	1	,640
	N of Valid Cases	149		

Ηχορύπανση

- H_0 : Οι μεταβλητές ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 8,313 με $\text{sig}=0.081$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ μάλιστα, το sig είναι πολύ χαμηλότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την χαμηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 29, Ερώτηση 11.7)

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,365 ^a	4	,359
	Likelihood Ratio	5,448	4	,244
	Linear-by-Linear Association	,696	1	,404
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	6,456 ^b	4	,168
	Likelihood Ratio	7,961	4	,093
	Linear-by-Linear Association	,498	1	,480
	N of Valid Cases	67		

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,861 ^c	4	,302
	Likelihood Ratio	6,331	4	,176
	Linear-by-Linear Association	2,601	1	,107
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	8,313 ^d	4	,081
	Likelihood Ratio	11,478	4	,022
	Linear-by-Linear Association	2,703	1	,100
	N of Valid Cases	149		

Έλλειψη Καλού Σέρβις

- H₀: Οι μεταβλητές ΕΛΛΕΙΨΗ_ΚΑΛΟΥ_ΣΕΡΒΙΣ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H₁: Οι μεταβλητές ΕΛΛΕΙΨΗ_ΚΑΛΟΥ_ΣΕΡΒΙΣ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 0, 926 με sig=0.921, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι όσο νεαρότερης ηλικίας τα άτομα, τόσο πιο πιθανό να τα απασχολεί το συγκεκριμένο ζήτημα. (Βλ. Πίνακας 30, Ερώτηση 11.8).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	6,708 ^a	4	,152
	Likelihood Ratio	8,357	4	,079
	Linear-by-Linear Association	,068	1	,794
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,391 ^b	4	,356
	Likelihood Ratio	4,610	4	,330
	Linear-by-Linear Association	,001	1	,980
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,800 ^c	4	,592
	Likelihood Ratio	3,845	4	,427
	Linear-by-Linear Association	,846	1	,358
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	,926 ^d	4	,921
	Likelihood Ratio	,922	4	,921
	Linear-by-Linear Association	,339	1	,561
	N of Valid Cases	149		

Εμπορευματοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

- H_0 : Οι μεταβλητές ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 2,556 με $\text{sig}=0.635$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 31, Ερώτηση 11.9).

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	3,936 ^a	4	,415
	Likelihood Ratio	4,194	4	,380
	Linear-by-Linear Association	2,423	1	,120
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	6,118 ^b	4	,190
	Likelihood Ratio	6,286	4	,179
	Linear-by-Linear Association	,281	1	,596
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,083 ^c	4	,395
	Likelihood Ratio	5,593	4	,232
	Linear-by-Linear Association	,528	1	,468
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,556 ^d	4	,635
	Likelihood Ratio	2,789	4	,594
	Linear-by-Linear Association	,818	1	,366
	N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 12: Για να υπάρξει καλύτερη τουριστική ανάπτυξη στο Δήμο σας, σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι θα πρέπει να υφίσταται:

Ύπαρξη Επαρκών Ξενοδοχειακών Υποδομών

- H_0 : Οι μεταβλητές ΥΠΑΡΞΗ_ΕΠΑΡΚΩΝ_ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ_ΥΠΟΔΟΜΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΥΠΑΡΞΗ_ΕΠΑΡΚΩΝ_ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ_ΥΠΟΔΟΜΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 3,791 με $\text{sig}=0.285$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΧΑΜΗΛΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την υψηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 32, Ερώτηση 12.1)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,624 ^a	3	,891
	Likelihood Ratio	1,038	3	,792
	Linear-by-Linear Association	,172	1	,678
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	4,422 ^b	2	,110
	Likelihood Ratio	4,447	2	,108
	Linear-by-Linear Association	,306	1	,580
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,884 ^c	2	,643
	Likelihood Ratio	,857	2	,652
	Linear-by-Linear Association	,809	1	,369
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	3,791 ^d	3	,285
	Likelihood Ratio	4,129	3	,248

Linear-by-Linear Association	,006	1	,936
N of Valid Cases	149		

Βελτίωση Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών

- H_0 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ* ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ* ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 1,807 με $\text{sig}=0.613$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΥΨΗΛΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ μάλιστα, το sig είναι πολύ μικρότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την χαμηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 33, Ερώτηση 12.2).

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ	Pearson Chi-Square	1,920 ^a	3	,589
	Likelihood Ratio	3,136	3	,371
	Linear-by-Linear Association	1,649	1	,199
	N of Valid Cases	57		

ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	,698 ^b	2	,705
	Likelihood Ratio	,685	2	,710
	Linear-by-Linear Association	,681	1	,409
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,432 ^c	2	,296
	Likelihood Ratio	3,201	2	,202
	Linear-by-Linear Association	,567	1	,452
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	1,807 ^d	3	,613
	Likelihood Ratio	2,525	3	,471
	Linear-by-Linear Association	,681	1	,409
	N of Valid Cases	149		

Βελτίωση Τουριστικών Υπηρεσιών

- H_0 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ* ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ* ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 2,404 με $\text{sig}=0.493$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΣΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 34, Ερώτηση 12.3)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,422 ^a	3	,331
	Likelihood Ratio	5,414	3	,144
	Linear-by-Linear Association	2,735	1	,098
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,374 ^b	3	,712
	Likelihood Ratio	1,129	3	,770
	Linear-by-Linear Association	,620	1	,431
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,109 ^c	2	,211
	Likelihood Ratio	3,361	2	,186
	Linear-by-Linear Association	2,878	1	,090
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	2,404 ^d	3	,493
	Likelihood Ratio	2,631	3	,452
	Linear-by-Linear Association	1,117	1	,291
	N of Valid Cases	149		

Βελτίωση Ποιότητας Τουριστικών Προϊόντων

- H_0 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ_ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

- H_1 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ_ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 4,821 με $\text{sig}=0.186$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΥΨΗΛΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ το sig είναι μικρότερο του 0,1. (Βλ. Πίνακας 35, Ερώτηση 12.4)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,335 ^a	3	,721
	Likelihood Ratio	1,353	3	,717
	Linear-by-Linear Association	,049	1	,824
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	10,727 ^b	3	,013
	Likelihood Ratio	9,207	3	,027
	Linear-by-Linear Association	3,984	1	,046
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,078 ^c	3	,782
	Likelihood Ratio	1,321	3	,724
	Linear-by-Linear Association	,097	1	,756
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	4,812 ^d	3	,186
	Likelihood Ratio	4,783	3	,188
	Linear-by-Linear Association	1,361	1	,243
	N of Valid Cases	149		

Προβολή Τοπικών Προϊόντων

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΒΟΛΗ_ΤΟΠΙΚΩΝ_ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΒΟΛΗ_ΤΟΠΙΚΩΝ_ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 5,972 με $\text{sig}=0.113$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΣΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 36, Ερώτηση 12.5)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,868 ^a	2	,393		
	Likelihood Ratio	1,955	2	,376		
	Linear-by-Linear Association	,504	1	,478		
	N of Valid Cases	57				
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,003 ^b	3	,800		
	Likelihood Ratio	1,212	3	,750		
	Linear-by-Linear Association	,381	1	,537		
	N of Valid Cases	71				
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,074 ^c	1	,008		
	Continuity Correction ^d	3,193	1	,074		
	Likelihood Ratio	6,479	1	,011		
	Fisher's Exact Test				,048	,048

	Linear-by-Linear Association	6,737	1	,009		
	N of Valid Cases	21				
Total	Pearson Chi-Square	5,972 ^e	3	,113		
	Likelihood Ratio	6,354	3	,096		
	Linear-by-Linear Association	1,998	1	,157		
	N of Valid Cases	149				

Προβολή Πολιτιστικών Χώρων

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΒΟΛΗ_ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ_ΧΩΡΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΒΟΛΗ_ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ_ΧΩΡΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 10,311 με sig=0.036, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (ανεξαρτητες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 37, Ερώτηση 12.6)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,485 ^a	3	,686
	Likelihood Ratio	2,437	3	,487
	Linear-by-Linear Association	1,300	1	,254
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	7,551 ^b	3	,056
	Likelihood Ratio	8,822	3	,032
	Linear-by-Linear Association	,169	1	,681
	N of Valid Cases			

	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	21,000 ^c	3	,000
	Likelihood Ratio	13,209	3	,004
	Linear-by-Linear Association	6,979	1	,008
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	10,311 ^d	4	,036
	Likelihood Ratio	11,809	4	,019
	Linear-by-Linear Association	2,684	1	,101
	N of Valid Cases	149		

Βελτίωση Δικτύου Συγκοινωνιών

- H_0 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΔΙΚΤΥΟΥ_ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΔΙΚΤΥΟΥ_ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 4,741 με $\text{sig}=0.315$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΥΨΗΛΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ μάλιστα, το sig είναι πολύ μικρότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την χαμηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 38, Ερώτηση 12.7)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
XAMH	Pearson Chi-Square	1,942 ^a	4	,746
ΛΟ	Likelihood Ratio	2,530	4	,639
	Linear-by-Linear Association	1,880	1	,170

	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	5,871 ^b	4	,209
	Likelihood Ratio	8,682	4	,070
	Linear-by-Linear Association	1,170	1	,279
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,074 ^c	3	,070
	Likelihood Ratio	6,479	3	,091
	Linear-by-Linear Association	1,551	1	,213
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	4,741 ^d	4	,315
	Likelihood Ratio	6,209	4	,184
	Linear-by-Linear Association	2,136	1	,144
	N of Valid Cases	149		

Προβολή Δήμου ως Τουριστικού Προορισμού

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΒΟΛΗ_ΔΗΜΟΥ_ΩΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ_ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΒΟΛΗ_ΔΗΜΟΥ_ΩΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ_ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 6,296^e με sig=0.98, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (ανεξάρτητες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 39, Ερώτηση 12.8)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
XAMH ΛΟ	Pearson Chi-Square	4,979 ^a	3	,173		
	Likelihood Ratio	7,379	3	,061		
	Linear-by-Linear Association	2,061	1	,151		
	N of Valid Cases	57				
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	7,140 ^b	3	,068		
	Likelihood Ratio	6,751	3	,080		
	Linear-by-Linear Association	,138	1	,710		
	N of Valid Cases	71				
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,010 ^c	1	,156		
	Continuity Correction ^d	,453	1	,501		
	Likelihood Ratio	2,778	1	,096		
	Fisher's Exact Test				,476	,262
	Linear-by-Linear Association	1,914	1	,167		
	N of Valid Cases	21				
Total	Pearson Chi-Square	6,296 ^e	3	,098		
	Likelihood Ratio	6,338	3	,096		
	Linear-by-Linear Association	,804	1	,370		
	N of Valid Cases	149				

Υπαρξη Υπηρεσιών Πληροφόρησης

- H₀: Οι μεταβλητές ΥΠΑΡΞΗ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ_ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΣΗΣ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

- H_1 : Οι μεταβλητές ΥΠΑΡΞΗ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ_ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΣΗΣ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 6,866 με $\text{sig}=0.143$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΧΑΜΗΛΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 40, Ερώτηση 12.9).

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,550 ^a	2	,461
	Likelihood Ratio	1,581	2	,454
	Linear-by-Linear Association	,348	1	,555
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	8,521 ^b	4	,074
	Likelihood Ratio	9,098	4	,059
	Linear-by-Linear Association	2,022	1	,155
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,947 ^c	2	,229
	Likelihood Ratio	3,674	2	,159
	Linear-by-Linear Association	,717	1	,397
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	6,866 ^d	4	,143
	Likelihood Ratio	6,772	4	,148
	Linear-by-Linear Association	1,557	1	,212
	N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 13: Σε ποιο βαθμό τα παρακάτω αποτελούν πλεονεκτήματα της περιοχής σας;

Φυσιογνωμία Πόλης

- H_0 : Οι μεταβλητές ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ_ΠΟΛΗΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ_ΠΟΛΗΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 15,388 με $\text{sig}=0.052$, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (ανεξάρτητες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση δε σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. (Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μικρότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την χαμηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 41, Ερώτηση 13.1))

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	5,500 ^a	6	,481
	Likelihood Ratio	6,592	6	,360
	Linear-by-Linear Association	,024	1	,876
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	2,046 ^b	4	,727
	Likelihood Ratio	1,984	4	,739
	Linear-by-Linear Association	,415	1	,520
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	13,125 ^c	8	,108
	Likelihood Ratio	16,511	8	,036

	Linear-by-Linear Association	,631	1	,427
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	15,388 ^d	8	,052
	Likelihood Ratio	19,117	8	,014
	Linear-by-Linear Association	,839	1	,360
	N of Valid Cases	149		

Γεωγραφική Θέση

- H_0 : Οι μεταβλητές ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ_ΘΕΣΗ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ_ΘΕΣΗ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 3,752 με $\text{sig}=0.879$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 42, Ερώτηση 13.2)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	4,167 ^a	4	,384
	Likelihood Ratio	5,545	4	,236
	Linear-by-Linear Association	,034	1	,853
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	8,365 ^b	6	,213
	Likelihood Ratio	8,758	6	,188

	Linear-by-Linear Association	,047	1	,829
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,840 ^c	8	,871
	Likelihood Ratio	4,534	8	,806
	Linear-by-Linear Association	,086	1	,770
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	3,752 ^d	8	,879
	Likelihood Ratio	4,689	8	,790
	Linear-by-Linear Association	,003	1	,959
	N of Valid Cases	149		

Φυσικό Περιβάλλον

- H_0 : Οι μεταβλητές $TO_ΦΥΣΙΚΟ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ$ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές $TO_ΦΥΣΙΚΟ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ$ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 5,552 με $\text{sig}=0.235$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία $ΥΨΗΛΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ$ μάλιστα, το sig είναι πολύ μικρότερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την χαμηλή προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 43, Ερώτηση 13.3)

Chi-Square Tests

		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ				
XAMH	Pearson Chi-Square	2,167 ^a	4	,705
ΛΟ	Likelihood Ratio	2,773	4	,597

	Linear-by-Linear Association	,059	1	,808
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	4,773 ^b	4	,311
	Likelihood Ratio	5,158	4	,271
	Linear-by-Linear Association	,952	1	,329
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,321 ^c	4	,120
	Likelihood Ratio	8,382	4	,079
	Linear-by-Linear Association	2,732	1	,098
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	5,552 ^d	4	,235
	Likelihood Ratio	5,651	4	,227
	Linear-by-Linear Association	2,592	1	,107
	N of Valid Cases	149		

Μνημεία - Αρχαιολογικοί Χώροι – Μουσεία - Τουριστικές Περιοχές_κλπ

- H_0 : Οι μεταβλητές ΜΝΗΜΕΙΑ_ΚΛΠ* ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

H_1 : Οι μεταβλητές ΜΝΗΜΕΙΑ_ΚΛΠ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 12,054 με $\text{sig}=0.149$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΜΕΣΟ_ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ μάλιστα, το sig είναι μικρότερο από 0,1. (Βλ. Πίνακας 44, Ερώτηση 13.4).

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗ ΛΟ	Pearson Chi-Square	3,250 ^a	4	,517
	Likelihood Ratio	3,819	4	,431
	Linear-by-Linear Association	,429	1	,513
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	14,074 ^b	8	,080
	Likelihood Ratio	15,658	8	,048
	Linear-by-Linear Association	3,973	1	,046
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,846 ^c	6	,250
	Likelihood Ratio	8,014	6	,237
	Linear-by-Linear Association	2,022	1	,155
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	12,054 ^d	8	,149
	Likelihood Ratio	13,527	8	,095
	Linear-by-Linear Association	1,780	1	,182
	N of Valid Cases	149		

Πολιτιστική Κληρονομιά

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ_ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ_ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 3,960 με $\text{sig}=0.861$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. (Βλ. Πίνακας 45, Ερώτηση 13.5)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	6,667 ^a	6	,353
	Likelihood Ratio	8,318	6	,216
	Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	5,430 ^b	6	,490
	Likelihood Ratio	5,213	6	,517
	Linear-by-Linear Association	1,401	1	,237
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	8,804 ^c	8	,359
	Likelihood Ratio	9,735	8	,284
	Linear-by-Linear Association	,971	1	,324
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	3,960 ^d	8	,861
	Likelihood Ratio	4,368	8	,822

Linear-by-Linear Association	1,222	1	,269
N of Valid Cases	149		

Αξιοθέατα-Δραστηριότητες

- H_0 : Οι μεταβλητές ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ_ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ_KONTA_ΣΤΗΝ_ΠΟΛΗ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ_ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ_KONTA_ΣΤΗΝ_ΠΟΛΗ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 12,349 με $\text{sig}=0.055$, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (ανεξάρτητες μεταβλητές).

(Βλ. Πίνακας 46, Ερώτηση 13.6)

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,333 ^a	2	,189
	Likelihood Ratio	4,499	2	,105
	Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	7,693 ^b	6	,261
	Likelihood Ratio	8,097	6	,231
	Linear-by-Linear Association	5,678	1	,017
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	9,248 ^c	4	,055
	Likelihood Ratio	10,661	4	,031

	Linear-by-Linear Association	6,393	1	,011
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	12,349 ^d	6	,055
	Likelihood Ratio	13,024	6	,043
	Linear-by-Linear Association	10,634	1	,001
	N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 14: Πιστεύετε ότι υπάρχουν προϋποθέσεις τουριστικής ανάπτυξης στην πόλη των Τρικάλων;

- H_0 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ_ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ_ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 21,275 με $\text{sig}=0.002$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (ανεξάρτητες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 47, Ερώτηση 14)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,275 ^a	6	,002
Likelihood Ratio	15,349	6	,018
Linear-by-Linear Association	5,099	1	,024
N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 15: Κατά πόσο πιστεύετε ότι ο τουρισμός θα συμβάλλει στην πρόοδο και ανάπτυξη της πόλης των Τρικάλων;

- H_0 : Οι μεταβλητές ΣΥΜΒΟΛΗ_ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ*ΕΙΣΟΔΗΜΑ*ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΣΥΜΒΟΛΗ_ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ*ΕΙΣΟΔΗΜΑ*ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 7,789 με $\text{sig}=0.254$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). Προκύπτει δε, ότι η υπόθεση σχετίζεται με την δημογραφική παράμετρο. Στους ερωτώμενους στην κατηγορία ΧΑΜΗΛΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ μάλιστα, το sig είναι πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό, υποδηλώνοντας την αυξημένη προτίμηση αυτής της δημογραφικής ομάδας στη συγκεκριμένη επιλογή. (Βλ. Πίνακας 48, Ερώτηση 15)

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,008 ^a	6	,808
	Likelihood Ratio	3,812	6	,702
	Linear-by-Linear Association	1,625	1	,202
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	11,172 ^b	6	,083
	Likelihood Ratio	11,593	6	,072
	Linear-by-Linear Association	2,350	1	,125
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	9,800 ^c	6	,133
	Likelihood Ratio	11,264	6	,081

	Linear-by-Linear Association	,186	1	,666
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	7,789 ^d	6	,254
	Likelihood Ratio	8,605	6	,197
	Linear-by-Linear Association	2,228	1	,135
	N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 16: Ποιο θεωρείτε το πιο θετικό χαρακτηριστικό της πόλης των Τρικάλων;

- H_0 : Οι μεταβλητές ΘΕΤΙΚΟ_ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές ΘΕΤΙΚΟ_ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 21,780 με $\text{sig}=0.040$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (ανεξάρτητες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 49, Ερώτηση 16)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,780 ^a	12	,040
Likelihood Ratio	23,999	12	,020
Linear-by-Linear Association	,003	1	,958
N of Valid Cases	149		

Ερώτηση 17: Ποιο θεωρείτε το πιο αρνητικό χαρακτηριστικό του Δήμου σας;

- H_0 : Οι μεταβλητές APNHTIKO_XAPAKTHPISTIKO * ΗΛΙΚΙΑ είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους
- H_1 : Οι μεταβλητές APNHTIKO_XAPAKTHPISTIKO * ΗΛΙΚΙΑ δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους

Το Pearson Chi-Square είναι 13,225 με $\text{sig}=0.211$, οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δυο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες (εξαρτημένες μεταβλητές). (Βλ. Πίνακας 50, Ερώτηση 17)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,225 ^a	10	,211
Likelihood Ratio	14,834	10	,138
Linear-by-Linear Association	1,947	1	,163
N of Valid Cases	149		

Συμπεράσματα

Η Ελλάδα διανύει μια περίοδο έντονης οικονομικής ύφεσης και κατά συνέπεια μειωμένης ανάπτυξης. Ο τουρισμός αποτελεί μία από τις σημαντικότερες βιομηχανίες παγκοσμίως και τον ισχυρότερο μοχλό της ελληνικής οικονομίας, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, συμβάλλοντας στις εξαγωγές, στην εισροή χρημάτων (συναλλάγματος) και αποφέροντας σημαντικά και πολλαπλά οφέλη. Δυστυχώς, όπως προέκυψε και κατά την βιβλιογραφική ανασκόπηση, η χώρα παραμένει αγκιστρωμένη σε μεγάλο βαθμό σε μοντέλα τουριστικής ανάπτυξης που συγκριτικά με τις σύγχρονες τάσεις που τουρισμού, φαντάζουν παρωχημένα.

Το πιο διαδεδομένο είδος τουρισμού, ο μαζικός τουρισμός, μπορεί οικονομικά να δίνει άμεσες λύσεις, αλλά οι συνέπειές του σε βάθος χρόνου, από όλες τις απόψεις, είναι καταστροφικές. Ακόμη και οικονομικά έχει αποδειχθεί ως μη βιώσιμος μακροπρόθεσμα. Ειδικά μάλιστα στην περίπτωση της Ελλάδας, ο μαζικός τουρισμός δεν αποτελεί το μοναδικό πρόβλημα που καλείται η χώρα να αντιμετωπίσει. Η εποχικότητα του τουριστικού φαινομένου δημιουργεί περαιτέρω προβλήματα.

Μέσα σε αυτό το δυσοίωνα τοπίο, τα Τρίκαλα αποτελούν την εξαίρεση στον κανόνα που θέλει τη χώρα να βρίσκεται χαμηλά στους δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι η πόλη αυτή δεν βιώνει την ίδια σκληρή πραγματικότητα με την υπόλοιπη χώρα. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι διερευνήσει τις δυνατότητες της πόλης των Τρικάλων, όπως αυτές αποτυπώνονται μέσα από τις απόψεις των κατοίκων και των επισκεπτών της περιοχής, αναφορικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης του αστικού τουρισμού σε ένα ευρύτερο πλαίσιο προώθησης βιώσιμων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Μπορεί μια μη παραθαλάσσια - μη μητροπολιτική πόλη της ηπειρωτικής χώρας να αναπτυχθεί τουριστικά στα πλαίσια ενός βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης; Η δική μου απάντηση είναι ότι μία πόλη που αντιμετωπίζει με σοβαρότητα το ζήτημα της βιωσιμότητας μπορεί να πετύχει και αυτό το στόχο, παρά τις δυσκολίες της παρούσας κατάστασης.

Η ερευνητική υπόθεση της μελέτης που αντιμετωπίζουμε είναι ότι η ανάπτυξη του αστικού τουρισμού στην πόλη των Τρικάλων, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο στα πλαίσια της ευρύτερης ανάπτυξης της περιοχής. Στο τρίτο κεφάλαιο της μελέτης αυτής, παρουσιάστηκε ο Δήμος Τρικάλων και πιο συγκεκριμένα τα ιδιαίτερα εκείνα στοιχεία τα οποία

δύνανται να τον καταστήσουν δημοφιλή αστικό τουριστικό προορισμό. Προκειμένου η συγκεκριμένη ερευνητική υπόθεση είτε να επιβεβαιωθεί, είτε να απορριφθεί, έπρεπε να διερευνηθεί ο βαθμός σημαντικότητας αυτών των στοιχείων, το κατά πόσο δηλαδή η περιοχή πληροί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη αστικού τουρισμού, τον βαθμό στον οποίο επισκέπτες και κάτοικοι αξιολογούν αυτή την προοπτική, την εικόνα του τουρισμού στην πόλη των Τρικάλων τη δεδομένη αυτή στιγμή, τους κινδύνους, αλλά και τις επιδιώξεις που εμφανίζονται σε μια τέτοια περίπτωση.

Όταν ζητήθηκε από τα άτομα να επιλέξουν το βαθμό σημαντικότητας συγκεκριμένων στοιχείων ως προς την τουριστική ζήτηση, τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα επέλεξαν ως περισσότερο σημαντικά τα ιστορικά - θρησκευτικά μνημεία, το περιβάλλον και τα παραδοσιακά προϊόντα, τα μέσης ηλικίας άτομα την ξενοδοχειακή υποδομή και τα νεαρότερης ηλικίας άτομα τα πολιτιστικά δρώμενα. Ίσως τα μόνο παράδοξο είναι ότι τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα κρίνουν περισσότερο από κάθε άλλη δημογραφική ομάδα το χιονοδρομικό κέντρο ως σημαντικό για την πόλη. Σχετικά με τα τουριστικά αξιοθέατα, πρέπει να σημειωθεί ότι σε γενικές γραμμές κρίθηκαν όλα, σε μεγάλο βαθμό, αρκετά σημαντικά, με τα άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου να δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση στο ασκληπιείο, τα άτομα μέσου μορφωτικού επιπέδου να δείχνουν αντίστοιχα ιδιαίτερη προτίμηση στο τζαμί και τέλος τα άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου να προτιμούν το Μουσείο Τσιτσάνη και τον Ληθαίο ποταμό.

Ως προς τα θετικά στοιχεία που περιμένουν να αποφέρει ο τουρισμός στην πόλη διακρίνεται μία απαισιοδοξία. Τα άτομα με ανεξάρτητη σχέση εργασίας (πχ. Ελεύθεροι επαγγελματίες) εμφανίζονται διστακτικότεροι ως προς την βελτίωση της οικονομίας και την αύξηση των εισοδημάτων, ενώ τα άτομα χωρίς σχέση εργασίας (πχ. Άνεργοι), εμφανίζονται διστακτικότεροι ως προς την μείωση της ανεργίας. Τα άτομα με εξαρτημένη σχέση εργασίας από την άλλη εμφανίζονται πιο συντηρητικά και ευελπιστούν ότι ο τουρισμός θα θα δώσει ζωντάνια και θα οδηγήσει σε βελτίωση της εικόνας της πόλης.

Στις αρνητικότερες επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης για τους νεαρότερης ηλικίας συμμετέχοντες, συγκαταλέγεται η αύξηση των τιμών στις τουριστικές επιχειρήσεις, το κυκλοφοριακό και η εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι μέσης ηλικίας συμμετέχοντες δε φαίνεται να ανησυχούν για το κυκλοφοριακό, την ηχορύπανση και την εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά για την αύξηση του κόστους ζωής, ενώ οι μεγαλύτερης ηλικίας προβληματίζονται για την αύξηση του κόστους ζωής και την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής τους.

Αναφορικά με το τι θα πρέπει να βελτιωθεί, προκειμένου να αυξηθεί η τουριστική ζήτηση, τα άτομα με υψηλό εισόδημα σημείωσαν κυρίως τη βελτιωμένη ποιότητα των τουριστικών

υπηρεσιών και δευτερευόντως την ύπαρξη επαρκών ξενοδοχειακών μονάδων, επιδεικνύοντας παράλληλα χαμηλή προτίμηση στη βελτίωση των ξενοδοχειακών υπηρεσιών και την αναβάθμιση του δικτύου συγκοινωνιών. Τα άτομα με μέσο εισόδημα επεσήμαναν τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών – προϊόντων, των ξενοδοχειακών υπηρεσιών, καθώς και την προβολή των τοπικών προϊόντων. Τέλος τα άτομα με χαμηλό εισόδημα σημείωσαν τη βελτίωση του δικτύου συγκοινωνιών, την ύπαρξη επαρκών ξενοδοχειακών μονάδων και τις υπηρεσίες πληροφόρησης και δευτερευόντως τη βελτίωση της ποιότητας των τουριστικών προϊόντων.

Η φυσιογνωμία της πόλης αναδεικνύεται σε καθοριστικό παράγοντα της τουριστικής ανάπτυξης για τα άτομα μέσου μορφωτικού επιπέδου, καθώς και για τα άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου μεγαλύτερης ηλικίας. Η γεωγραφική θέση καθίσταται σημαντική για τα άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου, σε αντίθεση με το φυσικό περιβάλλον, στο οποίο δίνουν μεγαλύτερη σημασία τα άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Τέλος η πολιτιστική κληρονομιά κρίνεται ως παράγοντας που μπορεί να διαμορφώσει την τουριστική ζήτηση, αλλά περισσότερο από τα άτομα μέσου μορφωτικού επιπέδου.

Συμπερασματικά, το δείγμα επιθυμεί την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, αλλά μέσα από την ανάγνωση των αποτελεσμάτων προκύπτει ότι ουσιαστικά διαμορφώνονται τέσσερις βασικές τάσεις ως προς την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Ουσιαστικά, τα νεότερης ηλικίας άτομα επιθυμούν μια ήπια τουριστική ανάπτυξη, φιλική προς το περιβάλλον, με ξεκάθαρο ψυχαγωγικό και πολιτιστικό προσανατολισμό, η οποία δεν θα επηρεάσει την ποιότητα ζωής στην περιοχή και δεν θα οδηγήσει σε αύξηση τιμών -κόστους ζωής γενικότερα. Ευελπιστούν ότι θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας - όχι αποκλειστικά στον τουριστικό τομέα.

Τα μέσης ηλικίας άτομα, τα οποία διαφαίνεται να βρίσκονται σε καλύτερη οικονομική κατάσταση από τα νεαρότερης - μεγαλύτερης ηλικίας άτομα, (επομένως μπορούν να αποτελέσουν δυνητικά και την βασική ομάδα - στόχο της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής), διαμορφώνουν δύο τάσεις. Η πρώτη τάση αφορά άτομα με μέσο μορφωτικό επίπεδο, τα οποία ενδιαφέρονται σε μεγαλύτερο βαθμό για τη γενικότερη φυσιογνωμία της περιοχής, τα ήθη και έθιμα αυτής, τα μνημεία, τα μουσεία και ιδιαίτερα για τα ποιοτικά τοπικά προϊόντα. Η δεύτερη τάση αφορά τα άτομα με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, τα οποία φαίνεται να τα απασχολεί σε μεγαλύτερο βαθμό η παρουσία υψηλού επιπέδου τουριστικών υπηρεσιών (καταλύματα, εστιατόρια κλπ) και πιο υψηλής ποιότητας πολιτιστικό προϊόν. Και οι δύο αυτές ομάδες, επιθυμούν μία ήπια τουριστική ανάπτυξη, η οποία δεν θα υποβαθμίσει την ποιότητα ζωής στην περιοχή. Οι δύο αυτές ομάδες - τάσεις δεν προβληματίζονται ιδιαίτερα για ζητήματα όπως για παράδειγμα η ηχορύπανση – κυκλοφοριακό - εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά για την πιθανότητα περαιτέρω η αύξησης του κόστους ζωής τους.

Τέλος, τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα, τα οποία παρουσιάζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα ιστορικά - θρησκευτικά μνημεία της περιοχής και το φυσικό περιβάλλον και τα παραδοσιακά προϊόντα, φαίνεται να επιθυμούν ιδιαίτερα την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, κυρίως λόγω της ζωντανίας που θα δημιουργήσει. Επίσης ευελπιστούν ότι θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, γεγονός που θα εμποδίσει τους νέους ανθρώπους της περιοχής να αναζητήσουν εργασία σε άλλη περιοχή, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της χώρας. Το μεγαλύτερο ζήτημα που φαίνεται να απασχολεί την συγκεκριμένη δημογραφική ομάδα, είναι η αύξηση του κόστους ζωής και δευτερευόντως η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής στην περιοχή.

Μετά την ανάλυση των τουριστικών τάσεων που διαμορφώνονται στην περιοχή, κρίνοντας τις αναπτυξιακές δράσεις που επιθυμεί να εφαρμόσει ο Δήμος Τρικάλων για την περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της πόλης αλλά και της ευρύτερης περιοχής, προκύπτει ότι αντιλαμβάνεται την ανάγκη για ήπια τουριστική ανάπτυξη. Η ανάγκη αυτή επιβάλλεται, όχι μόνο για τη διατήρηση της βιωσιμότητας της περιοχής, αλλά και γιατί αποτελεί ταυτόχρονα ένα βασικό αίτημα τόσο των επισκεπτών, όσο και των μόνιμων κατοίκων της πόλης, όπως διαφαίνεται τουλάχιστον στην παρούσα μελέτη. Παρόλα αυτά, προσωπική μου άποψη είναι ότι οι δράσεις αυτές αν και είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες και αξιόλογες, δεν είναι αρκετές ώστε να εξασφαλίσουν στο βαθμό που επιθυμούν οι ερωτώμενοι την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθούν οι εξής παρατηρήσεις: Αρχικά, δεν κατέστη δυνατόν να χρησιμοποιηθούν σχετικές έρευνες για την ανάλυση των συμπερασμάτων. Πέρα από το γεγονός ότι κάτι τέτοιο είναι μάλλον ριψοκίνδυνο, για το λόγο ότι κάθε πόλη διαμορφώνεται συνέχεια και διαμορφώνει πολλά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, διαπιστώθηκε επιπροσθέτως ένα τεράστιο βιβλιογραφικό κενό στο κομμάτι του αστικού τουρισμού για μικρές πόλεις. Οι δε λιγοστές μελέτες που ανευρέθηκαν για την Ελλάδα αφορούσαν είτε την πόλη των Αθηνών, είτε πόλεις οι οποίες διαφέρουν σημαντικά από τα Τρίκαλα (π.χ. το Ηράκλειο Κρήτης).

Επιπλέον, αν μπορούσε εκ των υστέρων να τροποποιηθεί κάτι στην μελέτη αυτή, θα ήταν να αυξηθεί ο αριθμός των ατόμων που συμμετείχαν στην εν λόγω έρευνα με την ιδιότητα του επισκέπτη της πόλης. Δυστυχώς, ο αριθμός δεν ήταν επαρκής για την διεξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων στις περισσότερες περιπτώσεις, ενώ θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον να εξεταστούν συγκεκριμένα ζητήματα της έρευνας από την οπτική του μόνιμου κατοίκου και του επισκέπτη. Αν και δεν γνωρίζω κατά πόσο η παρούσα μελέτη στάθηκε διαφωτιστική, το σίγουρο είναι ότι μπορεί να θέσει πολύ πιο ουσιαστικά ερωτήματα από αυτά που ήμουν σε θέση να διαλευκάνω.

Βιβλιογραφία

- Ceballos-Lascurain, H., 1996, *Tourism, Ecotourism and Protected Areas: The state of nature-based tourism around the world and guidelines for development*, UK IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge.
- Dugulan D. et al., 2010, *Cultural Heritage, Natural Resources And Competitiveness Of The Travel And Tourism Industry in Central And Eastern European Countries*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, Vol. 2, No. 12, pp. 742-748.
- Gartner, W.C., 2001, *Rural tourism development in the USA*, International journal of tourism research, 6:151-164.
- Lickorish L. J. & Jenkins C.L., 2004, *Μια εισαγωγή στον τουρισμό: Τουρισμός & Αναψυχή*, Εκδ. Κριτική, Αθήνα.
- Mathieson, A. & Wall, G., 1982, *Tourism: Economic, Physical and Social Impacts*, Longman, Harlow, 1982.
- Αϊβατζίδου, Ι.& Κωστοπούλου, Σ., 2005, *Εναλλακτικές χρήσεις προορισμών εναλλακτικού τουρισμού: Η διαχείριση των χιονοδρομικών κέντρων κατά τη θερινή περίοδο. (Η περίπτωση των χιονοδρομικών κέντρων των Νομών Φλώρινας, Πέλλας και Ημαθίας)*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκη.
- Αραβαντινός, Α., 1997, *Πολεοδομικός Σχεδιασμός. Για μια Βιώσιμη Ανάπτυξη του Αστικού Χώρου*, Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα.
- Βαρβαρέσος, Σ., 2000, *Τουρισμός : έννοιες, μεγέθη, δομές, Η ελληνική πραγματικότητα*, Β' έκδοση, Προπομπός, Αθήνα.
- Βαρβαρέσος, Σ., 2000, *Τουρισμός : έννοιες, μεγέθη, δομές, Η ελληνική πραγματικότητα*, Β' έκδοση, Προπομπός, Αθήνα.
- Βελισσαρίου, Ε, 2000, Μάνατζμεντ Ειδικών και Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού, Φάκελος Μαθήματος στο Π.Μ.Σ. «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων», Θ.Ε. Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Βλασίδης, Β., 2006, *Προσκυνηματικός Τουρισμός σε προσκυνητές –επισκέπτες στη Ελλάδα*, <http://www.traveldailynews.gr/columns/article/1257.TravelDailyNews>
- Γαλάνη-Μουτάφη, Β., 2010, *Έρευνες για τον Τουρισμό στην Ελλάδα και την Κύπρο: Μια Ανθρωπολογική Προσέγγιση*, Προπομπός, Αθήνα.
- Γεωργόπουλος, Α., 2006, *Γη: Ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης*, Gutenberg, Αθήνα.

- Γεωργόπουλος, Α., 2006, *Γη: Ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης*, Gutenberg, Αθήνα.
- Δεσποτόπουλος, Ι., *Η Ιδεολογική Δομή των Πόλεων*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ, Αθήνα.
- Κατσόγιαννος, Ν., 1988, *Τα Τρίκαλα Άλλοτε και Τώρα*, Εκδόσεις Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Τρικκαίων, Τρίκαλα.
- Κατσόγιαννος, Ν., *Τα Τρίκαλα και οι Συνοικισμοί τους*, Εκδόσεις Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Τρικκαίων, Τρίκαλα.
- Κλιάφα, Μ., 1998, *ΤΡΙΚΑΛΑ: Από τον Σεϊφουλάχ ως τον Τσιτσάνη*, Εκδόσεις Κεδρος.
- Μητούλα, Ρ., 2001, *Συνθήκες Διαμόρφωσης της Σύγχρονης Ελληνικής Πόλης*. Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα.
- Παπαδασκαλόπουλος, Α., 1995, *Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης*, Παπαζήσης, Αθήνα.
- Παπασωτηρίου, Ι., 1964, *Ιστορικά Τρικάλων*, Εκδόσεις ΕΜΟΤ
- Παρασκευόπουλος, Ι., 1993, *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*, Τόμοι Α & Β, Αθήνα.
- Παυλογεωργάτος, Γ. & Κωνσταντόγλου, Μ., 2004, *Πολιτισμικός τουρισμός: Η περίπτωση της Ελλάδας*, Κριτική, Αθήνα.
- Πρωτοπαπαδάκης, Ε., 2005, *Οικολογική Ηθική*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα.
- Σκαγιάννης, Π., 1994, *Πολιτική Προγραμματισμού των Υποδομών*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς.
- Στεφάνου, Ι. & Ι., 1999, *Η Περιγραφή της εικόνας της πόλης* Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ, Αθήνα.
- Στεφάνου, Ι. & Μητούλα, Ρ., 2003, *Η παγκοσμιοποίηση η Ευρωπαϊκή ενοποίηση και η φυσιογνωμία της ελληνικής πόλης*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Στεφάνου, Ι. & Χατζοπούλου, Σ., 1995, *Αστική Ανάπλαση*, Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, Αθήνα.
- Τριανταφύλου, Θ., 1977, *Τα παλιά Τρίκαλα: Αναμνήσεις και Ιστορήματα*, Τρίκαλα.
- Τσάρτας, Π., 2000, *Τουριστική Ανάπτυξη Πολυεπιστημονικές Προσεγγίσεις*, Εξάντας, Αθήνα.

Φορείς – Υπηρεσίες:

- Δήμος Τρικκαίων (Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών και Προγραμματισμού - Δ/ση Χωροταξίας και Περιβάλλοντος)
- Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων (Δ/ση Ανάπτυξης - Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού)

Διαδίκτυο:

- Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, (2008), Εθνική Στρατηγική προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στο
<http://www.minenv.gr/4/41/g4110/00/ethniki.stratigiki.biosimi.anaptixi.pdf>
- COM (2012), 710,29.11.2012: «Living well, within the limits of our planet»
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com%282012%290710_/com_com%282012%290710_en.pdf
- <http://www.trikalacity.gr/>
- <http://www.e-trikala.gr/>
- <http://www.statistics.gr/>
- <http://www.3kala.gr/>
- <http://www.trikalanews.gr/>
- <http://www.thessalia.gr/>
- <http://europa.eu>
- <http://local.e-history.gr/>
- <http://sdt.unwto.org/>
- <http://www.thessaly.gov.gr/>
- <http://www.trikala-chamber.gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ερωτηματολόγιο

«Αστικός Τουρισμός και βιώσιμη ανάπτυξη: Η Περίπτωση της Πόλης των Τρικάλων - Εμπειρική Διερεύνηση»

Το παρόν ερωτηματολόγιο διανέμεται στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας με θέμα «Αστικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη: Η Περίπτωση της Πόλης των Τρικάλων «Εμπειρική Διερεύνηση», από τον φοιτητή Θ. Βουϊμτα, για λογαριασμό του Π.Μ.Σ «Βιώσιμης Ανάπτυξης» του Τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου Αθηνών με κατεύθυνση «Διαχείριση Περιβάλλοντος» και αφορά όλα τα ενήλικα άτομα τα οποία είτε είναι/ήταν κάτοικοι, είτε έχουν επισκεφθεί τουλάχιστον μία φορά την πόλη των Τρικάλων. Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμες. Ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας και την πολύτιμη βοήθειά σας.

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

A) Άνδρας ☐

B) Γυναίκα ☐

2. Ποια είναι η ηλικία σας;

3. Με ποια ιδιότητα βρίσκεστε στα Τρίκαλα;

A) Μόνιμος Κάτοικος ☐

B) Επισκέπτης ☐

4. Ποιο είναι το μορφωτικό σας επίπεδο;

A) Απόφοιτος Δημοτικού ☐

B) Απόφοιτος Γυμνασίου ☐

Γ) Απόφοιτος Λυκείου ☐

Δ) Απόφοιτος Επαγγελματικής Σχολής ☐

E) Απόφοιτος ΙΕΚ ☐

ΣΤ) Απόφοιτος ΑΕΙ-ΤΕΙ ☐

Z) Κάτοχος Μεταπτυχιακού/Διδακτορικού Τίτλου ☐

5. Ποιο είναι το επάγγελμά σας;

A) Ιδιωτικός υπάλληλος	
B) Δημόσιος υπάλληλος	
Γ) Ελεύθερος επαγγελματίας	
Δ) Αγρότης	
Ε) Επιχειρηματίας (Ξενοδόχος)	
ΣΤ) Τεχνίτης	
Ζ) Συνταξιούχος	
Η) Φοιτητής/τρια	
Θ) Οικιακά	
Ι) Ανεργος	

6. Ποιο είναι το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά σας;

Μικρότερο των 5.000	
5.001 – 10.000	
10.001 – 20.000	
20.001 – 30.000	
30.001 – 40.000	
Μεγαλύτερο των 40.000	

Αν είστε μόνιμος κάτοικος:

7. Σε ποιά τομέα πιστεύετε ότι θα πρέπει να στηριχτεί η οικονομία του Δήμου σας; (Μπορείτε να δώσετε παραπάνω από μια απάντηση)

Μεταποίηση-Εμπορία τοπικών προϊόντων (τυριά κλπ)	
Αγροτικός τομέας (Κτηνοτροφία κλπ)	
Υπηρεσίες (εκτός Τουρισμού)	
Τουριστικός τομέας	

8. Σε ποιο βαθμό οφείλεται, κατά την άποψή σας, η τουριστική ζήτηση στην πόλη των Τρικάλων;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Στην ξενοδοχειακή υποδομή					
Στο φυσικό περιβάλλον					
Στο χιονοδρομικό κέντρο					
Στα ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία					
Στα παραδοσιακά προϊόντα					
Στα πολιτιστικά δρώμενα					

9. Σε ποιο βαθμό, κατά τη γνώμη σας, τα παρακάτω αξιοθέατα παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη τουριστική ζήτηση;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Μύλος Ματσόπουλου					
Παλιές Φυλακές (Νυν Μουσείο Τσιτσάνη)					
Ληθαίος Ποταμός					
Ασκληπιείο					
Τζαμί					
Κάστρο					
Παλιά Πόλη (Βαρούσι)					

10. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι σημαντικότερες θετικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στην πόλη και σε ποιο βαθμό;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Η βελτίωση της οικονομίας του Δήμου					
Η βελτίωση της εικόνας του Δήμου					
Η αύξηση εισοδημάτων κατοίκων					
Η μείωση της ανεργίας σε τοπικό επίπεδο					
Οι βελτίωση των υποδομών					
Η «ζωντάνια» που θα δώσει ο τουρισμός στην πόλη					

11. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο και σε ποιο βαθμό;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Η ρύπανση του περιβάλλοντος					
Η αύξηση του κόστους ζωής					
Η αύξηση των ενοικίων των καταστημάτων					
Η αύξηση των τιμών στις τουριστικές επιχειρήσεις (εστιατόρια, καφέ κλπ)					
Υποβάθμιση της ποιότητας ζωής					
Τα κυκλοφοριακά προβλήματα (κίνηση, στάθμευση κλπ)					
Η ηχορύπανση					
Η έλλειψη καλού σέρβις στους τουρίστες					
Η εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς					

12. Για να υπάρξει καλύτερη τουριστική ανάπτυξη στο Δήμο σας, σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι θα πρέπει να υφίσταται:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Ύπαρξη επαρκών ξενοδοχειακών υποδομών					
Βελτίωση ξενοδοχειακών υπηρεσιών					
Βελτίωση τουριστικών υπηρεσιών (σέρβις)					
Βελτίωση ποιότητας τουριστικών προϊόντων (εστίαση, καφέ)					
Προβολή τοπικών προϊόντων (εδέσματα, κρασιά κλπ)					
Προβολή πολιτιστικών χώρων					
Βελτίωση δικτύου συγκοινωνιακών μεταφορών (π.χ. ΚΤΕΛ)					
Προβολή του Δήμου ως τουριστικού προορισμού					
Ύπαρξη υπηρεσιών πληροφόρησης (περίπτερα ενημέρωσης, ηλεκτρονικές εφαρμογές κλπ)					

13. Σε ποιο βαθμό τα παρακάτω αποτελούν πλεονεκτήματα της περιοχής σας;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Η φυσιογνωμία της πόλης					
Το γεωγραφική θέση					
Το φυσικό περιβάλλον					
Τα μνημεία, οι αρχαιολογικοί χώροι-μουσεία, οι τουριστικές περιοχές, οι τουριστικές εκδηλώσεις-ατραξιόν (Μύλος Ματσόπουλου)					
Η πολιτιστική κληρονομιά (ήθη, έθιμα, παραδόσεις)					
Αξιοθέατα και δραστηριότητες κοντά στην πόλη (Μετέωρα, χιονοδρομικό κέντρο Περτουλίου)					

14. Πιστεύετε ότι υπάρχουν προϋποθέσεις τουριστικής ανάπτυξης στην πόλη των Τρικάλων;

A) Καθόλου	
B) Λίγο	
Γ) Μέτρια	
Δ) Πολύ	
E) Πάρα πολύ	

15. Κατά πόσο πιστεύετε ότι ο τουρισμός θα συμβάλλει στην πρόοδο και ανάπτυξη της πόλης των Τρικάλων;

A) Καθόλου	
B) Λίγο	
Γ) Μέτρια	
Δ) Πολύ	
E) Πάρα πολύ	

16. Ποιο θεωρείτε το πιο θετικό χαρακτηριστικό της πόλης των Τρικάλων; (Μπορείτε να δώσετε μόνο μία απάντηση)

Η φυσιογνωμία της πόλης	
Το φυσικό περιβάλλον	
Η φιλοξενία των κατοίκων	
Η ιστορία και τα μνημεία	
Τα μουσεία και τα αξιοθέατα	
Η αγορά και τα τοπικά προϊόντα	
Η τεχνολογική ανάπτυξη	

17. Ποιο θεωρείτε το πιο αρνητικό χαρακτηριστικό του Δήμου σας; (Μπορείτε να δώσετε μόνο μία απάντηση)

Έλλειψη υποδομών	
Γήρανση του πληθυσμού και έλλειψη νέων	
Ανεργία	
Έλλειψη ανάπτυξης	
Χαμηλή τουριστική ανάπτυξη	
Απουσία τουριστικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Πίνακας 1, Ερωτήσεις 1-6

1.1. ΗΛΙΚΙΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,297 ^a	2	,862
Likelihood Ratio	,296	2	,862
Linear-by-Linear Association	,003	1	,954
N of Valid Cases	149		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,51.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,005	,079	,058	,954 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,008	,079	,100	,920 ^c
N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

1.2. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,519 ^a	2	,172
Likelihood Ratio	4,005	2	,135
Linear-by-Linear Association	2,165	1	,141
N of Valid Cases	149		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,97.

1.3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,390 ^a	2	,303
Likelihood Ratio	2,541	2	,281
Linear-by-Linear Association	,994	1	,319
N of Valid Cases	149		

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,390 ^a	2	,303
Likelihood Ratio	2,541	2	,281
Linear-by-Linear Association	,994	1	,319
N of Valid Cases	149		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,96.

1.4. ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,540 ^a	2	,463
Likelihood Ratio	1,605	2	,448
Linear-by-Linear Association	,004	1	,948
N of Valid Cases	149		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,38.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	-,005	,074	-,065	,948 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,006	,075	,068	,946 ^c
N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 2, Ερωτήσεις 1-6

ΦΥΛΟ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Symmetric Measures

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΗΛΙΚΙΑ	Value	Asym p. Std. Error ^a	Approx. T ^b
-----------	-----------------	--------	-------	---------------------------------	------------------------

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΧΑΜΗΛΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,213		
				,218	,130	,548
				,218	,130	,548
			N of Valid Cases	8		

ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,196		
		,200	,139	,408
		,200	,139	,408
	N of Valid Cases	6		

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙ ΑΣ		,707		
		1,000	,000 ^c	
		1,000	,000 ^c	
	N of Valid Cases	2		

Total		,267		
		,277	,102	1,080
		,277	,102	1,080
	N of Valid Cases	16		

	ΜΕΣΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		d .		
			N of Valid Cases	3		
		ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		d .		
			N of Valid Cases	3		
		ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		d .		
			N of Valid Cases	15		

Total		N of Valid Cases	21		
ΥΨΗΛΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	N of Valid Cases	1		
	ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	N of Valid Cases	1		

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙ ΑΣ		d .		
	N of Valid Cases	4		
Total		,535		
		,632	,274	1,633

			,632	,274	1,633
		N of Valid Cases	6		
Total	NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,302		
			,316	,130	1,054

		,316	,130	1,054
	N of Valid Cases	12		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,213		
		,218	,123	,632

		,218	,123	,632
	N of Valid Cases	10		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,371		
		,400	,189	1,902

		,400	,189	1,902
	N of Valid Cases	21		
	Total	,325		
		,343	,087	2,341

		N of Valid Cases	,343	,087	2,341
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΧΑΜΗΛΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	43		
			,243		
			,250	,171	,447

			,250	,171	,447
		N of Valid Cases	5		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		.			
		N of Valid Cases	2		
Total			,333		

		,354	,191	,845
		,354	,191	,845
		7		
MEΣO	NEAPHS_ΗΛΙΚΙΑΣ	,408		

		-,447	,231	-1,000
		-,447	,231	-1,000
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,213		

			,218	,249	,806
			,218	,249	,806
		N of Valid Cases	15		
Total			,067		

			,067	,217	,295
			,067	,217	,295
		N of Valid Cases	21		
ΥΨΗΛΟ	ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	.			
		N of Valid Cases	8		

	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙ ΑΣ		.e		
		N of Valid Cases	1		
Total			.e		
		N of Valid Cases	9		
	Total	NEΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	,132		

		-,134	,312	-,405
		-,134	,312	-,405
	N of Valid Cases	11		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,031		

			,031	,198	,150
			,031	,198	,150
	N of Valid Cases		25		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		.e			
	N of Valid Cases		1		

Total		,026		
		-,026	,166	-,154
		-,026	,166	-,154
	N of Valid Cases	37		

ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΧΑΜΗΛΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,197		
				,201	,104	,846
				,201	,104	,846
			N of Valid Cases	19		

ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,132		
		,134	,248	,486
		,134	,248	,486
	N of Valid Cases	15		

Total		,139		
		,141	,155	,803
		,141	,155	,803
	N of Valid Cases	34		

ΜΕΣΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,089		
			-,089	,309	-,253
			-,089	,309	-,253
		N of Valid Cases	10		

ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,059		
		-,059	,270	-,204
		-,059	,270	-,204
	N of Valid Cases	14		

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙ ΑΣ		.		
	N of Valid Cases	5		
Total		,145		
		-,147	,175	-,771

			-,147	,175	-,771
		N of Valid Cases	29		
ΥΨΗΛΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		.		
		N of Valid Cases	2		
	ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		.		
		N of Valid Cases	3		

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙ ΑΣ		.e		
	N of Valid Cases	1		
Total		,408		
		,447	,231	1,000

			,447	,231	1,000
		N of Valid Cases	6		
Total	NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,012		
			-,012	,180	-,067

		-,012	,180	-,067
	N of Valid Cases	31		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,059		
		,059	,174	,325

		,059	,174	,325
	N of Valid Cases	32		
	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	,408		
		,447	,231	1,000

		,447	,231	1,000
	N of Valid Cases	6		
Total		,007		
		,007	,120	,054

				,007	,120	,054
			N of Valid Cases	69		
Total	XAMHΛO	NEAPHΣ_HΛIKIAS		,227		
				,233	,074	1,311

		,233	,074	1,311
	N of Valid Cases	32		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,169		
		,171	,189	,795

		,171	,189	,795
	N of Valid Cases	23		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,707		
		1,000	,000 ^c	

		1,000	,000 ^e	
		2		
Total	N of Valid Cases	,212		
		,217	,101	1,645

			,217	,101	1,645
		N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,176		
			-,179	,210	-,750

		-,179	,210	-,750
	N of Valid Cases	19		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,073		
		,073	,174	,399

		,073	,174	,399
	N of Valid Cases	32		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,139		
		-,140	,063	-,600

			-,140	,063	-,600
		N of Valid Cases	20		
		Total	,020		
			,020	,119	,169

			,020	,119	,169
		N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,447		
			,500	,306	,577

			,500	,306	,577
	N of Valid Cases	3			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		.d			
	N of Valid Cases	12			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,408			

		,447	,231	1,000
		,447	,231	1,000
		6		
Total		,224		

			,229	,090	1,027
			,229	,090	1,027
		N of Valid Cases	21		
Total	NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,043		

		,043	,134	,310
		,043	,134	,310
	N of Valid Cases	54		
	ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	,066		

		,066	,119	,536
		,066	,119	,536
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ		,229		

		,236	,214	1,237
		,236	,214	1,237
		28		
Total		,089		

		,089	,080	1,084
		,089	,080	1,084
	N of Valid Cases	149		

- a. Not assuming the null hypothesis.
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
c. Based on normal approximation.
d. No statistics are computed because ΙΔΙΟΤΗΤΑ is a constant.

Πίνακας 1.2, Ερωτήσεις 1-6

ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Symmetric Measures								
ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^c	Approx. T ^d	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ	XAM ΗΛΟ	Interval by Interval N of Valid Cases	Pearson's R	. ^a 2			
		ΜΕΣΟ	Interval by Interval N of Valid Cases	Pearson's R	. ^b 10			
		ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,000	,500	,000	1,000 ^e
			Ordinal by Ordinal N of Valid Cases	Spearman Correlation	,000 4	,500	,000	1,000 ^e
		Total	Interval by Interval	Pearson's R	,259	,275	1,003	,333 ^e
			Ordinal by Ordinal N of Valid Cases	Spearman Correlation	,230 16	,265	,883	,392 ^e
	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΜΕΣΟ	Interval by Interval N of Valid Cases	Pearson's R	. ^b 3			
		ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,333	,222	-,500	,667 ^e
			Ordinal by Ordinal N of Valid Cases	Spearman Correlation	-,333 4	,222	-,500	,667 ^e
		Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,258	,153	-,598	,576 ^e
			Ordinal by Ordinal N of Valid Cases	Spearman Correlation	-,258 7	,153	-,598	,576 ^e
	ΧΩΡΙΣ_ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ	XAM ΗΛΟ	Interval by Interval N of Valid Cases	Pearson's R	. ^f 1			
		ΜΕΣΟ	Interval by Interval N of Valid Cases	Pearson's R	. ^b 5			
		ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,299	,179	1,595	,123 ^e
			Ordinal by Ordinal N of Valid Cases	Spearman Correlation	,299 28	,179	1,595	,123 ^e
		Total	Interval by Interval	Pearson's R	,227	,159	1,319	,196 ^e
			Ordinal by Ordinal N of Valid Cases	Spearman Correlation	,227 34	,159	1,319	,196 ^e
	Total	XAM ΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,500	,306	,577	,667 ^e
			Ordinal by Ordinal N of Valid Cases	Spearman Correlation	,500 3	,306	,577	,667 ^e
		ΜΕΣΟ	Interval by Interval N of Valid Cases	Pearson's R	. ^b 18			
		ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,184	,169	1,091	,283 ^e

Πίνακας 3, Ερώτηση 8.1

ΙΣΤΟΡΙΚΑ_ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ_ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,369 ^a	4	,668
	Likelihood Ratio	3,276	4	,513
	Linear-by-Linear Association	,092	1	,762
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,411 ^b	4	,661
	Likelihood Ratio	2,106	4	,716
	Linear-by-Linear Association	,005	1	,944
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	,891 ^c	3	,828
	Likelihood Ratio	1,125	3	,771
	Linear-by-Linear Association	,167	1	,683
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,393 ^d	4	,664
	Likelihood Ratio	2,547	4	,636
	Linear-by-Linear Association	,073	1	,787
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,36.

c. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,29.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,042	,115	,300	,765 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,021	,125	,151	,881 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,009	,138	-,070	,944 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,015	,133	,118	,906 ^c
	N of Valid Cases					

	N of Valid Cases	67				
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,079	,152	,402	,691 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,073	,160	,372	,713 ^c
	N of Valid Cases	28				
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,022	,083	,269	,788 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,025	,082	,303	,762 ^c
	N of Valid Cases	149				

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 4, Ερώτηση 8.2

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ_ΥΠΟΔΟΜΗ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHS_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	3,649 ^a	4	,456
	Likelihood Ratio	4,370	4	,358
	Linear-by-Linear Association	1,831	1	,176
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,834 ^b	4	,766
	Likelihood Ratio	1,776	4	,777
	Linear-by-Linear Association	,153	1	,696
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,386 ^c	4	,665
	Likelihood Ratio	3,538	4	,472
	Linear-by-Linear Association	,143	1	,705
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,651 ^d	4	,618
	Likelihood Ratio	2,503	4	,644
	Linear-by-Linear Association	1,279	1	,258
	N of Valid Cases	149		

a. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.

b. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,54.

c. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

d. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,97.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,186	,115	-1,364	,178 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,161	,121	-1,180	,243 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,048	,131	-,388	,699 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,053	,124	-,425	,672 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,073	,118	-,372	,713 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,093	,138	-,477	,637 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,093	,079	-1,132	,259 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,084	,079	-1,026	,306 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 5, Ερώτηση 8.3
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ_ΠΡΟΪΟΝΤΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,088 ^a	3	,252
	Likelihood Ratio	6,295	3	,098
	Linear-by-Linear Association	1,654	1	,198
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	9,233 ^b	4	,056
	Likelihood Ratio	8,545	4	,074
	Linear-by-Linear Association	,609	1	,435
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,949 ^c	3	,400
	Likelihood Ratio	3,813	3	,282
	Linear-by-Linear Association	,051	1	,822
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	5,280 ^d	4	,260
	Likelihood Ratio	3,724	4	,445
	Linear-by-Linear Association	,242	1	,623
	N of Valid Cases	149		

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,088 ^a	3	,252
	Likelihood Ratio	6,295	3	,098
	Linear-by-Linear Association	1,654	1	,198
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	9,233 ^b	4	,056
	Likelihood Ratio	8,545	4	,074
	Linear-by-Linear Association	,609	1	,435
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,949 ^c	3	,400
	Likelihood Ratio	3,813	3	,282
	Linear-by-Linear Association	,051	1	,822
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	5,280 ^d	4	,260
	Likelihood Ratio	3,724	4	,445
	Linear-by-Linear Association	,242	1	,623
	N of Valid Cases	149		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,89.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

c. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,57.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,177	,136	-1,294	,201 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,194	,131	-1,426	,160 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,096	,136	,778	,439 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,142	,127	1,155	,252 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,043	,236	-,222	,826 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,046	,237	-,235	,816 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,040	,088	-,491	,624 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,034	,085	-,406	,685 ^c
	N of Valid Cases		149			

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,177	,136	-1,294	,201 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,194	,131	-1,426	,160 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,096	,136	,778	,439 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,142	,127	1,155	,252 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,043	,236	-,222	,826 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,046	,237	-,235	,816 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,040	,088	-,491	,624 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,034	,085	-,406	,685 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 6, Ερώτηση 8.4

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ_ΔΡΩΜΕΝΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,162 ^a	4	,706
	Likelihood Ratio	3,429	4	,489
	Linear-by-Linear Association	1,344	1	,246
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	7,600 ^b	4	,107
	Likelihood Ratio	7,685	4	,104
	Linear-by-Linear Association	1,546	1	,214
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,133 ^c	4	,274
	Likelihood Ratio	6,228	4	,183
	Linear-by-Linear Association	,463	1	,496
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	3,576 ^d	4	,466
	Likelihood Ratio	3,359	4	,500
	Linear-by-Linear Association	1,636	1	,201

N of Valid Cases	149
------------------	-----

- a. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,30.
b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,54.
c. 8 cells (80,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.
d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,97.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,159	,110	1,163	,250 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,151	,120	1,099	,277 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,153	,134	1,248	,216 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,156	,130	1,277	,206 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,131	,189	-,674	,506 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,119	,203	-,610	,547 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,105	,085	1,282	,202 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,106	,084	1,295	,197 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 7, Ερώτηση 8.5

ΦΥΣΙΚΟ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	6,890 ^a	3	,076
	Likelihood Ratio	6,568	3	,087
	Linear-by-Linear Association	,223	1	,637
	N of Valid Cases		54	
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,653 ^b	3	,199
	Likelihood Ratio	6,186	3	,103
	Linear-by-Linear Association	,014	1	,904
	N of Valid Cases		67	
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,057 ^c	3	,255
	Likelihood Ratio	5,577	3	,134

Total	Linear-by-Linear Association	,678	1	,410
	N of Valid Cases	28		
	Pearson Chi-Square	1,018 ^d	3	,797
	Likelihood Ratio	,903	3	,825
	Linear-by-Linear Association	,283	1	,595
	N of Valid Cases	149		

a. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.

b. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,36.

c. 6 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,57.

d. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,13.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,065	,164	-,469	,641 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,038	,168	-,276	,784 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,015	,123	,119	,905 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,020	,114	,158	,875 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,158	,165	-,818	,421 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,180	,143	-,931	,360 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,044	,087	-,530	,597 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,034	,083	-,418	,677 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 8, Ερώτηση 8.6

XIONOΔΡΟΜΙΚΟ_KENTPO * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	7,620 ^a	4	,107
	Likelihood Ratio	6,111	4	,191
	Linear-by-Linear Association	4,215	1	,040
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	3,873 ^b	4	,423
	Likelihood Ratio	4,527	4	,339

	Linear-by-Linear Association	,805	1	,370
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,161 ^c	3	,762
	Likelihood Ratio	1,535	3	,674
	Linear-by-Linear Association	,276	1	,599
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	5,637 ^d	4	,228
	Likelihood Ratio	4,697	4	,320
	Linear-by-Linear Association	3,910	1	,048
	N of Valid Cases	149		

a. 8 cells (80,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,44.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

c. 6 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,43.

d. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,64.

Πίνακας 9, Ερώτηση 9.1

ΜΥΛΟΣ_ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,600 ^a	1	,439		
	Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
	Likelihood Ratio	,908	1	,341		
	Fisher's Exact Test				1,000	,667
	Linear-by-Linear Association	,500	1	,480		
	N of Valid Cases	6				
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	2,618 ^c	2	,270		
	Likelihood Ratio	2,561	2	,278		
	Linear-by-Linear Association	,501	1	,479		
	N of Valid Cases	42				
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	5,086 ^d	4	,279		
	Likelihood Ratio	6,975	4	,137		
	Linear-by-Linear Association	,136	1	,712		
	N of Valid Cases	101				
Total	Pearson Chi-Square	4,738 ^e	4	,315		
	Likelihood Ratio	6,130	4	,190		
	Linear-by-Linear Association	,000	1	,985		
	N of Valid Cases	149				

a. 4 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,33.

b. Computed only for a 2x2 table

c. 4 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,29.

d. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,40.

e. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,32.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,316	,184	,667	,541 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,316	,184	,667	,541 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,111	,215	-,704	,486 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,056	,187	-,357	,723 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,037	,081	,367	,714 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,009	,093	-,094	,926 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,002	,071	-,019	,985 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,034	,080	-,412	,681 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 10, Ερώτηση 9.2

ΠΑΛΙΕΣ_ΦΥΛΑΚΕΣ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	6,000 ^a	4	,199
	Likelihood Ratio	5,407	4	,248
	Linear-by-Linear Association	2,450	1	,118
	N of Valid Cases		6	
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	3,417 ^b	4	,491
	Likelihood Ratio	3,912	4	,418
	Linear-by-Linear Association	2,746	1	,097
	N of Valid Cases		42	
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,195 ^c	4	,879
	Likelihood Ratio	1,200	4	,878
	Linear-by-Linear Association	,008	1	,928
	N of Valid Cases		101	

Total	Pearson Chi-Square	4,103 ^d	4	,392
	Likelihood Ratio	3,716	4	,446
	Linear-by-Linear Association	1,645	1	,200
	N of Valid Cases	149		

a. 10 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,29.

c. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,98.

d. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,58.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,700	,197	1,960	,121 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,664	,238	1,777	,150 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,259	,123	1,695	,098 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,255	,115	1,666	,104 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,009	,101	,089	,929 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,003	,101	,031	,976 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,105	,083	1,285	,201 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,099	,082	1,205	,230 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 11, Ερώτηση 9.3

ΛΗΘΑΙΟΣ_ΠΟΤΑΜΟΣ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,200 ^a	2	,549
	Likelihood Ratio	1,588	2	,452
	Linear-by-Linear Association	,800	1	,371
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	5,145 ^b	3	,161
	Likelihood Ratio	5,238	3	,155
	Linear-by-Linear Association	1,915	1	,166
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,441 ^c	3	,059
	Likelihood Ratio	9,312	3	,025
	Linear-by-Linear Association	,058	1	,809
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	4,911 ^d	3	,178
	Likelihood Ratio	4,757	3	,190
	Linear-by-Linear Association	,260	1	,610
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,21.

c. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,57.

d. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,58.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,400	,202	-,873	,432 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,424	,212	-,937	,402 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,216	,164	-1,400	,169 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,191	,123	-1,231	,225 ^c
	N of Valid Cases		42			

ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,024	,084	,240	,811 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,008	,093	-,080	,936 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,042	,074	-,509	,612 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,065	,078	-,787	,433 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 12, Ερώτηση 9.4

ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,400 ^a	2	,301
	Likelihood Ratio	2,634	2	,268
	Linear-by-Linear Association	,200	1	,655
	N of Valid Cases		6	
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	3,949 ^b	4	,413
	Likelihood Ratio	5,060	4	,281
	Linear-by-Linear Association	2,589	1	,108
	N of Valid Cases		42	
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,549 ^c	4	,969
	Likelihood Ratio	,588	4	,964
	Linear-by-Linear Association	,000	1	,994
	N of Valid Cases		101	
Total	Pearson Chi-Square	,627 ^d	4	,960
	Likelihood Ratio	,655	4	,957
	Linear-by-Linear Association	,224	1	,636
	N of Valid Cases		149	

a. 6 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

c. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,39.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,45.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,200	,227	-,408	,704 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,283	,288	-,590	,587 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,251	,101	-1,642	,108 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,266	,097	-1,746	,089 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,001	,092	-,007	,994 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,009	,095	,089	,929 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,039	,077	-,472	,637 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,039	,078	-,472	,637 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 13, Ερώτηση 9.5

ΤΖΑΜΙ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,400 ^a	3	,494
	Likelihood Ratio	2,634	3	,452
	Linear-by-Linear Association	1,673	1	,196
	N of Valid Cases		6	
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,160 ^b	4	,885
	Likelihood Ratio	1,617	4	,806
	Linear-by-Linear Association	,116	1	,733
	N of Valid Cases		42	
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,605 ^c	4	,462
	Likelihood Ratio	3,580	4	,466
	Linear-by-Linear Association	,215	1	,643
	N of Valid Cases		101	
Total	Pearson Chi-Square	3,284 ^d	4	,512
	Likelihood Ratio	3,575	4	,467

Linear-by-Linear Association	,012	1	,913
N of Valid Cases	149		

- a. 8 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.
- b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.
- c. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,99.
- d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,61.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,578	,248	1,418	,229 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,539	,232	1,281	,269 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,053	,171	-,337	,738 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,040	,165	-,251	,803 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,046	,098	-,462	,645 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,031	,095	-,310	,758 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,009	,083	,109	,913 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,012	,080	,143	,887 ^c
	N of Valid Cases		149			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Πίνακας 14, Ερώτηση 9.6

ΚΑΣΤΡΟ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	6,000 ^a	3	,112
	Likelihood Ratio	5,407	3	,144
	Linear-by-Linear Association	,610	1	,435
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,619 ^b	4	,805

	Likelihood Ratio	2,549	4	,636
	Linear-by-Linear Association	,017	1	,897
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	8,842 ^c	3	,031
	Likelihood Ratio	11,162	3	,011
	Linear-by-Linear Association	,002	1	,961
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	10,494 ^d	4	,033
	Likelihood Ratio	14,094	4	,007
	Linear-by-Linear Association	,015	1	,904
	N of Valid Cases	149		

a. 8 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

c. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,58.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,349	,261	-,745	,497 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,405	,287	-,885	,426 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,020	,084	-,128	,899 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,053	,099	-,333	,741 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,005	,069	,049	,961 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,024	,077	-,242	,810 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,010	,054	-,120	,904 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,045	,061	-,542	,588 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 15, Ερώτηση 9.7

ΠΑΛΙΑ_ΠΟΛΗ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	6,000 ^a	2	,050
	Likelihood Ratio	5,407	2	,067
	Linear-by-Linear Association	3,857	1	,050
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	4,475 ^b	4	,345
	Likelihood Ratio	4,732	4	,316
	Linear-by-Linear Association	1,783	1	,182
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	5,794 ^c	3	,122
	Likelihood Ratio	6,846	3	,077
	Linear-by-Linear Association	,937	1	,333
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	5,764 ^d	4	,217
	Likelihood Ratio	6,936	4	,139
	Linear-by-Linear Association	,047	1	,829
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

c. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,99.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,878	,127	-3,674	,021 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,775	,224	-2,449	,070 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,209	,108	-1,349	,185 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,255	,106	-1,666	,104 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,097	,074	,968	,336 ^c

	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,081	,081	,805	,423 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,018	,064	-,215	,830 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,047	,069	-,571	,569 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 16, Ερώτηση 10.1

ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,247 ^a	8	,410
Likelihood Ratio	8,311	8	,404
Linear-by-Linear Association	3,802	1	,051
N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,160	,080	1,969	,051 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,156	,079	1,913	,058 ^c
N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 17, Ερώτηση 10.2

ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΕΙΚΟΝΑΣ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,339 ^a	8	,101
Likelihood Ratio	16,923	8	,031
Linear-by-Linear Association	3,201	1	,074
N of Valid Cases	149		

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,339 ^a	8	,101
Likelihood Ratio	16,923	8	,031
Linear-by-Linear Association	3,201	1	,074
N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,74.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,147	,086	1,803	,074 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,177	,081	2,180	,031 ^c
N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 18, Ερώτηση 10.3

ΑΥΞΗΣΗ_ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17,807 ^a	8	,023
Likelihood Ratio	20,799	8	,008
Linear-by-Linear Association	,371	1	,543
N of Valid Cases	149		

a. 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,24.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,050	,081	,608	,544 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,046	,082	,563	,574 ^c
N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 19, Ερώτηση 10.4

ΑΥΞΗΣΗ_ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17,807 ^a	8	,023
Likelihood Ratio	20,799	8	,008
Linear-by-Linear Association	,371	1	,543
N of Valid Cases	149		

a. 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,24.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,050	,081	,608	,544 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,046	,082	,563	,574 ^c
N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 20, Ερώτηση 10.5

ΜΕΙΩΣΗ_ΑΝΕΡΓΙΑΣ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,536 ^a	8	,229
Likelihood Ratio	10,642	8	,223
Linear-by-Linear Association	,510	1	,475
N of Valid Cases	149		

a. 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,99.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,059	,082	,713	,477 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,034	,082	,412	,681 ^c
N of Valid Cases	149			

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,059	,082	,713	,477 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,034	,082	,412	,681 ^c
N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 21, Ερώτηση 10.6

ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΥΠΟΔΟΜΩΝ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,807 ^a	8	,005
Likelihood Ratio	22,022	8	,005
Linear-by-Linear Association	1,432	1	,231
N of Valid Cases		149	

a. 5 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,23.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,098	,082	1,198	,233 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,089	,081	1,077	,283 ^c
N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 22, Ερώτηση 10.7

ΖΩΝΤΑΝΙΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,541 ^a	6	,201
Likelihood Ratio	9,042	6	,171
Linear-by-Linear Association	3,935	1	,047
N of Valid Cases		149	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,541 ^a	6	,201
Likelihood Ratio	9,042	6	,171
Linear-by-Linear Association	3,935	1	,047
N of Valid Cases	149		

a. 3 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,50.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,163	,085	2,004	,047 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,179	,082	2,209	,029 ^c
N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 23, Ερώτηση 11.1

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΡΥΠΑΝΣΗ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,272 ^a	4	,686
	Likelihood Ratio	2,193	4	,700
	Linear-by-Linear Association	,004	1	,949
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,718 ^b	4	,318
	Likelihood Ratio	4,190	4	,381
	Linear-by-Linear Association	,054	1	,817
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,057 ^c	4	,398
	Likelihood Ratio	5,577	4	,233
	Linear-by-Linear Association	2,918	1	,088
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	8,215 ^d	4	,084
	Likelihood Ratio	8,020	4	,091
	Linear-by-Linear Association	,368	1	,544
	N of Valid Cases	149		

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,272 ^a	4	,686
	Likelihood Ratio	2,193	4	,700
	Linear-by-Linear Association	,004	1	,949
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,718 ^b	4	,318
	Likelihood Ratio	4,190	4	,381
	Linear-by-Linear Association	,054	1	,817
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,057 ^c	4	,398
	Likelihood Ratio	5,577	4	,233
	Linear-by-Linear Association	2,918	1	,088
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	8,215 ^d	4	,084
	Likelihood Ratio	8,020	4	,091
	Linear-by-Linear Association	,368	1	,544
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,44.

b. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,72.

c. 8 cells (80,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,29.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
NEAPHS_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,009	,147	-,063	,950 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,033	,141	-,238	,813 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,028	,146	,230	,819 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,016	,139	-,129	,898 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,329	,112	-1,775	,088 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,337	,118	-1,823	,080 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,050	,092	-,606	,546 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,082	,087	-,997	,320 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 24, Ερώτηση 11.2

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΑΥΞΗΣΗ_ΚΟΣΤΟΥΣ_ΖΩΗΣ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHS_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,004 ^a	4	,287
	Likelihood Ratio	4,390	4	,356
	Linear-by-Linear Association	,622	1	,430
	N of Valid Cases		54	
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,825 ^b	4	,306
	Likelihood Ratio	3,699	4	,448
	Linear-by-Linear Association	,423	1	,515
	N of Valid Cases		67	
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,230 ^c	3	,526
	Likelihood Ratio	2,860	3	,414
	Linear-by-Linear Association	2,132	1	,144
	N of Valid Cases		28	
Total	Pearson Chi-Square	3,148 ^d	4	,533
	Likelihood Ratio	2,658	4	,617
	Linear-by-Linear Association	,064	1	,800
	N of Valid Cases		149	

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,004 ^a	4	,287
	Likelihood Ratio	4,390	4	,356
	Linear-by-Linear Association	,622	1	,430
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,825 ^b	4	,306
	Likelihood Ratio	3,699	4	,448
	Linear-by-Linear Association	,423	1	,515
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,230 ^c	3	,526
	Likelihood Ratio	2,860	3	,414
	Linear-by-Linear Association	2,132	1	,144
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	3,148 ^d	4	,533
	Likelihood Ratio	2,658	4	,617
	Linear-by-Linear Association	,064	1	,800
	N of Valid Cases	149		

a. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,30.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

c. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,43.

d. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,81.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,108	,166	,786	,435 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,127	,157	,921	,361 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,080	,131	,648	,520 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,057	,125	,461	,646 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,281	,152	-1,493	,148 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,278	,151	-1,475	,152 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,021	,093	,252	,801 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,008	,090	,100	,921 ^c
	N of Valid Cases		149			

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,108	,166	,786	,435 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,127	,157	,921	,361 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,080	,131	,648	,520 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,057	,125	,461	,646 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,281	,152	-1,493	,148 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,278	,151	-1,475	,152 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,021	,093	,252	,801 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,008	,090	,100	,921 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 25, Ερώτηση 11.3

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΑΥΞΗΣΗ_ΕΝΟΙΚΙΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	,620 ^a	4	,961
	Likelihood Ratio	,727	4	,948
	Linear-by-Linear Association	,314	1	,575
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,197 ^b	4	,700
	Likelihood Ratio	2,380	4	,666
	Linear-by-Linear Association	,041	1	,840
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,400 ^c	3	,706
	Likelihood Ratio	1,626	3	,654
	Linear-by-Linear Association	,029	1	,864
	N of Valid Cases			

N of Valid Cases		28		
Total	Pearson Chi-Square	1,128 ^d	4	,890
	Likelihood Ratio	1,147	4	,887
	Linear-by-Linear Association	,000	1	,987
N of Valid Cases		149		

- a. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.
b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.
c. 6 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,43.
d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,81.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,077	,131	,557	,580 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,065	,134	,473	,638 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,025	,112	-,200	,842 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,013	,111	-,103	,918 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,033	,157	-,168	,868 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,000	,184	,000	1,000 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,001	,078	,016	,987 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,006	,077	,073	,942 ^c
	N of Valid Cases		149			

- a. Not assuming the null hypothesis.
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
c. Based on normal approximation.

Πίνακας 26, Ερώτηση 11.4

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΑΥΞΗΣΗ_ΤΙΜΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	,448 ^a	4	,978
	Likelihood Ratio	,588	4	,964
	Linear-by-Linear Association	,002	1	,963

	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,700 ^b	4	,320
	Likelihood Ratio	4,927	4	,295
	Linear-by-Linear Association	,802	1	,370
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,970 ^c	3	,396
	Likelihood Ratio	2,558	3	,465
	Linear-by-Linear Association	2,423	1	,120
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,866 ^d	4	,581
	Likelihood Ratio	3,261	4	,515
	Linear-by-Linear Association	,001	1	,972
	N of Valid Cases	149		

a. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,36.

c. 6 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

d. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.

Πίνακας 27, Ερώτηση 11.5

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ_ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ_ΖΩΗΣ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,006	,129	,046	,964 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,005	,133	,039	,969 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,110	,126	,894	,374 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,115	,134	,936	,353 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,300	,189	-1,601	,121 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,280	,181	-1,487	,149 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,003	,082	,035	,972 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,006	,085	,074	,941 ^c
	N of Valid Cases		149			

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,006	,129	,046	,964 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,005	,133	,039	,969 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,110	,126	,894	,374 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,115	,134	,936	,353 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,300	,189	-1,601	,121 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,280	,181	-1,487	,149 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,003	,082	,035	,972 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,006	,085	,074	,941 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 28, Ερώτηση 11.6

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ * ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ_ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
NEAPHΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	1,712 ^a	4	,788
	Likelihood Ratio	2,370	4	,668
	Linear-by-Linear Association	,005	1	,946
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	5,990 ^b	4	,200
	Likelihood Ratio	5,598	4	,231
	Linear-by-Linear Association	,110	1	,740
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	2,139 ^c	3	,544
	Likelihood Ratio	3,156	3	,368
	Linear-by-Linear Association	,497	1	,481
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,776 ^d	4	,596
	Likelihood Ratio	3,410	4	,492

Linear-by-Linear Association	,219	1	,640
N of Valid Cases	149		

- a. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,30.
b. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,54.
c. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,29.
d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,81.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,009	,108	,067	,947 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,028	,124	-,202	,841 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,041	,131	-,330	,743 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,031	,137	-,247	,806 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,136	,131	-,698	,491 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,161	,141	-,831	,414 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,038	,079	-,466	,642 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,055	,083	-,663	,509 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 29, Ερώτηση 11.7

ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,365 ^a	4	,359
	Likelihood Ratio	5,448	4	,244
	Linear-by-Linear Association	,696	1	,404
	N of Valid Cases		54	
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	6,456 ^b	4	,168
	Likelihood Ratio	7,961	4	,093

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Linear-by-Linear Association	,498	1	,480
	N of Valid Cases	67		
	Pearson Chi-Square	4,861 ^c	4	,302
	Likelihood Ratio	6,331	4	,176
	Linear-by-Linear Association	2,601	1	,107
Total	N of Valid Cases	28		
	Pearson Chi-Square	8,313 ^d	4	,081
	Likelihood Ratio	11,478	4	,022
	Linear-by-Linear Association	2,703	1	,100
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,30.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,72.

c. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,13.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,115	,094	-,832	,409 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,143	,103	-1,042	,302 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,087	,112	-,703	,484 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,091	,116	-,739	,463 ^c
	N of Valid Cases		67			
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,310	,133	-1,665	,108 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,345	,126	-1,874	,072 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,135	,069	-1,654	,100 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,155	,071	-1,896	,060 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 30, Ερώτηση 11.8
ΕΛΛΕΙΨΗ_ΚΑΛΟΥ_ΣΕΡΒΙΣ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
--------	-------	----	-----------------------

NEAPHΣ_HAIKIAS	Pearson Chi-Square	6,708 ^a	4	,152
	Likelihood Ratio	8,357	4	,079
	Linear-by-Linear Association	,068	1	,794
	N of Valid Cases	54		
MEΣHΣ_HAIKIAS	Pearson Chi-Square	4,391 ^b	4	,356
	Likelihood Ratio	4,610	4	,330
	Linear-by-Linear Association	,001	1	,980
	N of Valid Cases	67		
MEΓAΛYTEPHΣ_HAIKIAS	Pearson Chi-Square	2,800 ^c	4	,592
	Likelihood Ratio	3,845	4	,427
	Linear-by-Linear Association	,846	1	,358
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	,926 ^d	4	,921
	Likelihood Ratio	,922	4	,921
	Linear-by-Linear Association	,339	1	,561
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,44.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,54.

c. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

d. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,77.

Symmetric Measures

HAIKIA			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
NEAPHΣ_HAIKIAS	Interval by Interval	Pearson's R	-,036	,153	-,259	,797 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,076	,152	-,552	,584 ^c
	N of Valid Cases		54			
MEΣHΣ_HAIKIAS	Interval by Interval	Pearson's R	,003	,125	,025	,980 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,032	,131	,259	,796 ^c
	N of Valid Cases		67			
MEΓAΛYTEPHΣ_HAIKIAS	Interval by Interval	Pearson's R	-,177	,146	-,917	,368 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,182	,147	-,946	,353 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,048	,084	-,581	,562 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,056	,084	-,677	,499 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 31, Ερώτηση 11.9

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

ΗΛΙΚΙΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	3,936 ^a	4	,415
	Likelihood Ratio	4,194	4	,380
	Linear-by-Linear Association	2,423	1	,120
	N of Valid Cases	54		
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	6,118 ^b	4	,190
	Likelihood Ratio	6,286	4	,179
	Linear-by-Linear Association	,281	1	,596
	N of Valid Cases	67		
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Pearson Chi-Square	4,083 ^c	4	,395
	Likelihood Ratio	5,593	4	,232
	Linear-by-Linear Association	,528	1	,468
	N of Valid Cases	28		
Total	Pearson Chi-Square	2,556 ^d	4	,635
	Likelihood Ratio	2,789	4	,594
	Linear-by-Linear Association	,818	1	,366
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,74.

b. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,07.

c. 8 cells (80,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,57.

d. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,42.

Symmetric Measures

ΗΛΙΚΙΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΝΕΑΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,214	,133	1,578	,121 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,194	,135	1,426	,160 ^c
	N of Valid Cases		54			
ΜΕΣΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	,065	,110	,527	,600 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,103	,117	,831	,409 ^c
	N of Valid Cases		67			

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ_ΗΛΙΚΙΑΣ	Interval by Interval	Pearson's R	-,140	,106	-,720	,478 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,143	,125	-,734	,469 ^c
	N of Valid Cases		28			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,074	,075	,904	,368 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,079	,077	,960	,339 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 32, Ερώτηση 12.1

ΥΠΑΡΞΗ_ΕΠΑΡΚΩΝ_ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ_ΥΠΟΔΟΜΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,624 ^a	3	,891
	Likelihood Ratio	1,038	3	,792
	Linear-by-Linear Association	,172	1	,678
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	4,422 ^b	2	,110
	Likelihood Ratio	4,447	2	,108
	Linear-by-Linear Association	,306	1	,580
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,884 ^c	2	,643
	Likelihood Ratio	,857	2	,652
	Linear-by-Linear Association	,809	1	,369
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	3,791 ^d	3	,285
	Likelihood Ratio	4,129	3	,248
	Linear-by-Linear Association	,006	1	,936
	N of Valid Cases	149		

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,624 ^a	3	,891
	Likelihood Ratio	1,038	3	,792
	Linear-by-Linear Association	,172	1	,678
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	4,422 ^b	2	,110
	Likelihood Ratio	4,447	2	,108
	Linear-by-Linear Association	,306	1	,580
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	,884 ^c	2	,643
	Likelihood Ratio	,857	2	,652
	Linear-by-Linear Association	,809	1	,369
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	3,791 ^d	3	,285
	Likelihood Ratio	4,129	3	,248
	Linear-by-Linear Association	,006	1	,936
	N of Valid Cases	149		

a. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,42.

b. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,76.

c. 5 cells (83,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

d. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Pearson's R	,055	,106	,412	,682 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	,036	,119	,264	,792 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	57			
ΜΕΣΟ	Interval by Pearson's R	-,066	,137	-,551	,584 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	-,047	,138	-,395	,694 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Pearson's R	,201	,221	,895	,382 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	,204	,231	,906	,376 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	21			
Total	Interval by Pearson's R	,007	,087	,080	,937 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	,006	,091	,076	,939 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Πίνακας 33, Ερώτηση 12.2

ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,920 ^a	3	,589
	Likelihood Ratio	3,136	3	,371
	Linear-by-Linear Association	1,649	1	,199
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	,698 ^b	2	,705
	Likelihood Ratio	,685	2	,710
	Linear-by-Linear Association	,681	1	,409
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,432 ^c	2	,296
	Likelihood Ratio	3,201	2	,202
	Linear-by-Linear Association	,567	1	,452
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	1,807 ^d	3	,613
	Likelihood Ratio	2,525	3	,471
	Linear-by-Linear Association	,681	1	,409
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,56.

b. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,38.

c. 4 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

d. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,64.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,172	,086	1,292	,202 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,161	,110	1,206	,233 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,099	,120	-,823	,413 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,097	,118	-,807	,422 ^c
	N of Valid Cases		71			

ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,168	,098	,744	,466 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,208	,109	,926	,366 ^c
	N of Valid Cases		21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,068	,068	,824	,411 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,052	,074	,632	,528 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 34, Ερώτηση 12.3

ΒΕΛΤΙΩΣΗ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,422 ^a	3	,331
	Likelihood Ratio	5,414	3	,144
	Linear-by-Linear Association	2,735	1	,098
	N of Valid Cases		57	
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,374 ^b	3	,712
	Likelihood Ratio	1,129	3	,770
	Linear-by-Linear Association	,620	1	,431
	N of Valid Cases		71	
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,109 ^c	2	,211
	Likelihood Ratio	3,361	2	,186
	Linear-by-Linear Association	2,878	1	,090
	N of Valid Cases		21	
Total	Pearson Chi-Square	2,404 ^d	3	,493
	Likelihood Ratio	2,631	3	,452
	Linear-by-Linear Association	1,117	1	,291
	N of Valid Cases		149	

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,422 ^a	3	,331
	Likelihood Ratio	5,414	3	,144
	Linear-by-Linear Association	2,735	1	,098
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,374 ^b	3	,712
	Likelihood Ratio	1,129	3	,770
	Linear-by-Linear Association	,620	1	,431
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,109 ^c	2	,211
	Likelihood Ratio	3,361	2	,186
	Linear-by-Linear Association	2,878	1	,090
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	2,404 ^d	3	,493
	Likelihood Ratio	2,631	3	,452
	Linear-by-Linear Association	1,117	1	,291
	N of Valid Cases	149		

a. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,28.

b. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

c. 4 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,29.

d. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,64.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Pearson's R	,221	,092	1,681	,099 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	,222	,098	1,692	,096 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	57			
ΜΕΣΟ	Interval by Pearson's R	-,094	,129	-,785	,435 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	-,075	,124	-,624	,535 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Pearson's R	,379	,183	1,787	,090 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	,366	,155	1,716	,102 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	21			
Total	Interval by Pearson's R	,087	,082	1,057	,292 ^c
	Interval				
	Ordinal by Spearman	,095	,080	1,161	,248 ^c
	Ordinal Correlation				
	N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Πίνακας 35, Ερώτηση 12.4

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,335 ^a	3	,721
	Likelihood Ratio	1,353	3	,717
	Linear-by-Linear Association	,049	1	,824
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	10,727 ^b	3	,013
	Likelihood Ratio	9,207	3	,027
	Linear-by-Linear Association	3,984	1	,046
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,078 ^c	3	,782
	Likelihood Ratio	1,321	3	,724
	Linear-by-Linear Association	,097	1	,756
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	4,812 ^d	3	,186
	Likelihood Ratio	4,783	3	,188
	Linear-by-Linear Association	1,361	1	,243
	N of Valid Cases	149		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,84.

b. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

c. 7 cells (87,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

d. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,61.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,030	,148	,220	,827 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,039	,149	,289	,774 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,239	,136	-2,041	,045 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,197	,133	-1,671	,099 ^c
	N of Valid Cases		71			

ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,070	,154	-,304	,764 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,105	,181	-,459	,651 ^c
	N of Valid Cases		21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,096	,093	-1,168	,245 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,085	,092	-1,030	,305 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 36, Ερώτηση 12.5

ΠΡΟΒΟΛΗ_ΤΟΠΙΚΩΝ_ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,868 ^a	2	,393		
	Likelihood Ratio	1,955	2	,376		
	Linear-by-Linear Association	,504	1	,478		
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	1,003 ^b	3	,800		
	Likelihood Ratio	1,212	3	,750		
	Linear-by-Linear Association	,381	1	,537		
	N of Valid Cases		71			
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,074 ^c	1	,008		
	Continuity Correction ^d	3,193	1	,074		
	Likelihood Ratio	6,479	1	,011		
	Fisher's Exact Test				,048	,048
	Linear-by-Linear Association	6,737	1	,009		
	N of Valid Cases		21			
Total	Pearson Chi-Square	5,972 ^e	3	,113		
	Likelihood Ratio	6,354	3	,096		
	Linear-by-Linear Association	1,998	1	,157		
	N of Valid Cases		149			

a. 4 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,70.

b. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,20.

c. 3 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.

d. Computed only for a 2x2 table

e. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,095	,147	,707	,483 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,116	,142	,867	,390 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,074	,109	,614	,541 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,076	,120	,631	,530 ^c
	N of Valid Cases		71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,580	,177	3,107	,006 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,580	,177	3,107	,006 ^c
	N of Valid Cases		21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,116	,083	1,418	,158 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,137	,087	1,673	,096 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 37, Ερώτηση 12.6

ΠΡΟΒΟΛΗ_ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ_ΧΩΡΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,485 ^a	3	,686
	Likelihood Ratio	2,437	3	,487
	Linear-by-Linear Association	1,300	1	,254
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	7,551 ^b	3	,056
	Likelihood Ratio	8,822	3	,032
	Linear-by-Linear Association	,169	1	,681
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	21,000 ^c	3	,000
	Likelihood Ratio	13,209	3	,004
	Linear-by-Linear Association	6,979	1	,008
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	10,311 ^d	4	,036
	Likelihood Ratio	11,809	4	,019

Linear-by-Linear Association	2,684	1	,101
N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,42.

b. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

c. 7 cells (87,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

d. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,32.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,152	,085	1,143	,258 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,139	,112	1,039	,304 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,049	,117	,409	,684 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,069	,132	,573	,568 ^c
	N of Valid Cases		71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,591	,167	3,191	,005 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,743	,168	4,837	,000 ^c
	N of Valid Cases		21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,135	,075	1,648	,102 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,157	,086	1,933	,055 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 38, Ερώτηση 12.7

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,942 ^a	4	,746
	Likelihood Ratio	2,530	4	,639
	Linear-by-Linear Association	1,880	1	,170
	N of Valid Cases		57	
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	5,871 ^b	4	,209
	Likelihood Ratio	8,682	4	,070

	Linear-by-Linear Association	1,170	1	,279
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,074 ^c	3	,070
	Likelihood Ratio	6,479	3	,091
	Linear-by-Linear Association	1,551	1	,213
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	4,741 ^d	4	,315
	Likelihood Ratio	6,209	4	,184
	Linear-by-Linear Association	2,136	1	,144
	N of Valid Cases	149		

a. 7 cells (70,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

b. 6 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

c. 7 cells (87,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

d. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,183	,098	1,382	,173 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,181	,112	1,365	,178 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,129	,121	1,083	,283 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,157	,108	1,324	,190 ^c
	N of Valid Cases		71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,279	,128	-1,264	,222 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,359	,144	-1,679	,110 ^c
	N of Valid Cases		21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,120	,080	1,467	,144 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,136	,078	1,661	,099 ^c
	N of Valid Cases		149			

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,183	,098	1,382	,173 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,181	,112	1,365	,178 ^c
	N of Valid Cases		57			
	Interval by Interval	Pearson's R	,129	,121	1,083	,283 ^c
ΜΕΣΟ	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,157	,108	1,324	,190 ^c
	N of Valid Cases		71			
	Interval by Interval	Pearson's R	-,279	,128	-1,264	,222 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,359	,144	-1,679	,110 ^c
ΥΨΗΛΟ	N of Valid Cases		21			
	Interval by Interval	Pearson's R	,120	,080	1,467	,144 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,136	,078	1,661	,099 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 39, Ερώτηση 12.8

ΠΡΟΒΟΛΗ_ΔΗΜΟΥ_ΩΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ_ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ *
ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	4,979 ^a	3	,173		
	Likelihood Ratio	7,379	3	,061		
	Linear-by-Linear Association	2,061	1	,151		
	N of Valid Cases	57				
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	7,140 ^b	3	,068		
	Likelihood Ratio	6,751	3	,080		
	Linear-by-Linear Association	,138	1	,710		
	N of Valid Cases	71				
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,010 ^c	1	,156		
	Continuity Correction ^d	,453	1	,501		
	Likelihood Ratio	2,778	1	,096		

	Fisher's Exact Test				,476	,262
	Linear-by-Linear Association	1,914	1	,167		
	N of Valid Cases	21				
Total	Pearson Chi-Square	6,296 ^e	3	,098		
	Likelihood Ratio	6,338	3	,096		
	Linear-by-Linear Association	,804	1	,370		
	N of Valid Cases	149				

a. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

b. 5 cells (62,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,20.

c. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,95.

d. Computed only for a 2x2 table

e. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,32.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,192	,120	1,450	,153 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,229	,119	1,746	,086 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,044	,147	,370	,713 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,120	,124	1,000	,321 ^c
	N of Valid Cases		71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,309	,114	-1,418	,172 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,309	,114	-1,418	,172 ^c
	N of Valid Cases		21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,074	,094	,896	,372 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,119	,084	1,457	,147 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 40, Ερώτηση 12.9

ΥΠΑΡΞΗ_ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ_ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΣΗΣ * ΙΔΙΟΤΗΤΑ * ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	1,550 ^a	2	,461
	Likelihood Ratio	1,581	2	,454
	Linear-by-Linear Association	,348	1	,555
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	8,521 ^b	4	,074
	Likelihood Ratio	9,098	4	,059
	Linear-by-Linear Association	2,022	1	,155
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,947 ^c	2	,229
	Likelihood Ratio	3,674	2	,159
	Linear-by-Linear Association	,717	1	,397
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	6,866 ^d	4	,143
	Likelihood Ratio	6,772	4	,148
	Linear-by-Linear Association	1,557	1	,212
	N of Valid Cases	149		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,82.

b. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

c. 4 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

d. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,32.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,079	,146	,586	,560 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,086	,147	,638	,526 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,170	,117	1,433	,156 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,235	,123	2,012	,048 ^c
	N of Valid Cases		71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,189	,105	-,840	,411 ^c

	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,238	,117	-1,066	,300 ^c
	N of Valid Cases		21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,103	,084	1,250	,213 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,129	,087	1,577	,117 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 41, Ερώτηση 13.1

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ_ΠΟΛΗΣ * ΗΛΙΚΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	5,500 ^a	6	,481
	Likelihood Ratio	6,592	6	,360
	Linear-by-Linear Association	,024	1	,876
	N of Valid Cases		6	
	Pearson Chi-Square	2,046 ^b	4	,727
ΜΕΣΟ	Likelihood Ratio	1,984	4	,739
	Linear-by-Linear Association	,415	1	,520
	N of Valid Cases		42	
	Pearson Chi-Square	13,125 ^c	8	,108
	Likelihood Ratio	16,511	8	,036
ΥΨΗΛΟ	Linear-by-Linear Association	,631	1	,427
	N of Valid Cases		101	
	Pearson Chi-Square	15,388 ^d	8	,052
	Likelihood Ratio	19,117	8	,014
	Linear-by-Linear Association	,839	1	,360
	N of Valid Cases		149	
Total	Pearson Chi-Square	15,388 ^d	8	,052
	Likelihood Ratio	19,117	8	,014
	Linear-by-Linear Association	,839	1	,360
	N of Valid Cases		149	

a. 12 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 5 cells (55,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,29.

c. 9 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

d. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,070	,251	,140	,895 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,079	,323	,159	,881 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,101	,148	-,639	,526 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,122	,150	-,775	,443 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,079	,070	-,793	,430 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,078	,088	-,778	,438 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,075	,061	-,916	,361 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,078	,073	-,954	,342 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 42, Ερώτηση 13.2

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ_ΘΕΣΗ * ΗΛΙΚΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	4,167 ^a	4	,384
	Likelihood Ratio	5,545	4	,236
	Linear-by-Linear Association	,034	1	,853
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	8,365 ^b	6	,213
	Likelihood Ratio	8,758	6	,188
	Linear-by-Linear Association	,047	1	,829
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,840 ^c	8	,871
	Likelihood Ratio	4,534	8	,806
	Linear-by-Linear Association	,086	1	,770
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	3,752 ^d	8	,879
	Likelihood Ratio	4,689	8	,790

Linear-by-Linear Association	,003	1	,959
N of Valid Cases	149		

- a. 9 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.
- b. 8 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,21.
- c. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.
- d. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,083	,388	,167	,876 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,017	,452	-,033	,975 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,034	,157	-,214	,832 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,009	,152	,060	,953 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,029	,093	,291	,772 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,035	,099	,349	,727 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,004	,082	,051	,959 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,019	,083	,234	,815 ^c
	N of Valid Cases		149			

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Πίνακας 43, Ερώτηση 13.3

ΤΟ_ΦΥΣΙΚΟ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ * ΗΛΙΚΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	2,167 ^a	4	,705
	Likelihood Ratio	2,773	4	,597

	Linear-by-Linear Association	,059	1	,808
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	4,773 ^b	4	,311
	Likelihood Ratio	5,158	4	,271
	Linear-by-Linear Association	,952	1	,329
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,321 ^c	4	,120
	Likelihood Ratio	8,382	4	,079
	Linear-by-Linear Association	2,732	1	,098
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	5,552 ^d	4	,235
	Likelihood Ratio	5,651	4	,227
	Linear-by-Linear Association	2,592	1	,107
	N of Valid Cases	149		

a. 9 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,43.

c. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,58.

d. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,44.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,108	,326	-,218	,838 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,117	,399	-,235	,826 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,152	,154	,975	,335 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,117	,161	,745	,460 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,165	,102	1,668	,099 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,204	,098	2,077	,040 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,132	,085	1,619	,108 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,156	,083	1,920	,057 ^c
	N of Valid Cases		149			

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,108	,326	-,218	,838 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,117	,399	-,235	,826 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,152	,154	,975	,335 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,117	,161	,745	,460 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,165	,102	1,668	,099 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,204	,098	2,077	,040 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,132	,085	1,619	,108 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,156	,083	1,920	,057 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 44, Ερώτηση 13.4

ΜΝΗΜΕΙΑ_ΚΛΠ * ΗΛΙΚΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,250 ^a	4	,517
	Likelihood Ratio	3,819	4	,431
	Linear-by-Linear Association	,429	1	,513
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	14,074 ^b	8	,080
	Likelihood Ratio	15,658	8	,048
	Linear-by-Linear Association	3,973	1	,046
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	7,846 ^c	6	,250
	Likelihood Ratio	8,014	6	,237
	Linear-by-Linear Association	2,022	1	,155
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	12,054 ^d	8	,149
	Likelihood Ratio	13,527	8	,095
	Linear-by-Linear Association	1,780	1	,182

N of Valid Cases	149	
------------------	-----	--

- a. 9 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.
- b. 12 cells (80,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,21.
- c. 5 cells (41,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.
- d. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,38.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,293	,285	-,612	,573 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,201	,370	-,410	,703 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,311	,115	2,072	,045 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,356	,128	2,413	,021 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,142	,094	1,429	,156 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,126	,101	1,266	,208 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,110	,085	1,338	,183 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,141	,082	1,726	,086 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 45, Ερώτηση 13.5

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ_ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ * ΗΛΙΚΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	6,667 ^a	6	,353
	Likelihood Ratio	8,318	6	,216
	Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000
	N of Valid Cases		6	
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	5,430 ^b	6	,490
	Likelihood Ratio	5,213	6	,517
	Linear-by-Linear Association	1,401	1	,237

	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	8,804 ^c	8	,359
	Likelihood Ratio	9,735	8	,284
	Linear-by-Linear Association	,971	1	,324
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	3,960 ^d	8	,861
	Likelihood Ratio	4,368	8	,822
	Linear-by-Linear Association	1,222	1	,269
	N of Valid Cases	149		

a. 12 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.

b. 10 cells (83,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,29.

c. 7 cells (46,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

d. 5 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,38.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,000	,365	,000	1,000 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,098	,452	,198	,853 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,185	,165	1,190	,241 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,176	,165	1,130	,265 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,099	,087	,985	,327 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,095	,091	,950	,344 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,091	,077	1,106	,271 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,091	,079	1,114	,267 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 46, Ερώτηση 13.6

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ_ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ_ΚΟΝΤΑ_ΣΤΗΝ_ΠΟΛΗ * ΗΛΙΚΙΑ * ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ

Chi-Square Tests

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,333 ^a	2	,189
	Likelihood Ratio	4,499	2	,105
	Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000
	N of Valid Cases	6		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	7,693 ^b	6	,261
	Likelihood Ratio	8,097	6	,231
	Linear-by-Linear Association	5,678	1	,017
	N of Valid Cases	42		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	9,248 ^c	4	,055
	Likelihood Ratio	10,661	4	,031
	Linear-by-Linear Association	6,393	1	,011
	N of Valid Cases	101		
Total	Pearson Chi-Square	12,349 ^d	6	,055
	Likelihood Ratio	13,024	6	,043
	Linear-by-Linear Association	10,634	1	,001
	N of Valid Cases	149		

a. 6 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,50.

b. 9 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,21.

c. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

d. 6 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,000	,408	,000	1,000 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,105	,468	-,212	,842 ^c
	N of Valid Cases		6			

ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,372	,108	2,536	,015 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,372	,139	2,535	,015 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,253	,084	2,600	,011 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,262	,088	2,706	,008 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,268	,068	3,373	,001 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,274	,076	3,451	,001 ^c
	N of Valid Cases		149			

Symmetric Measures

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ_ΕΠΙΠΕΔΟ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,000	,408	,000	1,000 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,105	,468	-,212	,842 ^c
	N of Valid Cases		6			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,372	,108	2,536	,015 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,372	,139	2,535	,015 ^c
	N of Valid Cases		42			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,253	,084	2,600	,011 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,262	,088	2,706	,008 ^c
	N of Valid Cases		101			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	,268	,068	3,373	,001 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,274	,076	3,451	,001 ^c
	N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 47, Ερώτηση 14

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ_ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,751 ^a	3	,124
Likelihood Ratio	5,182	3	,159
Linear-by-Linear Association	,676	1	,411
N of Valid Cases	149		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	-,068	,086	-,821	,413 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,068	,088	-,825	,411 ^c
N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 48, Ερώτηση 15

ΣΥΜΒΟΛΗ_ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ*ΕΙΣΟΔΗΜΑ*ΣΧΕΣΗ_ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Chi-Square Tests

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ΧΑΜΗΛΟ	Pearson Chi-Square	3,008 ^a	6	,808
	Likelihood Ratio	3,812	6	,702
	Linear-by-Linear Association	1,625	1	,202
	N of Valid Cases	57		
ΜΕΣΟ	Pearson Chi-Square	11,172 ^b	6	,083
	Likelihood Ratio	11,593	6	,072
	Linear-by-Linear Association	2,350	1	,125
	N of Valid Cases	71		
ΥΨΗΛΟ	Pearson Chi-Square	9,800 ^c	6	,133
	Likelihood Ratio	11,264	6	,081
	Linear-by-Linear Association	,186	1	,666
	N of Valid Cases	21		
Total	Pearson Chi-Square	7,789 ^d	6	,254
	Likelihood Ratio	8,605	6	,197
	Linear-by-Linear Association	2,228	1	,135
	N of Valid Cases	149		

a. 8 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

b. 6 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,30.

c. 11 cells (91,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,29.

d. 6 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,74.

Symmetric Measures

ΕΤΗΣΙΟ_ΕΙΣΟΔΗΜΑ			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
ΧΑΜΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,170	,121	-1,282	,205 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,160	,129	-1,199	,236 ^c
	N of Valid Cases		57			
ΜΕΣΟ	Interval by Interval	Pearson's R	-,183	,102	-1,548	,126 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,174	,112	-1,468	,147 ^c
	N of Valid Cases		71			
ΥΨΗΛΟ	Interval by Interval	Pearson's R	,096	,275	,423	,677 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,013	,288	,057	,955 ^c

N of Valid Cases			21			
Total	Interval by Interval	Pearson's R	-,123	,083	-1,499	,136 ^c
	Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,119	,082	-1,459	,147 ^c
N of Valid Cases			149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 49, Ερώτηση 16

ΘΕΤΙΚΟ_ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,780 ^a	12	,040
Likelihood Ratio	23,999	12	,020
Linear-by-Linear Association	,003	1	,958
N of Valid Cases	149		

a. 12 cells (57,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,94.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,004	,072	,052	,958 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,048	,079	,579	,563 ^c
N of Valid Cases	149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Πίνακας 50, Ερώτηση 17

ΑΡΝΗΤΙΚΟ_ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ * ΗΛΙΚΙΑ

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,225 ^a	10	,211
Likelihood Ratio	14,834	10	,138
Linear-by-Linear Association	1,947	1	,163
N of Valid Cases	149		

a. 10 cells (55,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,50.

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,115	,073	1,400	,164 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,131	,076	1,598	,112 ^c
N of Valid Cases		149			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.